

АЛЕКСАНДРА МАРИНИНА ЧУЖДА МАСКА

Част 11 от „Анастасия Каменская“

Превод от руски: Йордан Дачев, 1999

chitanka.info

ПЪРВА ГЛАВА

Настя Каменская беше потънала до уши в работа и недоволно се намръщи, когато телефонът иззвъня.

— Ася, телевизорът ти включен ли е? — дочу в слушалката гласа на съпруга си.

Алексей през тази седмица живееше при родителите си в Жуковское. В института, в който работеше, беше започнал отчетният период и той по цели дни прекарваше в лабораторията си, а от дома на родителите му до института пътят не беше повече от десет минути умерено ходене.

— Не, работа — отвърна Настя. — Какво има по телевизията?

— По РТР върви много забавно предаване как при вас, в милицията, се нарушават правата на гражданите. Погледай го, ще изпиташ удоволствие.

— Какво ти удоволствие — въздъхна тя. — Сигурно пак ни подритват отзад с кални ботуши.

— Подритват ви — през смях се съгласи Алексей, — но вашите се съпротивляват с всички сили. Включи апарата, няма да съжаляваш. Там твойт приятел Заточни се сражава с тях.

Настя се втурна към телевизора. Да, действително на екрана се появи познатото изпито лице на Иван Алексеевич Заточни — един от шефовете на Управлението за борба с организираната престъпност. Настя за пръв път виждаше генерала в униформа и не можеше да не признае, че в отлично стоящия на въздухото му, жилаво тяло кител Заточни изглеждаше доста, по-ефектно, отколкото в яке или анцуг — неговите постоянни одеяния по време на срещите им.

Противник на генерала в този телевизионен дебат беше някакво невзрачно мъжле с огромни очила, които непрекъснато се смъкваха до самия връхна дългия му костелив нос.

„Към мен постоянно се обръщат граждани — нареждаше мъжлето — с жалби, че в милицията грубо се нарушават правата им, в това число и правото им на телесна неприкосновеност...“

На екрана се появи надпис: Николай Поташов — правозащитник.

„Преведено на руски език — продължаваше Поташов, — тези хора се оплакват, че в милицията ги бият и се опитват чрез измама да ги принудят да се признаят виновни за нещо, което те не са извършили. На вас, Иван Алексеевич, известни ли ви са такива факти или това, което говоря, ви изненадва?“

„Да допуснем, че са ми известни и други факти — подсмихна се Заточни. — А на вас, уважаеми господин Поташов, известно ли ви е, че работниците от милицията понякога се оказват крадци, грабители, изнасилвачи и убийци? Ние, ако си спомняте, веднъж вече преживяхме епоха на вътрешен министър, който считаше, че щом в милицията попадат негодници и мръсници, то тя като цяло е лоша и е необходимо незабавно да бъде обновена поголовно. А какво се получи от това помните ли? В нашата система нахлуха партийни и комсомолски кадри, които въобще нищо не разбираха от работата ни, но затова пък — както предполагаше тогавашната идеологическа доктрина — всички до един бяха честни и порядъчни. Наистина, много скоро се оказа, че те в аспекта честност ни най-малко не се отличават от всички останали милиционери, а да работят не умеят и в резултат на това работата по разкриването на престъпленията и тяхното предотвратяване се оказва ялова. Искам да кажа, че мнозинството от работниците на милицията са точно такива, каквото е и населението като цяло. В нашата система сътрудниците не падат от небето и не се излюпват в инкубатори. Те са родени и са израсли в наша среда, така че защо трябва да бъдат по-добри от всички нас?“

„Е, това ваше изявление не издържа на никаква критика — плесна с ръце правозащитникът Поташов. — Защо ѝ е на държавата такава милиция, която по нищо не се различава от основната маса на населението? Целият смисъл на вашата система се състои в това, че в нея трябва да влизат най-добрите, за да се борят с най-лошите. Това е принципът, върху който се гради която и да било правозащитна система в която и да е държава.“

„А как възнамерявате да различите най-добрите от най-лошите? — иронично се поинтересува генералът. — Да не би да е написано на челата им?“

„Трябва да има строг подбор и абсолютна непримиримост дори и към най-малките отклонения, да не говорим пък за служебните

нарушения — твърдо заяви Поташов. — Само така вие ще успеете да очистите своите редици от негодниците, които издевателстват над гражданите.“

„Добре, Николай Григориевич, така и ще направим. Утре ще окрадат жилището ви, вие ще позвъните в служба «02», а оттам никой няма да ви отговори — ние сме уволнили всички момичета, защото те или закъсняват за работа, или не говорят достатъчно учтиво с гражданите, или правят административни нарушения, като например да не спазват правилата за движението по пътищата. Тогава вие ще телефонирате в своето районно управление на милицията и оттам ще ви отговорят, че всички следователи са уволнени и няма кого да изпратят. Останал е само дежурният, защото все пак някой трябва да седи до телефона. И как мислите, лесно ли ще ни бъде да си намерим нови сътрудници? Умни, образовани, вежливи, професионално грамотни и неподкупни. Умните и образовани юристи отдавна се разбягаха по разни фирми и служби за охрана. За тях нашата милиционерска заплата... пфу, даже ме е срам да го кажа.“

„Че какво излиза, според вас? По-добре лоши милиционери, отколкото никакви?! — извиси глас Поташов. — Това май не се вписва въобще в никакви рамки...“

„Не изкривявайте думите ми, Николай Григориевич — едва забележимо се смръщи Заточни, — не съм казвал такова нещо. Опитвах се да ви обясня, че този елит, за който вие мечтаете, няма откъде да се вземе. Няма с какво да го привлечем към себе си, разбирате ли? И после, има още един немаловажен аспект — къде ще подготвяме тези хора? Детективите и следователите трябва да бъдат обучавани, а къде? Вие представяте ли си поне приблизително какви проблеми възникват тук?“

„Доколкото ми е известно, само в Москва съществуват цели три висши учебни заведения на МВР. Нима това е малко?“

„Уви — разпери ръце Заточни. — Малко е. Ще ви приведа само един пример — Московският юридически институт. Не достига площ, приемът на слушатели в първи курс се увеличава ежегодно, институтът е принуден да наема учебни помещения из целия район, занятията се водят на три смени в четири отделни сгради. А колко получават преподавателите за тази луда работа? В превод на общоразбираемия коефициент — около триста долара, като в това влизат доплащанията

за офицерско звание, за прослужен стаж и за научна степен. Между другото, за научна степен нашите преподаватели получават, както и преди, около двадесет хиляди рубли, а в гражданските вузове — около сто и петдесет хиляди. Има ли разлика? Така че кажете ми, ще се престарава ли човек, когато първа смяна започва занятия в осем сутринта, трета завършва в девет вечерта и при това да бяга от здание в здание, а разстоянията между тях не са сто метра, не са дори двеста, а са няколко спирки с автобус, че дори и с метрото. И още един малък детайл — преподавателската работа, това е работа, на която не можеш да закъсняваш и от която не можеш да си отидеш по-рано. Спецификата ѝ е такава. Така че кажете ми, уважаеми Николай Григориевич, кой при нашите условия ще обучава бъдещите работници на милицията? Да допуснем, че в Москва ще има не три, а десет висши учебни заведения, откъде ще вземем преподаватели за тази адска работа? Повтарям, говоря го всичко това не за да ви трогна, а за да разберете, че при сегашните условия милицията това е самото население — не е по-лоша от него, но не е и по-добра. А за да се прави селекция на елита, е нужно да има опашка за работа в нейните органи...“

На Настя ѝ доскуча. Всичко това го бе слушала нееднократно и не само го бе слушала, но и самата тя много пъти бе го говорила.

„И въпреки всичко, тези ваши трудности не оправдават фактите за нарушения на гражданските права от работниците на милицията. С никакви трудности не могат да бъдат оправдани нарушенията на закона. Хората отиват в милицията с мъката и нещастията си, надяват се на помощ и състрадание, а какво виждат?“

„Почакайте — вдигна ръка Заточни, — ние с вас за какво говорим? Че в милицията се отнасят лошо с потърпевшите или все пак с престъпниците? Това, че с потърпевшите не се държат достатъчно вежливо и толерантно, не ни прави чест, но тук няма нарушения на гражданските права, затуй хайде да не се отклоняваме от темата на нашата дискусия...“

Настя отиде в кухнята и сложи чайника на котлона. След като вече се бе откъснала от работата си, можеше поне да хапне. Лошо беше, когато Льошка го нямаше, не ѝ се готвеше само за себе си и ѝ се налагаше да кара само на сандвичи и кафе. Отрязва две дебели парчета свинско варено, щедро ги поля с кетчуп и след като помисли малко,

извади от буркана няколко лъжици консервиран зелен грах — напълно прилична имитация на бифтек със зеленчуци.

Когато чайникът кипна, тя си наля огромна чаша силно кафе, сложи я на подноса заедно с чинията свинско варено, гарнирано с грах, и се настани в креслото пред телевизора.

„... практикуват се незаконни осъждания и в затворите попадат невинни хора. Тези хора ми пишат от местата за лишаване от свобода, а след изтичането на присъдата им идват сами при мен и ме молят да ги защитавам, да докажа истината и те да бъдат реабилитирани. Допускам, че неразкритото престъпление би могло да се окаже следствие от недостатъчната квалификация на следователя и оперативния работник, но когато престъплението — позволете ми да го кажа — се разкрива по този начин, тоест за сметка на невиновния, това може да бъде свързано само със зла умисъл. И оправдание за такова нещо няма и не може да има!“ — горещеше се Поташов.

„Разполагате ли с конкретни факти? — намеси се водещият. — Ако ни представите документи за такива факти, ние ще поканим експерти от средите на най-компетентните сътрудници на правозащитната система и ще ги помолим да ти прокоментират в нашето следващо предаване. Времето ни, за съжаление, изтича. Аз благодаря на участниците в дискусиата и напомням, че спонсор на нашето предаване е...“

Настя изключи телевизора и отново потъна в размисли за аналитичната справка, която подготвяше за своя началник. Беше краят на годината и всички имаха отчетен период, а не само научните работници, като съпруга ѝ Алексей Чистяков. Добре, че утре беше неделя. Ако не се случеше нещо екстремално, щеше да успее да завърши справката и в понеделник да я предаде на полковник Гордеев. Но това, така или иначе, нямаше да я спаси от мъмрене на оперативното съвещание — убийството на модния млад писател Леонид Параскевич ѝ висеше като камък на шията и вече две седмици не се помръдваше от мястото си.

Тъй като в чашата ѝ имаше още малко кафе, а не ѝ се искаше никак да става от уютното кресло, Настя реши да позвъни на Заточни.

— Браво, Иван Алексеевич, вие сте станал телевизионна звезда — шеговито поздрави генерала.

— Вие май само това чакате — измърмори той. — Сега сигурно ще започнете да ме майтапите. Човек да не ви попадне на езичето.

— Ами че не попадайте. Честно, вие наистина изглеждахте много по-уверен от своя опонент. Той откъде се взе?

— Нямам представа. С него ме запознах едва в студиото. Трябва да ви кажа, че не е чак толкова противен, колкото може да ви се стори на пръв поглед. Маниерите му са, чудовищни, но инак пипето му сече. Между другото, защо престанахте да се разхождате в парка? Почти два месеца не сме се срещали.

— Студено е, декември.

— Това не е причина. Трябва да се разхождате непременно, защото ще загубите работоспособността си. Утре в осем сутринта ще ви чакам на обичайното място.

— Иван Алексеевич, спи ми се, много е рано. Може би поне в десет, а?

— В осем — засмя се генералът. — Светът принадлежи на тези, които стават рано. Пък и традициите не бива да се нарушават.

— Добре — въздъхна тежко Настя, — няма да ги нарушаваме.

* * *

Санаториумът се намирал на двадесет километра от околоръстното шосе, пътуването до него беше удобно и Сергей Николаевич Беръозин навестяваше Ирина всекидневно, а понякога и по два пъти на ден.

Те бавно се разхождаха по заснежените алеи, кимайки от време на време на хората, които срещаха. Ирина беше тук от три седмици и бе завързала много познанства.

— В понеделник ще те откарам вкъщи — рече Беръозин. — Два дена ще прекараш у дома, а в сряда имаме мероприятие. Готова ли си?

— Страхувам се — тихо отвърна Ирина. — Ами, ако не стане както трябва?

— Настрой се психически. Ти си моя жена, напомняй си го непрекъснато, не губи увереност и тогава ще се получи.

— Ами, ако изведнъж изтъряся някоя глупост? Аз нищо не разбирам от вашите работи...

— Ти не си и длъжна да разбираш. Политиката не е женска работа, тъй казвай на всички. Бъди мила, приветлива, усмихвай се, не влизай в дискусии и всичко ще бъде наред. Прекарала си три седмици в санаториум и е напълно естествено да не си в течение на последните събития. И най-главното не се притеснявай да казваш, че не си спомняш някои неща. Катастрофирала си, получила си мозъчно сътресение, след това е съвсем нормално да започнеш да имаш проблеми с паметта. Все пак, това са хора и ще те разберат. Ако усетиш, че нещо не е наред, ще започне да ти се вие свят и ще започнеш да ме търсиш. Не се бой, Ирочка, всичко ще бъде добре.

— Знаеш ли, много хора смятат, че жената на политика трябва да бъде негова съратница и да е наясно с всичките му работи. Ако аз се окажа кръгла глупачка, просто няма да ме разберат.

— А ние с теб смятаме, че съпругата трябва да осигури на мъжа си здрав тил, да му оказва морална подкрепа във всички начинания, да бъде домакиня и просто любима жена. Защото нито един мъж не е в състояние да се занимава със своите дела, ако зад гърба му не стои любима и любяща жена, в която той е сигурен. Запомни ли?

— Запомних — бледо се усмихна Ирина. — Ами, ако случайно започнат да ме разпитват за първата ти съпруга?

— А ти нищо не знаеш и това въобще не е твоя работа.

— Но нали се смята, че аз ви разведох. Ако започна да претендирам за здрав тил и любима жена, разговорът може да се обърне към нея. Тогава какво ще правя?

— Усмихвай се мило и отговаряй, че тази тема ти е неприятна. Какво би могло да бъде по-естествено от това? Ирочка, още един път ти повтарям — ако не се страхуваш, всичко ще мине отлично. Да вървим, ще те изпратя до сградата, сигурно си замръзнала.

— Да, малко...

Ирина зиморничаво сви рамене.

— Тази шуба е толкова студена, не мога да свикна с нея. Кожухчето ми беше по-топло.

— Какво да се прави, свиквай. Жената на политика не бива да ходи в кожух, неприлично е.

— Вече ми го каза, не съм забравила.

Двамата мълчаливо стигнаха до осветения вход на сградата и влязоха във фойето. Беръозин нежно целуна Ирина по бузата, почака,

докато тя затвори вратата, и излезе навън. Въпреки успокоителните думи, които ѝ беше наговорил, Сергей Николаевич нервничеше не по-малко от нея. А може би дори и повече. В живота му имаше две Ирини. Две Ирини. Едната се бе оказала същински ад, истинско проклятие. А каква щеше да се окаже другата? Спасителен пояс или капан, в който той сам се натикваше?

* * *

Крачейки бавно и с усилие, Галина Ивановна Параскевич се връщаше вкъщи от магазина. Чантите с продукти бяха ужасно тежки и тя не можеше да си обясни защо бе накупила толкова много неща. Навярно по навик. Двадесет и седем години семейството ѝ тържествено посрещаше Нова година, непременно с елха и подаръци под нея. Канеха приятели и близки роднини. Когато Лъонечка порасна, на Нова година започнаха да идват приятелите му, след това и момичета. А когато се ожени, родителите на Светочка и приятелките ѝ — също. В дома на семейство Параскевич обичаха този празник, подготвяха се за него отдалеч и го отбелязваха шумно и весело.

А Лъонечка вече го нямаше... Изминаха две седмици от погребението му. И защо мъкнеше вкъщи всичките тези продукти? Какъв празник ще е това сега? Мъка, само безизходна и безкрайна мъка...

През декември се стъмняваше рано — още бе седем часът, а сякаш вече беше настъпила нощта.

Галина Ивановна свърна по алеята между жилищните сгради. Там лампите не бяха запалени, но така пътят ѝ беше по-къс.

— Мамо... — прозвуча тих и някак си неземеен глас.

Галина Ивановна замря, ръцете ѝ от само себе си се разтвориха и чантите паднаха на снега.

— Лъонечка — прошепна тя. — Лъонечка, синчето ми.

— Мамо...

Стори ѝ се, че гласът се отдалечаваше нанякъде, ставаше все по-тих и по-тих, но той не би могъл да принадлежи на никой друг. Само на Леонид.

— Мамо, сега доволна ли си? Сега всичко е така, както ти го искаше.

— Лъоня! — изкрещя Галина Ивановна и тутакси се опомни.

Какъв ти Лъоня? Лъоня е в гробищата. А невинно погубената му душа не може да намери покой й затова й се причува гласът му. За кой, ли път вече й се причуваше. Лъоня никога нямаше да й прости, че още от първия ден бе изпитала неприязън към Светлана. Макар да си даваше вид, че се отнася добре към снаха си, току изведнъж се промъкваше недоволството. А Лъонечка беше чувствителен и разбираше настроението на майка си от половин въздишка.

Понякога не се сдържаше и й казваше: „Ти би ли била щастлива, ако Светка не се появява в дома ти? И защо ти е толкова неприятна, защо не я обичаш? Имай си го на ума, че докато е моя съпруга, тя ще идва тук заедно с мен!“

Разбира се, той беше прав — и дума не можеше да става. Галина Ивановна не само че не обичаше Светлана — тя просто не можеше да я гледа. И работа не беше в Светлана като такава, а в това, че беше жена на сина й, че сега тя бе неговата стопанка, че го виждаше често и прекарваше повече време с него от майката. И синът мисли за нея повече, отколкото за майка си. И скучае без нея по-силно, отколкото без майка си. Какво излизаше — майка му го е отглеждала, обличала, учила, лекувала и всичко е било само за това — този силен, красив, образован младеж да се падне вече готовичък на някаква си там... И край — майката настрани. Галина Ивановна с всички сили се стараеше да открие в снаха си явни и тайни недостатъци, за да оправдае своята омраза към нея, и не можеше да разбере, че дори тя да бе жив ангел, нищо не би се изменило. Все едно би я мразила и би се тормозила вътрешно. Както се казваше в една стара шега: „Която и да си си избрал, тя вече не ми харесва“.

И ето сега, след смъртта на Лъонечка, гласът му се причува на Галина Ивановна. Упрекваше я синът й, не можеше да й прости. Разбира се, Светлана вече един вид не беше член на тяхното семейство, живееше отделно, нямаше да идва в дома им.

„Така да бъде. По-добре да не ми се мярка пред очите.“ Галина Ивановна вдигна търкулналите се в снега чанти и потътри крака към къщи.

* * *

За да не замръзне, Настя си облече три пуловера — един потънък, тип поло, вторият — по-плътен, а третият — съвсем свободен, с дебела плетка и дълъг до коленете. След като загърна шията си с пухкав шал, тя нахлузи подплатената си шуба и си каза, че сега вече е в състояние да издържи ритуалната разходка с Иван Алексеевич.

Заточни я чакаше, както обикновено, на перона на метростанция „Измайловская“ — среден на ръст, суховат, с яке, наметнато над анцуга, и без шапка.

— Направо ме побиват тръпки, като ви гледам — усмихна се Настя, приближавайки се към него. — Да бих могла и аз да се науча как да не мръзна. А къде е Максим?

— Горе е, тича по павилионите. Търси новогодишен подарък за гаджето си.

Синът на генерала завършваше училище и се гласеше да кандидатства в същия този Московски юридически институт, за бедите и проблемите на който толкова добре беше осведомен Заточни. Иван Алексеевич сериозно се беше заел с физическата подготовка на Максим, защото нормативите на приемните изпити бяха доста сурови.

Излязоха на улицата и бавно поеа към парка. Скоро ги застигна задъханият Максим.

— Здравейте, лельо Настя — подхвърли бегом той и се понесе напред.

— Странно ми е, когато ме нарича леля — рече Настя. — Изведнъж започвам да се чувствам като старица. Нека вашият син се обръща към мен по име, съгласен ли сте?

— Не, не съм. Вие сте човек, с когото аз дружа, и се подразбира, че стоите на едно ниво с мен. Между него и вас дистанцията трябва да бъде такава, каквото е между мен и него. Ясно ли е?

— Ясно — въздъхна тя. В угода на вашите педагогически принципи аз съм длъжна не само да се самоизтезвавам с ранно ставане от сън, но и да се състаря с петнадесетина години. Между другото, Иван Алексеевич, искам да ви задам един въпрос, който навярно би трябвало да ви го задам доста по-отдавна. Вие само двамата с Максим ли живеете?

Генералът помълча, после я погледна в упор и кратко отвърна:
— Да.

На Настя ѝ стана неудобно, че го разпитва, но това все някога трябваше да стане. С Иван Алексеевич Заточни се бе запознала преди около две години, през март, когато се занимаваше с убийството, извършено в Информационния център. Единият от заподозрените се бе оказал подполковник Платонов, който работеше в управлението на Заточни. Бяха се сприятелили учудващо бързо и тя дълго недоумяваше защо толкова ѝ се харесва този невисок, оплешивяващ мъж. Харесваше ѝ до такава степен, че това вече граничеше с влюбеност. Именно тогава, през пролетта, двамата бяха започнали два пъти месечно — в неделя — да се разхождат в Измайловския парк. Бродеха по алеите, разговаряха, замислено мълчаха, а Максим или бягаше напред-назад, или правеше упражнения на висилката. Понякога на Настя ѝ се налагаше да телефонира на генерала вкъщи, но нито един път слушалката не беше вдигната от жена. Нещо повече — за толкова месеци познанство Заточни нито веднъж не бе отворил дума за майката на Максим, нито за своята съпруга, затова на Настя ѝ оставаше само да се губи в догадки женен ли е Иван Алексеевич и ако е женен, то за кого — за майката на своя син или за някоя друга. Женен? Разведен? Вдовец? Ерген, осиновил чуждо дете? Досега никога не ѝ бе идвало на ума да го запита за това. А, ако се съдеше по краткостта на отговора му, генералът не беше разположен да се обсъжда тази тема.

— Анастасия, включиха ви към делото на Параскевич, нали? — наруши неловкото мълчание Заточни.

— Веднага — кимна Настя. — Само че не разбирам защо. Според мен, в окръжното прекрасно биха се справили и без нас. Та той не е нито banker, нито рекетър. Организираната престъпност, която вие толкова не обичате, тук няма нищо общо.

— Разкажете ми по-подробно.

— Леонид Владимирович Параскевич, двадесет и осем годишен, бил убит, когато излизал от асансьора в собствения си дом. Застрелян е с пистолет със заглушител. Трупът е бил намерен от съпругата на Параскевич — Светлана. Тя го е чакала, но не се е тревожела особено, защото Параскевич бил на гости у приятел. Около един часа през нощта отишла до прозореца да спусне щорите и видяла на улицата колата на мъжа си. Тя била точно под лампата и се виждала прекрасно.

Светлана забелязала, че автомобилът странно проблясва, и след секунда се сетила, че снежецът вече е успял да го посипе, което според нея означавало, че е престоял там доста, повече от пет минути. Тя изскочила от апартамента и видяла мъжа си да лежи до асансьора. Ето ви и цялата прелюдия. От гледна точка на криминалистиката ситуацията е доста комплицирана.

— Защо?

— Работата е там, че малко преди нещастиято семейство Параскевич са се преместили в ново жилище. Апартаментът, разбира се, е разкошен, но още не е телефонизиран. Това първо. Второ: в тази сграда, както и в много други, асансьорната шахта и стълбището са разделени с врата. Нещо повече — на нивото на всеки етаж стълбището има изход на балкона. Трето: както вече казах, сградата тъкмо е започвала да се населява, обитателите ѝ съвсем не се познават един друг и не могат да различават свой от чужд. И представете си, излиза Светлана Параскевич от своя апартамент, отваря вратата, разделяща отсека с апартаментите от коридора с асансьорите, и вижда лежащия си на пода съпруг, който не показва никакви признаци за живот. Как мислите, какво прави тя?

— Навярно крещи — предположи Заточни. — Или пада в несвяст.

— Крещи — потвърди Настя. — На вика ѝ дълго не реагира никой, защото на етаж, където живеят Параскевич, са заселени само три апартамента от всичките десет, съседите още не се познават помежду си и, естествено, страхуват се. А по другите етажи викът не се чува, колкото и да си дереш гърлото. Най-сетне се показал съседът, видял просналия се Параскевич и обезумялата Светлана и съобразил, че трябва да се обади в милицията. Той въобще се оказал разтропан и неглупав мъж, помислил дори за това, че на Светлана трябва да бъде оказана медицинска помощ. Накратко, хукнал по етажите и се заел да звъни на всички апартаменти поред с два въпроса: нямат ли стопаните мобифон и няма ли сред тях лекар. Както вече ви казах, сградата още не е телефонизирана. За късмет, доктор се намерил и мобифон също, така че, макар и не веднага, им се удало да извикат милицията. Добре разбирате, че когато звъните в два часа след полунощ, трябва да мине доста време, докато с вас започнат да разговарят зад заключена врата. Отделен е въпросът дали въобще ще ви отворят. Сградата е на

двадесет и два етажа, Параскевич са на третия, а телефон се намерил едва у живеещите на седемнадесетия етаж. Пресметнете колко време нашият разтропан съсед се е щурал из блока.

— Досещам се как е свършило всичко това — усмихна се Иван Алексеевич. Около потърпевшия и неговата жена се е събрала хубава малка тълпа, площадката, асансьорите и стълбищният балкон са били отъпкани и на пристигналата група дежурни криминалисти не им е оставало нищо друго, освен да си почиват. А нещо за изстрела?

— Изстрелът е произведен от прага на врата, разделяща стълбището от асансьорната площадка. Балконът е откъм страната, накъдето са обърнати прозорците на семейство Параскевич. Вероятно убиецът си е стоял на балкончето, пафкал си е цигарки и е чакал Леонид Владимирович. Видял го е как пристига с колата си, издебнал е жертвата си, когато тя излиза от асансьора, и е дръпнал спусъка. Просто, изгодно, удобно. Знаете ли, Иван Алексеевич, ако аз бях кмет, щях да забраня утвърждаването на архитектурни проекти, без да бъде взето под внимание мнението на криминалистите. Вече двадесет години в Москва се строят тези идиотски сгради, в които асансьорите, апартаментите и стълбищата съществуват поотделно, а на първите етажи не живее никой. Сякаш специално са разработени проекти на здания, в които е удобно да бъдат извършвани престъпления. Моите родители живеят точно в такова здание и в техния вход за шест месеца станаха две свършено еднотипни убийства с грабеж. И никой нищо не е чул, макар че жертвите са крещели така, като че ли ги колят. Съдебните медици единодушно твърдяха, че за това свидетелства състоянието на гласните им струни. С две думи, Иван Алексеевич, никой не е чул как са стреляли в Параскевич, никой не е видял убиеца, и, както днес е прието — никой нищо не знае и дори не предполага. Според заключението на медицинския експерт смъртта на Параскевич е настъпила между нула и нула и тридесет часа, тоест към момента, когато го е открила жена му, той вече не по-малко от половин час е лежал мъртъв до асансьора. А, ако тя не е погледнала случайно през прозореца и ако Параскевич е паркирал колата си на друго място, кой знае кога щяха да го открият. Така или иначе, убиецът е разполагал с цял вагон време, за да изчезне далеч от местопрестъплението.

— Съчувствам ви — много сериозно произнесе генералът. — А намерили ли са оръжието?

Че как иначе — отвърна Настя. — Вече няма такива глупаци, които да отнасят със себе си оръжието и да го скриват обратно в кухненското шкафче. То било там, редом с трупа. Един такъв симпатичен „Макаров“ със заглушител. И всичките му номера са изпилени. Това вече стана хубава традиция. Провериха го в куршумогилзотеката — чист е, не е „работил“.

— Да, съвсем лошо — кимна Заточни. — Значи така стоят нещата с убийството. А какво има около потърпевшия?

— Също не е много. Но в общи линии може да се измъкне нещичко. Леонид Параскевич е бил доста популярен писател. И знаете ли с какво сее прославил? С женски романи. Не с криминалета, не с фантастика, не със звездни войни и киборги убийци, а с женски любовни романи. Книгите му буквално се разграбвали. Започнал да пише преди пет-шест години и веднага се получило успешно. Още първото му произведение, което дамите си купили просто „за проба“, завладяло сърцата им сериозно и задълго. Оттук нататък те започнали да очакват романите му, разпитвали продавачите, молели ги да им запазят, щом се появи нещо новичко. До смъртта си Параскевич е написал двадесет и шест любовни истории и всичките са излезли от различни издателства в доста прилични тиражи. Всичко това добре, Иван Алексеевич, но в тази връзка мен ме интересува въпросът: бил ли е богат Параскевич и ако да, то къде са му парите, а ако не — то защо? На автор от класата на Леонид Владимирович издателствата би трябвало да заплащат най-малко по двеста долара на кола, а той е написал и издал повече от петстотин коли. Подчертавам — минимум двеста долара. А ако е както се полага, хонорарът му трябва да е четиристотин. Той е пишел невероятно бързо. И въобще е бил много талантлив. Съвсем сериозно ви говоря, Иван Алексеевич — добави Настя, забелязвайки как по устните на генерала пробягва иронична усмивка. — Не ме домързя и прочетох няколко негови книги. Подбрах двете първи, две с двугодишна давност и трите най-последни. Той наистина пише стабилно — минимум сополивене и удивително познаване на женската душа. Очевидно жена му постоянно го е консултирала. Та така, ако бяха му плащали по минималната прилична разценка, за пет години би спечелил повече от сто хиляди долара. А къде са те? Колата му е старичка и е купена още преди да започне толкова успешно да се издава. Жилището му излязло практически

почти без пари, защото преди с жена си са живеели в двустаен апартамент, здравата опушен, сто години неремонтиран, но затова пък намиращ се в пределите на „Садовое колцо“. Новобогаташите са се изръсили за него толкова щедро, че парите са му стигнали напълно да си купи прекрасно тристайно жилище в нова сграда — наистина накрай света, докдето още и метрото не ходи. Преселили са се десетина дена преди убийството и тъкмо започвали да си купуват нови мебели. Преди това пет години живеели скромно, не са ходили на почивка в чужбина, кожи и диаманти не са купували. Така че аз, както казват в Одеса, се интересувам да зная: къде са парите? Неутешимата вдовица на моя нескромнен въпрос за парите отговори, че имали в наличност двадесетина хиляди, с които планирали да обзаведат жилището си, и може би, ако останело нещичко, да сменят колата с по-нова.

— И къде са тези пари? — е неочакван интерес попита генералът. — Вие направо ме заинтригувахте, Анастасия. Удаде ли ви се да изясните нещо?

— Уви, Иван Алексеевич, Има само една версия и тя не е моя, а принадлежи на съпругата на покойника, Светлана Параскевич. Тя твърди, че Леонид бил невероятно мек и интелигентен човек, на никого не можел да откаже, на никого не можел да каже „не“. Всички го мамели, а той на всички вярвал, тъй като се стеснявал да покаже недоверие. Накратко, Светлана Параскевич ми разказа, че след успешния му първи роман и след като вторият почти мигновено бил разграбен от павилионите, при Леонид дошъл негов приятел от ученическите години и, почервенял от смущение, му признал, че се занимавал с издателска дейност, но бизнесът му не вървял — или нямал добри автори, или просто съдбата не го била дарила с късмет. И нямало ли старият му училищен приятел Льоха да бъде така добър и да напише за неговото издателство нещо новичко, за да поукрепне малко фирмата му и да се изправи на крака. С новата книжка на Лъоня, издадена в голям тираж, издателството щяло да успее да позакърпи поне основните си дупки. Само че нямало да може да му заплати голям хонорар, тъй като било много затънало в тинята. Какво щяло да му струва една книжка — само една книжка — той толкова бързо ги пишел. Два месеца и готово. С една дума, успял да го кандърдиса. Параскевич написал за него поредния си бестселър, издателството

започнало да прави добри пари, а изплатило на автора хонорар от шестстотин долара — по четиридесет долара за кола. Отново дотичали, думи на благодарност му наговорили, горещо го молили да напише още нещо, за да стъпи, значи, издателството здраво на краката си. Даже и хонорара му увеличили — предложили му цели осемстотин долара за книжката. Той отново се съгласил. И тъй тръгнало по-нататък. Тези кучи синове усетили, че е лесно да се трогне Параскевич, особено ако при него дойде не съвсем чужд човек — далечен познат, но все пак познат. И всички поред започнали да му опяват за бедственото си положение и за това, че написвайки за тях само една книжка, ще ги ощастливял и ще ги облагодетелствал. И той се хващал на въдицата им. Не знам дали действително е бил толкова супердоверчив, дали е знаел, че го лъжат, дали не е можел да отказва, но е продавал труда си за такива жалки грошове, че даже е неприлично да се каже колко са. При това всички издатели, които са посещавали Параскевич с молбите си, използвали един и същ трик. Останах с впечатлението, че са се наговорили, обменяли са опит и са си поделяли печалбите от продажбата на тиражите. Защото цялата тази история прилича на добре организирана кампания.

— Споменахте нещо за трик — напомни Заточни.

— Да, за трик. Значи така, когато в поредното издателство за пръв път излизала книжка на Леонид Параскевич, издателят с унил вид казвал, че тиражът „не е тръгнал“, че всяко издателство си има свой кръг от читатели, че хората, които четат, знаят и обичат Параскевич, си купували негови книги, издадени от други издателства, така че не обръщали внимание на продукцията на даденото конкретно издателство и не очаквали да срещнат тук романи на Параскевич. Много значи съжаляваме, но не ни се удаде да закърпим финансовите си дупки с помощта на един-единствен роман от известния писател. Ако той обаче би написал още нещичко...

— И той е пишел.

— Разбира се. Равносметката е двадесет и шест книги, а в джоба му — малко повече от двадесет хиляди долара.

— И вие търсите неговия убиец сред книгоиздателите?

— Ами да — потвърди Настя. — Къде другаде да го търся.

— А освен че е пишел романи, Параскевич занимавал ли се е и с нещо друго?

— Доколкото ми е известно, с нищо. Той е бил последен курс във факултета по журналистика, когато е написал и отпечатал първия си любовен роман. И след завършването на университета не потърсил работа нито в държавния, нито в частния сектор, а седнал зад бюрото и се заел с художествено творчество. Не е вземал участие в комерсиални операции, във вашата служба за него няма нищо.

— Ами ревност или нещо друго битово? Не искате ли да потърсите там?

— Искам, но не мога да смогна навсякъде. Знаете ли, Иван Алексеевич, според мен, този Параскевич е бил ужасно нещастен.

— Някакви проблеми е жена си?

— По-скоро с майка си. Майка му е една такава особа, която искрено смята, че всички обкръжаващи я са по-глупави от нея. Например за своята снаха Светлана тя се изказа по следния начин: аз, вика, не бях във възторг от избора на Лъоня, но в края на краищата, не аз ще живея с нея, а той, затова винаги съм била приветлива със Светочка и с всички сили се стараех да я обикна като родна дъщеря. С моята снаха бяхме в прекрасни отношения, много скоро успях да преодолея неприязънта си към нея — та нали най-важното за мен е синът ми да бъде щастлив. А самата Светлана и много от приятелите на семейство Параскевич както по-младите, така и по-възрастните — твърдят в един глас, че Галина Ивановна толкова люто мразела снаха си, че дори не успявала да скрие това, макар че може би се е стараела. Омразата и се проявявала във всичко — във всяка дума, във всеки поглед, във всеки жест. Във всяка дреболия. А Галина Ивановна свято вярва, че е велика актриса и че никой не се досеща за истинските ѝ чувства. Властна е, не понася чуждо мнение, ако то не съвпада с нейното собствено, взема решения за всичко и за всички, винаги знае кой как трябва да постъпи. В общи линии — истинска чума. У такива майки обикновено израстват много нещастни деца, защото тези деца още от пелените са приучени да се подчиняват безпрекословно, страхуват се да се опълчат и при това тихо ненавиждат майките си. Ненавистта им се натрупва с всеки изминал ден, с всяка изминала година, но страхът от майката не ѝ позволява да избликне навън във вик или просто в рязка забележка, в неподчинение. Представяте ли си в какъв ад живеят тези нещастни деца? Те вече прехвърлят петдесетте, а техните майки продължават да ги тормозят, да ги гледат в ръцете и да

им дават съвети какво трябва да ядат и какво не бива, критично да оглеждат дрехите им и да коментират стила им на обличане. Те си пъхат носа във всички семейни проблеми на своите деца, осъждат техните съпруги или съпрузи, дават препоръки за възпитанието на внуците, командват, разпореждат се, повишават глас, позволяват си грубости и нетактични постъпки.

— Точно такава ли е майката на Параскевич?

— Да, точно такава — кимна Настя. — Дори и по-лоша. А жена му е мила. Много ми хареса. Според мен, тя истински го е обичала.

* * *

Светлана Параскевич се извъртя на хълбок и започна внимателно да се измъква изпод топлото пухкаво одеяло. Стараеше се да не събуди лежащия до нея мъж, но той отвори очи, с бързо движение обхвана раменете ѝ, привлече я към себе си и силно я прегърна.

— Къде отиваш?

— Ще сложа чайника на котлона.

— И няма да ме целунеш? Как можеш да оставиш любимия мъж сам в стаята и да излезеш, без да си го целунала?

Светлана нежно го целуна по устните, очите и бузите.

— Обожавам те — прошепна му. — Ти си невероятен. Няма по-добър от теб.

— А твоят покоен съпруг?

Тя звънко се разсмя.

— Само моят покоен съпруг може да се сравнява с теб — отвърна, галейки гърдите и раменете на мъжа. — Но ти си по-добрият. Ти си по-свободен, а значи и по-силен. Ти си независим. За разлика от него ти можеш да си позволиш да бъдеш горд. Защото нямаш такава майка като моята свекърва.

— Но аз нямам и таланта на твоя съпруг. Кой съм аз в сравнение с него? Един жалък учител по руски език и литература, печелец грошове.

— Това не е важно — тихо рече Светлана и го прегърна. — Ти си мъжът, когото аз обичам. А на теб талант не ти е нужен. Достатъчно е, че го имам аз.

ВТОРА ГЛАВА

Из апартамента се разливаше аромат на силно, току-що смляно и сварено кафе. Сергей Николаевич Берьозин сладко се протегна под завивката и привично протегна ръка към другата половина на огромния съпружески креват. Протегна я и веднага я отдръпна. През всичките дни, докато Ирина беше в санаториума, той знаеше, че нея я няма, и дори насън не забравяше това. Но снощи я бе докарал тук и подсъзнанието му подаде сигнал: щом жена ти е вкъщи, тя трябва да бъде в съпружеската постеля.

Но нея я нямаше. Нямаше я и не би могло да я има. Ирина ще спи в малката стая на дивана. Тя сама бе направила този избор, макар Берьозин да ѝ бе предлагал спалнята.

Сергей Николаевич пъргаво скочи от леглото, направи няколко маха с ръце, за да раздвижи кръвта си, нахлузи джинсите си и се отправи към банята.

След десет минути, избръснат и ухаещ на хубав афтършейв, той се появи в кухнята. Ирина седеше грозно сгърбена на един стол, беше разрошена, в небрежно завързан халат и с подпетени чехли. Берьозин недоволено се намръщи, не успявайки да скрие разочарованието си.

— Добро утро — поздрави я сдържано.

— Здравей — вяло му отвърна Ирина.

— Зле ли се чувстваш? — вежливо се поинтересува той.

— Нормално.

Ирина присви рамене и отпи глътка кафе. Берьозин забеляза, че чашата ѝ не беше от сервиза, подреден в остъкления кухненски шкаф, а от онези разноцветни, нееднакви, олющени и със счупени дръжки чаши, които се използват за отмерване на продукти като захар, брашно, грис или вода.

Онази Ирина никога не би пила кафе с такива чаши.

— Тогава защо видът ти е такъв?

— Защо? Какво ти пречи видът ми? Аз съм си вкъщи, а не на прием в посолство.

— Ира, ти не бива да забравяш, че си моя жена. Моля те, дръж се подобаващо.

— Но нали тук няма никой — искрено се учуди тя и Берьозин осъзна, че Ирина наистина недоумява какво иска от нея.

— Разбери — рече ѝ меко, наливайки си кафе в красива чаша от фин порцелан, — ти не бива да се отпускат дори и вкъщи. Трябва непрекъснато да се държиш така, като че ли те наблюдават десетки очи. Само по този начин можеш да придобиеш увереност и да станеш истинска съпруга на политик. Ако делиш поведението си на две категории — „за вкъщи“ и „за хората“ — непременно ще допуснеш груба грешка, при това публично. И първото, което трябва да направиш, е да не ходиш занемарена из къщи и да не пиеш кафе от пукнати чаши, дори и когато си съвсем сама.

Ирина мълчаливо излезе от кухнята и Берьозин с досада си помисли, че тя се бе оказала по-обидчива, отколкото беше предполагал. Доста мъки щеше да види с нея.

Ирина се върна след няколко минути с дълга до пода плетена пола — тясна и права — и в блуза от трико с дълги ръкави, завързана на възел над корема и откриваща късче ослепителна кожа. Косата ѝ беше вдигната и стегната на тила, а на устните ѝ имаше тънък слой червило. Сега тя — стройна и изящна — приличаше на натегната струна, готова при умело докосване да откликне с мелодичен звън.

Без да отрони нито дума, Ирина изля в мивката остатъка кафе от чашата си с нацърбени ръбове, извади чаша от сервиза, напълни я от кафеарката и седна срещу Берьозин, кръстосвайки крака. Той неволно започна да се любува на изправения ѝ гръб, на дългата шия и на гордо вирнатата ѝ брадичка.

„Боже мой, как прилича на онази! Привидение...“

— Така добре ли е? — много сериозна попита Ирина и Берьозин с облекчение разбра, че тя не му се е обидила.

— Отлично. Само че малко смекчи нещата. Поотпусни си главата, че тъй видът ти е много недостъпен. Нали решихме, че ти си моят тил — мила, грижлива, любяща. Между другото, имаш ли и друга такава дреха, дълга чак до пода?

— Имам — учудено отвърна тя. — Две вечерни рокли за ресторант.

— Не стават. А нещо по-простичко?

— Само това, което е на мен сега. Защо питаш?

— Изключително сполучлива находка! — оживи се Сергей Николаевич. — Ако жената се облича вкъщи с дълга рокля, това напомня за деветнадесети век, когато все още е съществувало понятието „пазителка на домашното огнище“... Трябва да го направим твой стил. Да-да, именно така. Винаги ѝ навсякъде дълги рокли, във всяка обстановка — вкъщи, на приеми, в театъра — навсякъде. И непременно прическа с дълга коса, като сега. Благородно и просто. А главното — много ти отива. Трябва незабавно да се заемем с твоя гардероб.

Той грабна телефонната слушалка и започна да избира някакъв номер.

— Ало! Татяна Николаевна? Обаждат се Берьозин. Колата тръгна ли да ме вземе? Много добре. Татяна Николаевна, на моята съпруга срочно ѝ трябва шивачка. Да, да. Не, за утре, за нашето мероприятие. Не, тя още не се чувства много добре, не ми се ще да я карам до центъра, сега има такива задръствания по улиците... Да, нека да дойде вкъщи. Да, разбира се, образци от платове също са нужни.

Берьозин затвори апарата и весело рече:

— Ето, това е. След два часа ще дойде шивачка. Татяна ще уреди всичко. Ще ѝ поръчаш няколко тоалета за публични появи и за вкъщи. За вкъщи дори е по-важно. И си обмисли тоалета за утрешното мероприятие, той ще бъде ушит най-напред. За всичко останало се договори с шивачката и си избери платове — ще бъде готово за една седмица.

— Серьожа... — промълви смутено Ирина. — Страхувам се. Нима трябва да оставам насаме с нея? Без теб?

— Разбира се. След десет минути тръгвам и ще се върна чак вечерта.

— Но как така... Какво ще ѝ говоря? Та аз не знам...

— Ира, вземи се най-сетне в ръце — твърдо произнесе Берьозин. — Не бива да се страхуваш до безкрайност. Аз не мога да те водя за ръка цял живот. Свиквай да действаш самостоятелно. Първия път сторих грешка, като се ожених за мома от богато семейство, защото момата се оказа курва. Сега взех теб за своя съпруга...

Той направи изразителна пауза, наблюдавайки с удоволствие как по нежното лице на Ирина се разлива руменина.

— ... и много се надявам, че ти ще успееш да заприличаш на момиче от добро семейство.

Тя рязко стана и се обърна към прозореца, без да отвърне нищо на тирадата му. Сергей Николаевич допи кафето си, бързо се облече и се приготви да тръгва. Когато излезе в антрето, се обърна и видя, че Ирина продължаваше да стои до кухненския прозорец, без да шавне. Стана му чоглаво и не му се искаше да напусне апартамента си, оставяйки в него една обидена жена.

— Ира, пожелай ми успех. Ще имам труден ден.

Тя бавно се обърна. Цветовете на срама и негодуването вече се бяха отмили от лицето ѝ и то отново беше бледорозово и много нежно.

— Желая ти, скъпи, да не забравяш при какви обстоятелства се запознахме. Не е изключено аз да съм спечелила от тези обстоятелства, макар че засега още нищо не е ясно. Но идеята беше твоя и кръвта е по твоите ръце, а не по моите. Току-що ми напомни, че до запознанството ми с теб бях проститутка. Сега аз ти напомням кой си.

— Ира, недей... започна Беръозин, но тя го прекъсна.

— Давам ти дума, че ще се науча да бъда достойна съпруга на политик. Но аз никога няма да бъда съпруга на убиец.

Ирина прекоси кухнята, мина покрай Сергей Николаевич и се скри в малката стая, захлопвайки ожесточено вратата.

* * *

Административният корпус на трудовоизправителната колония се различаваше от всички останали здания и съоръжения само по това, че се намираше „на свобода“, а не зад ограда и бодлива тел. Вътре цареше същата всепроникваща миризма на просмукани от пот ботуши и немити тела, стените бяха боядисани с унила блажна боя и въобще цялата атмосфера предизвикваше асоциации не за служебни помещения, а именно за затвор.

Наталия търпеливо, седеше в коридора в компанията на такива като нея, дошли на свиждане или донесли колети. Почтата в днешно време работеше толкова лошо, че колетът или въобще нямаше да пристигне, или щяха да го разграбят по пътя. Ако не пристигнеше, беше добре, защото можеше да бъде изпратен друг, но ако кашонът

дойдеше почти празен, тогава се считаше, че осъденият е получил колета и скоро не му се полагаше друг. За по-голяма надеждност много хора бяха започнали да носят колетите лично или да ги изпращат по някой познат или близък.

Наталия беше дошла на свиждане — първото, откакто Евгений се бе оказал в колонията. Толкова отдавна не го бе виждала, че се боеше дори да си представи какъв е станал мъжът ѝ. От разкази на познати, от книгите и филмите тя си бе изградила някаква представа за живота в колонията и очакваше да види Евгений оклюмал, сломен, с преждевременни бръчки, с почернели зъби и тресящи се ръце.

Най-сетне дойде и нейният ред да влезе в кабинета. Тя хвърли поглед на унилата опашка от чакащи жени. Кой знае защо, тук нямаше мъже — очевидно на свиждане идваха само майките и съпругите, а бащите и синовете предпочитаха други развлечения. Скришом се прекръсти и натисна бравата на дървената врата.

— Идвам при осъдения Евгений Михайлович Досюков, член сто и три, осемгодишна присъда.

— Съпруга? — без да откъсва очи от някакви книжа попита намръщен капитан в зелена униформа на офицер от вътрешната служба. — Документите, моля.

— Ето...

Наталия припряно му подаде паспорта си — съвсем новичък, получен само преди два месеца, когато си сменяше фамилията.

Капитанът акуратно го прелисти от първата до последната страница, след това вдигна глава и с любопитство се втренчи в нея.

— Тук е отбелязано сключване на брак. Вие сте се оженили преди половин година?

— Точно така.

— Досюков по това време е бил подследствен? — уточни капитанът.

— Да.

— И значи вие доброволно сте се съгласила да станете съпруга на убиец? Интересно защо. Одобрявала сте постъпката му?

— Не, не е така — бързо заговори Наталия. — Аз съм нормален човек, как бих могла да одобрявам убийство? Но исках той, излежавайки присъдата си, да знае, че го чакам, че ми е нужен, че е длъжен да се справи с всичко това... Той си няма никого да му идва на

свиждане, да му изпраща продукти. Майка му е много стара, почти сляпа и практически не излиза от къщи. Баща няма, умрял е отдавна. Бил е единствено дете в семейството — нито братя, нито сестри. И, ако не бяхме се венчали, нямаше да ме пускат на свиждане. Може и да е убиец, но нали трябва да си има някого, на когото да вярва и на когото да се надява...

— Вие казахте току-що едно интересно нещо — отбеляза капитанът. — Казахте: „може и да е убиец“. Вярвате ли, че той е извършил убийство?

— Аз не разбирам... — с усилие помръдвайки пресъхналите си устни, прошепна Наталия.

— Искам да кажа, че вашият мъж не се е признал за убиец нито по време на следствието, нито пред съда. Той и досега не се признава за виновен. Затова и ви запитах — какво смятате? Сигурна ли сте, че не е виновен?

— Аз... — обърка се тя, — аз не знам... Честна дума, не знам. Женя не е такъв човек, който би убил някого... Но все пак, чуждата душа е неразгадаема... За никого не можеш да гарантираш, дори и за самия себе си. Не, аз не зная. Но знам какъв е моят дълг. Ако държавата е счела за необходимо да му наложи наказание за нещо, то моят дълг е да му помогна да преживее това с достойнство. За да не изгуби човешкия си облик, за да осъзнае грешката си, да осъзнае своя грях — ако наистина го е извършил — да се покае и да се поправи.

— Вярваща ли сте?

— Ами... как да ви кажа...

Наталия се усмихна за пръв път, откакто бе влязла в този кабинет.

— Когато арестувах Женя, започнах да ходя на църква просто защото много исках да му помогна по някакъв начин, но не знаех как. Запознах се със свещеника и той ми обясни, че щом толкова години съм живяла близо до Женя и не съм успяла да го възпра от греха, то мой дълг е сега да му помогна да се пречисти, да се обнови и да се поправи.

Капитанът отвори огнеупорния шкаф, в който бяха подредени картотечните сандъчета, извади едно от тях, дълго прехвърля картоните, накрая извади един и внимателно го проучи.

— Имате краткосрочно свиждане, три часа.

— Толкова малко?! — отчаяно плесна с ръце Наталия. — А на мен ми казаха...

— Казаха са ви за дългосрочното — сухо я прекъсна той, — три денонощия. Но още не му е дошло времето.

— А кога?

— След три месеца, не по-рано, и то в зависимост от това как ще се държи мъжът ви. Ако наруши режима, ще бъде наказан с лишаване от колет или свиждане.

— Че той нарушава ли го? — плахо попита Наталия.

— Засега не, но все някога всичко се случва за първи път — изрече философски капитанът.

Той вдигна слушалката от телефонния апарат без шайба.

— Седми отряд, Евгений Михайлович Досюков, сто и трети, осем години. На краткосрочно.

След като изслуша отговора, отново се обърна към Наталия и с уморен глас ѝ обясни къде трябва да отиде, какво да рече и каква хартийка да показва.

— Там ще ви обяснят, но аз ви предупреждавам за всеки случай предварително: пари, остри и режещи предмети, алкохолни напитки, цигари с филтър...

Тя притвори очи и изключи съзнанието си от ставащото в момента...

Беше прекарала цяло денонощие в обикновен, раздрънкан вагон, пронизван от въздушно течение, в който дори през нощта не се гаси осветлението и непрекъснато някой ходи насам-натам. Не бе успяла да заспи въобще, беше ѝ много страшно и много студено. И сега, в този неуютен, вонящ, но толкова топъл кабинет тялото ѝ направо омекна като памук. А какво не трябваше да носи на свижданията, знаеше още от времето, когато бе ходила в следствения изолатор, за да регистрира брака си.

— Гражданко! — дочу до самото си ухо. — Гражданко Досюкова!

— Ох, извинете ме...

Наталия се усмихна смутено, оправи шапката и шала си и стана от стола.

— Прекарах цялата нощ във влака. Благодаря ви. Довиждане.

— Вашият мъж сега е на работа, смяната му привършва в осемнайсет нула нула, тогава и ще получите свиждане.

— Благодаря ви — повтори тя, хващайки дръжката на бравата.

До шест часа вечерта имаше още много време и трябваше някъде да си го убие. Излезе от административната сграда на колонията и се потътри към перона на крайградската електричка. Бе решила да се върне в града, а към шест отново да дойде тук. Бързо прегледа разписанието на влаковете — минаваха на всеки половин час. Значи нямаше проблеми да пристигне навреме за свиждането.

Пътят до града беше четиридесет минути. В електричката беше мръсно и студено, вагоните бяха неотоплени, но Наталия стоически понасяше неудобствата, давайки си сметка, че друг изход няма. Никой нямаше да ѝ предложи почивка в топла хотелска стая с чисти чаршафи. Ако не беше се качила в електричката, вероятно би бродила покрай колонията или пък би седяла в коридора на административната сграда, дишайки атмосферата на мъката, страданието, сълзите и отчаянието. Впрочем нямаше кой знае каква разлика между тези две възможности.

След като слезе в самия център на големия промишлен град, Наталия Досюкова реши първо да хапне нещо. Енергично преметна през рамо ремъка на пътната чанта, в която имаше хранителни продукти и топли дрехи за Женья, и бодро закрачи по широкия булевард, вглеждайки се във витрините и рекламните табели. Вниманието ѝ привлече неголямо ресторантче, намиращо се в един безистен. От опит знаеше, че именно такива малки, почти незабележими заведения се оказват най-изискани, с чудесна кухня и първокласно обслужване.

И не сгреша. Още щом отвори вратата, разбра, че беше попаднала точно там, където ѝ се искаше. Към нея бавно се приближи мъж на средна възраст в идеално изгладен панталон, снежнобяла риза, черна жилетка и папийонка.

— Добър ден — поздрави я любезно. — Добре дошла. Желаете ли да обядвате или ще си вземете нещо по-леко.

— Ще обядвам — решително заяви Наталия и с царствен жест, сякаш му поднасяше кожено палто от норки, тръсна в ръцете му тежката си чанта. — Вкусно, обилно и с добро обслужване. Възможно ли е това?

— Няма нищо невъзможно, ако го пожелае красива жена — блесна със зъби портиерът, който, ако се съдеше по мускулатурата му, беше и гардът на заведението. — Сигурен съм, че ще останете доволна. Ако обичате, вашето яке и шапчица. Заповядайте в салона.

Тя се огледа в огледалото от главата до петите. Изглеждаше доста добре. Разбира се, за пътуването до „зоната“^[1] бе се облякла по-семпло, знаейки, че ще ѝ се наложи да прекара нощта в студен вагон, че след това ще разговаря с началството на колонията, че ще се срещне с Женя. Беше глупаво и неуместно да се навлича със скъпи неща. Бяха ѝ нужни дрехи, които не се мачкат и не се цапат лесно. Черни джинси и черен топъл пуловер от камилска вълна — това беше най-подходящото одеяние за подобно пътуване. Не отиваше на някакъв празник, а на среща с осъден убиец. Не се реши да си вземе и кожуха, макар че във влака би ѝ свършил добра работа. Той беше красив, скъп, дълъг до глезените, но не ѝ бе удобно да се яви на свиждането с него. Не биваше излишно да напомня на Женя, че бе останала на свобода. Правилно бе постъпила, обличайки си якето. То беше топло и непретенциозно. Купила си го бе миналата зима, за да ходи с него на пазар или да пътува до вилата.

Стоеше пред огледалото — цялата в черно — и с удоволствие разглеждаше красивите си едри гърди, закръглените бедра и тънката си талия. Никога не бе била кльоцава, гърдите и коремчето ѝ винаги се забелязваха и привличаха мъжките очи, но затова пък талията ѝ беше удивително тънка и Наталия правеше не малко усилия, за да не се появят по нея излишни сантиметри. Лицето ѝ също беше впечатляващо — с тъмни очи и гъсти, красиво извити вежди.

„Добре изглеждам, даже много добре“ — помисли си, оправяйки си прическата.

Влезе в салона с кокетна походка на привлекателна и уверена в себе си жена и без да поглежда встрани, се отправи към една свободна маса. Имаше доста посетители — очевидно ресторантчето се ползваше с добра репутация и клиентелата му бе постоянна.

Едва бе успяла да седне и да отвори листа с вината, когато пред нея изникна келнер.

— Добър ден, радваме се да ви приветстваме в нашия ресторант. Моля за извинение, но ми се струва, че ще ви бъде по-удобно на оная маса.

Келнерът се обърна и посочи с пръст една маса в отсрещната страна на салона. Тя се намираще до прозореца, а Наталия беше се настанила до стената, недалеч от камината.

— Защо смятате, че там ще ми е по-добре? — високомерно попита тя.

— По традиция масата до прозореца се смята за най-хубава — с ослепителна усмивка ѝ обясни сервитьорът.

— Студено ми е — сърдито отвърна Наталия — и искам да остана тук, близо до огъня. От прозореца сигурно духа. Това е, младежо, темата е изчерпана. Донесете ми кафе и менюто.

Върху лицето на сервитьора се изобрази такова смущение, че я досмеша. Очевидно бе заела масата на някой постоянен клиент и нещастникът сега сигурно щеше да се измъчва, чудейки се какво да направи, за да излезе от деликатната ситуация, ако клиентът пристигне, преди тя да си тръгне оттук. А Наталия нямаше намерение да бърза — трябваше да бъде на гарата в пет часа, а сега беше едва един и половина.

— Какво кафе желаете? Нес, „Пеле“, „Якобс“, еспресо, капучино, турско?

— Еспресо и чаша минерална вода. И повикайте управителя.

След половин минута се появи представителният управител в смокинг и с менюто в ръка. Зад гърба му притеснено пристъпваше келнерът, държейки поднос, върху който димеше кафе и проблясваше чаша с минерална вода.

— Слушам ви — важно заяви управителят с неочаквано високо тенорче.

— Изглежда съм заела нечия постоянна маса — отвърна Наталия, отвори менюто и се зае да го изучава. — Моля ви да не се безпокоите, това няма да ми стане навик. Аз съм приходяща и довечера няма да ме има във вашия град. Но не искам да се местя никъде, много премръзнах и предпочитам да съм по-близо до огъня. Ако дойде човекът, който обикновено седи тук, оставете на мен самата да му се извиня. Надявам се, че той няма да възрази. По този въпрос това е всичко. А сега поръчката ми. Коктейл от скариди — продължаваше да реди тя без никаква пауза и все така, без да поглежда нито управителя, нито келнера, като ни най-малко не се интересуваше дали я слушат, записват ли поръчката ѝ и удовлетворени ли са от обяснението ѝ. —

Шишче от есетра, пържени картофки, мариновано цвекло, да не се слага лук, да не се слага краставица. Десерт „Мирабела“, двойно кафе и още една чаша минерална вода, лед — непременно. След десерта и кафето, около половин час по-късно, донесете още едно еспресо. И да не объркате поръчката ми.

Наталия отдавна беше разделила човечеството на господари, слуги и динамична прослойка, която в крайна сметка се разделя на такива, които са приближени на господарите, и на такива, които се превръщат в слуги.

Женя винаги бе бил господар — още от раждането си. Той господстваше над своите родители, над жените си, над партньорите си по бизнес и над своите пари. А самата тя двадесет и три години бе цамбурнала във вонящата аморфна прослойка, докато не бе открила Женя и не бе започнала да плува към него. Четири години двамата бяха живели заедно и накрая бяха се оженили. Сега тя също принадлежеше към клана на господарите и гледаше отвисоко на слугите.

Със странно напрегнат глас келнерът повтори поръчката ѝ, взрян в тефтера си. Наталия го изслуша и го пусна да си върви с царствено кимване. На тези трикове — с три чаши кафе от различен вид — бе се научила от Женя.

„Ако искаш да разбереш в какво заведение си попаднала, съвсем не е задължително да изпробваш всичките блюда. Достатъчно е само да направиш една сложна поръчка и веднага ще ти стане ясно как стои тук работата с дисциплината, кого вземат на работа — нехранимайковци и тъпацы или професионалисти. Достатъчно ти е да определиш какви са келнерите, за да се сетиш каква е кухнята, защото по принцип подходът към подбора на кадрите е един и същ. Той или е правилен, или не е. И ако келнерите са подбрани грамотно, то и готвачите в ресторанта са добри, а лоши работници в това заведение не търпят.“

Когато влизаше в някой ресторант без Женя, Наталия винаги правеше такива „сложни“ поръчки, дори и когато ресторантът ѝ беше познат и нямаше необходимост от проверка. Харесваше ѝ тази игра, харесваше ѝ усещането да принадлежи към клана на господарите.

Тъкмо си бе дояла коктейла от скариди и посягаше към чашата, за да допие изстиващото кафе номер едно, когато забеляза на бялата колосана покривка някакво тъмно петно. В първия момент не разбра

какво е това, но в следваща секунда съобрази, че не е нищо друго, освен ръка на чернокож човек.

Вдигна очи от чинията си и пленително се усмихна.

— Да не би да съм заела вашата маса? Моля да ме извините, но навън е толкова мрачно, премръзнах много, а тук има огън... Ако много настоявате, ще се преместя.

Наталия знаеше, че той няма да настоява. Пък и никой не би настоявал. На този свят още не се бе родил мъжът, който би се решил да я изгони от масата си.

— The table was not reserved, it was the case of habit — отвърна мъжът и изведнъж без усилие премина на руски: — Ще позволите ли все пак да седна там, където съм свикнал? Или предпочитате да обядвате сама?

— Ще се радвам, ако споделите самотата ми.

Направи ѝ впечатление, че говореше свободно и правилно, но имаше силен, мек акцент. Тя знаеше долу-горе английски и разбра единствената казана не на руски фраза: „Масата не беше резервирана, но просто съм привикнал с нея“.

— Всеки ден ли обядвате тук? — попита го.

— Да, почти всеки — отвърна чернокожият. — А вие за пръв път ли идвате тук?

— И се надявам да не е последен. Довечера отпътувам за вкъщи, дойдох по работа само за един ден. А вие? Тук ли работите?

— Да, аз съм журналист. Нашият вестник изпрати в Русия голяма група журналисти да отразяват хода и резултатите от изборите. В моята страна проявяват интерес към вашите избори.

— Отдавна ли сте тук?

— Почти от месец.

— Омръзна ли ви вече? — усмихна се Наталия. — Сигурно ви се иска да се върнете вкъщи?

— Разбира се. Вече ми омръзна да чакам, след две седмици ще си бъда у дома.

— Имате жена? И деца?

— Да, пет.

— Пет! — ахна Наталия. — Бива си ви!

— Какво общо имам аз с цялата тази работа? — засмя се журналистът. — Ражда ги жена ми, заслугата е нейна.

— Защо не си поръчвате нищо?

— Тук вече познават вкуса ми. Аз винаги ям едно и също и вече не ме питат. Ако не съм поръчал нещо специално и не съм казал нищо, значи трябва да ми се сервира обичайното меню. Казвам се Джералд. А вие?

— Наталия. Натали — така е по-просто.

Той ѝ протегна десница и докосването до кадифената му длан я опари. Почти цяла година не се бе любила с мъж — от деня, в който бяха арестували Женя. Тази година бе била толкова пълна с тревоги, грижи и неприятности, че просто не ѝ бе останало време да си спомни за секса. А сега изведнъж си бе спомнила. При това толкова ненавреме. Под корема ѝ се разля някаква тежест и се появи глождеща болка.

— С какво се занимавате, Натали? Имате си свой бизнес?

— Какво говорите — пресилено се засмя Наталия, надявайки се отчаяно, че очите ѝ не са започнали да блестят похотливо. — Аз не съм приспособена да се занимавам със самостоятелен бизнес. Живея с парите на своя съпруг.

— Деца имате ли?

— Не, но се надявам да имам.

Донесоха ѝ кафе с десерт „Мирабела“, а на Джералд сервираха огромен бифтек.

— Друг път идвала ли сте в този град? — попита той.

— Не, идвам за пръв път.

— Имате тук приятели или по работа?

— По-скоро по работа — усмихна се Наталия.

— Някой ще се погрижи ли за вас? Имам предвид да ви покаже града, историческите паметници, музеите. Тук има много красиви места и музеите са прекрасни, повярвайте ми, за месец изучих наизуст целия град.

— Не, няма кой да се занимава с мен, но на мен неми е и нужно. Имам работа, която още не съм свършила, но непременно ще я свърша и късно през нощта ще отпътувам обратно за Москва. Така че не разполагам с време за развлечения. Пък и честно казано, не ми се иска. Нямам настроение.

— Проблеми ли имате, Натали?

„О, Господи! — стресна се Наталия. — Все пак, не успях да се съдържа, поддадох се на емоции. Какво има да се самозалъгвам,

настроението ми се развали не от това, че съпругът ми е в затвора, а от това, че желая този мъж до припадък, до треска, до истерия. По дяволите, той толкова ми харесва!“

— Нямам никакви проблеми, Джералд. На мен по принцип изключително много ми върви. Просто този град ми изглежда неуютен, неподреден, студен. Не ми харесва тук и ми се ще да си тръгна от него колкото се може по-бързо...

Тя замълча и започна да рови с лъжичката в желеобразния десерт — розов, със сини и зелени цветенца от крем. Когато отново вдигна очи, по изражението на журналиста си личеше, че той бе разбрал всичко. Върху устните му играеше усмивка — и мека, и подканваща, като същевременно беше и иронична. На бялата руска жена ужасно ѝ се искаше черен мъж. Обикновен сексуален глад, плюс тяга към екзотика. Защо пък не, в края на краищата. Още повече че нощес щеше да си отиде — и никакви проблеми...

В шест без пет Наталия Досюкова отново стоеше пред административната сграда на затворническата колония, където съпругът ѝ излежаваше присъда за предумишлено убийство. След железните пръсти на Джералд цялото тяло я болеше и ѝ се струваше като една огромна синина. Бяха се любили в неговата хотелска стая, без да губят време за думи и обещания. Разполагаха с около два часа и прекараха тези часове в страстно мълчание, нарушавано само от тежко дишане и редки стонове. В четири и половина Наталия се бе измъкнала от леглото, бе прибягала за няколко минути до банята, а след това се бе облякла и се бе втурнала към гарата. Джералд не ѝ бе задавал никакви въпроси защо и къде трябва да пътува с електричката, но когато Наталия, вече прекрачваше прага на стаята му, бе ѝ казал:

„Ако до тръгването на твоя влак до Москва ти остане свободно време, знаеш къде да ме намериш. Ще се радвам да те видя пак.“

Тя само бе кимнала с глава, убедена дълбоко в себе си, че вечерта непременно ще дотича при него, когато се завърне от селището със странното название „Киркомбинат“. Наричайки себе си похотлива кучка, бе пътувала с електричката, правейки си сметка кога ще свърши тричасовото ѝ свиждане с Женя, а на перона се бе спряла пред разписанието, за да види кога има влак за града след двадесет и два часа...

Най-сетне я заведоха в тясна, сякаш препълнена със сълзите и мъките на хиляди очи и на хиляди майки и съпруги, стая за свиждане. Наталия със замряло сърце започна да се вслушва в стъпките зад вратата, очаквайки да види вместо своя мъж съсипан от болести старец с почернели от скорбут зъби. За да успокои треперещите си ръце, започна да вади от сака хранителните продукти и старателно да ги подрежда на масата, а топлите дрехи сложи на стола Най-сетне вратата се отвори.

Това бе той, все същият Евгений Досюков. За миг на Наталия ѝ се стори, че участва в някакъв нелеп спектакъл, където според изискванията на ролята Женя е трябвало да си обръсне главата, да нахлузи черна роба и черна ватенка. Но всичко това — само докато трае спектакълът, а после той ще го свали, ще облече скъпия си костюм, купен от престижен магазин, и ще я заведе на вечеря в някой ресторант.

Женя, както и преди, бе изправил гордо глава, както и преди, я гледаше ласкаво и насмешливо, очите му, както и преди, бяха светли и ясни, а зъбите му — бели и равни. Единственото нещо, което го отличаваше от предишния Женя, беше гладът и зверският апетит. Нито веднъж за четирите години съвместен живот Наталия не го бе виждала така стръвно да поглъща храната.

Тя търпеливо го изчака да се засити.

— Как си, скъпи? — запита го. — Тук много ли ти е зле?

— Че на кого може да му е хубаво тук? Разбира се, че ми е зле. Но аз нямам намерение да чакам осем години, докато правосъдието се намъдрува. Ще се боря за своята свобода и ще докажа невинността си. Много разчитам на твоята помощ. Пари, слава Богу, имаме, така че наемай най-добрите адвокати. Нека да пишат жалби, нека вдигат накрак журналистите, нека се обръщат към Комисията за правата на човека. Не желая да лежа тук за престъпление, което не съм извършвал.

По лицето ѝ пробяга сянка и това не остана незабелязано за Евгений.

— Ти какво, не ми ли вярваш? Мислиш, че аз съм убил Борис? Е, кажи си го, кажи ми, че ме смяташ за убиец, и аз ще престана да ти досаждам с молбите си. Все някак ще се оправя.

В тази секунда той толкова приличаше на предишния Женя — рязък, твърд, преуспяващ, безжалостен — че на Наталия започна да ѝ се струва, че се побърква. Може би не се бе случило нищо? Може би всичко това ѝ се бе присънило — и арестът, и следствието, и съдът, и дори днешният ден?

— Не говори така, Женечка, аз ти вярвам. Ако те смятах за убиец, не бих се омъжила за теб, когато беше подследствен. Направих го, защото вярвах в твоята невинност. И исках всички да разберат, че не те смятам за престъпник. Ще сторя всичко необходимо, за да бъдеш оправдан и реабилитиран.

Трите часа се точеха непоносимо тягостно, непрекъснато ѝ се налагаше да търси теми за разговор и кой знае защо, тези теми прекалено бързо се изчерпваха.

— Как си със здравето? — питаше го загрижено.

— Добре съм, правя упражнения, поддържам формата си. Не се безпокой, с глупости не се занимавам.

— Не се ли друсаш?

— Да не съм луд — усмихваше се той. — Още не ми е изпила кукувица ума.

— Не те ли тормозят тук? Знаеш ли, казвали са ми, че в колониите имало едни такива мъже, тартори, които тероризирали другите, било нещо като йерархия. И, да не дава Господ, да изпаднеш в немилост пред тартора, че то можело и да те убие. Това вярно ли е, Женя? Толкова се страхувам за теб!

— Вярно е, Ната, вярно е, но ти не се бой за мен. Най-важното нещо в живота са парите. Който ги има, той е тартор. Аз имам много пари и не само в Москва, а из цяла Русия и дори в чужбина. За никого не е тайна, че парите ми са законни и не подлежат на конфискация. Така че няма кой да ме тормози. Отбиваш ли се при родителите ми?

— Разбира се, Женечка, посещавам ги всяка седмица и им звъня през ден. Не се безпокой за тях, всичко им е наред, само дето много се тревожат за теб.

— Каж ми, в Москва всички ли повярваха, че именно аз съм убил Борис? Нима не се усъмни нито една жива душа?

— Не, Женечка, никой, освен мен, не вярва, че ти не си го направил. Ами че помисли си само — всички са те видели и даже преди смъртта си Борис е казал, че ти си стрелял в него. И върху

твоите дрехи са открили следи от барут, а върху пистолета — микрочастици от вълнените ти ръкавици, с които обикновено работиш в гаража. Следователят ми показва всички документи. Как няма да повярваш на такива неща? И бих повярвала, ако не те обичах толкова силно. Разбери, Женя, аз не вярвам в твоята виновност не поради това, че уликите са слаби, а само защото не искам да повярвам. А в действителност уликите са...

— Разбрах — прекъсна я съпругът ѝ. — Значи ти също си сигурна, че аз съм убил Борис. И ти като всички останали, ме смяташ за убиец. Готова си да се отвърнеш от мен. Е, какво, давай, няма да те задържам, устройвай си живота, както смяташ за добре. Само че преди това ми обясни защо в такъв случай се омъжи за мен?

— Но аз те обичам, нима не го разбираш? На мен ми е безразлично дали си убиец или не, дали си виновен или не си. Нека си виновен десет пъти повече, нека си убил сто души — все ми е едно — за мен ти си най-добрият. Искаш ли да ти кажа истината? Да, аз не вярвам, че ти не си убил Борис. Знам, че си го направил ти. Но това ми е безразлично, разбираш ли? Безразлично ми е. Аз те обичам и желая да бъда твоя съпруга, независимо дали си убиец или не. И от това, че лежиш в затвора, ти за мен не си станал по-лош. Ще продължавам да те обичам и ще те чакам толкова, колкото е необходимо.

Наталия прегърна съпруга си и притисна лице към раменете му. От черната му ватенка се разнасяше неприятна миризма, но тя не ѝ обърна внимание. В този момент най-важно за нея бе да накара Евгений да ѝ повярва.

Той я оттласна и отстъпи крачка назад.

— Значи и ти не вярваш — произнесе замислено. — Много жалко. Излиза, че ще ми се наложи сам да се сражавам за свободата си. Ти не си ми помощница. Е, какво, тогава ще бъда единак.

Наталия не издържа, на напрежението и се разрида.

— Женечка, аз ще направя всичко, ще наема най-добрите адвокати, ще им платя, те ще те измъкнат оттук...

— Не е необходимо, не желая да се занимаваш с моето освобождаване, щом като си убедена, че съм престъпник. Или ми вярваш и ми помагаш, или ще действам сам.

— Но, Женя...

— Край, Натка, времето ни свърши, хайде да се сбогуваме.

Влезе мрачен конвоен и отведе Евгений.

Наталия изтри сълзите си, изми лицето си на мивката, избърса се с носната си кърпичка, облече си якето и се отправи към перона. Щеше да пристигне в града към единадесет, може би и по-рано, а влакът за Москва тръгваше в един и четиридесет и пет. Може би щеше да успее...

Стойки на студения вятър и примижавайки, за да предпази очите си от острите и бодливи снежинки, подгонени от виелицата, тя отново и отново извикваше в паметта си лицето на своя съпруг. Дявол да го вземе, колко приятно бе да мисли за Евгений Досюков като за свой мъж! Четири години бе живяла с него, беше заспивала и се бе събуждала до него, беше му приготвяла обяди, беше прала ризите му, беше го очаквала през вечерите, когато отиваше на приеми и банкети без нея. И четири години бе мечтала един прекрасен ден да ѝ направи предложение. А той все не го правеше и не го правеше... И трябваше да му се случи толкова огромно, нещастие, че Евгений Досюков — милионерът, президентът на акционерното дружество „Мегатон“ — да се ожени за Наталия Новикова.

А сега се оказваше, че тя въобще не го познава. Четири години бе споделяла леглото му, а така и не бе забелязала тази невероятна сила в него, която винаги бе приемала за късмет. Бе била уверена, че суровата присъда ще го сломи, а месеците, прекарани отначало в следствения изолатор, а после в колонията, много бързо ще го превърнат в нравствен инвалид, морален изрод — болен, слаб, изгубил способността си да се съпротивлява, погубил с дрога своето здраве и интелекта си. Но всичко се бе оказало съвсем не така. Въпреки огромната беда, която го бе сполетяла, той не беше увесил нос и се готвеше да се бори за своята свобода. И най-ужасното бе, че изискваше от съпругата си да вярва в неговата невинност.

Четири години Наталия Новикова бе обичала у Евгений Досюков две неща: властността и парите му. И от едното, и от другото той имаше по толкова много, че ѝ бе било просто невъзможно да разгледа останалото.

Евгений беше доста посредствен любовник, не беше особено красив, имаше груб, понякога непоносим характер. Може би бе имал и някакви достойнства, но Наталия не бе ги забелязала, защото зрителният ѝ ъгъл бе обхващал само властта и богатството му.

А сега, друсайки се в студената и мръсна електричка и спомняйки си краткото тричасово свиждане с мъжа си, за пръв път почувства нещо като уважение към него — към неговата несломимост, към волята и мъжеството му. Та нали не кой да е, а именно тя съвършено точно знаеше отговора на въпроса за неговата вина.

И този момент Наталия изведнъж осъзна, че няма да отиде при никакъв чернокож журналист.

[1] Жаргонно название на затворническите колонии в Русия. — Б.пр. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

В градската прокуратура с убийството на писателя Леонид Параскевич се занимаваше Константин Михайлович Олшански и поради това обстоятелство Настя трябваше да се примири с участието си, че ѝ се налагаше да си има работа с делото на автора на любовни романи. А не ѝ се искаше по една-единствена причина — Галина Ивановна Параскевич. Понякога се случваше между двама души да възникне остра нетърпимост, но от това положение можеше да бъде намерен изход, понеже щом нетърпимостта е взаимна, те се стараят да ограничат максимално контактите си, да ги направят колкото се може по-редки и краткотрайни. Само че тук случаят беше принципно различен. На Галина Ивановна много ѝ харесваше майорът от милицията Анастасия Каменская. Впрочем на нея ѝ харесваха всички хора, на които тя можеше да чете нотации и да им обяснява какво е лошо и какво не, и които безропотно я понасят. По силата на своята вродена интелигентност и на доброто си възпитание Настя си даваше вид, че внимателно слуша Галина Ивановна, а тя при пълна липса на критичен поглед спрямо самата себе си приемаше това за чиста монета.

„Боже мой, колко е приятно, че в нашата милиция са останали хора, които разбират как трябва...“ „Ако днешната младеж приличаше на вас, ние не бихме познавали множество беди и проблеми...“ „Точно такава жена като вас мечтаех да бъде съпругата на моя син...“

Настя впиваше нокти в дланта си, хапеше устни и търпеше. Търпеше, защото веднага бе разбрала, че никой не познава по-добре Леонид Параскевич от родната му майка. Такива майки като Галина Ивановна отравяха живота на собствените си деца и техните семейства, но затова пък, когато с тях се случеше някакво нещастие, те се превръщаха в незаменими информационни източници за следствие, защото цял живот са си пъхали носовете в работите на децата си, познават лично всичките им приятели, постоянно подслушват телефонните им разговори и не само ги подслушват, а ги и

коментират, без ни най-малко да се смуцават от собственото си поведение. Мнението им можеше да бъде пренебрегнато, но затова пък фактологията, която даваха, беше богата. Ако, разбира се, на оперативните работници и на следователите им достигнеше търпение да разговарят с тях.

Настя имаше достатъчно търпение, докато следователят Олшански, според собственото му признание, бързо свършвал запасите си. Затова той вече няколко пъти я бе молил да отиде при него в градската прокуратура и да присъства на разпитите на Галина Ивановна.

Константин Михайлович се беше прегърбил на бюрото си и бързо пишеше нещо на машината. Около него се извисяваха огромни купчини от книжа, които той подреждаше един път годишно, преди да излезе в отпуск. Настя забеляза, че върху носа му се кипреха нови очила, които го правеха да изглежда значително по-добре, отколкото в старите, с обикновени износени рамки. Но костюмът му си беше все така омачкан, въпреки всичките старания на жена му, Нина, да го изпраща сутрин от къщи в долу-горе приличен външен вид. В момента, в който той прекрчваше прага на апартамента си, видът му наистина беше приличен, но когато Константин Михайлович отваряше вратата на своя служебен кабинет, от този приличен вид бе останал само смътен спомен.

— Здравей, красавице — весело ревно следователят. — Сега ще дойде онази досадница и ще започнем да работим над версията за убийство от ревност. Така че готви се. Като се има предвид патологичната неприязън на Галина Ивановна към нейната снаха, ще ни се наложи да изслушаме не само истината, но така също лъжи и коментари към тях. Впрочем, докато още не съм забравил, Нина ти изпраща някакви таблетки. Ето, дръж.

— Благодаря.

Настя радостно грабна от ръката му двете опаковки реланиум и валиум. Вечно не ѝ достигаше време да обикаля аптеките, а тъй като тези лекарства се продаваха само по рецепта, трябваше преди това да ходи и в поликлиниката при някой лекар. Това вече надвишаваше предела на нейните възможности. Вечният недостиг на време, умножен по фантастичния мързел и пренебрежението спрямо собственото ѝ здраве, правеше задачата за придобиване на

успокояващи препарати абсолютно нерешаема. А понякога лекарствата ѝ бяха много необходими. Макар и не често, но действително много. Слава Богу, съдбата се бе смилила над нея, изпращайки ѝ ангел хранител в лицето на невропатолога Нина Олшанская. Нина от дълги години бе съпруга на следовател, тъй че добре разбираше Настините проблеми и с готовност ѝ помагаше с каквото можеше.

Константин Михайлович отново вдигна глава от пишещата машина и погледна часовника си.

— Извикал съм Параскевич за десет и тридесет. Имаш петнадесет минути да изпиеш едно кафе в лавката, но те предупреждавам, че там то е много кофти.

— Не искам кофти кафе — усмихна се Настя. — По-добре да поседя тук. Имате ли план за разпита?

— А ти за какво си — измърмори следователят. — Състави го, тъй и тъй друга работа нямаш.

Тя послушно извади бележника си и започна да нахвърля схемата на разговора с Галина Ивановна Параскевич. Беше ясно, че тя щеше с удоволствие ще надрънка всякакви гадости за горещо обичаната снаха, увъртайки, преувеличавайки и украсявайки общата картина с пикантни подробности. И също толкова ясно бе, че синът ѝ щеше да бъде представен като херувим небесен. А пък версията за убийство от ревност предполагаше, както че Леонид е бил убит от любовник на Светлана, така и че го е убил съпругът или любовникът на жената, с която модният писател е изменял на собствената си съпруга или дори самата тази жена. Трябваше да бъде развързан езикът на Галина Ивановна и тя разкаже за сина си също толкова подробно, колкото и за своята снаха.

В горната част на празния лист Настя написа: „Как мислите, Галина Ивановна, не би ли могло убийството на вашия син да бъде убийство от ревност?“

След като огради фразата с правоъгълна рамка, тя спусна от нея надолу две стрелки. В лявата част на страницата, където завършваше едната стрелка, се появи фразата: „Какво говорите, Лъоня никога не е имал любовни похождения.“ Отново стрелка надолу и бележка: „Да се натиска докрай — защо първо си е помислила за сина, а не за снахата. Давал ли е повод? Има ли основания да подозира нещо?“ И т.н.

В дясната част на страница, успоредно с думите какво говорите, Настя записа: „Е, от Светлана би могло да се очаква всичко.“ Начертавайки още една стрелка надолу, тя помести следния коментар: „Нека да хвърля кал по Светлана, да не ѝ се пречи, колкото повече гадости наговори за нея, толкова по-добре.“

Накрая от фрагментите в лявата и дясната част на листа Настя спусна дебели стрелки към центъра в долната част на страницата и резюмира:

„Да се попита откъде Параскевич познава толкова добре женската психология, така ловко се оправя с почти неуловимите движения на женската душа. Да се изкаже предположение, че е бил консултиран от Светлана. Тъй като Г. И. току-що е клеветила снаха си, тя за нищо на света не би се съгласила, че му е била съратница, помощница и консултант. Всеки друг, само не и омразната ѝ снаха. Ако Л. П. е имал някакви жени, то тук те непременно ще изплуват.“

— Погледнете това, Константин Михайлович — подаде листа със схемата на следователя. — И нанесете корекциите си.

Той внимателно прочете фразите, написани със ситен, но четлив почерк, и измърмори:

— Голяма усойница си ти, Каменская.

— Моля, моля — престори се на засегнатата Настя. — Аз не съм усойница за вас, а за Галина Ивановна. Разбирам мъката ѝ и искрено ѝ съчувствам, но на сина ѝ, който е загинал, след като е изживял един кратък и много нещастен живот под чехъла на тираничната си майка, съчувствам още повече. В края на краищата, на него му е далеч по-зле, отколкото на нея. Между другото, ние с вас съвсем забравихме за бащата на Леонид Владимирович. Може би си струва да порботим с него?

— Можем да опитаме — неопределено присви рамене Константин Михайлович, — но едва ли ще излезе от тази трънка заек. Владимир Никитич Параскевич толкова е свикнал да се държи за полите на жена си, че ще поиска да разговаряме само в нейно присъствие. Няколко пъти се опитвах да намеря общ език с него, но все удрях на камък. Той щеше да си счупи врата да се оглежда за жена си, страхуваше се да не изтърси нещо, което не бива.

— Такаа ли? — замислено проточи Настя. — Това е любопитно. Ще се опитам да се заема някак с него.

Галина Ивановна Параскевич се яви при следователя с десетминутно закъснение. Когато часовникът показваше десет и тридесет и четири, Олшански се надигна от стола си и се отправи към вратата.

— Край, Галина Ивановна — злорадо рече той, — като не искате да идвате навреме, ще ме чакате, докато се върна. Започвай, Настя, предай й, че съм възложил на теб да я разпиташ. И я посплаши, кажи й, че Константин Михайлович се е ядосал.

Галина Ивановна Параскевич видимо се зарадва, заварвайки в кабинета на Олшански Настя.

— Анастасия Павловна, колко е хубаво, че сте тук! — възкликна тя, окачвайки свойски кожуха си на закачалката и сядайки на стола, без да дочака покана. — Толкова ми е лесно да разговарям с вас, за разлика от Константин Михайлович. Знаете ли, понякога ми се струва, че той не ме обича много.

„А за мен не ти ли се струва нещо? — с насмешка си помисли Настя. — Че аз те мразя повече и от Костя.“

— Какво говорите, Галина Ивановна — вежливо произнесе на глас, — защо да не ви обича Константин Михайлович? Той просто има сложна и напрегната работа и е напълно естествено да не се намира непрекъснато във великолепно разположение на духа. Бъдете по-снизходителна към него.

— Трябва да ви кажа, Анастасия Павловна, че не ме убедихте. Досещам се, че вашата работа не е по-малко сложна и напрегната, отколкото на Константин Михайлович, но вие правите далеч по-добро впечатление. Просто несравнимо по-приятно. Човек, който по силата на своите служебни задължения е принуден постоянно да влиза в контакт с непознати хора, да общува с тях, трябва, не, просто е длъжен да бъде мил, да умее да изслушва събеседника си, да желае да го разбере...

Галина Ивановна се бе впуснала в поредната си тирада. Настя я слушаше с половин ухо, правейки вежлива физиономия, и търпеливо дочакваше момента, когато тази жена щеше да се увлече дотолкова, че един неочакван въпрос „не по темата“ ще я завари неподготвена и ще я принуди да даде неподготвен и необмислен отговор.

Най-сетне й се стори, че този момент вече е настъпил.

— Галина Ивановна, а как смятате, не би ли могло убийството на вашия син да бъде от ревност?

Параскевич се вцепени от неочакваната смяна на темата, още повече че Настя доста нетактично я бе прекъснала по средата на фразата.

— От ревност ли? — повтори тя. — Че какво, от тази... искам да кажа, от Света може да се очаква всичко. Винаги ми се е струвало, че тя не обича истински Лъонечка, а просто си играе с него. Приискало ѝ се е да си поиграе на омъжена жена, на семеен живот и си е избрала Лъоня за тази игра. Но на нея също така би могло да ѝ хрумне да си поиграе на разпътна и фатална жена. Аз въобще не изключвам възможността Светлана да си е имала любовници.

„Добре — помисли си Настя, — разговорът тръгна по правата схема. Че какво, нека да очерня Светлана и наивно да си мисли, че за Леонид въобще няма да стане дума. Удивително самомнение има тази жена. Тя е напълно сигурна, че владее положението и сама насочва разговора в нужната посока. Даже през ума не ѝ минава, че нещата могат да се променят.“

Ако се вярваше на свекърва ѝ, Светлана Параскевич беше глупава и бездарна журналистка, следвала в един и същи курс с Лъонечка и след като той написал първата си книга, решила да го оплете в паяжината си. Лъоня бил толкова чисто и доверчиво момче, никога не бил имал романтични връзки, нямал дори повърхностни увлечения и, разбира се, Светлана го спечелила без бой. Той бил вече на двадесет и две години и това я улеснило още повече.

След женитбата им младите започнали да живеят отделно. Светлана имала двустайна комунална квартира в центъра на Москва и когато съседът ѝ алкохолик починал, тя спечелила по съдебен ред още една стая. Семейство Параскевич искало да помогне на сина си, поканили ги да се преместят в техния апартамент. По това време той вече бил известен писател и му било необходимо място, за да работи на спокойствие. Разбира се, влиянието на майката с нищо не може да се замени, гордо разказваше Галина Ивановна, и през първите години от женитбата си той напълно ѝ принадлежал, бил добър син, послушен, любящ. Но снахата се намеси, сякаш ѝ било трън в очите, че Лъонечка слушал повече майка си, отколкото жена си, и постепенно започнала да го придърпва към себе си. Той започнал да се облича по

друг начин, променил прическата си, подстригал се така, както ѝ харесва на нея, пуснал си и мустаци, макар че преди винаги ходел гладко избръснат. За всичко това Светлана се аргументирала, че известният писател трябва да си създаде свой образ, свой имидж, та нали неговите снимки се печатали върху обложките на всичките му книги, канели го в телевизията и той не можел да си позволи да изглежда как да е. Но Галина Ивановна беше уверена, че разговорите за имиджа били само прах в очите. В действителност за Светлана било важно да накара Лъонечка да постъпва така, както на нея ѝ харесва, а не както го е учила и възпитавала майка му. Тя правела всичко напук на свекърва си, абсолютно всичко! А когато Галина Ивановна я видяла в колата с някакъв мъж, доброто ѝ отношение към снаха ѝ веднага се изпарило.

„Сякаш някога въобще го е имало това добро отношение“ — прокоментира мислено Настя.

Разбира се, Галина Ивановна не споменала за този случай нито пред нея, нито пред Лъонечка. Защо да разстройва момчето?

— Извинете Галина Ивановна, вие правите своите изводи само въз основа на факта, че вашата снаха се е возила в кола, зад чийто волан е седял непознат за вас мъж? Никога през живота си ли не сте пътувала с такси или с частник? Никога ли не сте возила приятели или колеги?

— Аз знам какво говоря — присви устни Параскевич, — и мога някак си да различа случайния шофьор от любовника. Случайния шофьор не го гаят по тила и по бузата.

„Е, да допуснем, че за тила и за бузата ти би могла да си го съчиниш и в момента, тъй като си осъзнала, че си прекалила с обвиненията срещу снаха си. А що се отнася до колата, това вероятно е истина. Тази версия трябва да бъде проверена“ — отбеляза си Настя.

— Спомнете си, ако обичате, кога се случи това.

— През лятото. Датата, разбира се, не помня. Може би към края на юни или началото на юли.

— Опишете ми колата — марка, цвят. Може би сте видяла и номера ѝ.

— Номера не видях. Вече се беше смрачило. Някаква тъмна волга.

— Че как така, Галина Ивановна, казвате, че се било смрачило, не сте видяла нито номера на колата, нито цвета ѝ, а Светлана сте я видяла и дори сте видяла как гали мъжа по тила и бузата. Такива неща не се случват.

— Напротив, случват се! — разсърди се Параскевич. — Светлана я видях на улицата, купуваше цигари от павилиона. Бях много изненадана, защото и двамата с Лъонечка не пушеха, понечих да ѝ се обадя, а тя взе цигарите и тръгна към колата. Забелязах, че това не е автомобилът на Лъонечка, и се отказах. Наведох се да погледна кой е зад кормилото и видях...

„Нищо не си видяла — ядно си рече Настя. — Съчиняваш си в движение, за да натопиш Светлана. Е, купила е цигари, качила се е във волгата и по-нататък какво? Между другото, твоят Лъонечка е пропусил още в девети клас, а през последните три години е издухвал по кутия и половина на ден. Просто ти си му правила истерични сцени и си го заклевала във всички светни да не се поддава на вредния навик, а за него е било по-лесно да скрива, че пуши, отколкото да слуша воплите ти. Може би той и за Светлана също се оженил не от страстна любов, а единствено да се махне от къщи и да не живее с теб.“

— Кажете ми, Галина Ивановна, според вас, Светлана умна ли е?

— Ами! — махна пренебрежително с ръка Параскевич. — Откъде ще се вземе у нея ум? Струва ми се, че през целия си живот не е прочела две книжки и половина.

— Не ви питам за образоваността ѝ, а за ума, интелекта. За уменията ѝ да мисли логично, да обобщава, да анализира, да формулира изводи, да изразява свързано мислите си.

— Нали вече ви казах, че тя беше една бездарна журналистка.

На Галина Ивановна никак не ѝ се щеше да види разликата между интелекта, образоваността и професионалната пригодност. Щом като е бездарна журналистка, значи е кръгла глупачка. Интересно, какво ли би казала, ако тази бездарна журналистка излезе невероятно талантлив биолог?

— Значи като човек тя не е умна? — не без задни мисли уточни Настя.

— Абсолютно — горещо потвърди майката на писателя.

— А вашият син никога ли не е изразявал разочарованието си по този повод? Та нали, като творческа, чувствителна, художествена

натура, той не е могъл да не забележи, че жена му не е достатъчно умна и образована.

Олшански се върна в кабинета и седна зад бюрото си, без да прекъсва беседата им. Обаче Галина Ивановна изведнъж някак си се стегна, сякаш бе почувствала наблизо враг, на когото трябваше да даде отпор.

— Моят син се увличаше по нея като жена, тъй като Светлана не притежава никакви други достойнства — сухо отвърна тя. — Обясних ви вече, че Лъонечка беше чисто и порядъчно момче, той никога не си позволяваше да встъпва в интимни отношения с момичета, затова, когато Светлана започна да действа, беше покорен моментално. Лъоня беше нормален млад мъж, трябва да разберете това...

— Добре — намеси се Олшански, — да оставим тази тема. Нека се върнем на вашия син, Галина Ивановна. Кажете ми, моля, чела ли сте неговите произведения?

— Разбира се — гордо отвърна Параскевич. — Аз ги четях преди всички. Лъонечка винаги ми предоставяше ръкописите си, преди да ги занесе в издателството.

— В критическите статии за книгите на вашия син нееднократно е отбелязвано, че Леонид Параскевич е тънък познавач на женската психология, на женската душевност. Съгласна ли сте с това твърдение?

— Безусловно! — твърдо заяви тя.

— Тогава разкажете ни, ако обичате, откъде е натрупал всичките тези знания, които са му помогнали да стане автор на любовни романи за жени. Той е мъж. Ако се вярва на вашите думи, опитът му на общуване с жени е минимален. Откъде знае всичко това? Кога и при какви обстоятелства се е научил да разбира толкова добре жените?

Галина Ивановна попадна в предварително подготвения ѝ капан. След всичкото това, което бе наговорила, тя не можеше вече да се осланя нито на Светлана, нито на познатите момичета и жени, които у Лъонечка винаги са били многобройни, защото той е бил красив младеж и се е ползвал с успех сред тях. Този номер вече не вършеше работа и на Галина Ивановна с мъка на сърцето ѝ се наложи да назове жени, които били хлътнали по Леонид и дори като че ли успели да привлекат вниманието му. Във всеки случай, когато идвал на гости на майка си без съпругата си, той няколко пъти им се бил обаждал по телефона.

Настя беше напълно удовлетворена от резултатите на разпита и тъкмо се готвеше да си тръгва и да остави Олшански насаме с Галина Ивановна, когато вниманието ѝ бе привлечено от фразата:

— Лъонечка няма да ми прости, че издадох една съкровена негова тайна. Той сурово ще ме накаже за това.

— Извинете, не ви разбрах.

Настя се върна до стола си и отново се настани срещу Параскевич.

— Да не би да ползвате услугите на медиуми?

— Не. Откъде ви хрумна?

— От вашите думи може да се направи изводът, че вие влизате в контакт с покойния си син. Просто исках да уточня това.

— Не, не, няма такова нещо — размаха ръце Галина Ивановна. — Аз не вярвам в задгробния живот и в други подобни неща. А що се отнася до това, че Лъонечка няма да ми прости, просто е образно казано. Изплъзна ми се от устата.

Но за Настя не остана незабелязан фактът, че Галина Ивановна Параскевич пребеля като платно. И това съвсем не ѝ се хареса.

* * *

Светлана Параскевич паркира старичкото си жигули пред издателството и влезе във входа с тлъста папка в ръце. Сега вече сама щеше да води всички преговори с издателите. На Лъоня никога не му бе достигала твърдост на характера да ги прати по дяволите с техните хленчения, жалби за финансови трудности и със съзливите им молби да им предостави срещу смехотворен хонорар своя пореден роман, от който издателството ще лапне не по-малко от осемдесет хиляди. Долара, разбира се. Лъоня беше добър, мекушав и не можеше да им отказва. Така че сега тя сама трябваше да го направи като негова съпруга, по-точно — като вдовица.

— Света! — изненада се много директорът на издателството, като я видя. — Какво те води насам? Нима не се издължихме за последната книга? Струва ми се, че си уредихме всички сметки.

— Да — кимна Светлана. — За тази книга сме квит. Но има нова. Лъоня я завърши през същия ден, в който го убиха. Мога да я предложа

на вашето издателство. Ако я искаш, разбира се.

— Боже мой! — извиси глас директорът. — И още питаш! Разбира се, че я искам. Ще бъдем щастливи да издадем още един роман на великия Параскевич. Ти само си представи — роман, чиято последна дума е написана три часа преди трагичната му гибел. Ще бъде разграбен за часове. Хиляда долара устройват ли те? За предишната книга платихме на Леонид деветстотин, но тъй като тази все пак е последна — хиляда. Става ли?

Светлана стана и взе от бюрото му папката с ръкописа.

— Ти не си разбрал нищо, Павлик — ласкаво рече тя. — А след като не си разбрал нищо, с теб няма за какво да разговаряме. Довиждане.

Тъкмо направи първата си крачка към вратата, когато Павел скокна иззад бюрото си и ѝ препречи пътя.

— Почакай, Светлана, къде си се разбързала толкова? Ние с Лъоня сме стари познати, можем да се разберем по приятелски... Колко искаш? Хиляда и двеста? Хиляда и триста?

— Искам двадесет и пет хиляди долара, Паша. И при никакви условия няма да се пазаря с теб. Или вземаш тази книга за двадесет и пет хиляди, или аз отнасям ръкописа в друго издателство. И да не си посмял да ме баламосваш колко си беден. При тираж сто и петдесет хиляди екземпляра себестойността на една книга не надвишава осемстотин рубли, защото вие сте намерили някъде в Клинци евтина типография. На търговците на едро продавате по две хиляди парчето и по такъв начин от всяка книжка печелите по хиляда и двеста рубли. При тираж сто и петдесет хиляди това прави сто и осемдесет милиона. А доколкото ми е известно, вие не контактувате с търговци на едро, издателството има разпространителска мрежа, която си поделя с четири други издателства. И продавате всяка книжка на цена от пет до седем хиляди рубли. Тъй като не бях добра по смятане в училище, повтарям, че няма да се пазаря с теб. Или двадесет и пет, или си отивам!

— Добре де, добре. Не се горещи.

Павел с успокояващ жест я хвана под ръка и я поведе към креслото.

— Нали разбираш, сумата е толкова голяма, че аз не мога да реша въпроса за две минути, без да се посъветвам с някои хора. Остави

ми ръкописа, редакторът ще го прегледа и ако го одобрим и приемем, ще се върнем на въпроса за хонорара. Защо да си губим времето за празни приказки, докато още не е известно дали въобще ще издаваме книгата. Ами ако случайно тя е лошо написана и не става за нищо? Да купуваме на тъмно, така ли?

Устните на Светлана се присвиха в саркастична усмивка, тесните ѝ очи също се присвиха и станаха още по-малки.

— Паша, Паша — укорително поклати глава тя, — нищо не научаваш от живота. Край, приятелю, разговорът е приключен. Ръкописите на Параскевич не се нуждаят от одобрение и редакция, това го знае цяла издателска Москва. Ръкописите на моя съпруг се приемат без никакви уговорки и веднага отиват за набор, а точно след два месеца излизат на бял свят. Може би не знаеш, че неговите книги стоят на рафтовете не повече от две седмици, а след това и със свещ да ги търсиш, пак няма да ги намериш. Може би не ти е известно, че всяка негова книжка се разграбва мигновено? И още нещо, Пашенка. Може би лошите момчета, които работят в твоето издателство, са скрили от теб, че правят допълнителни, нерегистрирани тиражи на Лъоневите романи? В редакторското каре е отразен тираж от сто и петдесет хиляди, а на практика са отпечатани триста хиляди екземпляра. Вие декларирате пред данъчните органи сто и петдесет хиляди, а печалбата от останалите сто и петдесет прибирате в джобовете си. Господи, Паша, колко са ти кръгли очичките! Какво, да не би да не си знаел това? Изпусни си въздуха от корема да не се пръснеш като жаба. Заедно с другите четири издателства вие сте смукали кръв от Лъоня цели пет години, възползвали сте се от това, че той не е можел да ви откаже, престрували сте се на негови приятели, а на приятелите е прието да не се отказва, когато изпаднат в беда. Сега край, приятелче, кранчето ви се затвори. Лъоня беше съвсем млад, безумно талантлив и вие сте си мислели, че той много години още ще ви радва с приказни печалби. Та нали беше толкова продуктивен. Затова купувахте изключителните права на произведенията му само за шест месеца напред от деня на предаването на ръкописа. Мислели сте си, за какво ви е да го правите за по-дълъг срок, щом като той след половин година ще напише нещо ново. Така че по-добре е да бъде издадена нова книга, вместо да се преиздава стара, още повече че тиражът ѝ е прекалено надут за покупателните възможности на

женското население в Русия. А към днешния ден всички ваши изключителни права за книгите му изтичат. Остават само правата за последната му книга, която излезе от печат преди месец, но и те ще изтекат след три месеца. А вие нямате никаква сметка да я преиздавате, тъй като и без друго тиражите ви са огромни. Просто е безсмислено да го правите. Край на далаверата, тарикати такива. Обещавам ви, че вече няма да си докарвате никаква евтина печалба от Лъоня. Излязоха му двадесет и шест книги, в ръцете ми е двадесет и седмата — най-скъпата, защото е завършена, както ти справедливо отбеляза, точно три часа преди трагичната му гибел. И не си въобразявай, тлъсто котараче, че ще ти оставя папката. Вземам я със себе си и чакам решението ви до вечерта. Ако до довечера не ми позвъниш и не ми кажеш, че си готов да заплатиш за ръкописа толкова, колкото ти казах, утре ще го предложи на Игор, после на Нугзар, после на Льовушка, после на Анна. Вие сте петте паяка, оплели цяла Москва, а може би — и цяла Русия. Някой непременно ще купи ръкописа и ще стане още по-богат. А останалите ще останат с пръст в устата.

Светлана рязко се обърна и излезе от директорския кабинет на издателство „Паун“, без да се сбогува.

Павел известно време седя неподвижно, сякаш се вслушваше в някакви вътрешни гласове, след това натисна бутона на интеркома и извика при себе си търговския директор.

* * *

Наталия Досюкова тъкмо отваряше входната врата, когато телефонът иззвъня. Не позна веднага Поташов, може би поради това, че не бе очаквала да я потърси толкова скоро. Та нали се бе върнала в Москва едва днес.

— Видяхте ли се с мъжа си? — попита я настоятелно той.

— Да, Николай Григориевич. Само че ми дадох краткосрочно свиждане.

— Е, това си е в реда на нещата. За тридневно още не е натрупал стаж в затвора — пошегува се Поташов. — Узнахте ли нещо важно за делото?

— За съжаление, не. Само твърди, че не е виновен, че не е извършвал убийство и че ще се бори докрай.

— Всичко това е чудесно — недоволно промърмори правозащитникът, — но за да се бори, не са нужни думи и емоции, а факти и доказателства. Съпругът ви се обърна към мен и аз се захех да му помогна да бъде оправдан, но самият той също е длъжен да предприеме нещо. Всичките свидетелски показания са против него, съпругът ви пък от своя страна твърди, че свидетелите са подкупени и дават само лъжливи показания. Готов съм да се захвана и да разчепкам нещата, но той трябва да ми обясни кой и защо би могъл да се опита да го вкара в затвора за толкова години. Та нали ако свидетелите са подкупени, ако самият потърпевш е убеден в това, значи съществува някаква много могъща сила, която е имала интерес да осъди невинен човек. И кой друг, освен вашия мъж, би могъл да познава враговете му?

— Разбирам всичко, Николай Григориевич, но какво бих могла да направя? Той не ми каза нищо. Само твърди, че не е виновен. Николай Григориевич...

— Да? Какво искахте да ми кажете?

— Ами ако наистина е извършил убийство? Знаете ли, аз много го обичам... Не знам... Бях взела конска доза сънотворно и съм спала като пребита. Разбира се, на всички казвах, че Женя е нощувал вкъщи, но с ръка на сърцето... И с топ да ми бяха гърмели до ухото, не бих се събудила.

— Наташенка, вие ме огорчавате. Що за настроение имате? Разбира се, че вашият съпруг е невинен. Защо би се обърнал към мен, ако е извършил убийство? Ако той наистина е престъпник, би знаел, че няма шансове за оправдаване и не би ми писал.

— Вие не познавате Женя, Николай Григориевич. Той мисли много по-различно от вас. Винаги е уверен, че може да излъже, когато си пожелае. Женя е силен, властен и твърд. Особен е, разбирате ли? И не ми дава покой мисълта, че той всички нас ни води за носа.

— Добре, Наташенка. Да оставим тази тема. В края на краищата, мой дълг е да се притека на помощ на човека, който се нуждае от това. Имате, ли достатъчно пари, за да наемете свестен частен детектив?

— Да, разбира се. Женя ми разреши да харча за неговото освобождаване толкова, колкото е необходимо.

— Отлично. Ще поговоря със своите познати в милиционерските кръгове и ще помоля да ме насочат към добър специалист. Как изглежда мъжът ви? Как се чувства?

— Прекрасно — усмихна се вяло Наталия. — Изглежда така, сякаш току-що е излязъл от кабинета си.

— Това е добре. Значи е готов да се бори. Не е паднал духом. Може да се завиди на самообладанието му. И на вашето, Наташенка. Дръжте се, ще направим всичко възможно, за да го измъкнем оттам.

Разговорът с правозащитника я разстрои. Впрочем през последната година малко неща можеха да я зарадват и да повишат настроението ѝ. Едно от тях бе чернокожият Джералд... В леглото с него тя бе успяла да забрави, че мъжът ѝ излежава присъда за убийство. И даже за това какъв грях взема върху себе си.

Не, повече така не можеше да продължава. Трябваше да се стегне и да стъпи здраво на краката си. Разполагаше с документи, съгласно които имаше право да се разпорежда с цялото имущество на Евгений. Той сам бе ѝ предложил да ги разпише, защото щяха да са необходими много пари за адвокатите и частните детективи. Женя дори ѝ бе казал, ако се наложи, и подкупи да дава, само и само да го измъкне от колонията.

И така, с какво разполагаше? Огромен четиристаен апартамент в центъра, на който неотдавна бе направен европейски ремонт, скъпи и с вкус подобрени мебели. Къща извън града — тухла, два етажа, сауна, басейн, гараж за четири коли, разчетен за посрещане на гости. Два автомобила — сребристо волво, сааб в цвят тъмно бордо. Сметки в руски и европейски банки.

„Господи, и такъв човек лежи в затвора!“

Направо бе абсурдно. Наталия и до ден-дневен не можеше да повярва, че всичко това се бе случило.

Съблече се и влезе в банята. След като завъртя крана на душа, застана пред огромното, заемащо цялата стена огледало, и започна внимателно да разглежда тялото си. Тук-там ѝ бяха излезли синини от железните пръсти на Джералд. Припомни си големите му черни очи, които сякаш я изгаряха цялата, и потръпна. Никога не ѝ бяха допадали ласкавите и нежни мъже, възбуждаше се от натиска, от мощта, от демонстрацията на сила и превъзходство, обичаше да я притискат, да я въртят, да я мачкат, да ѝ причиняват болка. Женя не беше такъв, него

по принцип не го биваше много в леглото, затова пък Джералд беше точно това, което ѝ трябваше.

Обърна се да разгледа в огледалото гърба и дупето си, порадва се на това, че изящната извивка от тънката талия към пищните бедра е все така красива, и изведнъж почувства остър пристъп на отвращение към самата себе си и към своя случаен сексуален партньор. Бързо влезе във ваната, дръпна фината ярка завеска и застана под душа.

Женя беше там, в зоната, на студа, в обща барака, в която са натъпкани сто души. Той ядеше отвратителни буламачи, виждаше около себе си само тъпи и безразлични физиономии, двадесет и четири часа в денонощието се намираше сред убийци, бандити, изнасилвани и прочие идиоти, в чиито глави няма нищо друго, освен говна. Женя, гордият и независимият, който с едно помръдване на пръста, с едно драсване на писалката безжалостно се разправяше с тези, които му пакостяха, и щедро, без да се оглежда и без да се съобразява с нищо, помагаше на тези, които бяха изпаднали в беда. Сега самият той се нуждаеше от помощ, а жена му през това време се гърчеше в чуждата хотелската стая, притисната в обятията на чужд мъжкар от далечна чужда страна...

Горещата вода струеше по лицето ѝ и се смесваше със солените сълзи. За пръв път от четири години боязливото възхищение, с което Наталия се отнасяше към Евгений Досюков, се смени от всепоглъщаща жал и състрадание. Ако преди два дена я бяха попитали дали обича съпруга си, щеше да ѝ се наложи да излъже. Днес тази лъжа би била вече не толкова абсолютна.

* * *

Набелязаното за сряда мероприятие, което толкова безпокоеше Сергей Николаевич Берюзин, се състоеше в това, че няколко дни преди изборите в Държавната Дума лидерите на политическите партии и техните съпруги бяха поканени на прием, който бе организиран под формата на „прощален банкет“ от сегашната Дума, преди тя да предаде пълномощията си.

Но зад тази официална фасада в действителност се криеше нещо съвсем друго. Многобройните журналисти трябваше да разгледат

политиците и техните съпруги отблизо, да завържат с тях „непротоколни“ разговори, да наблюдават кой какво яде и колко пие, кой как се облича, как се държи. Казано накратко — предизборна сгледа за медиите.

Днес беше сряда. Оставаха четвъртък и петък във всички вестници да се появят зли, ехидни и злъчни коментари по адрес на всеки присъствал на приема политик. В събота предизборната пропаганда вече щеше да бъде забранената в неделя бяха самите избори. Така че, който днес се издънеше, не му оставаше никакво време да поправя грешката си.

Сутринта Берюзин бе тръгнал на работа, оставяйки Ирина да чака шивачката, която трябваше да подготви новата ѝ рокля. Вчерашният конфликт бе оставил в душата му някакво неприятно усещане, но когато вечерта се бе върнал вкъщи, с изненада бе установил, че Ирина не се сърди и не се цупи — във всеки случай, с нищо не му намекваше за скандалния тон, с който се бяха разделили.

Беше приятно изненадан и от факта, че от кухнята се носеше мирис на тесто, на ванилия и на още нещо, неуловимо познато, чието название не знаеше, но което му създаваше асоциации с детството.

— Серьожа! — бе извикала тя. — Идваш си тъкмо навреме. Вече всичко ми е готово.

Берюзин беше влязъл в кухнята и бе ахнал — върху масата имаше огромни подноси с пирожки и кифли, покрити с чисти кърпи на цветчета.

— Може мой! — бе се изумил той. — Какво е това, Ирочка? Ти ли си ги опекла?

— Ами, реших да се опитам — лъчезарно му се бе усмихнала Ирина. — Никога през живота си не съм пекла сама. Когато бях малка, гледах как го прави баба ми. Така че отворих готварската книга, купих продукти и започнах да правя съвсем точно това, което е написано в нея. Знаеш ли, Серьожа, оказва се, че готварските книги са нещо чудесно. Само не бива да се занимаваш със самодейност, та нали тези книги са писани от умни ѝ опитни хора. Трябва всичко да се прави точно както е казано в тях и ще се получи. Събличай се, ще вечеряме.

Берюзин бе тръгнал към спалнята да си свали костюма и да нахлузи дънките и джемпъра си. Минавайки покрай столовата, той

забеляза, че масата в гостната не беше сложена за вечеря. Странно. Нима Ирина възнамеряваше да го гощава в кухнята?

След като се преоблече и си изми ръцете, отново надникна в кухнята и с раздразнение установи, че тя действително слагаше приборите и съдовете на кухненската маса.

— Тук ли ще вечеряме? — попита я сдържано.

Ирина учудено вдигна очи към него.

— Че къде другаде?

— Ние обикновено... Аз... — обърка се Берьозин. — У нас винаги е било прието да се слага масата в гостната.

— Но защо? — недоумяваше Ирина.

— Ами не знам — нервно отвърна той. — Беше прието така и край. Дай да ти помогна да пренесеш приборите.

— Добре — сви рамене тя.

Без да си разменят нито думичка, двамата бързо наредиха масата в голямата стая. Берьозин сам извади от шкафа покривката, а от остъклените рафтове на секцията — високи красиви чаши.

— Ами вода? — намръщи се той, виждайки, че Ирина вече се кани да се настани на масата.

— Вода ли? — не го разбра тя. — Каква вода?

— Минерална вода или някакъв сок. Нищо такова ли нямаме?

— Има, ей сега ще донеса. Не знаех, че искаш.

— Запомни го — сухо рече Берьозин, — вода или сок непременно се слага на масата, без да се пита иска ли някой или не. Това е като хляба и солницата — трябва непременно да ги има. И включи, моля те, телевизора.

Ирина донесе вода, включи телевизора и седна на масата. Вечерята премина в гробно мълчание — Ирина бе забила поглед в чинията си, а Берьозин гледаше информационния блок. Когато дойде ред на чая с пирожките, той кимна одобрително.

— Браво, много е вкусно.

И повече не произнесе нито дума по повод на кулинарните й умения.

След вечерята Ирина отиде да измие съдовете, а когато се върна в гостната, по другия канал вече течеше ново информационно предаване, което Берьозин следеше с не по-малък интерес. Тя поседя

няколко минути на дивана, разглеждайки книгите по полиците, след това безшумно се надигна и отиде в малката стая.

Тази вечер Берьозин не я видя повече.

Сутринта бе станала преди него и беше приготвила закуската. Берьозин с удовлетворение отбеляза, че днес тя бе старателно сресана и беше облечена, в дълга пола, като вчера, само че без да ѝ се напомня и да ѝ се правят забележки. Сергей Берьозин изпита странно неудобство заради снощи и направи опит да заглади нещата по време на закуската.

— Какво решихте с шивачката? — попита я.

— Ще донесе роклята към единадесет, за да има време, ако се наложи нещо да се преправя.

— Какво си поръча?

— Знаеш ли, беше ми трудно да реша веднага какво ми е нужно, затова вчера си поръчах само рокля за довечера и един комплект за къщи. Тези дни тя пак ще дойде и ще ѝ поръчам всичко останало.

— Надявам се, че това, в което ще се появиш довечера, няма да бъде прекалено предизвикателно? — осведоми се Берьозин и веднага прехапа език.

Но беше късно. Ирина мигновено улови намека му.

— Искаш да кажеш, че една проститутка непременно трябва да има вулгарен вкус? — меко произнесе тя и Берьозин се изненада, че не изглеждаше ни най-малко сърдита.

— Извинявай, Ира, въобще не съм искал да те обидя — виновно ѝ рече. — Прости ми. Аз съм глупак.

— Не, Серьожа, ти не си глупак. Ти просто си ядосан и нещастен. И не се безпокой за роклята ми, тя ще бъде скъпа и елегантна, но същевременно строга и семпла. Искях само да те попитам за бижутата...

— Всичко, което намериш в кутийките, е твое. Казах ти вече.

— Не, не е подходящо, разгледах го. За да се получи това, което ти желаяш, са нужни бисери. Само бисери. Никакви диаманти с изумруди не му подхождат.

— Така ли? — вдигна вежди Берьозин.

Значи тази малката си имаше свое собствено мнение. Много любопитно.

— Добре, ще ти донеса бисери. Бих искал да се надявам, че вкусът ти няма да те подведе.

В пет часа вечерта Беръозин влезе в апартамента си с лошо предчувствие. Сигурно ей сега щеше да стане ясно, че роклята, която Ирина си бе поръчала без негов надзор, ще бъде подходяща само за дискотеклубове, а парите, които бе похарчил за бисерно колие — хвърлени на вятъра.

Ирина го посрещна в същата тази дълга плетена пола, с която бе била и сутринта.

— Ето ти ги твоите бисери — подаде ѝ кутийката той. — Направи ми кафе и започвай да се приготвяш. Колата ще дойде да ни вземе в шест и петнадесет.

Ирина отвори кутийката още в антрето, с набито око огледа бижутото и кимна:

— Точно това ми трябваше.

Беръозин се усмихна вътрешно. „Какво разбираш ти от тези работи!“ Наистина, тя беше негова съпруга и въобще изглеждаше добро момиче, но нали, имаше зад гърба си толкова дълъг стаж на проститутка. „Виждате ли, били ѝ нужни бисери, за да си изгради образ. Скоро ще си покаже.“

Той бавно пиеше кафето си в кухнята, като отново и отново мислено си прехвърляше отговорите на най-различни въпроси, които биха могли да му зададат тази вечер напористите журналисти. Социологическите допитвания показваха, че неговата партия се ползва с доверието на доста голяма част от населението и шансовете му да стане депутат не бяха лоши — намираше се в първата петица на партийната листа. За да влезе в Думата, неговата партия трябваше да получи повече от пет процента избирателски гласове, а предварителните разчети даваха надежди, че този процент ще бъде далеч по-висок. Но тазвечерното мероприятие бе в състояние за един миг да премести акцентите, ако лидерите на конкуриращите се партии не изберат правилното поведение и изгубят имиджа си пред електората. Трябваше да бъдат много внимателни и концентрирани, да следят за всяка своя думичка, стараяйки се при всяка удача им се възможност Да извоюват, макар и миниатюрни, но толкова важни победи над политическите си противници...

— Готова съм.

Беръозин се обърна и онемя. Пред него стоеше оживяла картина от деветнадесети век — млада жена със сериозно, нежно лице, с прическа „охлюв“, вдигната високо на тила, в дълга бисерносива рокля, падаща свободно до пода и плътно обгръщаща раменете, гърдите и талията ѝ. Да, тази малка проститутка се бе оказала права — не подхождаха никакви диаманти и изумруди. Само бисери. Изящно, строго, семпло. Ум да ти зайде!

Подчинявайки се на внезапен порив, Беръозин се приближи до Ирина, прегърна я и притисна главата ѝ към гърдите си, вдишвайки уханието на скъп парфюм от косите ѝ.

— Ирочка... — прошепна. — Ирочка. Красавице моя.

Тя внимателно се отдръпна и вдигна към него големите си очи, които в този миг му се сториха студени и напрегнати.

— Това ли искаше?

— Да, всичко трябва да бъде точно така.

На Беръозин му стана неловко. Той вече се укоряваше, че се бе поддал на порива си — толкова неуместен и сега, и въобще — и се опитваше да прикрие смущението си зад небрежен и уверен тон.

— Нали не си забравила как трябва да отговаряш на въпросите?

— Не, не съм. Аз не се меса в политическите занимания на мъжа си, моята работа е да пазя семейното огнище и да ти бъда здрав тил, а твоята първа жена не ме интересува. Готвя прекрасно, умея да посрещам гости, възнамерявам да ти народя не по-малко от три дечица, ако ми позволява здравето...

— Като отвори дума за това — прекъсна я Сергей Николаевич, — ако усетиш, че е уместно, можеш да кажеш, че когато е станала катастрофата, ти си била бременна и за съжаление твоето лечение след това не ти е позволило да запазиш бременността си. Но ти се надяваш, че в най-близка бъдеще ще бъдеш достатъчно здрава, за да можеш да раждаш. Гледай само да не прекалиш, това предизвиква съчувствие, но друго е главното. Твоята задача не е да предизвикваш съчувствие заради нещастieto си, а да възбуждаш възхищение с твърдото си желание да изпълняваш своя майчински дълг. Разбра ли?

— Да. Ще се постарая, Серьожа. Но така или иначе, страхувам се много.

Той ѝ подаде кожуха и едва сега забеляза, че е обута в леки тъмносиви обувчици.

— Няма ли да си обуеш нещо друго? — изненада се Берьозин. — Навън снегът е до коляно.

— Нима могат да се обуват ботуши с такава рокля?

— Надявам се, че там ще има стая, където ще можеш да се преобуеш и да се приведеш в ред.

— Ами, ако се окаже, че няма? Тогава ще изглеждам смешно и нелепо.

Ирина бе застанала с гръб към него и оглеждайки се в огледалото, увиваше на красиви дипли около шията си копринен шал. Изражението ѝ беше съсредоточено и възсърдито. Приличаше му на малко момиченце, което се мръщи капризно. Отново го обзе необяснима нежност към тази жена. Обхвана раменете ѝ и леко я притисна към себе си, старайки се да не развали сложната ѝ прическа.

— Ти винаги ли си толкова боязлива и предпазлива, за всичко да се тревожиш предварително? — попита я с насмешлива нотка в гласа.

— На твое място не бих задавала такива въпроси — хладно отвърна Ирина, — защото ти прекрасно знаеш отговорите им.

Хвърли го в огън, пусна я и започна да облича палтото си. Берьозин не признаваше никакви кожуси ѝ шуби. Според него, натуралната кожа подхождаше само на жените, а изкуствената — на младежта. През зимата той носеше безумно скъпо тъмносиво палто със светъл шал от фина вълна и независимо от студа, никога не си слагаше каквато и да била шапка. Имаше рядко хубава коса — природен дар, който ревностно пазеше — гъста, права, обилно посребрена и перфектно подстригана. Прическата придаваше на Берьозин вид на сериозен, вдъхващ доверие човек, а още щом сложеше на главата си шапка, веднага заприличваше на райкомовски секретар от времето на застоя.

Когато слязоха долу, колата вече ги очакваше до входа, но трябваше да изминат най-малко десетина метра през снега. Берьозин се поколеба само за секунда. Решението, както впрочем и всички печеливши решения, които му хрумваха, узря изведнъж. Вдигна Ирина на ръце и я пренесе до автомобила. Шофьорът през това време излезе от купето и предвидливо отвори задната врата.

— Благодаря ти, скъпи — нежно рече тя, но и достатъчно високо, за да бъде чута от него.

Берьозин се настани до Ирина и ѝ прошепна:

— Идеята беше добра, нали?

— Образът ти се извайва направо в движение — усмихна се в отговор тя.

Сергей Николаевич се наведе и приближи устни до самото ѝ ухо.

— Между другото, шофьорът се казва Володя. Преди половин година той те кара до летището да посрещнеш леля си от Красноярск. Времето беше неподходящо за полети, самолетът закъсня четири часа и всичките тези четири часа ти проседя в колата и му досаждаше с капризите си. Ту ти беше горещо, ту студено, ту искаше да пиеш, ту да ядеш, ту да пушиш.

— Дори да пуша? — повдигна вежди Ирина.

— Ами понякога изявяваше такова желание, макар и рядко. Въобще успя да изтормозиш бедното момче.

— И повече с никой друг ли не съм се срещала?

— Доколкото ми е известно, не.

— Володя — високо рече тя.

— Да, Ирина Андреевна?

— Още ли ми се сърдите? Не си струва, гълъбче, знам, че от време на време съм ужасно досадна, но после се разкайвам и се укорявам. Ако съм ви обидила тогава, моля да ме извините.

— Няма нищо, Ирина Андреевна, всичко е наред.

Берьозин потърси ръката ѝ и леко я стисна в знак на одобрение. Ирина не реагира, но и не я отдръпна. Така, държейки ръцете си, те пристигнаха до зданието, в което трябваше да се състои приемът. Тук разстоянието до входа беше около двадесетина метра и репортерите възторжено защракаха с фотокамерите си, виждайки как известният партиен лидер носи на ръце своята жена красавица.

През първия половин час всичко беше спокойно. Политиците, под ръка със своите съпруги, се разхождаха из огромната зала, където беше подредена шведска маса, а журналистите не закачаха никого и засега само се оглеждаха, набелязвайки си най-интересните и перспективни жертви.

По едно време Сергей Николаевич завърза разговор с популярен киноактьор, който фигурираше в списъка на партия, много близка по своята политическа платформа до тази на Берьозин, а Ирина внимателно бе докосната за лакътя от журналист, известен със своята зъбатост и недоброжелателност.

— Кажете ми, Ирина Андреевна, трудно ли е да си съпруга на политик?

— Трудно е да си съпруга — много сериозно му отвърна тя. — Дали на политик или на цирков артист — няма значение.

— Много интересно изявление — оживи се журналистът. — Моля ви, няколко думи за това — защо е трудно да си съпруга на Берьозин.

— Моят мъж не е предсказуема личност и макар че го познавам от доста отдавна, той, така или иначе, си остава за мен не докрай прочетена книга. Много ми се иска да му се харесвам, но невинаги успявам да усетя точно какво му се харесва и какво — не. Затова се намирам в непрекъснато напрежение.

— Искате да кажете, че съпругът ви често и лесно променя вкусовете и пристрастията си?

— Нищо подобно. Точно обратното — той е изключително постоянен и във вкусовете си, и в своите убеждения. Просто не съм го опознала докрай.

— От колко години сте женени?

— От шест. През февруари ще празнуваме седмата годишнина от нашия брак.

— И тези седем години не са ви били достатъчни, за да изучите вкусовете на съпруга си?

— Съгласете се, че човек, който може напълно да бъде опознат за седем години, е просто примитивно същество — усмихнато парира Ирина. — Човешката личност е толкова многостранна и дълбока в своята индивидуалност, че за опознаването ѝ понякога не достига цял един живот. Колкото е по-сложен човекът, толкова е по-богата неговата натура, толкова и повече време се изисква, за да бъде изучен.

— Имате ли деца?

— Засега не, но непременно ще имаме...

Ирина и журналистът бяха застанали доста близо до Берьозин, който продължаваше да беседва с киноактьора, но с крайчеца на ухото си се вслушваше, в разговора, воден от жена му. Остана много доволен от нейните отговори. Отначало тя бе изтърсила явна глупост, от която избирателите биха могли да си направят извод за непредсказуемостта и непрогнозируемостта му. Разбира се, че биха могли при по-ловко насочване на нещата в тази посока. А на драскача чак му бяха потекли

лигите и сигурно вече си представяше как ще напише с едър шрифт: „ЛИДЕРЪТ НА ЕДНА ОТ ДЕМОКРАТИЧНИТЕ ПАРТИИ Е ТОЛКОВА НЕПРЕДСКАЗУЕМ И ТОЛКОВА БЪРЗО ПРОМЕНЯ УБЕЖДЕНИЯТА И ПРИСТРАСТИЯТА СИ, ЧЕ ДОРИ И ЖЕНА МУ НИКОГА НЕ ЗНАЕ КАКВО ДА МУ СГОТВИ ЗА ОБЯД!“

Берьозин се извини на актьора, отведе Ирина встрани и тихо ѝ рече:

— Умница си, Ирочка, блестящо се справи с журналиста. При теб всичко се получава отлично, затова от нищо не се бой.

След като ѝ целуна ръка и с периферното си зрение забеляза, че ги снимат в този момент, Сергей Николаевич Берьозин отново остави жена си сама и отиде да се ръкува с един, познат бизнесмен.

Ирина се огледа наоколо и случайно срещна очите на едра, тромава жена с боядисани коси и небрежен грим. Улавяйки погледа ѝ, жената веднага се втурна към нея.

— Ирина Андреевна Берьозина, нали не греша? — попита тя с нисък и звучен контраалт, който никак не се вържеше с външността ѝ.

— Не, не грешите...

Ирина се сви вътрешно. Досети се, че това е самата Олеся Мелниченко — журналистката, за която Сергей специално я бе предупреждавал.

Мелниченко преди година бе вземала интервю от първата му жена и Ирина не очакваше нищо добро от един евентуален разговор с нея.

— Фамилията ми е Мелниченко. Работя в...

Тя назова известно женско списание, излизащо в огромни тиражи.

— Нали няма да ми откажете да дадете интервю за нашето списание?

„Ще откажа! — искаше ѝ се да изкреци на Ирина. — Омитай се оттук заедно със списанието си! Не искам да разговарям с теб! Аз не знам как да разговарям с теб!“

— С удоволствие — изрече гласно и топло се усмихна. — Приятно ми е, че моят съпруг е събудил интереса на толкова популярно списание.

— Жените са нашата аудитория — заяви Мелниченко, — а според данните от анкетата, която проведохме с читателките си,

вашият съпруг попада сред тримата най-привлекателни мъже политици. Затова на читателките ни ще им бъде интересно да прочетат каква е съпругата на Берьозин. И така...

Първите няколко въпроса бяха напълно безобидни и Ирина им отговори с лекота и почти без да се замисля. Нататък обаче тръгна лошо.

— Как смятате, Ирина, съпругът ви обича ли ви?

— Твърди, че ме обича, а аз нямам основания да не му вярвам — предпазливо отвърна тя.

— Какво имате предвид, като казвате „нямам основания“?

— Имам пред вид, че съпругът ми никога за нищо не ме е лъгал. В такъв случай, какво право имам да се съмнявам в тези негови думи?

— Според вас, как би отговорила на този въпрос първата жена на Сергей Николаевич?

— За да се предполага нещо, трябва да се познава истинският характер на дадения човек. За съжаление, не познавам първата му жена, затова ми е трудно да ви отговоря.

— А бихте ли искала да се запознаете?

— Никога не съм мислила по този въпрос. Разбира се, би ми било не само интересно, но и полезно да опозная жената, която е обичал съпругът ми и с която е прекарал заедно над десет години от живота си. Това би ми позволило да разбера по-добре характера на Сергей.

— И не бихте изпитала смущение от срещата с жена, чието семейно щастие сте разрушила, отнемайки съпруга ѝ?

— Не сте права — рязко отвърна Ирина, осъзнавайки, че няма накъде да отстъпва и че това, от което се бе страхувала най-много, вече се бе случило. — Не сте права никак. Първо, бракът на Сергей с първата му жена е започнал да се разпада далеч преди да се запозная с него. Второ, Сергей, както впрочем и всеки друг мъж, не е безсловесно животно, което може без никакви усилия да бъде хванато за юздата и да бъде изведено от обора. Аз въобще не разбирам откъде се е взел този чудовищен глагол „да отнема“. Да отнема съпруг, да отнема съпруга. Те да не би да са котки, магарета? Как можеш да „отнемеш“ човек, ако той не го желае? Уверявам ви, че по тази земя има хиляди и милиони жени, които с години не могат да разведат своите женени партньори. И не ги развеждат. А има и такива, които разтрогват

бракове. И при всеки отделен случай решението вземат мъжете, а не техните любовници.

— А каква роля предоставяте на жената? Покорно и безропотно подчинение?

На това място Ирина си отдъхна. Вече беше взела сложния завой, а сега разговорът вече тръгваше по този коловоз, за който беше подготвена.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Ревността като версия за убийството на Леонид Параскевич се струваше доста перспективна на Настя Каменская. Налагаше ѝ се да избира между две версии — бизнес и любов, но едва ли някому бе нужно да убива Параскевич от подбуди, свързани с пари. Единственият бизнес, с който той се занимаваше, беше литературното творчество, издателите се облажаваша от него и да се убива кокошката, снасяща златни яйца, беше глупаво и безсмислено. А въпреки че майката на убития с пяна на устата твърдеше, че Лъонечка бил чист и във всяко едно отношение бил примерно момче, Настя беше уверена, че в действителност той е бил женкар. Съдейки по неговите книги, доста добре се бе оправял с жените.

И така, трябваше да се срещне със съпругата на Параскевич, Светлана, и с онези две жени, чиито имена с мъка на сърцето ѝ бе назовала Галина Ивановна. Остави си Светлана за „десерт“ и реши да започне с дамите, по които в различно време се бе увличал Леонид.

Едната от тях, Олга Рюхина, се оказа съвсем безинтересна от гледна точка на по-нататъшна разработка — млада особа, която по време на романтичната си връзка с модния писател е била едва осемнадесетгодишна. Приятелката на Олга работела като коректор в едно от издателствата, печатащи романите на Параскевич, и срещу честна дума, че тайната ще бъде запазена, съобщила на своята изнемогваща от моминска влюбеност приятелка адреса и телефона на писателя.

— Знаете ли, тогава имах чувството, че умирам — смееше се Рюхина — цветуща млада жена, неотдавна родила в законен брак прелестно бебе. — Заспихах с негова книга под възглавницата, любувах се на снимките му, имаше ги на всяка книжка. Преди момичетата се влюбваха в актьори и поети, а сега времената се промениха, сега се влюбват в писателите.

— Как реагира Леонид Владимирович на първото ви обаждане по телефона?

— О, той беше истински джентълмен. Беше трогнат от вниманието ми, каза, че му било много приятно и така нататък. Попита ме кои негови книги съм прочела и какво най-много ми е харесало в тях. След това ми се извини, че не разполагал с време, записа ми телефонния номер и ме попита кога може да ми позвъни и да си поговорим по-подробно. Аз направо се побърках от щастие.

— И какво стана по-нататък?

— Позвъни ми след два или три дена, беше му удобно да разговаря, за никъде не бързаше и много обстойно ме разпитва буквално за всяка книга: какво ми харесва, какво не ми харесва, на кое място съм се досетила как ще свърши историята, допаднал ли ми е финалът или ми се ще да е друг. С една дума, разговаряше с мен като с възрастен човек, повярвайте ми. А от моя страна — пълен възторг!

— Срещата ли сте се лично с него или само по телефона сте контактувала?

— Срецах се, разбира се.

— Колко често?

— Какво ти често — отново се разсмя Олга. — Всичко на всичко, четири пъти. Първия път ми подари цветя и два часа се разхождахме в парка. Втория дойде с мен на Ленинские гори, но вече без цветя. Непрекъснато разговаряхме за неговите книги. Третия и четвъртия път ме води в апартамента си, жена му някъде беше отпътувала, струва ми се — в командировка. Половин час секс и пак три часа разговори. Стана ми ясно, че той съвсем не се интересува от мен, интересуваха го само книгите му. Използваше ме в качеството на консултант. Бях млада и глупава, но не чак в такава степен, че да не загрея. И му го казах. Не се измъчвай, Лъоня, викам му, ако ти се иска да разговаряш с мен за книгите си, по-добре е да го правим по телефона. Ти непрекъснато дебнеш кога ще я няма жена ти, нервничиш, аз пък се страхувам — с една дума, пълна загуба на нерви и никакво удоволствие. Само да го бяхте видяла как се зарадва! Като дете, на което казват, че в училището има карантина и може да си остане вкъщи и да си играе на воля.

— И как се развиха отношенията ви след това?

— Ами в общи линии — никак. Невинаги му беше удобно да ми се обажда от къщи, затова ми звънеше, когато гостуваше на майка си. Да знаете само как я мразеше!

— Какво казахте? — застана нащрек Настя.

— Казах, че не понасяше майка си, Галина Ивановна.

— Откъде знаете? Леонид ли ви призна?

— Не, кой ще си признае така направо подобно нещо. Но се забелязваше. Той не се стесняваше от мен, защото не му бях напълно чужда, пък и бяхме се договорили да не се срещаме повече. Така че не му беше толкова срамно.

— Дайте един пример, ако обичате.

— Ами... — Рюхина се замисли. — Ето например, звъни ми от автомат и казва: „Оля, аз сега отивам в издателството, след два часа свършвам и хуквам към онази кикимора. Така че между шест и седем очаквай да ти позвъня“. Или ето ви друг пример. Пристига той у родителите си, звъни ми, разговаряме ние с него и изведнъж ми казва: „Почакай за минутка, ако обичаш“. И започва да си приказва с майка си. Да, мамче, не, мамче, какво говориш, мамче, разбира се, мамче. После отново се обръща към мен: „Знаеш ли, Оленка, за тази кучка най-големият успех в живота ѝ е, че аз от самото начало започнах да ѝ показвам ръкописите си. Нещо ме гложди да вкарам в книгата персонаж, който е нейно точно копие, и най-сетне в прав текст да кажа всичко, което мисля за нея. Ако ѝ сложа псевдоним, тя никога не би се досетила, че съм я обрисувал, а би прочела историята така, сякаш се отнася за някоя непозната жена. А тъй може би все ще разбере нещичко. Тя цял живот ме тормози, а е абсолютно убедена, че прави всичко за мое добро. Да не си мислиш, че сега ме прекъсна заради нещо много спешно, което не може да бъде обсъдено и по-късно? Нищо подобно. Пита ме за някаква си глупост. За нея е важен самият факт, че е привлякла вниманието ми — независимо с кого разговарям, оставям всичко настрана и се концентрирам върху нея, защото тя е най-важният човек в живота ми. Начесала си е самолюбието, напила се е с кръв като вампир и доволна отива да си ближе козината. Господи, Оля, ако можех, бих я убил!“

— Кажете ми, Оля, колко време трая вашият телефонен роман?

— Струва ми се, че около шест-седем месеца.

— По чия инициатива прекратихте контактите си?

— По моя. Срегнах мъжа, за когото съм омъжена сега, и се пренесох при него. Сама разбирате, че стана прекалено сложно да

водим дълги телефонни разговори. С моя съпруг бяхме съученици, така че и вечерите си прекарвахме заедно вкъщи.

— Кога се случи това?

— Ами... Игорка е на година и три месеца, можете да пресметнете. Вероятно преди две години и половина.

— А съпругът ви не би ли могъл да научи за отношенията ви с Параскевич?

— Че от кого? — искрено се учуди Олга. — Аз не съм му казвала нищо, с Лъоня не се познава, а друг никой не знаеше.

— Грешите, знаела е и Галина Ивановна.

— Господи, тя пък от какъв зор ще разказва това на мъжа ми? Още повече че не е толкова лесно да ме намери. Смених си фамилията, а и два пъти се местихме след сватбата. Познавам добре мъжа си, той непременно би ме попитал за подробности, ако узнае нещо. Не умее да си мълчи, когато си има нещо на душата. Характерът му е такъв, че всичко си казва — направо му се изплисква отвътре всякаква информация. И пет минути не може да изтрае. Въобще, всичко това беше отдавна, кой ще ти се занимава с него...

Настя не можеше да не се съгласи с доводите на Олга Рюхина. А що се отнасяше до Галина Ивановна, то новата фамилия на Олга тя действително не знаеше, така че беше малко вероятно да се е свързала с мъжа ѝ. Пък и защо? Да напакости на сина си? Едва ли.

Срещата с втората от жените, които бе назовала Галина Ивановна, накара Настя да се замисли здравата. Людмила Исиченко се оказа много странна особа. Посрещна Настя в жълто. Жълти бяха тесният, прилепнал към бедрата ѝ панталон, късото яке с многобройни ципове, дългият шал от шифон и дори шнолата в косата ѝ. Цветът беше наситен, напомнящ за пухкавата жълтевина на пиленца и абсолютно не подходеше на Людмила. От обилието на жълто смуглото ѝ лице с ранни бръчки изглеждаше още по-смугло и някак старо.

И поведението ѝ беше също толкова ексцентрично. След като покани Настя в апартамента си, тя веднага запали свещ, първа влезе в гостната и очерта във въздуха пред себе си голям кръст.

— Ако сте дошла при мен с лоши намерения, кръстът ще ме защити — поясни Исиченко, забелязвайки изуменото изражение на своята гостенка.

Настя я бодна недобро предчувствие. Първо, Галина Ивановна неволно се бе изгървала пред нея, че Лъоня нямало да ѝ прости, а сега и тази Исиченко демонстрираше пристрастие към някакви мистични учения и ритуали.

Разговорът вървеше трудно. За разлика от Олга Рюхина, Людмила Исиченко беше тежък събеседник. Тя не отказа да говори за Параскевич, но непрекъснато се объркваше и се отвличаше по всевъзможни странични теми.

— Кажете ми, колко време продължи познанството ви с Леонид?
— питаше я Настя.

— Аз и сега го познавам — следваше отговорът ѝ. — То не може да свърши, докато съм жива.

— И все пак, кога се запознахте?

— Ние се познавахме в предишните си животи, така че нашата среща беше предопределена от съдбата.

— Кога стана тази среща?

— Преди година и пет месеца.

— При какви обстоятелства?

— Прочетох неговите книги и разбрах, че това е *той*.

— Кой *той*?

— Мъжът, който е предназначен за мен и за когото съм предназначена аз самата.

— И не ви смути фактът, че той е женен?

— Това са глупости! — намръщи се Исиченко. — Женен бил! Какво значи „женен“ пред лицето на вечността? Просто не му било съдено да чуе гласа, затова и не е могъл да знае, че трябва да търси и да чака мен. А аз знаех и когато го намерих, веднага му го казах.

— Той как реагира?

— Трудно му беше да го разбере, та нали не всекиму е съдено. Опитах се да поговоря с жената, която живее с него...

— Със съпругата му? — уточни Настя.

— С жената — презрително я поправи Людмила. — Защото той има само една съпруга — аз. А тази беше просто жена, която временно е удовлетворявала земните му нужди, докато още ме е нямало до него. Така ѝ го казах.

— А тя какво? Разбра ли ви?

— Не ѝ е дадено. Тя е същество от ниска класа и не може да разбере висшите идеи.

— А Леонид можеше ли?

— Той трябваше да умре, за да го разбере.

И така цели два часа... Разговорът непрекъснато боксуваше, превръщайки се в безформено, лепкаво тесто, от което Настя с огромни усилия успяваше да изчовърка зрънца информация. И тази информация я вкарваше в задънена улица.

Ако се отхвърлеха мистичната мъгла и отвъдните идеи, повече приличащи на налудничаво бълнуване, то историята, допълнена с последвалите изявления на Светлана Параскевич, изглеждаше по следния начин:

Людмила Исиченко решила, че писателят Леонид Параскевич е мъжът, когото тя е чакала цял живот — тоест почти четиридесет години. Тъй като е нямала никакви общи познати с модния романист и е нямало кой да я запознае с него, тя взела работата по достигането на щастието си в свои ръце и застанала на пост пред едно от издателствата, което печатало книгите му. Чакането било дълго, но не и безплодно. След около месец Людмила видяла Леонид, проследила го до дома му, влязла заедно с него в асансьора, разбрала на кой етаж живее и дори успяла да забележи в кой апартамент влиза. На другия ден се явила при него вкъщи, без ни най-малко да се смуцава от присъствието на жена му, представила се за гореща негова почитателка и помолила за автограф. Тя предвидливо носела със себе си осем броя книги. Параскевич не скрил неудоволствието си, но надписал книгите и вежливо предложил на гостенката чай. Людмила отказала поканата му за чай — с което моментално предразположила съпрузите към себе си — и гордо си отишла.

Запознанството се състояло, останалото било само въпрос на техника. Случайна среща в метрото — какво би могло да бъде поестествено от това? А кога излиза вашата книга? О, колко дълго още ще трябва да чакам, цял месец, а аз изгарям от нетърпение! Може би е възможно да прочета ръкописа ви? Ще ви бъда толкова благодарна! Да, разбира се, когато ви е удобно, запишете си телефона ми. Още щом ви се появи свободна минутка, ще дойда, където ми кажете, и ще взема ръкописа. Обещавам да го прочета само за едно денонощие. Вашите книги се четат толкова леко...

После се състояла среща, на която Леонид Параскевич предал на Людмила ръкописа на новата си книга. Много ви благодаря! Тичам веднага вкъщи да чета... Къде да ви телефонирам, като я свърша? Сам ли ще ми се обадите? Разбира се, няма проблеми, утре цял ден съм си у дома. Ще чакам.

На другия ден Леонид ѝ телефонираше от апартамента на своите родители и започнал подробно да я разпитва какво ѝ се е харесало в романа и какво не... Накратко, същата история като тази с Рюхина. Познанството постепенно се заздравявало. Леонид посетил два пъти Людмила в апартамента ѝ, но не направил никакви сексуални попълзновения, с което я довел до неопишуема ярост. Тя предприела опит да сломи целомъдрието му, но в отговор чула традиционното му обяснение, че обичал жена си и не желал да ѝ изменя, а Людмила е дълбока, интересна, неординарна личност и го интересува само в това си качество, което несъмнено е много по-почтено, отколкото да бъде жена за плътски утехи. Но тези обяснения не я удовлетворили и тя се заела да развива пред Параскевич теорията си за взаимното предназначение и за познанството в предишни животи. Леонид отвърнал, че за него такъв подход, меко казано, е странен и трябва да си помисли. На това и се разделили.

След като процесът на обмислянето на новата теория при Леонид се проточил прекалено дълго време, Людмила се отправила към дома му, понеже кой знае защо, самият той престанал да ѝ звъни, а телефонните си номера предвидливо не ѝ бил дал. Няколко го вкъщи, отворила ѝ Светлана и Людмила направо от прага започнала да настоява Светлана, тази случайна жена, незабавно да ѝ отстъпи мястото си и въобще да не е посмяла да задържа това, което принадлежи на нея. Отначало Светлана търпеливо я слушала, но после показала на гостенката си вратата. Оказало се обаче, че не е толкова просто да се справи със смахнатата Исиченко.

„Твоят мъж ми принадлежи! — крещяла тя. — Той ме обича и ми е доказвал това нееднократно. Ти не можеш да бъдеш редом с него, той те търпи само от съжаление, защото си била до него много години, и не може да те изгони на улицата, също както съжаляват и не могат да изпъдят ненужното престаряло куче. Прояви благородство и се махни от пътя му. Дай ни възможност да се съединим и да бъдем заедно!“

„Откъде ти хрумна, че той само ме търпи?“ — попитала щатната Светлана.

„Че той сам ми го казва това всеки път, когато го довеждам до екстаз.“

Търпението на Светлана се изчерпало, сграбчила Людмила за ръката и се помъчила да я изтика във от жилището си. Но се случило нещо неочаквано. Неизвестно как, в ръцете на Исиченко се появил огромен нож за рязане на месо. Светлана изпищяла и изгубила съзнание. Дошла на себе си в болничната стая на клиниката за нервни болести, където пролежала след преживяния шок почти два месеца. Леонид я посещавал всекидневно, кълнял ѝ се, че между него и Людмила никога нищо не е имало, че дори и намек за интимност липсвал, че Исиченко си е обикновена побъркана, която не бива да се приема сериозно.

Постепенно състоянието на Светлана се стабилизирало, Леонид я откарал вкъщи и заедно си отработили линия на поведение, която поне в известна степен да ги предпазва от лудата Исиченко. Същността на новия „курс“ се състояла в това, че Леонид като благороден човек не може сега да изгони жена си, понеже тя е тежко болна. И болна, между другото, по причина на самата Людмила. Затова е нужно да мине известно време, докато Светлана се закрепил достатъчно. Людмила трябва да се въздържа от контакти с Леонид и по такъв начин да изкупи своя грях пред невинната за нищо Светлана.

Леонид умее да бъде много убедителен. И освен това той доста умело използвал обсебилите Людмила налудничави идеи, за да ѝ внуши това, което считал за необходимо. Накратко, те се споразумели, че докато тече процесът на изкупване на греха, не бива да са заедно, не бива да се срещат и дори да разговарят. Леонид ѝ казал, че точно след година ще се срещнат на същото това място, където разговарят сега, даже в същия час, и ще тръгнат по-нататък в живота ръка за ръка. На Людмила не ѝ оставало нищо друго, освен да се съгласи. Впрочем други предложения, така или иначе, нямало.

— Тя превърна живота ни в ад — говореше на Настя Светлана Параскевич. — Ние не можем спокойно да ходим по улицата, непрекъснато се оглеждахме да не би да ни причаква някъде. Страхувахме се да отворим вратата, ако предварително не бяхме предупредени за нечие посещение. И освен това, разбирате ли,

непрекъснато ме гризеше червеят на съмнението. Ами ако са ме измамили? Ако Льоня наистина ми изменя с Людмила? Въобще и на двама ни през цялото време ни беше тежко и някак... неприятно, ако щете. Всичко това постоянно висеше във въздуха, пречеше ни да живеем, пречеше ни да си вярваме един на друг. Тогава започнахме да търсим възможности за размяна на жилището, искахме да се преместим.

— А какво стана, когато изтече едногодишният срок?

Светлана замислено се вгледа в лицето ѝ.

— Льоня умря. Приблизително около това време. Тази идиотка се домъкна дори на погребението. Ужасно се страхувах да не започне публично да вещае, че е предназначена за Льоня, че ще вдигне скандал или нещо подобно. Слава Богу, размина се, държа се тихо.

— Кажете ми, Светлана, не ви ли е минавало през ума да я заподозрете в убийството на вашия съпруг?

— Да си призная честно, не. Кой знае защо, за нея не си и помислих. Защо ще го убива, щом като иска да живее с него.

— Но обещаната година е изтекла и тя е могла да се разгневи, че е била излъгана.

— Но годината още не беше била минала. Това стана в същия ден, в който Льоня загина...

След разговора си със Светлана Настя бе принудена отново да посети Исиченко и да уточни някои детайли.

— Вярно ли е, че Леонид ви е обещал след една година да уреди всичко?

Людмила Исиченко стана мъртвешки бледа, от което бръчките на лицето ѝ пък станаха още по-дълбоки.

— Откъде знаете? Няма да разговарям с вас, докато не ми кажете откъде сте разбрала.

— Леонид ми каза — излъга Настя, без да ѝ мигне окото.

В края на краищата, защо трябваше да се мъчи да изобретява велосипеда, щом като отдавна цял свят се вози на него.

— Леонид? Значи и вие сте имала видение?

— Имах — потвърди Настя. — Той разбра, че искам да открия убицеца му и да помогна на блуждаещата му душа да се успокои, затова дойде при мен и ми разказа за вашето споразумение.

— Той не ми разрешаваше да говоря с никого за това...

— Но то е било отдавна — опитваше се да извърта Настя. — Не е могъл да знае, че ще загине, иначе би отменил забраната си.

— Той ми го забрани след смъртта си.

— Значи ви се явява? — изплъзна се от устата на Настя, преди да успее да съобрази, че говори явна глупост.

— Разбира се, не само на вас.

В гласа на Исиченко отново зазвучаха нотки на високомерно презрение.

— Людмила, защо не искате да ми помогнете да намеря убиеца на Леонид? — укорително ѝ рече Настя. — Вие сте му най-близкият човек, толкова много знаете за него, той дори влиза в контакт с вас след смъртта си, значи ви се доверява най-много от всички. Не може да не ви е казал кой и защо го е убил. Никога не бих повярвала, че вие не знаете това.

Исиченко буквално позеленя. Лицето ѝ се сгърчи от ужас и омраза.

— Да — гордо отвърна. — Той ми довери кой го е убил. Но аз няма да ви кажа.

— Защо?

— Затова!

— Людмила, не забравяйте, че аз също имах видение. Леонид ми каза, че е говорил с вас кой и защо го е убил. Нещо повече, той ми каза, че ви е заповядал в никакъв случай да не го скривате, ако някой ви запита. Да не би да сте решила да не изпълните волята му?

Исиченко мълчеше, забила поглед в острите си колене, плътно обхванати от жълтия панталон.

— Чакам, Людмила. Какво ви каза Леонид?

Настя блъфираше отчаяно и безогледно, но в крайна сметка не рискуваше чак толкова много. Дори и ако догадките ѝ по повод на психотичното блънуване на Исиченко бяха неверни и Леонид Параскевич не бе говорил нищо подобно на Людмила — не ѝ бе заповядал и не ѝ бе забранявал — винаги би могла да се измъкне, твърдейки, че на нея, Настя Каменская, той действително ѝ се е явявал. Това не можеше да бъде проверено. А че казаното от Настя не съвпада с думите на Людмила — какво от туй, случва се, призраците също биха могли да не казват истината и сигурно си имат най-различни причини за това.

Особено безпокоеше Настя фразата, изречена от Исиченко предишния път: „Леонид трябва да умре, за да разбере това“. Никак не беше хубава тази фраза, както и да я погледнеш. Дори и като се вземеше предвид степента на психичното разстройство на Людмила, тя пак намирисваше на нещо криминално.

Най-сетне Исиченко вдигна глава и се втренчи в Настя с тъмните си очи, в които гореше болезнен и яростен огън.

— Той ме предупреди преди смъртта си, че трябва да умре, защото иначе никога няма да успеем да се съединим. Само в смъртта ще ми принадлежи изцяло и без остатък. Затова в деня, в който се навършва една година от сключването на договора ни, той ще напусне този свят.

„Тя стана една — отчаяно си помисли Настя. — Сега ще започне да дрънка за самоубийство. Там не мирише на никакъв суицид, оръжието се е търкаляло прекалено далеч от трупа и изстрелът е бил произведен от разстояние два-три метра.“

— По какъв начин ви предупреди за това? — търпеливо попита тя. — Идвал е при вас в навечерието на своята гибел?

— Не, това би било нарушаване на договора ни. Той ми позвъни и ми каза, че докато принадлежи на този свят, ние не можем да бъдем заедно. Имал извънредно много земни дългове и задължения, които трябвало да върне и да изпълни, а нашият съюз е предначертан свише и не може да се съвместява със суетата на земното битие. Но след смъртта ние вечно ще бъдем заедно.

— Точно така ли се изрази — след смъртта?

— Да, така.

— Може би не е имал предвид своята смърт?

— А чия?

— Вашата например. Или смъртта на Светлана.

— Ако е искал моята смърт, щеше да ми каже. Ако пък е искал смъртта на онази жена, щеше да я убие. Не, той искаше смъртта именно за себе си. И я получи. Каза ми, че е много важно смъртта да настъпи до полунощ в деня, когато се навършва година. Ако смъртта закъснее дори само с минута, ние нямаща успеем да се съединим.

— И какво стана? — сбърчи чело Настя. — Успя ли Леонид да напусне този свят, преди да настане полунощ?

Исиченко бавно се надигна от дивана, на който се бе прегърбила, вирна брадичка и я обходи със сияещ поглед.

— Нали виждате, ние сме заедно. Значи всичко е станало, както той го искаше.

— А вие не му ли помагахте да осъществи замисъла си?

— Аз винаги и във всичко съм помагала на Леонид.

— Значи лошо сте му помагала — с внезапен гняв процеди Настя. — Защото Леонид Параскевич е напуснал този свят тринадесет минути след полунощ. И аз съм принудена да си направя извод, че или вие ме лъжете, или вас самата някой ви лъже. Имате ли близки роднини?

— Какво отношение има това към Леонид?

— Никакво, затова ѝ ви питам. Имате ли или не?

— Баща ми има братовчедки, но те вече са стари.

— А родители?

— Починаха. Отдавна.

— Тези братовчедки на баща ви имат ли семейства, деца?

— Да, естествено. Но аз не разбирам...

— И не е необходимо. Какви бяха родителите ви, с какво се занимаваха?

— Баща ми беше изкуствовед и колекционер, много известен.

— Значи сте богата наследница?

— Всичко беше предназначено за Леонид.

— А ако не бяхте срещнала Параскевич?

— Аз трябваше да го срещна, защото това беше предначертано свише.

„О, Боже — простена вътрешно Настя, — дай ми сили да го понеса! Ако още един път ми гъкне за предначертание, ще я удуша със собствените си ръце!“

— Вашите близки знаеха ли за наследството?

— Разбира се. Те много пъти отваряха дума за това, но аз им обясних, че всичко принадлежи на онзи единствен мъж...

Настя излезе толкова изтощена от апартамента на Исиченко, сякаш току-що бе разтоварила на зеленчуковата борса цял вагон с картофи. По пътя към градската прокуратура тя се опитваше да състави от полуналуничавите изказвания на Людмила долу-горе свързан разказ. Непрекъснато я изкушаваше желанието да отдели безсмислиците от реалните, но в крайна сметка разбра, че това занимание е безплодно, тъй като достигна до твърдото убеждение, че

освен очевидните глупости и напълно реалните събития, тук имаше място някаква ловка измама, която не позволяваше отчетливо да се разграничи лудостта от действителността, която ги циментираще и ги преплиташе в единно цяло.

Следователят Олшански представляваше тъжна гледка. Беше го присвил поредният пристъп на гастрит, който го бе принудил да се сгърчи на бюрото си и не му позволяваше да изправи рамене.

— Не ми обръщай внимание — изстена той с немощен глас, когато Настя се завайка по повод на нещастния му вид. — Аз вече се нагълтах с всичко, което ми е предписано — и алкохол и фосфалогел, сега ми остава да чакам кога ще ми подействат.

— И кога ще бъде това? — съчувствено попита Настя.

— След двадесетина минути, ако имам късмет.

— А, ако нямате?

— Отново ще започна да ги гълтам. Разказвай какво ново си научила.

— Константин Михайлович, в процеса на отработка на версията за убийство от ревност изплува една странна особа — Людмила Николаевна Исиченко. Първо, тя е напълно луда и това силно ни ограничава. Не може да ѝ се вярва, не може да бъде разпитвана и въобще с нея не можем да си имаме работа. Второ, ако тя не е луда, напълно би могла да убие Параскевич — съдейки по всичко, ревността ѝ е безкрайна и неконтролируема. Трето, тя би могла да убие Параскевич и в случай че е луда, тъй като, както вече казах, има много мощен мотив. И, четвърто, Исиченко действително е една болна жена, но не тя е убила Параскевич, а нейните роднини, които са се полакомили за наследството ѝ. Стана ясно, че Исиченко е богата наследница, но е възнамерявала да положи цялото си богатство в краката на гениалния романист. Ето такава манджа с грозде.

— Това не е манджа, а си е жив стрихнин — намръщи се Олшански. — Само луди ни липсваха, сякаш не сме ги имали отдавна. Слушай, оная съвсем ли е перната или само едва-едва?

— Константин Михайлович, аз съм дилетант в психиатрията, но дори и за мен е разбираемо, че Исиченко е невменяема. Но това е само в случай че не лъже. Нищо чудно да се окаже страхотна актриса. Бълнуванията ѝ са систематизирани, тоест логични, вътрешно свързани, обхващащи цяла редица от външни събития и даващи им

обяснение. При това тя добре се ориентира в обкръжаващата я действителност, така че това напълно би могло да се причисли към болестното състояние на въображението ѝ, ако нямаше едно „но“. Тя има халюцинации. Разбирате ли, явява ѝ се призракът на покойния Параскевич и води с нея дълги сърцераздирателни разговори. Исиченко твърди, че в навечерието на своята гибел Параскевич ѝ позвънил и ѝ изказал идеята за необходимостта от собствената му смърт, след която той ще можел навеки да се свърже с нея. А сега само гледайте какви картинки ще ви нарисувам.

— Страшни ли са? — поинтересува се Олшански, мръщейки се от поредния пристъп на болка в стомаха.

— Ужасно. Значи така. Първо действие. Роднините, разгневени, че богатата колекция от живопис и антиквариат ще отиде при някакъв си драскач, вземат съответните мерки. Тъй като Людмила не крие от никого налудничавите си идеи и дори се гордее с тях, близките ѝ, естествено, напълно са в течение на нещата. Те ѝ се обаждат по телефона, имитират гласа на Параскевич и я молят да му помогне да си отиде от този свят. Текстът би могъл да бъде примерно следният: „Любима, аз трябва да се съединя с теб, но това е възможно само в този случай, ако на еди-коя си дата, преди да настъпи полунощ, аз умра. Помогни ми. Аз не мога сам да си отида от живота, защото религията забранява самоубийството и го счита за грях. Вземи оръжието, то ще се намира еди-къде си и ме причакай на стълбищното балконче...“ И така нататък. Ако текстът се вписва добре в налудничавата психическа система на Исиченко, тя напълно би могла да му повярва. В най-лошия случай е можело да бъде прегледана от психиатър. Людмила не я е заплашвало нищо, съдебнопсихиатричната експертиза ще я признае за невменяема и съдът ще я изпрати на принудително лечение. После, след известно време се оформя попечителство над изгубилата дееспособност Исиченко и работата е в кърпа вързана. Всичките парички плавно потичат към роднините.

— Всичко това е отлично, но тези, които са ѝ телефонирали, би трябвало да си дават сметка, че тя би могла да провери думите им. Представи си, че половин час след позвъняването тя сама се обажда на Параскевич и го пита: „Скъпи, аз забравих къде трябваше да се намира пистолетът?“ И край — измамата е разкрита.

— Не. Няколко дни преди смъртта си Параскевич се нанесъл в ново жилище в покрайнините на Москва и там не е имало телефон. Така че, колкото и да е искала, Исиченко не е можела да му звъни.

— Но би могла да отиде при него.

— Не е можела. Вече казах, че току-що се бил преместил. При това не ѝ е дал новия си адрес, тъй като се е мъчел да се скрие от нея.

— Добре, печелиш. Рисувай следващия пейзаж.

— Следващият ни пейзаж се разгръща на фона на безумната любов на Исиченко към Леонид Параскевич. Разбирайки, че той няма намерение да оставя жена си, тя съвсем самостоятелно достига до извода, че на мерзавеца не му е мястото сред живите. Никой не я подстрекава и не я лъже, тя се сдобива с оръжие и причаква неверния на стълбищната площадка до асансьора. Въпросът се състои само в това — дали е болна или е здрава? Защото налудничавото ѝ дрънкане може да се окаже симулация. Но тогава трябва да признаем, че възниква пейзаж номер три, абсолютно кошмарен, за чието разгадаване, Константин Михайлович, трябва да си изтъркаме мозъците от мислене.

— Ама че ме уплаши — махна с ръка Олшански. — Аз например нямам какво да губя, защото и без друго вече не ми е останало нищо в главата.

— Разбирате ли, налудничавото бълнуване на Людмила Исиченко не е от днес, не е и от вчера. Маниакалната идея я е обсебила доста отдавна, във всеки случай преди година тя ходила в дома на Параскевич и заявила на жена му, че Леонид ѝ е предназначен свише. Ако допуснем, че Людмила е съвсем здрава, то колкото и да ни е прискърно това, ще ни се наложи да признаем, че си имаме работа с щателно режисирана мистификация, която е започнала едва ли не преди година и половина. Кому е нужно това? Чия е изгодата? Направо не ми достига умът. Та нали животът на Параскевич изглежда абсолютно открит, в него няма нито тайни, нито тъмни петна, нито подозрителни връзки — съвсем нищичко. Безумно талантилив и стеснителен интелегент, който не може да казва „не“ и да изпраща по дяволите, потискан от деспотичната си майчица и ненавиждащ я люто, позволяващ си малки сексуални излишества, и то преди всичко, за да се порови в душата на поредната жена и да събере нови познания, които след това не без успех използва в поредния си роман. Кому е

нужно година и половина да преследва такъв човек? На кого той би могъл да попречи?

— Много въпроси задаваш, Каменская — поклати глава следователят. — Я си иди вкъщи, наспи се и си помисли както трябва над отговорите им. Така де. Поставяш абсолютно грамотни и правилни въпроси, тъй че опитай се да им отговориш.

— Но, Константин Михайлович!

Настя дори се задъха от възмущение, а после се разсмя от сърце.

— Тогава разрешете на Миша Доценко да се срещне с жената на Параскевич.

— Това пък защо?

— Нека да си поговори с нея на тема ревност. Разбирате ли, ако Светлана изменя на съпруга си, тя по-скоро ще си признае пред мъж, а не пред жена.

— Тъй ли?

— Ами, да. Мишка е красавец, има чар, аз непрекъснато го използвам за такива мероприятия. Омъжените жени много често му се доверяват за съпругеските си измени, защото зад това се крие съвсем очевиден подтекст: аз не съм много привързана към мъжа си, така че на теб, чернооко котараче, като нищо може да ти се отвори парашутът. Ако Миша успее да се хареса на жената, тя въобще няма да започне да се прави на целомъдрена, щом не е такава в действителност. Проверено е в практиката.

— Виж какво, Настя, ти така ми омота главата, че даже гастритът ми се изплаши и изчезна. Прави каквото си решила.

* * *

Когато врата се затвори зад гърба на жената от милицията, Людмила Исиченко грабна метлата и лопатката и настървено започна да мете в хола и антрето. После взе парцала и старателно изми пода, започвайки от прозореца, та чак до входната врата.

— Никога да не се върнеш тук — мърмореше си тя, — и нека духът ти да се отвърне от моя дом.

След като завърши почистването, съблече жълтия си костюм и си облече също такъв, но виолетов, който още по-малко ѝ отиваше. Във

виолетово изглеждаше съвсем като старица. Леонид ѝ бе повелил да приема чужди хора само в жълто, а с него самия да контактува само във виолетово. Людмила не смееше да не му се подчинява, тя боготвореше Параскевич и го считаше за свой повелител. Вчера той ѝ бе обещал да се появи между осем и девет вечерта, но Людмила започна да се приготвя за тази негова поява по-рано: преобличаше се и слагаше на масата седемте свещи, които трябваше да запали още първите минути след идването му.

От чекмеджето на старинния скрин извади седем свещника, постави в тях новите свещи, подреди ги така, както бе ѝ заповядал Леонид, и започна да чака, седнала в креслото и потънала в тъпо вцепенение.

Точно в осем телефонът иззвъня.

— Аз идвам при теб — прошумоля далечен и неземеен глас. — Пригответи се и ме чакай, идвам при теб...

Людмила скочи от креслото и трескаво се залута из апартамента. Трябваше да изключи лампите и полилеите, Леонид не понасяше ярката светлина. Затова пък в момента на появата му непременно трябваше да прозвучи месата в си-минор на Бах. В гостната имаше музикален комбайн с четири тонколони, колоните трябваше да се подредят по особен начин, за да се концентрира звукът в мястото, което бе посочил Леонид.

Тя бързо обърна акустичните колони така, както трябваше, включи музиката на пълна мощ, изгаси светлината и започна напрегнато да чака.

Леонид, както винаги, изникна неочаквано. Нито веднъж не ѝ се бе удало да улови мига, когато той се появяваше в стаята. Току-що го е нямало — и изведнъж седи от другата страна на масата. Людмила се втурна да пали свещите и когато и седмата свещ се разгоря, тя натисна лостчето и намали силата на месата.

— Днес при мен пак идваха от милицията — рече бързо, страхувайки се, че Леонид може да изчезне, преди да успее да се посъветва с него за най-важното.

Вече ѝ се беше случвало такова нещо — понякога той разговаряше с нея около десет-петнадесет минути, а понякога си отиваше почти веднага, след като се появеше.

— Защо? Какво искаха?

Гласът му беше тих, някак неземеен и на Людмила ѝ се налагаше да се напругне силно, за да го чува. Леонид не ѝ разрешаваше да изключва музиката, а само да я намали, но така или иначе, религиозната музика трябваше да звучи. Людмила не можеше и да се приближи до него, макар той да ѝ предлагаше това. Боеше се. Двата винаги седяха откъм противоположните страни на масата, разделени от седем горящи свещи, и Людмила се любуваше на най-прекрасното в света лице. Беше готова да даде всичко за правото да го гледа двадесет и четири часа в денонощието.

— Питаха ме дали не си ми казал кой те е убил.

— И какво им отговори?

— Нищо. Не им казах нищо.

— Съгрешила си — тихо и сурово произнесе Леонид. — Не напуснах този живот, за да вървя във вечността редом с лъжлива грешница. Ти е трябвало да си признаеш всичко.

— Но как бих могла... — заекна Людмила, без да сваля очи от обожаваното лице.

— Ти трябваше да си признаеш. И щом не си го сторила днес, ще го направиш утре. Върху теб е паднала огромна вина за болестта на Светлана и за това, че се опита да я убиеш. Аз те съжалих и не казах на никого за какво тя получи нервно разстройство. А бих могъл да разглася на всички, че ти се помъчи да я убиеш, че проникна в моя дом, носейки със себе си огромен месарски нож. Но аз те пожалих и предадох Светлана, която не е виновна за нищо. Докторите мислеха, че тя има халюцинации, че ѝ се е привидяла жена с нож, а аз си премълчах и не казах, че това действително се е случило. Светлана много тежко понесе лечението, тя толкова страдеше — бедната невинна жертва — и виновни за това бяхме ние. Ти и аз. Тази вина тегнеше върху нас като тежко бреме и затова не можехме да бъдем заедно в земния живот. Единият от нас трябваше да си отиде и да се пренесе в по-добрия свят. И аз отново се пожертвах, изоставих болната и безпомощна Светлана и се преселих в света на мъртвите. А ти? Какво направи ти, за да изкупиш греха си?

— Аз ти помагах — промълви Людмила. — Направих всичко, каквото ми нареди. Нима това не е достатъчно да заслужи правото да бъда винаги до теб?

— Ти трябва да се пречистиш от отровата на греха.

Гласът на призрака стана още по-тих и Людмила цялата се превърна в слух, за да го чува.

— Ти трябва да си признаеш всичко и да се покаеш. Иначе нито за мен, нито за теб няма да има покой. Твоята разплата ще бъде сурова, но трябва да бъдеш готова за нея.

— Разплата ли? За какво говориш?

— Ще си признаеш, че си ми помогнала да си отида, ще разкажеш всичко, теб ще те изпратят в клиника и ще започнат да те лекуват толкова болезнено и мъчително, че смъртта ще ти се стори като избавление. Но няма да ти разрешат да умреш. Това и ще бъде възмездието, което ще те застигне за греха ти, за това, което си причинила на Светлана.

— Но аз не искам! — почти извика Людмила. — Не искам! Желая да бъда с теб!

— Тогава ела при мен — тайнствено произнесе Леонид. — Ела при мен, любима. Признай си всичко, покай се и ела при мен. Тогава вече нищо няма да ни раздели. Нека музиката да звучи по-силно, аз си отивам...

Людмила покорно, като хипнотизирана, натисна потенциометъра и месата отново гръмна. Тя започна една след друга да гаси свещите, без да свежда поглед от любимото лице, което ѝ се струваше, че постепенно се стопява в мрака.

Както винаги след появата на призрака изпадна в пълно вцепенение. Стоеше неподвижно посред стаята до масата и ѝ се струваше, че спи. Знаеше, че не може да се отърси от това вцепенение, то щеше да премине от само себе си, чак когато свършеше музиката. Мислите ѝ течаха вяло, ръцете и краката ѝ сякаш бяха от олово.

Добре, тя ще направи всичко, както Леонид го иска. Той е нейният повелител, а тя — негова покорна робиня и ще се подчини на волята му.

ПЕТА ГЛАВА

Нугзар Бокучава, генерален директор на издателство „Вирд“, очакваше появяването на Светлана Параскевич с леко раздражение и голямо любопитство. Той вече знаеше, че „Паун“ е купило от нея за двадесет и пет хиляди долара последния бестселър на знаменития романист и беше обиден на вдовицата на писателя. Защо тя бе предложила ръкописа на този дебеланко Пашка? Та нали Нугзар винаги бе плащал по-високи хонорари от останалите четирима издатели. Те даваха за всеки ръкопис от дванадесет коли по осемстотин-деветстотин долара, а Нугзар — по деветстотин и петдесет и два пъти дори по хиляда. Защо тогава тя не бе дошла при него?

Бокучава често надзърташе през прозореца и най-сетне видя как пристигна старичкото жигули, което преди го караше Леонид.

Веднага натисна бутона на интеркома.

— Рита, бързо кафе, коняк, бонбони. И не забравяй подаръка за Нова година. Тя идва.

Нугзар Бокучава скочи от креслото и се приближи до огледалото, за да приглади косата си и да си оправи вратовръзката. Тлъстият Пашка най-детайлно му бе разказал епопеята с визитата на Светлана и той си бе извлякъл полезен урок. Нямаше да се държи толкова глупаво.

Когато вратата се отвори, стремително направи няколко крачки към влязлата жена.

— Светлана, не можеш да си представиш колко се радвам да те видя!

След като ѝ целуна ръка, настани вдовицата не на стола срещу бюрото си, а я отведе до меките кресла в ъгъла на кабинета.

— Ние всички скърбим заедно с теб, скъпа — поде съчувствено. — Но аз разбирам, че твоята мъка от загубата е несъизмеримо по-голяма. Някакви затруднения ли имаш? Само кажи и ще направя всичко, което е по силите ми, за да ти помогна.

Лицето на Светлана беше сериозно и тъжно, но Нугзар Бокучава имаше набито око — тя изглеждаше прекалено добре за неутешима

вдовица. Навярно вече си беше намерила любовник, а може бе го имаше отдавна и сега, след гибелта на Леонид, ръцете ѝ бяха развързани. Ами ако именно любовникът ѝ бе видял сметката на Лъоня?...

„Глупости — прогони тази мисъл издателят. — Да не се е побъркала, че сама да унищожи източника си на постоянни доходи! От какво ще живее без неговите романи? От доходите от преиздаването им? Но те бързо ще се стопят. Двадесет и седем любовни романа — дори и всеки от тях да бъде преиздаван по два пъти — това не са повече от четиридесет хиляди долара, тъй като хонорарът от второто издание е доста по-малък, отколкото за първата публикация. И колко време ще изкара с тези четиридесет хиляди? Трябва да си е направила сметката, не е малка, я...“

— Благодаря, Нугзар — рече Светлана, — знаеш, че имам само един проблем, но за него никой не е в състояние да ми помогне. Лъоня вече го няма и трябва да се науча да живея без него.

Хубавичката Рита вкара в кабинета подвижна масичка, върху която бе подредила каничка кафе, чаши, бонбони, бутилка качествен коняк и миниатюрни чашчици. Върху долната поличка имаше голям, красиво оформен пакет.

Бокучава дискретно даде знак на Рита.

— Светлана Игоревна, всички в нашето издателство много обичаха и високо ценяха вашия съпруг. Моля, приемоте този новогодишен подарък от всички нас, от целия колектив — пропя момичето, подавайки пакета на Светлана.

— Благодаря, скъпа — величествено кимна Параскевич. — Трогната съм. Разбирам, че този подарък не е за мен, а за Лъоня, но ще го приема като спомен за него.

Рита излезе, плътно затваряйки след себе си вратата. Нугзар отиде до сейфа и извади от него неголяма кутийка.

— А това е лично от мен.

Той я отвори и я поднесе на Светлана. Върху тъмното кадифе проблясваше дебела златна верижка „Картие“.

— Какво правиш — поклати глава Светлана. — За какво? Не съм заслужила това. Не е нужно, Нугзар, прибери си я.

— Трябва да я вземеш.

Бокучава ласкаво, но настоятелно пъкна кутийката в ръката ѝ.

— Ти си била редом с Леонид през всичките тези години, била си негова вярна помощница и опора. Без теб той не би станал това, което стана. Ние всички го разбираме и на първо място — аз.

— Защо ти?

— Защото Леонид много пъти ми е говорил по този въпрос. Разказвал ми е колко му помагат твоята поддръжка, твоите съвети, самото ти съществуване. Той много те обичаше, Света, и ако някой ти каже нещо друго, не му вярвай. Знам какво говоря. Той те обичаше и тази любов му помагаше да пише великолепните си книги.

Нугзар бе подготвил речта си предварително, още когато сам бе обикалял ювелирните магазини, за да избира верижка за Светлана. Когато вчера вечерта му бе позвънила и го бе предупредила, че днес ще го посети, веднага се бе досетил, че тя не го прави току-тъй. Нещо ѝ бе необходимо. Но щом е така, то и той не биваше да изпуска своето. Трябваше му правата за преиздаване на всички романи на Параскевич.

— Е, какво — след кратка пауза въздъхна Светлана. — Благодаря ти, Нугзар. Ти винаги си бил джентълмен. За съжаление, аз нямам какво да ти подаря за Нова година, освен...

Тя вдигна от пода до краката си голяма чанта и извади от нея папка. Обикновена папка, точно като тези, в които Леонид носеше ръкописите си.

— Това е новият роман на Лъоня. Той го завърши малко преди да го убият.

Бокучава замръзна. „Ама че кучка! Аз се отнасям човешки към нея, охарчвам се за златна верижка, черпя я с кафе и коняк, помощта си ѝ предлагам, а тя... Искане да ме прекара. За пълен идиот ме взема, мисли си, че Пашка не ми е казал нищо. Долна твар, мерзавка такава! Ей сега ще си го получиш, щом си го търсиш!“

Той взе папката, развърза я с треперещи от гняв пръсти и погледна титулната страница. „Омразата бива и розова“. Странно. А Пашка му бе казал, че ръкописът, който му бе продала Светлана, носи заглавието „Актриса за убиенеца“. Или нещо от този род... Но това, разбира се, бяха глупости. Титулната страница винаги можеше да се подмени и да се сложи всякакво друго заглавие. Важен бе текстът.

— Това не е ли ръкописът, който продаде на „Паун“? — внимателно попита, без да изпуска папката от ръцете си.

— Не — кратко отвърна тя.

Не се изненада ни най-малко и очевидно бе очаквала този въпрос.

— Нали нямаш нищо против да проверяя?

— Разбира се, Нугзар, провери го. Но още сега, пред мен, защото няма да ти оставя ръкописа.

Бокучава седна на бюрото си и набра номера на издателство „Паун“.

— Паша? Аз съм. Под ръка ли ти е новият роман на Параскевич? Изпрати ми по факса началото на първа, трета и пета глава. Не, не конкретни страници, а тези, от които започват главите. После ще ти обясня, после, Паша. Направи ми тази услуга. Да, още сега.

Откакто доста автори бяха започнали да работят на компютри, Нугзар Бокучава се бе научил да разпознава множество малки хитрости, които бяха невъзможни в ония времена, когато ръкописът се печаташе с индиго в няколко екземпляра на пишещата машина. Отпечатаните на машина екземпляри бяха съвсем идентични, а разпечатаните на принтер варианти биха могли да се различават коренно един от друг. Всичко зависеше от това как ще се подредят страниците в компютъра, какъв ще е интервалът между редовете, колко знака ще има на ред. И тогава в единия вариант някой епизод например можеше да се намира на четиридесет и пета страница, а в другия — на тридесет и седма или на петдесет и девета. Така че нямаше смисъл да иска от Паша конкретни страници с конкретни номера и да ги сравнява с тези от ръкописа, който му бе донесла сега Светлана. На тях можеше да се окаже съвсем различен текст, но това съвсем не означаваше, че става дума за различни романи. Ако тази особа бе решила да го подмами като глупаво хлапе, нищо нямаше да се получи. Не си бе направила добре сметката.

През всичкото това време Светлана не проявяваше никакви признаци на нервност, спокойно си наля втора чаша кафе, пийна глътка коняк и си запали цигара.

— Не те лъжа, Нугзар — рече тя, — но ти си в правото си и не ти се обиждам. Проверявай. Така или иначе, отнася се за големи пари.

Бокучава си премълча, страхувайки се да не каже нещо излишно или вредно — нещо такова, за което после ще съжалява. Факсът забръмча и на бюрото бавно изплува дълга книжна лента с текст. Нугзар бавно, сдържайки с усилие тръпката на нетърпението, отвори

папката и извади трите листа, от които започваха първа, трета и пета глава на романа. Текстове бяха абсолютно различни, различни бяха и имената на персонажите. След като разгледа бегло страниците, той разбра, че романът наистина е друг.

— Е, как е? — обади се Светлана. — Убеди ли се?

— Не мога да повярвам на очите си — разпери ръце издателят. — Кога е успял Леонид да го напише? Два романа не стават за два дена.

— Льоня работеше много бързо, вие всички прекрасно знаете това. Нормата му беше кола и половина на ден. Главното бяха замисълът, интригата, характерите. Той можеше да не работи цяла седмица, бродеше из апартамента, мислеше, градеше сюжета, скицираше героите си. А когато всичко беше обмислено, сядаше и прищпорваше текста. Той написа доста повече, отколкото смята вашето брата.

— Защо тогава не го е публикувал?

— Защото не искаше да получава за него онези жалки трохички, които му плащахте. Льоня работеше за вас, защото му лажехте в краката и го молахте да помага на издателството да се стабилизира, да закърпи финансовите си дупки. И той не ви отказваше, защото ви считаше за приятели. Бил е твой съученик, Нугзар, Ана му е била състудентка, Паша го доведе ти и Льоня реши, че твоят приятел е и негов приятел, че трябва да изпълни съзливата му молба и да му помогне. И с останалите беше същото. Но дълбоко в душата си той се надяваше, че най-сетне ще се намери честен издател, който ще му предложи човешки хонорар. Затова си създаде резерв — наведнъж да му продаде няколко ръкописа.

— И голям ли е този резерв? — предпазливо попита Нугзар, мобилизирайки всичките си сили, за да не покаже обзелото го вълнение.

— Голям е — подсмихна се Светлана. — Ще ми стигне до края на живота ми.

„А на моя? — едва не се откъсва от езика на Бокучава, но навреме успя да се сдържи. — Ето значи каква била работата. Тя разполага с ръкописите на новите романи на Параскевич. Посмъртни издания! Боже мой, само какви пари могат да се направят от това! Необходима е хубава, грамотна реклама, трябва да се нагнети

интересът на читателите, да се лансират няколко статии в най-четените вестници и непременно предаване по телевизията, да се намекне за обстоятелствата около загадъчната му гибел, за нещо по-пикантно... И това ще бъде върхът. В Русия няма да има нито една жена, която не си е купила книгите му. Та това са милионни тиражи! А що се отнася до печалбите... Страшно е дори да си помисли човек.“

Но съдейки по всичко, щеше да му се наложи скъпо да плати за тези ръкописи. Светлана не е като Леонид, няма да започне да се стеснява и ще поиска процент от реализацията на тиража. Може, разбира се, да бъде прекарана. Тя не би могла да направи проверка в типографията колко книги са отпечатани в действителност. В изходните данни ще бъдат посочени сто и петдесет хиляди екземпляра, да върви да ги брои колко са били. Хората в печатницата не са глупаци и няма да ѝ кажат. Ами ако нещо стане? Ако разбере по някакъв начин? Светлана не би дала всичките ръкописи наведнъж, ще ги продава един по един и ако открие измамата, по-нататъшните им отношения ще секнат за миг. Значи трябва да бъде честен с нея, но това означава, че ще се наложи да ѝ нарина много пари. А жалко. Направо много жалко.

„Но изход има — ободри се Бокучава. — Има изход.“ Трябваше само да се потруди повече. Да завърти главата на Светлана, да я направи своя любовница, а след това може би и съпруга. Заради такива пари си струваше да се разведе с Люба, тя и без друго вече беше му омръзнала. Тогава всичките доходи — в общия кюп и никакви разходи. Да, това беше изход. Когато изворчето пресъхнеше и от посмъртните издания на Параскевич събереше толкова реколти, колкото успееше, тогава можеше да изостави Светлана, като предварително прехвърлеше спечелените от труда на покойния ѝ съпруг парички в такива банки и на такива сметки, където тя никога не би могла да ги намери.

А може и да не му се наложеше да я изоставя...

Нугзар с подновен интерес погледна седящата в креслото жена. Ако беше честен пред себе си, Светлана Параскевич малко го плашеше. Невисока, тънки крачета и ръчички, малки очички, дребно лице. Никога не му бяха харесвали такива жени. Но от друга страна пък, в нея имаше нещо невероятно привлекателно. За такива жени казваха, че били фатални. Когато Господ е създавал Светлана, май никак не бе се скъпил и щедро я бе обсипал с „фаталност“.

„Да, идеята ми никак не е лоша“ — заключи Бокучава. Той натисна бутона на интеркома и кратко се разпореди: — Веднага да дойде Олег!

След това се приближи до Светлана, настани се в съседното кресло, наля коняк в чашите и се усмихна.

— Не те питам колко искаш за ръкописа. Ще ти платя толкова, колкото кажеш, и няма да се пазаря. Една минутка...

В кабинета влезе едър и брадат млад мъж с папка в ръка.

— Викал сте ме, Нугзар Семьонович.

— Бързо пригответе договор за издаване на книгата на Параскевич „Омразата бива и розова“, обем дванадесет коли, изключителни права за две години... Светлана Игоревна, назовете сумата.

— Тридесет и пет хиляди долара — спокойно и без да ѝ мигне окото, произнесе Светлана.

— Тридесет и пет хиляди — повтори след нея Бокучава. — Заплащането ще стане в момента на предаването на ръкописа. Ръкописът е предаден, той е на бюрото ми. След двадесет минути те очаквам с договора и парите.

— Ще бъде изпълнено, Нугзар Семьонович.

Брадатият Олег излезе с такова изражение, сякаш току-що пред очите му котка бе родила кученца. Нугзар знаеше много добре, че в дадения момент в касата няма такава сума — тя трябваше да се поръча предварително — но това не го безпокоеше. Щом се бе разпоредил, Олег щеше да го направи. Щеше да събере наличните долари от всичките сътрудници на издателството, щеше да омете сейфовете и само един Господ знаеше още какво щеше да стори, но след двадесет минути тридесет и пет хиляди долара щяха да кацнат на бюрото му. Това му бе хубавото на Олег — след като му възложеше някаква задача, не бе необходимо да се тревожи за нейното изпълнение.

Когато вратата се затвори зад него, Бокучава вдигна чашката си с коняк.

— Хайде да пием, Светлана. Бог да прости Леонид, лека му пръст.

Пиха, без да се чукнат. Нугзар остави чашката и се пресегна за каничката с кафе.

— На Паша си продала ръкописа за двадесет и пет хиляди — подхвърли уж между другото.

— Той поиска правата само за шест месеца. За две години струват по-скъпо. Ръкописа, който продадох на Паша, след половин година ще продам на някой друг, а до твоя не мога да се докосна две години. Според мен, това е справедливо.

— Разбира се — побърза да се съгласи Бокучава. — Не знаех, че е за шест месеца.

„Боже мой — рече си мислено, — какъв глупак е Пашка! Той явно не разбира какво прави. Да купи такова нещо само за половин година! Няма никакъв мозък в главата си...“

— Мога ли да ти задам още няколко въпроса?

— Задавай ги — кимна Светлана.

— Защо първо си отишла при Пашка, а не дойде при мен? Той по-симпатичен ли ти е? Или има нещо друго?

Тя обаятелно се усмихна и изведнъж стана почти красива.

— Паша беше моят пробен камък. От всички вас той е най-алчен и не можах да се лиша от удоволствието да видя муцуната му, когато назова сумата. Освен това той също е най-глупавият и най-недалновидният. Още от самото начало бях сигурна, че няма да ми поиска правата за повече от шест месеца. Неговите договори са типови. Държи на бюрото си едно тесте бланки и само вписва в тях фамилията, заглавието, срока и сумата. Явно от всички автори купува правата само за половин година, затова и в договора неговите хора напечатаха шест месеца, а той пропусна да го поправи. Пък може и въобще да не му е идвало на ума. Много ми се искаше да го одера с двадесет и пет бона. А след половин година ръкописът е свободен. Ако го поискаш, твой е.

„Дявол да го вземе, та тя просто е красавица! Кралица! Принцеса! Мечта! Независимо дали ми харесва или не, но за мен тя ще бъде най-красивата жена в Москва през близкото бъдеще. А ако ми даде всичките нови ръкописи — и първа красавица на Русия. А пък ако успея да изкопча от нея правата за преиздаване на всичките романи — в това число и на предишните — то Светлана Параскевич ще стане за мен направо «мис Свят». И само някой да посмее да се учуди защо заклетият ценител на пищни форми и любител на рубенсови жени Нугзар Бокучава изведнъж коренно е променил вкуса си!“

— Светлана, знаеш ли какво си помислих току-що! Ако ми предоставиш всички ръкописи от резерва на Лъоня, аз бих могъл да

пусна поредица. Художникът ще изработи макет за обложка, по която посмъртните романи на великия Параскевич ще могат да бъдат разпознавани от пръв поглед. Вече измислих и име на поредицата — „Любов и смърт“. Пълно събрание на любовните романи на писателя, който вече ни напусна. Как ти се струва?

— Примамливо е. Ти по-бързо съобразяваш от Паша, това е факт. Трябва да обмисля предложението ти.

— Разбира се, Света, разбира се — съгласи се Бокучава. — Помисли си. Но стига за работа. Хайде сега да поговорим за теб.

— За мен ли? — изненада се Светлана. — Какво има да говорим за мен?

Той се стегна вътрешно като преди скок. Беше настъпил най-отговорният момент. Сега или никога. Най-важното бе да не допусне грешка.

— Никога не съм ти говорил за някои неща, защото ти беше съпруга на мой съученик. Разбирам, че след гибелта на Леонид е минало твърде малко време, но все пак ще ти го кажа. Светлана, аз винаги съм се отнасял към теб не съвсем така, както би могла да си помислиш. И ако не си го забелязала, значи ми се е удало доста успешно да прикрия това. Затова сега искам да знаеш, че каквото и да се случи, каквито и трудности да възникнат в живота ти, ти имаш човек, на когото си скъпа и който ще направи за теб всичко, дори и невъзможното. Винаги ще ти бъда опора и на моята поддръжка, на моята помощ и любов ти можеш безусловно да разчиташ. Надявам се, че думите ми не са те обидили и оскърбили.

Светлана замислено го изгледа, отпи глътка кафе и акуратно остави чашата си върху подноса.

— Оценявам порива ти, Нугзар, но сега е рано да говорим за това. Хайде да си останем в рамките на деловите отношения.

— Но бих ли могъл да се надявам, че след време ще се върнем на този разговор.

— Да се надяваш можеш — леко се усмихна тя. — Но не ти давам никакви обещания.

„Не даваш обещания — рече си мислено Бокучава. — А верижката я взе. И други подаръци ще вземеш. А после вече няма къде да се денеш, златна моя жилчице...“

* * *

Няколко пресечки след сградата, в която се намираше офисът на издателство „Вирд“, Светлана спря жигулито си до един уличен телефон.

— Аз съм — весело каза тя, дочувайки мъжкия глас от другата страна на линията. — Току-що си тръгнах от Нугзар.

— Как мина?

— Отлично! Тридесет и пет хиляди и права за две години.

— Значи налапа въдицата? Ти си умница.

— И още как я налапа! Иска да вземе всичките романи и да пусне поредица. Само че ужасно не му се ще да дели печалбата с някого и започна да ме вика в леглото.

— Кой? Бокучава? Теб? В леглото?

— Аха.

— Ама че мръсник!

— Не се впрягай, де. Да не би да ревнуваш? Нямам намерение да те напускам.

— Все пак е неприятно. Нали не си му казала колко резервни ръкописа имаш?

— Не съм толкова глупава. Макар че ужасно му се искаше да разбере. Щеше да се пръсне от любопитство. Ти хапна ли нещо?

— Чакам те. Няма да обядвам без теб.

— Не прави глупости, скъпи. Трябва да отида и на работа, така че ще се върна не по-рано от пет. Наяж се, моля те.

— Няма. Без теб не ми се яде. Светка, само да знаеше колко те обичам!

— И аз те обичам. С всеки изминал ден все по-силно.

— По-силно от покойния си мъж?

— Хайде, престани да дрънкаш глупости!

— Не, кажи ми.

— Разбира се, че по-силно. Чао, скъпи, трябва да тръгнам.

— Връщай се по-скоро, скучно ми е без теб.

— И на мен ми е скучно.

Светлана окачи слушалката, усмихна се щастливо и се отправи към жигулито.

* * *

До Нова година на Настя Каменская ѝ предстоеше да живее сама. Мъжът ѝ я бе предупредил, че няма да се завърне в Москва, докато не бъдат подготвени и утвърдени отчетите по темите, разработвани в неговата лаборатория. Отлагаше, доколкото бе възможно, покупките на хранителни продукти — дояждаше стари консерви, вареше остатъците от елда и запичаше изсъхналия хляб във фурната, но в края на краищата ѝ се наложи да се стегне и да се отправи към супермаркета. След като натъпка чантата си с полуфабрикати, тя реши да отиде до близкото кино, пред което наскоро бе организиран предновогодишен базар, и да поглези себе си с плодове — още повече че те не изискваха никакво готвене.

Докато минаваше между щандовете, вниманието ѝ бе привлечено от много симпатични банани и разкошно кехлибарено грозде.

— Може ли да го опитам? — обърна се към смуглия, чернокос продавач.

Той моментално разцъфна в златозъба усмивка.

— Опитай го, красавице. Гроздето е чудно. Опиташ ли го, три кила ще вземеш и няма да съжaliaваш.

Настя си откъсна едно зърно от голямата, тежка чепка, изтри го с пръсти и го пъхна в устата си. Гроздето се оказа наистина великолепно, но три килограма не би си купила. Цената му очевидно не беше по джоба ѝ.

— Слагай на кантара повечко, стопанино — дочу зад гърба си мъжки глас. — Трябват ни витамини.

Тя сърдито се обърна и погледът ѝ се натъкна на засмяно лице и познати зеленикави очи.

— Влад! Какъв вятър те довя тук?

— Вървя след теб. А ти стопанино, тегли, не си губи времето — подкани продавача Стасов.

— Голям нахалник си, Влад — усмихна се Настя. — Направо изпод носа ми вземаш гроздето. Ами ако не стигне за мен?

— Че то е за теб. Смятай го за подарък.

— Да не си се побъркал! — възмути се тя. — Знаеш ли колко е скъпо?!

— Голяма работа, пред Нова година всичко е позволено, не ми прави такива физиономии. Още повече че те търсех с користна цел. Дай си чантата, че като нищо ще се счупиш.

Настя с облекчение му подаде натъпканата си с продукти чанта и сложи отгоре кесията с гроздето. Двамата излязоха от базара и се отправиха към колата на Стасов.

— Забелязах те отдалеч — рече Влад, завъртайки стартера. — Якето ти е с доста ярки цветове.

— Аха, а муцунката ми е безцветна. Стасов, жените никога ли не са те били заради твоите изискани комплименти?

— Ами... Настя... — смути се Владислав и дори леко почервения. — Аз съвсем нямах това предвид. Не ми се обиждай, моля ти се.

— Я остави — звънко се засмя тя. — Свикнала съм. Пък и имам очи и се гледам в огледалото. Е, не съм Мерилин Монро, но да се беся ли от мъка? Нямам комплекси. Влад, ще ме откараш ли вкъщи или само ще ме возиш?

— Ако ме поканиш на гости, ще те откарам. Вече ти казах, че имам користни интереси.

— В какво се състои користта ти? Да си хапнеш от гроздето, което ти плати? Или претендираш за знаменитото телешко печено на Алексей? Трябва да те разочаровам, той е в Жуковское, така че менюто ще е по-семпло.

— По принцип ми е нужен съвет, но ако към него в добавка ми се даде да хапна, няма да е никак лошо. Оттук ли да минем?

— Ако ти достига нахалство. Тук вземат парички за такива неща.

— Моите ще ми стигнат — измърмори Стасов.

Вкъщи Настя извади продуктите от чантата, сложи чайника на котлона, направи на бърза ръка сандвичи и нарязва портокаловия кекс.

— Това е, Стасов, вече съм готова за безплатно раздаване на съвети. Между другото, казах ли ти, че много се радвам да те видя?

— Не може да се очаква от теб такова нещо. Ако е за хокане, ти ще си първата, а за добра дума си страхотна скъперница.

— Ще те помоля да внимаваш с изразите си, защото иначе ще ти напиша квитанция по най-високата такса. Казвай какво ти се е случило.

— Засега нищо. Но ситуацията е една такава особена... Най-добре е да започна отначало. Вчера ми се обади по телефона Иван...

— Кой Иван?

— Заточни, кой друг. И ме помоли да помогна на някакъв си правозащитник Поташов. Нещо говори ли ти фамилията му?

— Гледах го телевизията, двамата с Иван се правеха на клоуни, не можеха да си поделят лошите и добрите милиционери.

— Така ли? — намръщи се Стасов. — Да не би да ги свързва старо приятелство?

— Ами Иван ми каза, че са се запознали едва в студиото, непосредствено преди записа.

— Не те ли е излъгал?

— Откъде да знам — сви рамене Настя. — Може и да ме е излъгал. Само че защо?

— Какво ти каза за Поташов?

— Каза, че маниерите му били ужасни, но като си затвориш очите за тях, бил свестен мъж и като цяло нелош. Не можеш ли най-сетне да ми обясниш за какво точно става въпрос?

— Мога. Накратко, днес при мен дойде този Поташов и ми предложи да сключим договор за провеждане на частно разследване на обстоятелствата около осъждането на някой си Евгений Досюков.

— Господи, това да не е „Мегатон“?! — плесна с ръце Анастасия.

— Именно. Досюков има осемгодишна присъда за убийство, не е признал вината си и вече, намирайки се в затворническата зона, е написал на Поташов писмо с молба да му помогне да бъде реабилитиран. Такова дело минавало ли е през вас?

— Къде ти, Досюков е такава едра риба, че веднага взеха делото му в Главка^[1] на министерството.

— И никого ли не привлякоха от вашите?

— Че за какво сме им? Там нямаше какво да се разкрива, потърпевшият не е умрял веднага, известно време е бил в съзнание и лично е посочил кой е стрелял в него.

— Набедяването изключено ли е?

— Какъв е смисълът? Да набедяват могат свидетелите, а един умиращ човек едва ли би започнал да клевети и да интригантства. Случва се, разбира се, родители, смъртно ранени от своите деца

идиоти, да се опитват са ги спасят и пред лицето на смъртта, но в такива случаи те просто си мълчат, а не назовават първия невинен, който им попадне. И какво, при такива железни факти Досюков надява ли се на нещо?

— Излиза, че е така. Или той е отчаян лъжец и мошеник, или някой го е натопил. Но в първото съм склонен да вярвам повече, отколкото във второто.

— Аз също. Та в какво се състои проблемът ти?

— В Иван. Виждаш ли, аз не разбирам защо той именно мен е препоръчал на Поташов. Да не би да не познава други частни детективи?

— Че защо да не те препоръча? Ти си работил с него, има високо мнение за теб.

— Ето — назидателно вдигна пръст Стасов. — Точно от това се страхувам. Щом е посъветвал юриста да се обърне към мен, значи има някакъв интерес в тази работа. Но какво би могло да го заинтересува? Или Поташов му е приятел, но ти казваш, че не било така, или самият Досюков се явява негов приятел. Но ако Досюков му е приятел, защо Иван не го е спасил още на стадий разследване. Не го е спасил, защото Досюков действително е виновен и тогава не е можело да се направи нищо. А сега вероятно са се появили някакви възможности. Може би са поработили със свидетелите и са се сдобили с обещанието им, че ще променят показанията си и ще кажат, че в милицията са ги принудили да говорят това и това против Досюков. Или пък нещо друго. Възможно е да са купили някой прокурор или съдия и имат уверението им, че те ще обжалват присъдата и делото ще бъде преразгледано. Че какво, много даже е възможно. Ще се появят нови факти, делото ще се възобнови по новооткритите обстоятелства и здравей, живот. Новият прокурор вече ще бъде вече съвсем друг. Но тези обстоятелства трябва някак „да се открият отново“ и това се готвят да направят с моите ръце във вид на частно разследване, проведено по поръчка на известния правозащитник. Настя, не ми се ще да участвам в говняни машинации. Аз съм началник на охраната на голямо кинообединение, всичко ми е — да чукна на дърво — наред и както навярно се досещаш, никак не ми се ще да си навличам беля на главата.

— Досещам се — кимна Настя. — Твоите съображения заслужават внимание, но не схващам какъв съвет ти трябва от мен.

Дали да сключиш договор с Поташов или не?

— Правилно. И тъй като долу-горе те познавам, разбирам, че ти е необходима малко повече информация.

— Продължавай — напрегнато рече тя, защото вече се бе сетила накъде бие Стасов.

— И искам да получиш тази информация, преди да започнеш да ми даваш съвети.

— Трябва да се предполага, че ти намекваш за моите дружески отношения с Иван? Искаш да го попитам защо се бърка в тази работа?

— Настася Павловна, обожавам те заради острия ти ум.

— По-добре да беше ме обичал заради отвратителния ми характер. Защо не си вземаш от шунката? Не е ли вкусна?

— Вкусна е, но кашкавалът е по-вкусен. Аз въобще съм кашкавалена душа, трябвало е да се родя мишка.

— Плъх — поправи го Настя.

— Дръж се по-учтиво с възрастните хора. Затова пък дъщеричката ми не близва кашкавал, дай ѝ пушено саламче — и тя е щастлива. Готова е на всичко, само и само да я оставят по цял ден да си чете книжките и да си гризе парче пушен салам. На кого ли се е метнала такава? Ясно е, не е на мен. Прекалено е умна и прекалено закръгленичка.

— На колко стана?

— На осем. През март ще навърши девет. Между другото, можеш да ме поздравиш, преди месец се ожених.

— Не може да бъде! Сериозно ли говориш?

— Абсолютно.

— Ах, Владик, поздравявам те! Много се радвам! И за коя?

— За която се и гласях, за Таня Образцова от Петербургското УВР. Шегата настрана, когато тя и моето момиченце вървят заедно по улицата, всички ги вземат за майка и дъщеря. Приличат си страхотно. И двете са закръгленички, пухкави, със сиви очи и руса коса.

— А как реагира бившата ти съпруга?

— Беше направо шокирана. Според нейните представи, аз би трябвало да я обичам до гроб и да страдам по нея. Струва ми се, че още не се е съвзела от изумлението си.

— А момиченцето? Как се отнася с Таня?

— Великолепно. Лиля се влюби в нея дори преди мен. Нали тя първа се запозна с Таня.

— Господ да те благослови, Стасов. Аз наистина много се радвам за теб. И за Татяна също.

— Нима се познавате? Не си ми Споменавала такава нещо.

— Не се познаваме лично, но четох една нейна статия в бюлетина на следствения комитет. Тя е страшно, ама страшно умна.

— Хайде-хайде, стига си ме плашила — засмя се Стасов. — Аз и без друго се страхувам. И не се опитвай да ме отклоняваш от главната тема, хитрушо такава. Ще разговаряш ли с Иван?

Лицето на Настя помрачня.

— Владик, не ми се иска. Всичко това е някак... Не знам как да се изразя. Не е хубаво... Нещо като удар под пояса. Не ме карай.

— Не е необходимо под пояса, Настенка, не съм те молил за това. Поговори открито с него. Знаем, че главният ти коз е прямотата — пред него всички пасуват.

— А самият ти не можеш ли?

— Не мога. Първо, не мога като теб да действам толкова открито. Характерът ми е друг. Второ, моите отношения с Иван са доста по-различни от твоите. Той ми беше началник и това е всичко. А за теб е нещо като приятел.

— Стасов, ти само си помисли какво приятелство може да съществува между генерал от МВР и майор от „Петровка“.

— Но вие се разхождате заедно из парка в неделя, това го знаят всички.

— Така ли? И какво говорят по наш адрес?

— Всеки различно. Едни твърдят, че сте любовници, други — че ти му мъкнеш информация за случаите на убийство, че си му нещо като „ухо“.

— А трети? Или трети няма. Не им достига фантазия?

— Настя, престани! Нека да си дрънкат. Аз знам, че не сте любовници и че ти не му преразказваш клюки по време на тези разходки. Значи, вие имате нормални човешки отношения, базиращи се на взаимно доверие и симпатия. Усети ли как само го формулирах? В мен се спотайва истински стилист.

— Е, добре, стилисте. Нави ме. Колко време можеш да протакаш отговора си?

— Казах на Поташов, че трябва да си помисля няколко дена. Няма какъде да се бърза, човекът така и така си лежи в затвора. А днес е събота...

— Искаш да ми кажеш, че утре посред нощ трябва да си избърша очите и да се помъкна към Измайловския парк на среща с Иван? Утре към десет трябва да съм на работа, значи заради твоя милост трябва да прекарам цялата сутрин бегом. Ама че си садист, Стасов!

— Настенка, златна, безценна! Искаш ли утре да те закарам до парка с колата си? А после от парка до „Петровка“. Ще сторя за теб всичко, каквото пожелаеш.

Настя си направи набързо сметка колко минути ще спечели, ако пътува с кола. Получи се не повече от петнадесет, но и това време беше ценно, ако се вземеше предвид колко ѝ беше тежко да става от леглото, когато навън е още тъмно.

Тя въздъхна дълбоко и се зае да звъни на генерал Заточни. Разбира се, абсолютно никак не ѝ се ходеше на разходка, но бе длъжна да помогне на Стасов. Нали милиционерската солидарност съществуваше именно затова — да се помогне на приятел, който е изпаднал в затруднено положение.

* * *

Наталия Досюкова още един път старателно преброи парите. Една по-малка пачка за Поташов за сключване на договор с частния детектив и една по-голяма за Виктор Фьодорович. След като сложи парите в пликове, тя се настани до телефона.

— Виктор Фьодорович, аз съм, Наташа.

— Радвам се да ви чуя, гълъбче — избуботи нисък мъжки глас в слушалката. — Как мина пътуването?

— Нормално.

— Как е съпругът ви? Държи ли се?

— Не е това точната дума, Виктор фьодорович, той е готов да се бори за своето освобождаване. Как мислите...

— Спокойно, гълъбче, не се паникьосвайте. Това не става толкова бързо. Ще успеете да направите всичко, ако действате разумно.

Вие само трябва да се радвате, ако мъжът ви се окаже на свобода. Прав ли съм?

— Разбира се, но...

— Наташенка, какво ви става, за Бога? Вие сега сте негова съпруга, законна съпруга. Нали точно това искахте, ако не греша? Няма никакви причини за безпокойство. Ни най-малки. Вземете се в ръце и се радвайте на живота. Имате ли нещичко за мен?

— Да-да, приготвих ви всичко. Кога ви е удобно да се срещнем?

— Хайде това да стане утре, ако не възразявате.

— В колко часа?

— Утре е неделя, няма да бързаме, ще се наспим и ще се свържем по телефона. Ще очаквам да ми позвъните около дванадесет. Става ли?

— Добре, Виктор фьодорович. До утре.

— Лека нощ, Наташенка, и не се безпокойте за нищо. Всичко ще бъде наред, обещавам ви.

[1] Съкр. от главен комитет, главно управление. — Б.пр. ↑

ШЕСТА ГЛАВА

В неделя, денят на изборите в Държавната Дума, Сергей Николаевич Берьозин се събуди в ранни зори. За пръв път, откакто Ирина се бе върнала от санаториума, той стана преди нея.

Мероприятието в сряда бе преминало прекрасно. Дори не бе предполагал, че журналистите ще проявят такъв интерес към него и жена му, и тръпнейки вътрешно, очакваше вестниците в четвъртък и петък. Разбира се, бе попитал Ирина колко интервюта е дала и какво точно е говорила, но нейният разказ беше едно, а интерпретацията на необективния журналист — съвсем друго нещо.

— Как ти се струва, да не си казала нещо излишно? — подпитваше Сергей Николаевич, докато пътуваха с колата към къщи. — Да не си надрънкала някакви глупости?

— Не знам, Серьожа — въздишаше Ирина. — Внимавах много, стараех се да правя всичко както трябва, но не съм сигурна за нищо.

След като се прибраха в апартамента, първата им работа беше да включат телевизора и да чакат късните новини.

— Ира! — развика се Берьозин, когато започнаха да излъчват репортаж от приема. — Идвай бързо!

Ирина дотича полугола от банята. Очевидно тъкмо се бе канела да си облече халата, защото застана до Сергей Николаевич боса и в късичко, умопомрачително красиво комбинезонче.

„... най-ефектна двойка, по мнението на журналистите, бяха Сергей Берьозин и неговата съпруга Ирина...“

На екрана изникна Сергей, носещ на ръце без никакво усилие своята жена красавица по стълбата, водеща към входа на зданието.

„В интервю с нашите репортери Ирина Берьозина каза, че още не се е възстановила напълно след автомобилната катастрофа, която е преживяла преди няколко месеца, и фактът, че съпругът ѝ я носи на ръце, е свързан с това, че засега все още ѝ е трудно да се качва и да слиза по стъпала. Своя дълг като жена на политик Ирина вижда в това — да бъде надеждна морална опора на съпруга си както в случай на успешна кариера, така и при провал на изборите.“

На екрана Берьозин целуваше ръка на Ирина, водеше я под ръка из залата, подаваше ѝ чаша шампанско. Без съмнение, двамата изглеждаха страхотно.

„Съпругата на друг известен политически деец, Михаил Яцкин, се придържа към по-различна гледна точка за своето място в политическата кариера на мъжа си.“

Камерата показва силно гримирана красива жена около тридесет и петте, с къса стилна прическа и в скъп модерен костюм с минипола, щедро разкриваща великолепните ѝ крака. До нея бе застанал телевизионен журналист и държеше пред лицето ѝ микрофон.

„Аз постоянно обсъждам с моя съпруг неговата политическа платформа и понякога дори се караме на тази тема.“

„Тоест вие не споделяте напълно политическите възгледи на съпруга си?“ — моментално се вкопчи в нея журналистът.

„Не... — Жената очевидно се смути, но успя бързо да се овладее. — Споделям ги, но след като вече всичко сме обсъдили и сме достигнали до съгласие.“

Отговорът ѝ беше несполучлив, Беръозин веднага го усети.

„Можете ли да назовете тези политически въпроси, по които възникват разногласия между вас и съпруга ви?“

„Например стратегията за предизборната кампания. Аз смятах, че за неговата партия задължително е нужна телевизионна реклама и трябваше да положи не малко усилия, за да постигна своето. Той много дълго се съпротивлява, но аз смятам, че телевизията е най-главното средство за масова информация...“

Жената явно искаше да каже нещо приятно на телевизионния журналист и по такъв начин да попадне на екрана по време на новинарската емисия, но Беръозин разбра, че съпругата на Яцкин бе развалила всичко. Телевизионната реклама на неговата партия беше най-безвкусна и най-несполучлива от всички и сега избирателите му щяха да узнаят, че Яцкин играе по гайдата на жена си, която не се отличава с голям ум и му дава глупави съвети. Разбира се, на Беръозин му беше ясно, че нещата не стоят съвсем така, че безусловно телевизионната реклама е необходима, а за това, че рекламният клип е изработен от безмозъчни непрофесионалисти.

Безспорно, Ирина изглеждаше далеч по-добре и се държеше доста по-умно. Образът ѝ бе подбран сполучливо и възплащението на предварителния замисъл също беше на ниво.

„Утре в Москва и Подмосковието ще бъде облачно, вятърът ще бъде силен, северен...“

Беръозин изключи телевизора и се обърна към Ирина. Едва сега и двамата забелязаха, че тя е negliже.

— Извинявай... — усети се Ирина и инстинктивно се хвана за раменете, прикривайки с лакти гърдите си. — Дотичах от банята, готвех се да си взема душ.

— Няма нищо — великодушно отвърна Беръозин. — Не бива да се стесняваш от мен, все пак сме мъж и жена. Е, как ти се стори? Хареса ли се?

— Не знам, Серьожа. Ти трябва да ми кажеш дали се получи така, както ти искаше.

Той стана от дивана и започна възбудено да крачи из стаята.

— Според мен, получи се отлично! Умница си ти, Ирочка, правиш всичко така, както трябва, и при теб всичко се получава. Страхуваше се абсолютно напразно. И изглеждаш прекрасно на екрана. Съгласи се, че идеята за дългата рокля се оказа много печеливша. Вероятно журналистите са оценили това. Ненапразно са монтирали в репортажа си Яцкина в миниполичката след теб. Те също са разбрали, че ти си по-добрата.

— Но краката ѝ са по-красиви от моите — усмихна се Ирина. — И очите — също.

Беръозин застана пред нея, внимателно разтвори впитите ѝ в раменете пръсти и взе ръцете ѝ в своите.

— Ира, ще ти се наложи да се примириш, че повече няма да носиш къси поли и да си слагаш силен грим. С това е свършено. Един път и завинаги. Ти имащ хубави крака, които ни най-малко не отстъпват на краката на онази политическа съветничка. Доколкото разбирам, на теб ти е обидно, че вече никой няма да види тази красота. Да, наистина ще ти се наложи да се примириш с този факт. А що се отнася до очите ти, когато ги гримираш, ти се превръщаш в евтина вулгарна уличница, а лицето ти трябва да бъде нежно и домашно, каквото го е направила природата. Ти какво, да не си се затъжила по курвенското си минало.

Ирина рязко си отдръпна ръцете и направи крачка назад.

— Сергей, хайде най-сетне да се разберем. Ако постоянно ми напомняш, че съм била курва, аз никога няма да стана съпругата на политик, за която толкова мечтаеш. Освен това колкото повече ми напомняш, че съм проститутка, толкова по-често аз ще си спомням, че ти си убиец. Струва ми се, че тези напомняния няма да радват нито теб, нито мен.

— Права си — глухо отвърна Беръозин. Тези напомняния никому не са нужни. Извинявай. Хайде да пийнем, да се помирим и да

отпразнуваме успеха. Облечи си нещо, че ще замръзнеш. А аз през това време ще приготвя всичко.

Ирина отново отиде в банята, а Беръозин мислено се наруга заради своята несдържаност. „По дяволите, защо се заяждам толкова с нея?! Нима толкова ме дразни именно фактът, че тя е била проститутка? В края на краищата, има ли значение каква е била? Значение има само това какъв ще бъда аз самият!“

Той извади бутилката „Дом Периньон“, която именно за толкова тихо домашно тържество беше купил за сто долара в бара на един хотел. Не смееше да признае дори и пред себе си по какъв повод би могло да се състои това тържество, но някъде дълбоко в душата си таеше надеждата, че ще влезе в Думата и от щастие ще изпие скъпото шампанско заедно с Ирина. Както и да е, до неделя щеше да успее да купи още една бутилка, ако се наложеше. А тази се налагаше да пожертва, за да заглади конфликта, възникнал по негова вина. Ирина не бе виновна за нищо, на приема се бе старала с всички сили да изглежда безупречна и старанията ѝ се бяха увенчали с успех.

„Интересно, дали Диана е гледала информационната емисия? — мина му през ума. — Ами Виктор Фьодорович?“

Озъртайки се крадешком, Беръозин бързо грабна телефонната слушалка и набра номера.

Виктор Фьодорович? Обажда се Беръозин, добър вечер.

— Добър вечер, добър вечер — отвърна му добродушен бас. — Току-що ви гледах по телевизията. Бива си ви.

— Наистина ли ви хареса? Смятате ли, че стана добре?

— Не се съмнявай въобще. Вълнуваш ли се преди изборите?

— Разбира се. Значи, как се разбираме? За понеделник?

— Да, наистина в понеделник ще има яснота дали си влязъл в Думата или не. Как е Ира?

— Добре е, благодаря.

— Свикнахте ли един с друг?

— Опитваме се. Всичко най-хубаво, Виктор Фьодорович, ще ви се обадя в понеделник.

Беръозин остави слушалката и едва сега забеляза, че Ирина стои до него. Не беше я усетил кога е влязла в хола.

— На него си телефонира? — попита го.

— Да. Дадох му отчет за тазвечерното мероприятие. Гледал ни е по телевизията.

— И какво каза?

— Похвали ни.

— А с теб какво се опитваме да направим?

— Не те разбирам — повдигна вежди Сергей Николаевич.

— Преди да се сбогувате, ти каза: „Опитваме се“.

— А това ли било... Той ме попита дали свикваме да живеем заедно. Седни, Ирочка, вземи си чашата и хайде да пийнем.

Тя послушно се настани на дивана и вдигна тънката, на високо столче чаша. Берьозин се отпусна плътно до нея. Той си даваше сметка, че трябва да се помири с Ирина и че не бива да я обижда. Първо, тя с нищо не го бе заслужила и второ, просто не биваше. С други думи, беше опасно. Ирина нямаше какво да губи, ако нещо се случеше. А той самият имаше много неща за губене.

— Ирочка, искам да пием за теб. Ти си удивителна жена, рядко срещана жена и на мен страхотно ми провървя, че се появи на пътя ми в най-трудния момент, когато вече не виждах никакъв изход от създалата се ситуация. И съм безкрайно благодарен на съдбата, че те е създала и те е подарила на мен. Аз имам много недостатъци, знаеш го, и понякога си позволявам да говоря напълно излишни неща, за което после ужасно се разкайвам. Затова те моля, Ира, да ми простиш предварително за целия ни бъдещ живот. Тъй да се каже, авансово. Искам никога да не забравяш колко високо те ценя и, ако се случи да сглупя и да ти кажа нещо обидно, то ще е именно от глупост, а не от желание да ти причиня болка. Запомни — никога и при никакви обстоятелства не бих пожелал да страдаш. Вярваш ли ми?

— Вярвам ти — усмихна се Ирина. — Ти няма да посмееш да ми причиниш болка. Ти не си такъв глупак. Но с удоволствие ще пия за това, което току-що каза. Така или иначе, всичко вече се случи, ние с теб нямаме път назад и трябва взаимно да се учим как да съжителстваме. Права ли съм?

„Ама че дяволска женичка — помисли си с раздражение Берьозин. — Не се поддава на словесни ласкателства. Нима толкова силно се е обидила? Сигурно. Ама и аз съм един смотан слабоумник, много добре знаех колко се притесняваше преди днешния прием, как се готвеше, как се страхуваше. Прекара три часа под огромно

напрежение, усмихваше се мило и поддържаше светски разговори с хора, които виждаше за пръв път в живота си и които бяха сигурни, че я познават от години. И точно в такъв ден не успях да се сдържа да не ѝ река някоя гадост. Не съм ли пълен идиот!“

— Права си — отвърна, премествайки се още по-близо до нея. — Но има и друго, което държа непременно да ти го кажа сега. Ти си за мен нещо повече от обикновен партньор в играта. Не бях го осъзнал до тази вечер. А когато журналистът те нарече моя съпруга, неочаквано ми стана дяволски приятно. Гледах телевизионния екран и си мислех: „Тази красива и умна жена е моя съпруга. Тази възхитителна жена е моя съпруга. Всички вече го знаят“. И се радвах. И се гордеех. И още дявол знае какви чувства изпитвах. Но това наистина беше неочаквано. Разбираш ли какво искам да ти кажа? Аз съм на четиридесет и три, Ира, зад гърба си имам почти двадесет години брачен живот, но никога не ми се е случвало подобно нещо. Нито един път не съм изпитвал такива чувства, каквито изпитах днес, когато те носех на ръце и всички ни зяпаха. Да пукна, ако се намери поне един мъж, който не би ми завидял в този момент.

— Да — засмя се Ирина, — струва ми се, че не би се намерила и жена, която да не завиди на мен. Като че ли схващам какво имаш предвид. Аз, разбира се, бях ужасно уплашена и нервна, но знаеш ли, няколко пъти те наблюдавах отдалеч, когато ти се бе увлякъл в разговор с някого, и си казвах: „Леле, какъв атрактивен мъж! Господи, та това е Серьожа, това е моят съпруг“. И ми ставаше приятно.

— Наистина ли?

Берьозин се взря в очите ѝ, които се оказаха толкова близо до неговите, че дори не можа веднага да ги фокусира.

„Трябва да я целуна — помисли си някак вяло. — Сега непременно трябва да я целуна, за да затвърдя успеха си. Хайде, Серьога, целуни я, давай, напред...“

Той се чукна леко с Ирина и глътна шампанското си на един дъх. Тъй и не се реши да я целуне. Двамата бавно допиха бутилката, изгледаха в полунощ още една новинарска емисия, в която също говориха за тях като за най-атрактивна двойка на тазвечерния прием, пожелаха си лека нощ и се разотидоха по стаите си.

Четвъртъкът и петъкът преминаха както обикновено. Берьозин излизаше сутрин и се връщаше за вечеря, а Ирина си стоеше вкъщи и

го чакаше. През деня тя излизаше на улицата, купуваше множество вестници, внимателно ги преглеждаше, изрязваше репортажите или просто стандартните информации за приема и докато Берьозин се хранеше, му четеше на глас извадки от тях. Успехът им се бе оказал далеч по-голям и от най-оптимистичните очаквания. Журналистите се бяха развихрили и бяха започнали да провеждат помежду си конкурси и разни допитвания, резултатите от които практически публикуваха всички вестници. Берьозин и Ирина попадаха в първата тройка на номинациите „най-красива двойка“, „най-елегантен политик“, „най-привлекателна съпруга на политик“, „най-нежен политик“, „най-непиеща двойка“. Ирина се радваше като дете и Берьозин изпитваше непознато преди чувство на умиление, гледайки сияещите ѝ очи.

— Какво ще правим в събота? — попита тя. — Пак ли ще работиш?

— Не — протегна се Берьозин. — В събота ще си почиваме. Какво би искала да правим? Може би ще се поразходим по магазините?

— Защо? — учуди се Ирина. — За продукти?

— И за това. В неделя почти навсякъде ще е затворено, а през седмицата няма да имам възможност да ти помогна. Остава само съботата. Ще отидем на стоковата борса, ще купим по-големи количества от всичко, че да ни стигне за дълго време. Освен това трябва да имаш предвид, че ако победим на изборите, то през цялата седмица, че може и през следващата, всяка вечер ще ни идват гости къщи. Много хора изведнъж ще си спомнят, че се познават с мен, и ще дотичат да ме поздравят. Така че трябва да имаме достатъчно продукти. Между другото, и напитки също.

— Но защо и ти трябва да идваш, Серьожа. Дай ми колата, аз сама ще купя всичко.

— Ти май не разбираш — усмихна се меко и търпелив Берьозин. — Не бива да носиш тежки неща, защото не си се възстановила напълно след катастрофата. Значи, чантите и пакетите трябва да ги носи след теб шофьорът. А това вече не става. Нашата партия ще се бори с привилегиите. В рамките на разумното, разбира се, но тъй или иначе, аз като един от лидерите, не бива да допускам пред очите на всички шофьорът да мъкне покупките ми. Ние с теб трябва да отидем с моята кола и всичко да си купим и докараме сами.

— Добре — примирено сви рамене Ирина, — ти по-добре знаеш кое и как трябва да става.

Прекараха половината събота в обикаляне на магазините и стоковите борси, в резултат на което багажникът на Берьозиновата лична волга бе напълнен догоре. Разпознаваха ги, обръщаха се след тях и Сергей Николаевич се радваше от душа, сякаш се гледеше от страни: висок, строен, младеещ се, в къса, перфектно скроена шуба, в джинси, подчертаващи дългите му мускулести крака, гологлав, смеещ се или весело бърещ с жена си и без никакво напрежение носещ кашони, кутии, пакети и чанти. И редом с него Ирина, също в шубка и джинси — че как иначе, нали са тръгнали на пазар, а не на прием — дълга руса коса, прибрана в яркочервена плетена шапчица, шията ѝ увита в дълъг яркочервен шал. Той добре осъзнаваше, че всеки, който днес го бе разпознал, непременно щеше да разказва за това и трябваше да полага максимум усилия, за да извлече полза от ситуацията. Вървеше покрай щандовете и се спираше само пред продавачите, на чиито лица забелязваше проблисъка на разпознаването. И беше сигурен, че още вечерта приятелите и близките на тези продавачи ще узнаят какъв хубав мъжага е този Берьозин, как обича жена си и се грижи за здравето ѝ — особено след излизането ѝ от болницата — не ѝ разрешава да купува нещата, които лекарят ѝ е забранил да яде. Той е готов да се откаже дори и от тези, които ужасно обича, за да не я изкушава излишно. Сам мъкне пакетите с продукти, няма си прислужник, а на жена си не позволява да вдига тежки предмети. Да, сам ги мъкне, но какво от това — той е силен като бик, краката му дълги, раменете широки. Берьозин се вози със собствената си волга, не на някой мерцедес, а наистина на обикновена волга, види се, не краде, живее честно, но не е и някой смотан бездарник, на когото парите му стигат само за трамвай, а е успял да спечели с труда си за волга.

След като се върнаха вкъщи, обядваха и изведнъж се оказа, че няма какво да правят. Досега никога не бяха прекарвали почивните дни заедно вкъщи. Когато Сергей сутринта излизаше за работа, всичко беше разбираемо — Ирина му приготвяше храна и се занимаваше със себе си, след работа той вечеряше и гледеше телевизия, понякога, разговаряше по телефона, тя прибираще масата след вечеря и включваше малкия черно-бял телевизор в кухнята, защото ѝ харесваха

филмите, а не политическите предавания, които той следеше. След това двамата се разотиваха по стаите си да спят.

А днес, в събота, след като измислиха с какво да се занимават през първата половина на деня и успешно осъществиха замисъла си, те нямаха никаква представа какво да правят с втората му половина. Нямаше за какво да разговарят, Ирина бе свършила всичката домашна работа през седмицата, по телевизията не проговаряха нито дума за изборите, така че нямаше какво да се гледа и да се обсъжда. Мълчанието и безделието ставаха все по-тягостни, а натрупалият двадесетгодишен съпругески стаж Сергей Николаевич много добре знаеше, че такова празно мълчание е най-благодатната почва за скандали.

— Ириша, май че трябва да посетим моите родители — предпазливо поде той. — Кой знае какво ще ни донесе утрешният ден. Ако победим на изборите, ще започне такава суматоха ще имам безкрайно много работа, постоянно ще съм зает и едва ли ще ми се удаде случай в близко бъдеще.

— Да, разбира се, Серьожа — кимна Ирина. — Аз непременно ли трябва да дойда с теб?

— Е не е задължително — успокои я Берьозин. — Всички знаят, че още не си добре със здравето, така че няма да има никакви обиди. Старците сигурно ще се радват да те видят по щом не ти се идва, останни си вкъщи.

— Не че не искам... — смънка тя. — Но се страхувам.

— Разбира се, разбира се. Влизам ти в положението. Нали няма да ми се разсърдиш, че те оставям сама в събота? Ще се постарая да не се бавя много. Някъде към девет часа ще се върна.

Родителите на Берьозин живееха в Подмосковието и гостуването му при тях беше добър начин да си убие времето до вечерта, избягвайки риска да развали атмосферата вкъщи. Той се върна, както бе обещал, към девет и нещо. Докато заключваше колата си, вдигна очи и с ужас видя, че прозорците на апартамента му не светеха. „Какво могло да се случи? Ирина да не е отишла някъде. Къде. Защо? При старите си приятели? Господи, само това ми липсваше! Или си е довела някого и...“

Тръпнейки от лоши предчувствия, Берьозин се втурна в жилището си. Ирина седеше в кухнята и четеше под светлината на

настолна лампа. Цялото останало осветление беше изгасено, а плътните цветни щори на кухненските прозорци не пропускаха навън никакъв светлинен лъч. Затова от улицата му се бе сторило, че е съвсем тъмно.

— Господи, Ира — рече задъхан, — помислих си, че те няма вкъщи. Толкова се изплаших.

— Че къде бих могла да се дяна — спокойно се усмихна Ирина. — Събличай се. Да сложа ли чайника? Изпекох ватрушки^[1] с отвара, много са вкусни.

— Ватрушки? Това е забележително! Това е великолепно! — почти се развика Беръозин. — Ще ям ватрушки, ще ям салатата, от която ядохме на обяд, и даже гъбена чорба, ако е останала.

— Ей сега ще ти сервирам всичко.

Ирина затвори книгата, която четеше, и стана.

— Майка ти не те ли нахрани? Защо си толкова гладен? И защо нервничиш толкова? Да не би да се е случило нещо?

Сергей Николаевич се върна в кухнята от антрето, където се събличаше, облакът се на плота и затвори очи. Лицето му беше необичайно бледо.

— Не можеш да си представиш колко се изплаших, Ира. Помислих си, че си си отишла. Че си отишла при старите си приятели. И тогава всичко щеше да замине по дяволите, защото можеха да ти се случат неприятности, а теб вече всеки те познава по лице. Или — което е още по-лошо — отишла си си завинаги, разсърдила ми си се за нещо и си си отишла. Но това не е главното, Ира, това са дреболии. Главното е, когато те видях, когато разбрах, че не си отишла никъде, че си тук, че си все още при мен. Толкова се зарадвах, че ме хвана страх. Ирочка, скъпа, аз въобще не ограничавам свободата ти, имам предвид, че не съществува крепостното право, и ако в един момент повече не ти се иска да живееш с мен, свободна си да си отидеш. Но аз те моля само за едно, умолявам те, не прави нищо неочаквано, не удряй от засада, не стреляй в гърба. Разбираш ли? Много неща съм заложил на карта, но нямам абсолютно никакво намерение заради това да осакатявам живота ти. И ако не желаеш да живееш с мен, недей го прави, не се измъчвай, но ме предупреди предварително, за да мога да изгледя положението, да взема някакви мерки. Само не си отивай внезапно, без предупреждение, защото ще започна да те издирвам чрез милицията,

ще започна да си мисля, че ти се е случило нещо лошо, ще вдигна всички накрак, а в резултат на това ще те намерят пияна и с млад любовник и всички ще изглеждаме като пълни глупаци. Ако ти дотежи да бъдеш с мен, мога да те изпратя например в чужбина й ще казвам, че си отишла да следваш или имаш контракт за работа, или да продължиш лечението си, защото след автомобилната катастрофа си получила усложнения със здравето си. Всичко ще направя така, както на теб ти е удобно, ти няма да живееш с мен, но те моля, Ира, много те моля, не прави нищо внезапно и неочаквано. Трябва да съм твърдо уверен, че няма да ме подведеш при никакви обстоятелства, че мога да ти се доверявам и да разчитам на теб.

Докато слушаше всичко това, Ирина вадеше от хладилника тенджерка със супа, чинийка със салата, купичка с краве масло, бурканче със сметана, режеше хляб и го нареждаше на красива купчинка в плетена кошничка. После включи котлона да стопли супата, извади голям шикарен поднос, подреди върху него чиниите и приборите за хранене, бутилката минерална вода и чашите, хляба, маслото, сметаната и салатата.

Когато Берьозин замълча, тя тихо рече.

— Можеш да разчиташ на мен, Серьожа. Аз съм достатъчно разумно същество и не възнамерявам да те подвеждам. Давам ти дума, че ако поискам да те напусна, то ти ще разполагаш с най-малко половин година време, за да направиш всичко безшумно и изгодно за двама ни. Ако почувствам, че животът ми с теб става непоносим, все някак ще мога да изтърпя половин година. А може би и повече. Аз съм търпелива, Серьожа. Ако знаеше какво трябваше да изтърпя в миналото си, ако знаеше какви неща ми се налагаше да изтърпявам, ти не би се усъмнил в думите ми. Обещавам ти, че никога нищо няма да направя тайно от теб, зад гърба ти или в твоя вреда. И хайде да приключим с тази тема. Помогни ми, ако обичаш, да сложа масата в хола.

В очите на Берьозин започнаха да напират сълзи. Господи, колко приличаше на онази Ирина! Същото лице. Същите ириса, същите устни, същият нос. И косите. И ръцете И телосложението. И в същото време колко различни бяха двете. Онази беше непредсказуема, непрогнозируема, избухлива, взривна. Можеше да даде дума, като още в същия момент вече знаеше, че в никакъв случай няма да я сдържи —

нещо повече, давайки дума, тя вече обмисляше варианти как по-бързо и по-ловко да я наруши. Постоянно лъжеше, гледайки те нагло в очите и усмихвайки се невинно. Обещаваше да не се напива пред отговорни мероприятия, пред официалните визити, които правеха, или когато посрещаша високи гости, и се появяваше пияна до пълна невменяемост.

„Е, какво, котарачето ми — капризно присвиваше начервените си устнички, — помириши ме, не мириша на нищо нали, аз съм абсолютно трезва.“ Миризма на алкохол наистина не се усещаше и първите няколко пъти Берьозин се бе хванал на въдицата ѝ. Едва след това се досети, че тя взема наркотици. С нея никога и за нищо не можеше да бъде сигурен, тя беше в състояние да го подведе всеки момент, да го излъже, да го прекара, да му нанесе удар под пояса, да изтърси чудовищна глупост в присъствието на чужди хора и после дълго да се киска, гледайки обърканото му изражение и наслаждавайки са на злорадството в очите на околните.

Онази Ирина беше ад, истински ад, проклятие, наказание. А тази? Нима действително е съвсем различна, нима действително е нормална, уравновесена жена, макар и със съмнително минало, но все пак с нормален мозък и нормален характер? Жена, с която не се налага да е непрекъснато нащрек, постоянно да очаква неприятности, капризи, че дори и откровени гадости и подлости. Жена, която с удоволствие си седи вкъщи, готви му обяд, през свободното си време четете или гледа телевизия, жена, която не я тегли „на свобода в пампасите“, към мъжете, към пиенето, към шумните пияни компании и веселите лудории, към опасни любовни приключения и към мръсно, бързо чуване край някоя ограда.

Изведнъж на Берьозин му се прииска да ѝ достави някакво удоволствие. Спомни си с какво недоумение Ирина бе посрещнала настояването му да сервира обедите и вечерите в дневната. Самата тя не обичаше да стои в хола, почти непрекъснато се намираше в кухнята — ако не готвеше и не миеше съдове, четеше или гледаше телевизия, но именно в кухнята. „Сигурно така е свикнала и така ѝ харесва“ — заключи Берьозин.

— Хайде да вечеряме тук — предложи той. — Тук е толкова уютно, защо само да мъкнем нещата насам-натам.

Ирина толкова явно се зарадва, че Сергей Беръозин не можа да сдържи усмивката си и веднага се зае да прехвърля всичко от подноса върху масата. Супата започна да ври, Ирина сложи ватрушките във фурната да се позатопят и започна да разсипва салатата в чиниите.

— Между другото, Ирочка, ти готвиш прекрасно отбеляза Сергей Николаевич, доизгребвайки последната лъжица гъбена супа със сметана. — Къде се научи?

— Моето обучение беше теоретическо — засмя се тя. Едва тук, при теб, ми се удаде възможност да практикувам. Но изглежда добре съм усвоила теоретичната част.

— Нещо не те разбрах. Не остана ли още малко супичка в тенджерата?

— Ей сега ще ти сипя.

Ирина стана и тръгна към печката.

— Много се радвам, че ти харесва как готвя. Непрекъснато се страхувам, че бих могла да не ти угодя.

— Глупости — поклати глава Беръозин. — Много е лесно да ми се угоди, защото не съм придиричлив към храната. Но бяхме отворили дума за теорията.

— Докато живеех с майка си и баба си, естествено, не бях допускана в кухнята. Момичето, значи, да си гледа сега учението, а с готвене ще се занимава, като му дойде времето. Когато мама почина, баба пое цялата домакинска работа. Никога не ми е казвала, но мисля, че тя много се страхуваше да не я изоставя, пък аз, освен нея, никого си нямах на този свят. Мама беше единственото й дете, а на баща ми дори очите не беше виждала — бил някакъв съвсем случаен мъж. Та тя реши да направи така, че да стане за мен абсолютно необходима и незаменима. Не ми разрешаваше да изплакна дори и една чаша, не дай си Боже, да не повредя маникюра си. Разбира се, тогава бях съвсем глупава, шестнадесетгодишна, интересувах ме само момчетата и развлеченията, криво-ляво завърших училище и ужасно се радвах, че бабчето не ме караше да върша нищо. На седемнадесет вече работех при Ринат, трябваше по някакъв начин да убедя баба, че съм постъпила в институт и са ме приели в общежитието. За по-голяма правдоподобност си избрах далечен институт — чак в Долгопрудное — а ние с баба живеехме на юг от Москва, в Южно Бутово, там нямаше дори градско застрояване, а само малки къщички, съборетини,

които бяха останали от селото. Затова, разбира се, тя не се изненада, че съм се настанила в общежитие. Пътят от Южно Бутово до Долгопрудное е някъде към три часа, ако не и повече. После и баба ми почина. Слава Богу, тя така и не научи в каква пачавра се е превърнала любимата ѝ внучка. Но, естествено, не беше там работата. Просто, докато все още имах свой дом и възможности, не ми се искаше да правя нищо и цялата работа бях оставила върху плещите на баба си. А после, когато станах по-възрастна, не можеш да си представиш как ми се искаше да си имам свое семейство, свой дом, своя кухня. Но вече беше прекалено късно. Ринат здраво ме беше оплел в мрежата си, работният ни график беше чудовищен, не ни даваше да си поемем глътка въздух. Ако по някакъв начин успеех да се добера до къщи, моментално се плюсвах в кревата и заспивах като пребита. След това започнаха да застрояват Бутово, събориха ни къщичката, дадох ми жилище, но каква полза? Прибирах се в него, колкото да поспя малко и да си поема дъх, да се изкъпя, да се преоблека — и пак при Ринат. И тогава започнах да чета готварски книги. Купувах си ги, колекционирах ги, разменях си ги с познати, търсех редки и старинни издания. Събраха се доста много. Четях описанието на някакво ястие и си представях себе си как съм застанала в собствената си кухня в красива бродирана престилка и готвя за любимия съпруг и за децата си. Някои жени така четат романи — забият поглед в страниците и се виждат на мястото на главната героиня. А пък аз четях кулинарни книги и ми прималяваше от възторг. Била съм голяма глупачка, нали?

Берьозин се пресегна над масата и ласкаво я погали по бузата.

— Ти си чудесна. Ти си необикновена, Ирочка. Защо не си ми разказала всичко това досега? Може би ти трябва по-специална техника? Как да се изразя... някаква по-особена печка, грил, комбайн или нещо друго... Само ми кажи и веднага ще ти го доставя.

За миг му се стори, че тя леко се притисна към дланта му. Но само за миг.

— Благодаря, Серьожа. Нахрани ли се? Да наливам ли чая?

Двамата дълго пиха чай, похапваха си топли и необикновено вкусни ватрушки и водеха бавен, непривичен за Берьозин разговор. Берьозин страшно се изненада, когато установи, че вече е единадесет и половина преди полунощ, а те все още седяха в кухнята под светлината на настолната лампа пиеха по трета чаша чай и ватрушките бяха на

привършване. Но Сергей Николаевич още повече се удиви, когато си даде сметка, че разговаряха на теми от рода на: хубаво ли е или лошо да се живее на село, с какво се отличава животът в обикновена селска къща от този в градски апартамент; как се прави кисело зеле и как се консервират краставички; променят ли се отношенията с родителите, когато децата, които преди са живели отделно, но в същия град, се преселват в друг; добре ли е в едно и също жилище да се отглежда куче и котка; а ако кучетата са две, то какви породи са най-съвместими по характер и темперамент...

За последните осем години — от времето, когато се бе разделил с Диана — Беръозин не си спомняше да е седял така с друга жена в кухнята, да е пил чай с питки и да е водил дълги разговори с нея. Обикновени домашни разговори не за работа и политика, не за сметки в банките, не за интригите в Централната избирателна комисия и за стратегията в предизборната битка и не за срещи с полезни и нужни хора. А просто за живота. За живота въобще. И се оказваше, че беше хубаво да си седиш в кухнята, в приятен полумрак, когато светлинното петно пада само на масата пред теб, а не осветява натруфения, студен хол.

Всичко това бе било вчера, в събота срещу неделя.

Сергей Николаевич Беръозин прекара едно почти безсънна нощ. Дремна до към пет часа, но в шест окончателно се разсъни и разбра, че повече не го свърта в леглото. Трябваше да стане и да си намери някаква работа, защото иначе можеше да се побърка. Днес щеше да се реши всичко. В осем часа се отваряха избирателните секции и до десет вечерта нямаше да има нито миг покой. После пък му оставаше само да чака кога ще бъдат преброени гласовете. И вече не можеше да бъде сторено нищо, не можеше да заздравя позициите си, да направи някакво изявление, да проведе благотворителна акция. Именно сега, когато наистина не бе в състояние да направи какво и да било, в главата му нахлуха мисли за това колко много неща бяха останали несвършени по време на предизборната кампания, колко много възможности са пропилены, колко много грешки са допуснати.

Стараяйки се да не вдига шум, той влезе на пръсти в банята, взе си душ, изми си зъбите и отиде в кухнята. Снощи, преди да си легне, Ира бе почистила и бе сложила всичко на мястото му, а на масата като

осиротяла стоеше последната ватрушка в чинийката, грижливо покрита със салфетка.

Берьозин кипна вода, но не се реши да бръмчи с кафемелачката, за да не разбуди Ирина, чиято спалня се намираше в съседство с кухнята. Затова си направи нескафе и сдъвка изстиналата и вече възкорава ватрушка. В главата му се роди абсолютно неочаквана идея да направи нещо приятно за Ирина. Но какво? Огледа се наоколо, търсейки нещо, което да не е наред, което би могъл да поправи за нейно удоволствие — например нещо счупено или развалено. Спомни си, че миксерът се беше повредил още преди три месеца, а в корниза бяха заседнали две от шипките, поради което спускането и вдигането на щорите в кухнята се бе превърнало в истинско мъчение. Освен това си спомни, че лампичката във фурната не работеше, а ножовете бяха тъпи. Но за негова изненада, миксерът си работеше съвсем нормално, с щорите нямаше никакви проблеми — шипките се движеха из хлебовете съвсем свободно, без да засядат — лампичката във фурната си светеше, а ножовете бяха остри като бръсначи. За четирите дена, които бе прекарала тук след завръщането си от санаториума, Ирина бе успяла да подреди и да поправи всичко, макар да бе абсолютно неразбираемо как ѝ се е удало това.

Тогава на Сергей Николаевич му хрумна да отиде до денонощно работещия гастроном и да ѝ купи за закуска нещо необикновено. Вчера бяха се бяха запасили заедно с всички необходими им продукти, но вероятно би се намерило нещо такова, от което веднага би станало ясно, че то е само за нея, че е един малък подарък, знак на внимание и на предразположеност.

Вече обул обувките и облякъл шубата си, си зададе въпроса защо изведнъж бе решил да ѝ оказва такова особено внимание. „Какво ти става, Берьозин? Каква муха ти влезе в главата? Стегни се, не бива да ходиш никъде! Коя е тя, че в седем сутринта да хукваш в магазина и да ѝ носиш глезотии за закуска? Май съвсем си се чалнал от своите предизборни страсти, а?“

Колебливо посегна към ципа, за да разкопчее шубата и да я съблече, но му мина през ума, че ако си остане вкъщи, отново ще започне мъчително да чака, докато се събуди Ирина и му се удаде някаква възможност да си убие с нещо времето — да си поговори с нея например или да включи телевизора и радиото. По-късно, към

единадесет часа, щеше да отиде в изборния щаб на своята партия и там щеше да прекара едно-две денонощия в очакване да станат известни окончателните резултати от изборите. Но сега имаше на разположение пред себе си още три-четири часа, които трябваше да убие по някакъв начин. В края на краищата, отиваше да купува тази глупава закуска не само заради Ирина, а и заради самия себе си — за да се занимава с нещо, да се поразсее.

Беръозин тръсна глава и решително излезе от жилището си, като внимателно и тихо заключи вратата след себе си.

Когато се върна след четиридесет минути, първото нещо, което дочу, бе бръмченето на машинката за мелене на кафе. Без да се съблича, надникна в кухнята. Ирина беше облечена в дълга пола, която виждаше за пръв път, и строга, с плътно закопчана яка, блуза.

— Добро утро! — весело я поздрави.

— Серьожа! — изненадано възкликна тя. — Мислех си, че още спиш. Ти да не би да не си нощувал вкъщи?

— Обиждаш ме, красавице — шеговито я укори Беръозин. — Аз пренощувах у дома, но скочих от леглото в шест и хукнах да ти купувам сладкиши за закуска. Тъй като снощи двамата с теб излапахме като лами твоите възхитителни ватрушки и за сутринта не остана нищо вкусно, реших да ти направя малък подарък. Още повече че днес ще те оставя сама, без да имам каквато и да било представа кога ще се завърна отново. Затова искам да ти оставя това като спомен за себе си.

Той донесе от антрето и сложи на масата пред нея огромна красива кутия, отвори я с театрален жест и пред погледа на Ирина разцъфна огромно разнообразие от сладкиши — печени, от парено тесто, хрупкави, слоести, малки и големи, с маслен и белтъчен крем, с ромова и конячна заливка.

Тя вдигна към Беръозин очи, които за миг станаха, кой знае защо, странно тъмни и блестящи.

— За мен ли са? — попита с несигурен глас. — Да не ме лъжеш? Не са ли за гостите, които очакваш?

— Те са за теб и само за теб. Днес не очакваме никакви гости и аз много се надявам, че ще успееш да ги изядеш всичките, за не скучаеш, докато ме няма. Хей, Ирочка! Да не си ми се обидила? Защо плачеш?

Ирина се извърна към прозореца и бързо изтри сълзите си с длани. След това отново се обърна към Беръозин и се опита да се усмихне, макар че устните ѝ трепереха издайнически.

— Благодаря ти, Серьожа. Досега никой никога не ми е подарявал сладкиши. Знаеш ли, подарявали са ми какво ли не — и евтин вермут, и златни обеци, а такива прости неща, като цветя и сладки, не са. Само че работата не е в това...

— А в какво? — застана нащрек Беръозин.

— Никой не е ставал в шест часа сутринта, за да ми купи подарък. Случва ми се за първи път. Благодаря ти...

Тя помълча малко и решително добави:

— Скъпи.

Пристъпи към него и притисна чело към рамото му.

И отново Беръозин усети аромата на парфюм, който излъчваше косата ѝ, почувства как го обзема някаква непозната, всепоглъщаща нежност.

— Ама че съм дървеняк — произнесе, галейки нежно плещите ѝ, — за цветя въобще не се и сетих. Но ще се поправя, честна дума.

Ирина вдигна лице към него и го погледна със сияещи очи.

— Много разчитам на това — каза съвсем сериозно и изведнъж прихна.

После двамата гръмко се разсмяха и седнаха на масата да пият кафе. Деликатният момент отминаваше, оставяйки в душата на Сергей Николаевич Беръозин някакво, смътно удивление от самия себе си, от Ирина и въобще от цялата ситуация. Дявол да го вземе, нима тя му харесваше? Глупости. Той безумно бе обичал онази Ирина, съвсем се бе побъркал по нея и какво излизаше сега — че за цял живот е обречен да обича жени, които малко или много му напомнят за нея? Строго по Фройд? Това не можеше да бъде, защото то никога не би могло да бъде. Строго по Чехов.

[1] Малки питки. — Б.пр. ↑

СЕДМА ГЛАВА

В деня на изборите за Държавната Дума неделя Настя Каменская не без удоволствие седеше в служебния си кабинет. Както обикновено, по време на политически ситуации, заплашващи с произшествия и конфликти, целият личен състав на московската милиция преминаваше на „казармено положение“ или по-просто казано, на „особен режим“, тъй като нещата с казармите в столицата не бяха много наред. Същността на „режима“ се състоеше в това, че една трета от сътрудниците под пагон трябваше постоянно, включително и през нощта, да бъдат на работните си места, а останалите — неотлъчно вкъщи, за да бъдат призовани срочно в службата, ако се наложи.

Режимът бе обявен преди два дена, в петък, и днес беше ред на Настя да дежури на „Петровка“. Разбира се, разходката ѝ с генерал Заточни не се състоя и тя изпитваше едновременно и облекчение, че не ѝ се бе наложило да подпитва Иван Алексеевич, и известно неудобство, че не е успяла да помогне на Стасов. Не разбираше защо Владислав се безпокои толкова, обръщанията на осъдените към правозащитниците не беше нещо необичайно — то се практикуваше доста често и си имаше достатъчно основателни причини. Преди всичко, действително имаха място случаите на неправилно осъждане, съдебните и следствените грешки, недоразуменията и откровените злоупотреби. На второ място, много осъдени разчитаха на „ефекта на действието“: щом се защитаващ, значи си невинен. Ако си виновен, нима би се обърнал към правозащитника. И трето, процесът на собствената реабилитация беше за тях своего рода развлечение. Преписка с правозащитника, може би дори и негово посещение в колонията, някакво движение, разговори — всичко това внасяше разнообразие в тежкия и мрачен живот в затворническата зона.

На Настя ѝ бяха известни случаи, когато заради тлъсти хонорари, знаейки абсолютно точно, че излежаващите наказанието си техни подзащитни са чиста проба убийци и изнасилвачи, адвокатите с всички

сили се опитваха да докажат тяхната невинност. И адвокатите доволни, и за осъдените — приятно.

Настя си бе формулирала нещо като закон, който беше нарекла „закон за тоталния психологически феномен“. Ако даден човек има някаква особеност в своята психика или мисленето си, то тя непременно ще се проявява в най-различни ситуации. Истината сама по себе си звучеше банално и не би могла да учуди никого, но работата се състоеше в това, че тази истина много хора я забравяха и не се възползваха от закона. Когато някой извършва престъпление, то той почти винаги разчита на вероятността да не бъде заловен. А иначе казано, той предварително се смята за по-умен от служителите на правозащитните органи. Една много малка и много специфична група от хора, извършващи престъпление, не разчиташе да избегне наказанието, но преобладаващото мнозинство бе така или иначе уверено в своята ловкост, хитрост, в своя късмет и в своята безнаказаност. Попадайки в затворническата колония, такива хора не се променяха, пък и как биха могли да се променят факта, че са заловени, разобличени и осъдени, според тяхното разбиране, не свидетелстваше за това, че са допуснали грешка при оценката на собствения си интелект и в преценяването способностите на работниците от милицията и прокуратурата. Според тях работата не бе там, че в действителност те са глупаци и мръсници, а в това, че е станал нещастен случай, тоест просто не им е провървяло. Но следващия път непременно ще им провърви. И сега те отбиват наказанието си не поради това, че милицията все пак знае и може нещо, а защото случайно ѝ се е усмихнало щастие да ги залови, но повече такава сполука никога няма да я споходи.

В общи линии всичко беше разбираемо. За да запази психическото си равновесие, човек не бива да се разочарова от самия себе си, той трябва да се самообича и да се самоуважава, а ако започне да си внушава, че се е оказал доста по-глупав, по-примитивен и по-лош, отколкото се е смятал, че не става за нищо, че е съвсем пропаднал и е останал без никакво достойнство, то тогава до психическата му саморазруха остава само една крачка. Човешката психика зорко стои на стража, тя си изработва множество най-различни механизми и хитрости, позволяващи на човека да се защитава от това, което му е неприятно.

И какво произтича от това положение, в края на краищата? Разбира се, твърдата увереност, че ако не му е провървяло по време на съдебния процес, то непременно ще му провърви в реабилитацията. Не може съдбата да му подлага два пъти поред динена кора, нали? Да, не може. Съдиите — глупаци, прокурорите — мръсници и идиоти, ченгетата — пияници и рушветчий, така че просто няма начин един ловък адвокат да не постигне преразглеждане на делото, ново изслушване и оправдание. Какво от това, че съм виновен? Не ми се иска да лежа в затвора и това е! Малко ли са тези, които се разхождат на свобода, незаловени, неразобличени, непомирисали нарове! Защо те не лежат, а аз съм длъжен? И аз няма да лежа!

Настя беше сигурна, че делото на Досюков се вписваше именно в тази картина. Разбира се, правозащитникът щеше да бъде недоволен от факта, че наетият от него частен детектив не намира това, което е необходимо за оправдаването на Досюков, ще мърмори, ще сумти, ще досажда, ще вдига скандали и ще говори гадости. На висок глас ще започне да се съмнява в професионалната пригодност на Стасов, ще настоява той да направи това и това, това и това и ако Стасов не направи това и това, това и това, ще започне да пръска слюнка и да тропа с крака. Може би ще съблазнява с големи пари и ще намеква за фалшифициране. Но всичко това можеше да се преживее. В края на краищата, за двадесетте години, които Стасов бе прослужил в милицията, той бе получавал от всичко в излишък и в доста разнообразни форми от собствените си многобройни началници и от най-различни заинтересовани лица, така че за него това не бе никак ново. Разбира се, добре би било да се откаже от контракта с Поташов, но нали Иван... Един дявол го знаеше само.

Настя си каза, че май наистина се налагаше да поговори със Заточни.

Точно в десет сутринта началникът на отдела, полковник Гордеев, свика всички, намиращи се „под режим“, в своя кабинет.

— Понеже тъй и тъй ще си седим и ще си убиваме времето, по-добре е да се хванем на работа — оптимистично поде Виктор Алексеевич. — Наредено е никой да не се отлъчва, затова бъдете така добри, скъпи мои, да подгответе всички документи, за които отговаряте. Отчети за командировките, за задържанията, плановете за работа по всяко следствено дело — всичко да е в пълен ажур.

Обърнете особено внимание на делата. Следствените дела се водят лошо, сигурен съм в това. Аз, деца мои, ви се доверявам, но подозирам, че вие без никакъв свян се възползвате от доверието ми. Нека вдигнат ръка тези, които имат на бюрото си поне едно оперативно-следствено дело. Такова, каквото се полага, отвън папка с номер, а вътре всичките листчета правилни и подшити. Е, добре, не се престаравайте, не изразходвайте напразно мускулната си енергия, знам, че поне половината от вас нямат такива. Гледате си работата, а да пишете бумажки ви мързи или не можете да отделите време за тях. Ами ако ненадейно ни връхлети някоя проверка? На кого тогава ще обяснявате, че сте добри, но мързеливи? Накратко, на тези, които вчера бяха тук, това вече им го казах. Сега е ваш ред. Сядайте на бюрата си и започвайте да се занимавате с писменост. След два часа, което означава в дванадесет и тридесет, Каменская и Коротков ще се отчитат по делото на Параскевич. В тринадесет и тридесет очаквам Лесников и Селуянов с материалите за взрива в банката. Точно в петнадесет часа Доценко, Селуянов и Коротков ще ми поднесат трогателен разказ за това, как те се опитват да заловят гадняра, който убива и изнасилва момченца. В деветнадесет всички бумажи, за които тук си чесахме езиците, трябва да бъдат на бюрото ми. В двадесет и един часа ще ми донесете всички оперативни дела, които трябва да изглеждат като куклички. Повтарям още един път — от сградата, или за да ви бъде още по-ясно, от разположението на нашата част, никой няма право да се отлъчва до десет нула-нула утре сутринта. Вкъщи ще ношува само Каменская, тъй като в заповедта на министъра има разпореждане жените да не остават за през нощта. Ако на някого му се случи нещо много неотложно, да дойде при мен, ще извикаме по телефона някой друг на неговото място и едва тогава ще си отиде. Заповедта си е заповед — тридесет процента от личния състав трябва да се намира на разположение в частта. Въпроси?

Полковник Гордеев беше блед и уморен. Настя знаеше, че от петък вечерта не беше излизал отгук, бе разбил целия личен състав от своя отдел на три части, бе съставил график на дежурството, но самият той непрекъснато бе стоял в кабинета си. В него беше и спал, изваждайки от вградения шкаф походното легло, възглавницата и одеялото. Настя разбираше, че за това нямаше остра необходимост, обстановката в града беше съвсем обикновена, без особено

напрежение и Виктор Алексеевич спокойно би могъл да редува бденията си със своя заместник Павел Жерухов. Но също така на Настя ѝ беше пределно ясно, че полковник Гордеев не можеше да си отиде вкъщи. Не можеше и това е. И не защото някой не му разрешава. Самият той не си разрешаваше. Ами, ако не дай си Боже, нещо се случеше? Ами ако ненадейно, да пази Бог, някой от кандидат-депутатите бъдеше изваден от кохортата на живите? Или бъдеше взривена избирателна секция, както заплашваха в многобройните пропагандни листовки, разпространявани с цел да бъдат саботирани изборите? Или пък още нещо...

Настя се върна в кабинета си заедно с Юра Коротков.

— Охо сега, ще изпия едно кафе аванта — потривайки ръце, доволно рече Юра, докато се настаняваше зад бюрото ѝ.

— Коротков — засмя се тя, — кога ще престанеш да бъдеш авантаджия и ще се превърнеш в партньор? Имам ли някакъв шанс да доживея до този светъл ден?

— Надявам се — много сериозно отвърна Юра. — Това ще стане, когато господин Мавроди изплати на народа всичко, което така успешно му отне.

— Разбирам. Значи до самата си смърт трябва да те черпя с кафе. Ти поне захар донеси, използвач такъв.

— Утре — обеща Коротков. — Непременно ще донеса. Хайде да преминем към Параскевич. През миналата седмица въобще не съм се занимавал с него. Толкова неща изведнъж ми се бяха струпали на главата, че...

— Добре де, няма какво да се оправдаваш. Спомни си само колко пъти си ме вадил от положение по същия начин. А ние с Костя Олшански през тази седмица се занимавахме с любов.

— Какво? — ококори очи оперативникът. — Ти с Костя? От къде на къде? Да не си се побъркала, Аска?!

— Защо? — учуди се Настя. — Нормална версия, напълно традиционна, не по-лоша от другите.

— Ама че си — въздъхна с облекчение Юра. — Ти ми говориш за Параскевич, а пък аз си помислих...

— Слушай, твоят цинизъм надхвърля всякакви граници. Ти си като кучето на Павлов — на думата „любов“ само една реакция.

Погледни сега, сексуални маниако, слагам в чашата ти двете последни бучки захар и добре си помисли как ще живеем до вечерта.

— Ася, нали ти казах, че утре ще донеса.

— Утре в десет ти ще излезеш от смяна и ще отидеш да спиш вкъщи или ще се понесеш из оперативните простори да издирваш престъпници.

— Слушай, не ме стискай за гърлото — замоли се Коротков. — Ако искаш, още сега ще тръгна от кабинет на кабинет с протегнатата ръка и ще ти събера половин кутия отровни кубчета.

— Искам — кимна Настя. — Върви и не се връщай без захар.

Коротков покорно взе празната кутия и излезе. Той не знаеше, че Настя искаше захар не от обикновен каприз. Понякога започваше да ѝ се вие свят и тогава ѝ помагаше бучката захар, пъхната между вътрешната страна на бузата и езика ѝ. Освен това тя не можеше да търпи някаква дреболия да ѝ попречи да се концентрира, а липсата на бучка захар напълно би могла да изиграе ролята на такава дреболия, защото почти непрекъснато пиеше кафе и ако за всяка поредна чаша ѝ се наложеше да се лута по коридорите на „Петровка“ 38, просейки от колегите и познатите си по две бучки рафинат, то нищо умно нямаше да измисли. И отговорността за такава ситуация изцяло падаше върху Коротков, защото в четвъртък сутринта, сменяйки се след едно денонощие дежурство по град, бе видял у Настя неначената кутия и си бе спомнил, че жена му бе му наредила да купи захар — нещо, което той, разбира се, не бе направил. След дългото безсъние едва се държеше на краката си, мисълта за ходене до магазина го отвращаваше и бе измолил от Настя кутията срещу честна дума и клетва, че утре ще ѝ я върне. И естествено, не ѝ я бе върнал.

Не след дълго Юра се върна от своя обход с добра плячка и гордо постави пред Настя почти пълна кутия със захар.

— Значи с любов? — попита той, настанявайки се удобно и вземайки чашата си с изстиналото кафе.

— С любовта е странно. Аз помолих Миша Доценко да побеседва със Светлана Параскевич и той залага, както казват американците, десет срещу едно, че Светлана не е имала любовници. Направила му впечатление на жена, обичаща силно съпруга си. Знаеш ли, нашият Миша си някакви свои прийоми. Той е сигурен, че Леонид Параскевич е бил за Светлана светлина в тунела, единствен мъж и

въобще еталон за практичност във всичко. Изключения от това били само отношенията на Леонид с неговите издатели. Светлана казва, че лично тя би изградила тези отношения по съвсем различен начин, но Лъоня не трябвало да бъде упрекван, защото неговата мекушавост и податливостта му към манипулация, както и липсата му на способност за твърда съпротива били неотменна черта на неговата природа — нещо като обраната страна на медала, откъм чиято лицева част се намирили душевната изтънченост, дълбокият лиризъм и разбирането на женската психика. Накратко, ако Параскевич би успял да изгради отношенията си с издателите така, както би й се искало на Светлана, той не би бил великият Параскевич.

— Тоест, изключваме ревността от страна на Светланиния любовник, така ли? — попита Юра.

— Засега не.

— А от страна на жените на Параскевич?

— Тук има за какво да си поговорим. Някоя си Людмила Исиченко, една доста екзалтирана особа, която на всичко отгоре е и доста смахната, твърди, че Леонид Параскевич й е предопределен свише и трябва да принадлежи само на нея. Опитала се е да въздейства на Светлана, дори и посягала с нож, в резултат на което Светлана получила нервна криза и прекарала два месеца тежко лечение в клиниката. Всичко това наистина се е случило, проверих го. Параскевич се върнал къщи, намерил жена си да лежи на пода в безсъзнание, извикал линейка, лекарите я свестили и я откарали в клиниката за нервно болни. Олшански е взел от архива на клиниката болничния картон на Светлана, всичко се потвърждава. Исиченко преследвала Леонид, не го оставяла на мира и той й казал, че ще могат да бъдат заедно едва след година. С други думи, трябва да измине точно една година, в течение на която те не бива да разговарят по телефона, не бива да се срещат и само така ще успеят да изкупят своя грях.

— Какъв грях? — не разбра Коротков. — Той да не е съгрешил с нея, да е изменил на Светлана?

— Откъде да знам. Исиченко казва, че не, пък и Светлана е склонна да мисли, че няма такова нещо, но не можем да сме абсолютно сигурни. Под грях в дадения случай се подразбира тяхното поведение, което е причинило тежко заболяване на Светлана. Исиченко приела

аргументите на романиста и цяла година си стояла тихичко, очаквайки заветния час, когато ще се слее в екстаз със своя възлюбен. И ето, Юрка, годината изтекла.

— Какво „ето“? А по-нататък.

— Досети си де — усмихна се Настя.

Коротков помълча около минута, после впери в нея невярващ поглед.

— Не може да бъде! — изрече почти шепнешком. — Ти ме будалкаш.

— Ни най-малко — увери го тя. — Съдейки по полуналудничавото изявление на Исиченко, тя има най-пряко отношение към убийството на Параскевич. Разбира се, в момента е под непрекъснато наблюдение, но като че ли няма намерение да се крие и не върши нищо подозрително. Костя Олшански е потънал в дълбоки размисли по този въпрос.

— Че какво толкова размишлява? Той разпитва ли я?

— Там е работата, че не е. Какъв смисъл има да я разпитва, след като не е нормална? Нейните показания нямат юридическа сила. А виж, информация, която може да бъде използвана за оперативни цели, е напълно допустимо да бъде извлечана от нея. Но тогава възниква въпросът — дали няма да се намери идеен борец за правата на човека, който ще реши, че е неетично и безнравствено да се възползваме от информация, излязла от устата на психично болен човек. Ох, Юрка, много мразя да се занимавам с психари. С тях сякаш седиш върху буре с барут — или самите те ще ти погодят нещо, или след това адвокатите ще те схрускат заедно с парцалките. Но изглежда нашата Исиченко знае кой е убил Параскевич. Или пък смята, че знае.

— Ася, а може би тя не е напълно луда? — с надежда вметна Коротков. — Може би някак бихме могли да се разберем с нея?

— Скъпи, Юрочка, какви ги говориш? На нея Параскевич ѝ се явява след своята смърт. За какво психическо здраве може да става дума тук?

— Да бе, вярно — поклати глава той. — Щом ѝ се явява, тогава, разбира се, край на филма. На нейните думи въобще не бива да се разчита.

— Затова пък, Юрасик, нашата Исиченко има извънредно забележителни роднини, а освен това притежава колекция от

антиквариат и живопис. Тя е богата наследница и при това бездетна. Загриваш ли?

— Загривам! — радостно подскочи Коротков. — Подариваш ли ми идеята?

— Искат ли питане? Хуквай веднага, сядай на бюрото и работи така, че в дванадесет и половина да имаме какво да предадем на Колобок^[1].

До дванадесет и половина оставаха още петдесет минути. Настя се надяваше, че това време ще е достатъчно за подготовката на отчета, заради който нямаше да им се наложи да се червят пред началника си.

Наталия Досюкова не отиде да гласува. Дори и през ум не й мина да го направи. Беше абсолютно равнодушна към политиката и единственото нещо, което я интересуваше, бе да не се върнат на власт комунистите, които ще отнемат всичко на всички и пак ще възстановят уравниловката. Съвсем не й се искаше да й отнемат това, което бе придобила с толкова труд. И не само с труд, но и с грях. С огромен грях, за който прошка нямаше.

* * *

В неделя тя спа сладко и до късно, не й се налагаше да ходи никъде, а и нямаше на кого да телефонира спешно. Когато се събуди, стана от леглото и започна да броди из огромния апартамент, в който бе живяла пет години — четири с Евгений и една след неговото арестуване — и в който познаваше всяка вещ, всяка гънка на пердетата, всяка драскотина на пода. Все още не можеше да свикне с мисълта, че сега тя е стопанката на това жилище, а също така и на триетажната къща в близкото Подмосковие. За годината, изминала след ареста на Женя, нито един път не бе водила тук мъж — просто не й бе до това. Но сега вече можеше да се позамисли как ще живее занапред.

Наталия закуси добре. С удоволствие изяде хавайската зеленчукова смес с гъби шампиньони и бананово кисело мляко, пи кафе и тъкмо се канеше да се облече и да тръгне към Виктор Фьодорович, когато звънна телефонът.

— Натулик? — дочу в слушалката закачлив мъжки глас и неволно се смръщи. — Как си? С какво се занимаваш?

— С нищо особено — отвърна сдържано. — А ти как я караш?

— Горедолу. Ти съвсем ли ме забрави, бибчо? Не е хубаво това.

— Не, помня те, Вадим. Особено добре си спомням как не ми даде пари, когато ми трябваша, за да наема добър адвокат за Жения.

— Я недей така! — засмя се Вадим. — Да не съм луд, че да разрушавам щастието си със собствените си ръце. Женка винаги ми е бил съперник, а аз, ако си спомняш, цели четири години се опитвах да те отвлека от него. И най-сетне такъв шанс — арестуват Жения за убийство! Ти си свободна! Защо трябва да му плащам адвоката? Колкото по-голяма присъда му лепнат, толкова по-добре за мен.

— Ти си нищожество! — избухна Наталия.

— Хайде-хайде, не се горещи. Нали разбираш, че се шегувам. Натулик, точно тогава нямах пари, повярвай ми. В сравнение с Жения аз съм просяк, за мен дори сто хиляди скапани рубли бяха солидна сума, а ти ми искаше десет хиляди долара. Но това, че те обичам както преди, не е никаква шега. Хайде да се видим, а?

— Ти с всичкия ли си, Вадик? — доста по-меко рече тя.

— Нали знаеш, че с Жения се оженихме.

— И какво? Чудо невиджано — оженили се били. Че и аз самият съм женен. Не става дума за това.

— А за какво?

— За това, колко ни беше хубаво на нас с теб. Спомни си, Натулик, спомни си. И за да ни бъде отново хубаво, съвсем не е нужно брачно свидетелство. И така, да дойда ли?

За миг Наталия си представи какво би станало, ако пристигне Вадим. Някога наистина ѝ бе било безумно хубаво с него. Той беше превъзходен любовник — тъкмо по вкуса ѝ — пък бе и красив мъжкар, който радва окото. През всичките четири години, които бе живяла с Жения, тя тайно се бе чукала с Вадим, защото беше здрава млада жена с добър сексуален апетит, а слабият, скучен в леглото и при това възгрозен Досюков не можеше да ѝ даде това, което ѝ се искаше и без което не можеше — или не искаше — да мине. Ако не се броеше чернокожият американски журналист Джералд, след ареста на Досюков нито веднъж не си бе позволила някакво сексуално изживяване. А тялото ѝ си искаше своето... И сега, слушайки в

мембраната гласа на бившия си любовник, Наталия осъзнаваше, че нуждите на тялото ѝ ставаха все повече и повече настоятелни. Задоволяването на сексуалния ѝ глад в компанията на Вадим беше безпроблемен и надежден вариант, не беше необходимо да се притеснява дали ще ѝ подхожда партньорът, защото предварително знаеше, че ще я удовлетвори. Не се налагаше да говори нищо, тъй като помежду им всичко бе ясно. Нямаше въобще за какво да се безпокои.

— Идвай — каза решително.

— Кога? Веднага ли?

— Не, първо трябва да изляза, за да свърша някои работи. Хайде де се срещнем в пет. Удобно ли ти е?

— Разбира се, че ми е удобно, Натулик! За теб винаги съм свободен, имай го предвид. Кога да ти позвъня контролно?

— В четири. По това време трябва вече да съм се върнала вкъщи.

— Отбелязвам си. В четири ти звъня и ако не се случи нищо непредвидено, в пет ще бъда при теб.

Наталия се развесели и започна да се приготвя. Надникна през прозореца, прецени какво е времето навън и какво трябва да си облече и извади от гардероба топъл кафяв панталон и дебел плетен пуловер на сиво-бели ромбове. После позвъни на Виктор Фьодорович, пъкна в чантата си натъквания с пари плик и се отправи на делова среща.

Разстоянието беше голямо и Наталия реши да вземе колата си. От една страна, пътищата бяха отвратителни, защото вчера през целия ден бе валил сняг и с метрото се пътуваше далеч по-бързо, но пък от друга, носейки такава сума със себе си, тя не смееше да рискува да пътува с обществения транспорт. Вече два пъти ѝ бяха крали портмонето и страхът ѝ от крадци беше почти панически.

Закъсня малко, но Виктор Фьодорович с нищо не показва недоволството си от този факт. По принцип той беше спокоен и дори невъзмутим човек. Познаваха се от година и половина и за това време Наталия нито веднъж не бе видяла на лицето му нито вълнение, нито уплаха, нито гняв. Изглеждаше така, сякаш доброжелателната усмивка е залепена стабилно на добре очертаните му устни.

— Благодаря ви, гълъбче — рече той, пъквайки във вътрешния си джоб плика с парите. — Това всичко ли е, или остана още нещо?

— Струва ми се, че е всичко — неуверено измънка Наталия. — Тук са петдесет хиляди. Заедно с предишното плащане стават

седемдесет. Ако, разбира се, не сте променил решението си...

— Аз ли? — учуди се Виктор Фьодорович. — Какво говорите, Наташенка? Аз държа на думата си и не променям своите решения.

— Значи сме се разплатили?

— Безусловно.

Тя започна да пристъпва от крак на крак, не знаейки какво още да каже. Може би трябваше да се сбогува? Или да уточни следващата си среща с него? Но защо трябваше да се срещат? Вече му беше дала всичките пари и повече нямаха никакъв повод за среща. Но ѝ бе толкова страшно да остане сама... Все пак Виктор Фьодорович беше опитен, умен и надежден човек, при него всичко се получаваше точно тъй, както го бе планирал. Значи, сбогувайки се, Наталия трябваше да му намекне по някакъв начин, че това не е завинаги.

— Виктор Фьодорович, може бе е нескромно от моя страна, но... Навярно имате добри връзки сред гинеколозите...

— Разбира се — усмихна се широко той. — Проблеми ли имате, гълъбче?

— Сега не. Откъде ще се вземат? Но в бъдеще...

— Наташенка, вие винаги можете да ми позвъните и аз ще уредя всичко по най-добрия начин. В хубаво отделение и с пълна упойка. Правилно ли ви разбрах? Нали за това става въпрос?

— Да-да, благодаря ви — побърза да отвърне Наталия, хващайки се за спасителния пояс. — Че то сега, сам разбирате, как стоят тези неща. Можеш да си навлечеш големи неприятности. Навсякъде има реклами на частни клиници, но е много рисковано да им се вярва. Ще ти лепнат някаква гадост и после цял живот ще трябва да се лекуваш. Или пък лошо ще те почистят. Е, време е да си вървя. Засега не ви пожелавам весела Нова година, ще ви позвъня навръх празника, ако не възразявате.

— Ще се радвам, гълъбче. От сърце ще се зарадвам. Всичко хубаво.

Виктор Фьодорович ѝ помахаше с ръка, но не стана от пейката, преди колата ѝ да се скрие от погледа му.

Наталия Досюкова пътуваше към къщи с чувство на огромно облекчение. Не съжаляваше никак за парите, които току-що бе дала на Виктор Фьодорович. Това не бяха малко пари — напротив, сумата беше доста солидна, но в крайна сметка тя бе получила повече.

Значително повече. Така че работата си струваше парите. Пък и бе станала по-уверена в себе си.

За Наталия Виктор Фьодорович беше нещо като преградна стена между нея самата и тежкия ѝ грях. Ако се откъснеше от него, стената щеше да изчезне и тя щеше да остане лице в лице с кошмара си, за който нямаше прошка.

Денят ѝ бе започнал добре, а ѝ предстоеше още и среща с Вадим...

Пътъом се отби в един голям супермаркет, напазарува за вечеря и се прибра вкъщи, натоварена с пакети. Вадим звънна точно в четири — очевидно също очакваше с нетърпение срещата. Преди той да пристигне, Наталия си взе душ, изми и изсуши със сешоара блестящата си тъмна коса и си сложи дискретен грим — лицето ѝ и без никаква козметика си бе свежо и красиво.

Когато Вадим влезе в жилището ѝ, сърцето ѝ се сви мъчително сладостно. Беше толкова красив, голям, весел и жизнен! Освен това бе любител на хубавата храна и на хубавия, бавен, с вкус и фантазия секс. А какво бе видяла тя за годината, откакто бяха арестували Женя? Кабинети на следователи, на оперативници, на прокурори, съдебни зали, адвокати, свиждания. Сега пък — затворническа зона. И наоколо само мъка и мъка, разбити съдби, наранени души. Съпругата, двете деца и родителите на Борис Красавчиков, за чието убийство бе осъден Женя. Чернееше ѝ пред очите от всичко това.

— Натулик!

Вадим я вдигна на ръце и силно я целуна. Той бе дошъл с колата си, но навън валеше такъв обилен сняг, че якето му беше успяло да се намокри. Докосването до влажната, студена материя беше неприятно и накара Наталия да се намръщи. Това беше първото предупредително звънче. Преди такива неща я възбуждаха, харесваше ѝ напористата грубост на любовника ѝ, харесваше ѝ, когато той, втурвайки се от заснежената улица, я грабваше, както бе още топла от току-що взетия душ, по нещо ефирно прозрачно, и със студените си ръце я притискаше към мокрото си палто.

„Просто съм отвикнала — самоуспокои се Наталия. — Все пак измина цяла година...“

— Влизай.

Тя се усмихна, стараейки се да прикрие объркаността си.

Вадим се съблече и веднага отиде в банята. Наталия разбра, че е решил да започнат със секса, а разговорите и хапването да оставят за накрая. Преди обикновено ставаше точно така, но сега кой знае защо ѝ се искаше да го направят по обратния ред. За пръв път от доста години ѝ трябваше време, за да се настрои психически за секс. Това си бе вече второто звънче и Наталия го чу съвсем ясно.

„Нищо — продължи да си самовнушава, — това се дължи на прекъсването. На това, което ми се наложи да преживея. Като започнем да се любим, всичко ще се оправи от само себе си.“

Не ѝ се искаше да си спомня как само преди няколко дена в чуждия, далечен град не ѝ бе била необходима никаква подготовка, за да хукне подир един непознат американец и да получи най-голямо удоволствие. Страхуваше се да мисли и за това, че в самата нея нещо се бе променило.

Малко по-късно, вече в леглото, с удивление установи, че не изпитва почти нищо. Все очакваше, че ще настъпи онзи сладостен миг, след който удоволствието ще започне да нараства лавинообразно, довеждайки я до възторг и самозабрава. Но бленуваният миг не идваше. Дори нямаше никакво желание да се преструва на възбудена. Вяло отвърщаше на Вадимовите ласки, без да крие скуката и разочарованието си.

Най-сетне той забеляза, че нещо не се получава.

— Какво ти е? — попита я недоволно.

— Нищо, всичко е наред...

— Да не се чувстваш зле?

— Ами... В общи линии — да.

— Защо не ми каза по-рано. Нямаше да дойда. Така само измъчвам и себе си, и теб.

— Не знам, Вадик. Извинявай, не очаквах, че ще стане така. Мислех си, че ще бъде както преди.

— Всичко си е както преди. Правя всичко, което харесваш, а ти лежиш като пън. Слава Богу, за четири години те изучих наизуст.

Вадим се пресегна за цигара, а после се облегна на възглавницата, сумтейки раздражено.

— Извинявай... — повтори Наталия. — Не знам какво ми е. Толкова се радвах, че ще дойдеш. Наистина исках да дойдеш. Много исках. Винаги ми е толкова хубаво с теб.

— Да не си си намерила някой друг, след като затвориха Женя? И новият ти чукач те е научил на други номера?

Тя се ядоса и се отдръпна рязко.

— Имах прекалено много грижи и проблеми, за да си търся нов любовник. Мъжът ми в ареста, следствие, адвокати, съд, касационни жалби, очакване на присъдата, а аз съм вирнала опашката и скачам от легло на легло, защото не съм си намерила друго занимание. Така ли смяташ?

— Добре де, престани да ми се звериш. Хайде да опитаме пак.

— Не!

Наталия стана и отиде в другата стая. Върна се напълно облечена — по панталон и тънък пуловер. Вадим все още лежеше в леглото и прелистваше списанието върху нощното шкафче.

— Това ли беше всичко? — попита я, вдигайки поглед към нея.

— Всичко. Ставай.

— Бива си те — подсмихна се кисело той. — Намерила си си ново хоби — нажежаваш мъжа до бяло и му биеш дузпата. Кой те научи на това развлечение, сладка моя? Или се опитваш да ми отмъстиш, че не ти дадох пари, когато ми поиска?

— Престани — уморено рече Наталия и се извърна.

Дори видът на голото му едро и мускулесто тяло ѝ беше неприятен.

„Господи, какво ми става? — помисли си. — Защо се държа така с него? Вадим за нищо не ми е виновен.“

Приближи се и нежно го прегърна отзад.

— Извинявай, Вадик, аз наистина не разбирам защо се получи така. Бог ми е свидетел, бях сигурна, че всичко ще бъде както преди. Толкова го исках... Прости ми. Може нервите да си казват думата. Преживях една много тежка година...

Той не ѝ отвърна нищо и продължи да се облича, без да я удостои с поглед. По резките му движения Наталия се досети, че е ядосан не на шега. Искаше ѝ се да заглади някак ситуацията, да го успокои. Та нали не ѝ бе направил нищо лошо, освен дето бе изтърсил онази глупост, но в неговото състояние това бе напълно разбираемо. Когато един мъж скърца със зъби от неудовлетворено желание, може да ти наговори какво ли не. У някои мъже в подобно състояние мозъците им направо се гипсират и изключват напълно.

— Хайде да отидем в кухнята. Имам чудесно свинско. Приготвила съм го, както ти го обичаш.

— Ще мина и без него — изръмжа Вадим, оправяйки с вирната брадичка възела на вратовръзката си.

— Хайде де — продължи да настоява Наталия. — Щом не искаш свинско, имам още много други вкусни неща. Ще поседим, ще си поговорим.

Той закопча сакото си и мълчаливо излезе в антрето. Наталия разбра, че си отива, и съвсем неочаквано изпита облекчение. Облегна се на стената, започна да го наблюдава как обува обувките си, как си слага шала, как си облича якето и с всички сили се стараяше да възпре усмивката си.

— Когато си излекуваш фригидността, позвъни ми — подхвърли Вадим на прага и затръшва вратата зад гърба си.

* * *

През втората половина на дългия неделен ден Настя Каменская с часове седя в информационния център, обработвайки по своята програма статистическите данни за престъпността в града. По изключение ѝ разрешаваха да работи с компютъра, за което пък тя трябваше да пише цели раздели в анализните справки, които готвеха сътрудниците на центъра. Числата не съпадаха и на Настя ѝ се налагаше да се връща към самото начало, за да разбере къде изведнъж изчезваха едни престъпления и откъде се появяваха други. Това не беше нещо ново, базата данни за регистрираните престъпления се формираше въз основа на картоните от първичния отчет, които се попълваха на ръка, а след това пак ръчно данните от тези картони се вкарваха в компютъра, така че вероятността от разни грешки беше доста голяма. Освен това, често се случваше потърпевшият да заяви за престъпление, на него му се оформяше картон, данните от който след известно време попадаха в информационния център на ГУВР^[2], а после се оказваше, че не е имало никакво престъпление, че откраднатата уж кола е била оставена от нейния собственик като залог на кредитора — разбира се, не без известен натиск от страна на последния — и че разбойническото нападение в действителност не е

било нищо повече от принудително изплащане на отдавна просрочен дълг, а побоят и хулиганството — плод на не особено добре развитата фантазия на разгневена съпруга или на съсед интригант. Миналия месец тези факти са били класифицирани като регистрирани престъпления, след което през следващия месец ги изключват от данните на предишния и поради това сумата за всеки отделен месец никога не съвпаднаше с показателите на крайната равносметка. Но Настя мъжествено слаломираше през всевъзможните разминавания, защото не можеше да се примири, когато числата в статистиката не се стиковаха дори и само с една единица.

Вече бе успяла да направи доста таблици, когато в компютърната зала надникна старшият програмист.

— Каменская, търсят те от дежурната, позвъни им.

Тя със съжаление се откъсна от компютъра и се отправи към телефона.

— Ася, много те иска гражданката Исиченко — съобщи ѝ дежурният по град, Кудин, симпатичен и весел мъж, когото Настя познаваше от дълги години.

Той постоянно я подкачаше заради нейния работохолизъм и заради страстта ѝ да решава интелектуални задачи.

— Кой?

— Людмила Николаевна Исиченко. Познаваш ли такава?

— Познавам я. Къде е тя?

— Изпратих я в бюро за пропуска. Седи там и те чака. Зоя ти звъни, а теб те няма на работното ти място. Започнах да те издирвам на всички телефони и Гордеев ми каза, че си под режим.

— Васенка, ей сега ще се обадя да ѝ напишат пропуск, а ти ми направи една приятелска услуга и кажи на някого да ми я доведе. Вече тичам към хралупата си.

— Отдалеч ли тичаш? Откъде успях да те измъкна?

— Работех на Ларисината машинка. Ще ми послужиш ли?

— Добре де, мога ли да ти откажа.

Настя грабна разпечатаните таблици и се понесе към кабинета си. Исиченко се бе явила сама. И то не кога да е, а в почивния ден. Значи нещо ѝ пареше под краката. Интересно, какво ли се бе случило?

Оказа се, че днес Исиченко се изявява в зелено. Блатистозелен панталон, отровназелена шапка и шал в същия цвят, а като своеобразен

венец на ансамбъла — късо палто от боядисани в зелено кожи от норки.

Веднъж Настя бе видяла такова палто в някакъв бутик и числото, изписано на етикета с цената му, съдържаше главозамайващо количество нули. Тя с усилие откъсна очи от зеленото пиршество и се вгледа в лицето на жената. Сякаш Исиченко беше по-бледа от обикновено, но като цяло изглеждаше доста по-спокойна, отколкото при предишните им срещи.

— Аз поразмислих над това, което ми казахте — поде тя направо от прага, — и реших да си призная.

— Седнете, моля — меко ѝ рече Настя, стараейки се да прикрие вълнението си. — Ако желаете, можете да свалите палтото си, тук при нас е топло.

Исиченко се разположи на стола срещу нея, но не се съблече, а само се разкопча. Под палтото ѝ се оказа тревистозелен пуловер.

— Слушам ви внимателно, Людмила Николаевна.

— Дойдох да си призная убийство.

Настя мълчеше. Тя просто не знаеше как да се държи и какво да каже, когато психично болен човек правеше признания, че е извършил престъпление. Да се престори, че ѝ вярва? Или обратното — че не ѝ вярва? Имайки предвид инцидента със Светлана Параскевич, не биваше да забравя, че тази жена можеше да бъде и опасна. Чудеше се как най-правилно да построи разговора, че да не провокира агресивността ѝ.

— Слушате ли ме наистина? — настоятелно попита Исиченко. — Казах, че искам да си призная убийство.

— Признавайте. Слушам ви.

— Аз убих Леонид.

— Сигурна ли сте в това?

Исиченко се намръщи.

— Разбира се, че съм сигурна. Аз го убих и си го спомням много ясно.

Настя бързо извади диктофона от бюрото си и го включи.

— Нали не възразявате, ако нашата беседа се записва?

— Не възразявам. Записвайте, щом е необходимо.

— Тогава давайте поред от самото начало.

— От какво начало?!

Людмила явно започваше да става раздразнителна и Настя мислено се наруга на неправилния тон.

— Какво начало би могло да има в едно убийство? Застрелях го и край. Както ме помоли.

— Той ли ви помоли за това?

— Естествено. Иначе защо трябваше да го правя?

— И кога ви помоли Леонид?

— Два дена, преди да изтече годината. Каза ми, че не можем да бъдем заедно в земния живот, защото прекалено много неща го задържат тук. И за да бъде с мен, той трябва да умре именно в деня, когато се навършва една година от нашата последна среща.

— А не ви ли обясни защо точно в този ден, а не по-рано или по-късно?

— Защо са нужни обяснения? Той каза така и това беше достатъчно. Дочул е глас, който му посочил пътя на любовта и на висшето предопределение. Коя съм аз, че да се съмнявам с неговите слова и да му задавам въпроси? Какво право имам за това?

— Защо сте сигурна, че ви е телефонира именно той, а не някой друг, чийто глас прилича много на неговия?

— Не ме правете на идиотка! — ядоса се Людмила. — Аз съм абсолютно сигурна, че ми се обади именно той. Не забравяйте, че Леонид ми се явява след смъртта си. Ако не ми е звънял той, щеше да ми го каже сега.

— Добре. Значи Леонид Параскевич ви телефонира и ви помоли да го убиете. По какъв начин?

— Каза ми, че трябва да го застрелям.

— Имахте ли оръжие?

— Не.

— Тогава с какво трябваше да го застреляте?

— Леонид ми каза, че оръжието ще бъде скрито на стълбището в сградата, където живее. То ще бъде заредено и приготвено за стрелба. Аз само трябва да го изчакам да излезе от асансьора и да стрелям.

— Една минутка.

Настя притисна с пръсти слепоочията си.

— Недейте толкова бързо. Той ви е казал, че трябва да го застреляте. А вие какво му отговорихте?

— Отговорих, че ще изпълня волята му. Аз не смея да му противореча. Той е гений, носител е на висшия разум. Той по-добре знае как е правилно да се постъпи.

— Той ли ви посочи времето и мястото, където трябва да се състои убийството му?

— Да. Каза ми, че трябва непременно да стане в деня, когато изтича предопределеният свише едногодишен срок на нашата разлъка за изкуплението на греха ни.

— И къде?

— В сградата, където живее. Каза ми, че ще отиде у своите родители и при приятелите си, за да се прости с тях, защото в земния си живот повече няма да се видят, и около полунощ ще се върне вкъщи. Аз трябва да стоя на стълбищния балкон и да чакам появата на колата му. Когато видя, че влиза във входа, трябва да се приготвя, да отворя вратата към коридора и като излезе от асансьора, да стрелям.

— Точно така ли направихте?

— Направих така, както ми нареди. Изпълних всичко съвсем точно.

— Той каза ли ви колко пъти трябва да стреляте?

— Не. Каза ми да стрелям, докато умре.

— И колко пъти стреляхте?

— Четири или пет. Не, четири.

— И после какво стана?

— Отидох си.

— Къде е оръжието? Вкъщи ли го държите?

— Не, оставих го там, до асансьора. Леонид ми каза, че трябва да го хвърля.

Всичко съвпаднаше до най-малки детайли. Откъде Исиченко би могла да знае всичко това, ако не е убила Параскевич? Следователят не беше я разпитвал нито веднъж, Настя също не ѝ бе разказвала нищо. Людмила обаче бе присъствала на погребението на Леонид. Може би там бе дочула това-онова? Но са ѝ били нужни детайли — колкото се може по-много детайли, които не е могла да узнае, просто вслушвайки се в траурната тълпа. Нещо повече — трябвали са ѝ изключително специфични подробности. Като се вземеше предвид болната психика и податливостта към внушения на жената, би могло да се предположи, че някой много ловко се възползва от това, изобразявайки призрака на

покойния Параскевич и карайки я да се признае виновна за престъпление, което не е извършила. В тълпата, разбира се, не би могла да узнае кой знае колко, но истинският убиец би могъл да инструктира Людмила, да ѝ разкаже подробно всичко, както е станало в действителност. Невъзможно бе да се предвидят теоретично всички варианти.

— На коя страна се отваря вратата между балкона и коридора?

Исиченко се замисли за миг, сякаш изравяше от паметта си онази нощ.

— Там има две врати — отвърна тя. — Първата се отваря към балкона, втората — към коридора.

— От кой асансьор излезе Леонид? От големия, товарния, или от малкия, който е предназначен за четирима души?

— От големия. Защо ме питате? Нима не ви е известно?

— Искам да се убедя, че паметта не ви подвежда. Сигурно си давате сметка, че признанието в убийство е сериозна работа.

— Разбира се, разбира се — закима Людмила. — Питайте.

— Какви други коли спираха пред сградата, докато чакахте Параскевич?

— Сигурно няма да си спомня всичките. Дойде един сребрист форд и паркира точно под балкона.

— Кой слезе от форда?

— Мъж и жена. Жената носеше дълга рокля и отгоре — късо кожухче.

„Всичко е точно така — помисли си Настя. — Имало е такива свидетели, те живеят на четиринадесетия етаж. Нея вечер са се връщали от банкет.“

— Още какви коли си спомняте?

— Ами още... Имаше още една такава дълга кола, не знам как се нарича. Паркираха я малко по-далеч и от балкона виждах само част от предницата ѝ.

— И кой пристигна с нея?

— Някакъв мъж с кучето си.

— Голямо куче ли?

— Не дребосъче, носеше го на ръце.

„И това го е имало. Господи, нима сама го е убила? Ех, ако всички престъпления се разкриваха така! Убиецът се поизмъчва,

поизмъчва и си признава след две седмици. И какво да правя сега с тази убийца? Та тя е абсолютно луда. Не мога да я затворя в килията. Там или ще побърка всички, или ще направи някоя поразия.“

— Людмила, разбирате ли добре какво става тук между вас и мен? Вие ми се признавате за извършител на тежко престъпление. И ако съдът ви сметне за виновна, заплашва ви сурово наказание.

— Да, разбирам — спокойно отвърна Исиченко, но блясъкът в очите ѝ не се хареса на Настя.

— Готова ли сте да повторите признанието си в присъствието на следователя и да подпишете протокол, в който ще бъдат записани думите ви.

— Готова съм, ако това няма да ми отнеме много време.

Настя бързо набра телефона на Олшански. Жена му ѝ каза, че Константин Михайлович бил „под режим“, но тя не го откри и в прокуратурата. Позвъни на още няколко телефона, докато най-сетне ѝ обясниха, че Олшански отишъл в някаква изборна секция, понеже някой се обадил по телефона и съобщил, че там е поставена бомба. Настя съвсем се обърка, защото не знаеше как да постъпи.

— Людмила Николаевна, бихте ли написала всичко, което току-що ми разказахте?

— А следователят?

— Не мога да го намеря, извикали са го по служба. Разбира се, би ми се искало да го дочакате, но тъй като вие ме помолихте да не ви задържам дълго, за всеки случай напишете собственоръчно признанието си.

— Добре — въздъхна Исиченко. — Ще го напиша, щом така трябва.

„Няма да струва и пукната пара това признание, дори и собственоръчно да е написано. Единствената улика е съпадението на детайлите. Ако си беше признала веднага, би могло да се поработи със следите. Но след три седмици и при такова време какви ти следи...“

— Как бяхте облечена в момента на убийството?

— В яке — учудено вдигна очи Исиченко.

— Какво именно?

— Черно кожено яке с дебела подплата.

— Къде е то сега?

— Вкъщи е, в гардероба.

— Ще трябва да ви го вземем.

— Разбира се, щом е такъв редът.

„Вече е по-добре — отдъхна си Настя. — На якето би трябвало да са останали следи от барут. Ако няма такива, значи признанието ѝ е чиста лъжа. Или е продукт на болното ѝ въображение, или прикрива някого, който ѝ дърпа конците като на безмозъчна марионетка.“

— Какво беше оръжието? Пистолет или револвер?

— Но аз го оставих там, до Леонид. Нима не го намерихте?

— Намерихме го.

— Тогава защо ме питате?

— Така е прието, такива са правилата.

— Пистолет.

— Каква марка?

— Не разбирам от пистолети. Но този беше със заглушител.

— Съвсем сигурна ли сте, че е било пистолет? Нали не разбирате?

— Леонид ми каза, че ще бъде скрит пистолет. И освен това знам, че револверът има барабан, а пистолетът — пълнител.

— С голи ръце или с ръкавици държахте оръжието?

— С ръкавици.

— Къде са те сега?

— Вкъщи.

— И тях трябва да ги вземем.

— Моля, щом трябва.

„Още по-лесно става. Интересно, защо не е изхвърлила ръкавиците? За якето е разбираемо, то е скъпо, дожаляло ѝ е за него. Но пък ръкавиците? Защо ще ги държи вкъщи? Нима напълно се е притъпило чувството ѝ за самосъхранение? Или тя не чете криминални романи и не знае, че на ръкавиците, както и по кожата на ръцете, остават частици барут? А освен това и следи от оръжейна смазка...“

— Къде беше скрит пистолетът? На кое място?

— Между вратите, през които се минава от балкона към стълбището. Те също са двойни и между тях навътре има една такава ниша. В тази ниша се намираще кутията, а в нея беше пистолетът.

— Каква кутия? Опишете я.

— Как бих могла да я опиша? — учуди се Исиченко. — На стълбището лампите не светеха, беше тъмно като в рог и аз я намерих с напипване. Леонид ми каза, че ще бъде там, и тя беше там.

— Поне приблизително. От обувки ли беше, от торта ли? На каква ви приличаше?

— Не беше от торта, сигурна съм. Кутиите за торта обикновено са квадратни, а тази като че ли беше от обувки, но някак по-особена...

— В какво се изразяваше нейната особеност?

— По размери приличаше, но на опипване беше друга. Не беше грапава, а гладка.

„Дявол да я вземе тази убийца шизофреничка. При огледа действително са намерили кутия и именно там, където тя каза. Кутията била от магнетофон, облепена с пъстра гланцирана хартия. Не я дали за експертиза, защото решили, че някой просто я е изхвърлил. Ако Исиченко е инструктирана, то това трябва да го е направил много умен, и предвидлив човек, който е взел предвид обстоятелството, че на стълбището е абсолютна тъмнина и тя не би могла да разгледа кутията. Ако ми беше казала, че е от магнетофон, веднага щях да я улича в лъжа.“

Настя замълча, а Людмила отново се приведе над бюрото и продължи да твори собственоръчното си признание в убийство.

„Много лошо, че Олшански го няма. И интересно, къде е тази кутия? Не дай си, Боже, да са я изхвърлили... Кой би могъл да предположи, че тя има отношение към престъплението...“

Спомни си, че днес в бюфета бе видяла експерта Олег Зубов, и посегна към телефона. Олег беше известен „Плюшкин“, никога нищо не изхвърляше, при него всичко се трупаше с години и не се губеше.

— Олежик, имам един нескромен въпрос — започна тя.

— Ще почерпиш ли?

— Добре де. Само ми отговори, моля ти се, имаш ли нещо във връзка с убийството на Параскевич?

— За писателя ли?

— Тъхъ.

— Не, Настя, не съм се занимавал с писателя. Баба Света. Тя е била дежурна тогава и е ходила на местопрестъплението. Ти я познаваш добре. Пази образците, които събира, като квачка пиленцата си. Не доверява експертизата на никого и всичко си върши сама.

— Но днес, естествено, я няма — обречено въздъхна Настя.

— Днес, естествено, я има. Само две такива психарки има на „Петровка“ — ти и тя. На нея не ѝ е интересно въкъщи, обича работата си повече от всичко на света.

Светлана Михайловна Касянова беше едра, възпълна дама на средна възраст, с вечно недоволно изражение на лицето и с оглушителен весел смях. Никакво седене въкъщи с внуците не признаваше, а на криминалната експертиза служеше горещо и предано почти три десетилетия. Олег Зубов беше неин ученик, затова си позволяваше да я нарича баба Света дори в очите и беше един от немногото сътрудници на ГУВР, които не се бояха от нея. Касянова имаше остър и доста несдържан език, нагрубяваше надясно и наляво, но трябваше да ѝ се признае, че ако някой си изпатеше, то бе само в интерес на работата.

Настя се зае да ѝ звъни, само че телефонът ѝ непрекъснато даваше заето. По-лесно бе да притича до кабинета ѝ, но не можеше да остави Исиченко сама. Най-сетне в слушалката прозвуча дълъг сигнал.

— Слушам! — последва след малко и хриплив глас.

— Светлана Михайловна, безпокои ви Каменская, добър вечер.

— Шегуваш ли се, момиче? Какво ѝ е добро на вечерта? Само главоболия.

— Светлана Михайловна, обаждам се във връзка с убийството на Параскевич.

— Какво за него? Още нещо ли си разровила?

— Почти. Спомняте ли си, че момчетата бяха намерили една кутия на стълбището?

— Имаше такава нещо — потвърди Касянова. — И какво е станало с кутията?

— По-скоро аз исках да ви попитам какво е станало с кутията. Случайно да не сте я изхвърлила поради ненужност?

— Ти, момиче, не ме разпитвай, не си следовател. Казвай за какво става дума?

— Появиха се данни, че в кутията се е намирало оръжието, с което е убит Параскевич. Има ли възможност да се провери това?

— Кога трябва да стане?

— Светлана Михайловна...

— Стига, Каменская! Какво ме баламосваш! Кой води делото? Костя ли?

— Да, Олшански.

— Тогава защо ти ми се обаждаш, а не той? Костя не знае ли за тази нещастна кутия?

— Точно там е работата. Отишъл е на произшествие и не мога да се свържа с него. А ми трябва срочно. Още сега.

След като произнесе последните думи, Настя инстинктивно зажумя. Още никой не си бе позволявал такава наглост с баба Света. Да ѝ бъде поискано изследване през главата на следователя, при това в неделя вечерта, при това и срочно! В този момент Каменская разбра какво чувства един камикадзе.

— Бива си го нахалството ти, момиче! — ревна Касянова и трясна слушалката.

„Не мина номерът — унило констатира Настя. — Ще се наложи да чакам Олшански. А след това ще стане ясно, че не са приобцили кутията към делото и върви, че я търси из кофите за боклук. Неслучайно Касянова не пожела дори да разговаря за нея. Изглежда кутията действително я няма. Лошо. Но остават ръкавиците и якето. И това е нещо...“

— Ето, написах го.

Исиченко ѝ подаде два листа, изписани с неравен и не много четлив почерк. Настя се зае да чете, стараейки се да — не пропусне нещо, а през това време Людмила бръкна в чантата си и извади шишенце от тъмно стъкло.

— Трябва да си взема лекарството — поясни тя, срещайки Настиния поглед. — Може ли да ползвам чашата?

— Моля — кимна Каменская и отново се зачете в текста.

След малко се дочу някакво бълбукане — Исиченко се бе надигнала от стола си и, отдръпвайки се на крачка от бюрото, изливаше течността от шишенцето в чашата. После застана гърбом към Настя и я изпи на един дъх. Когато отново се обърна, изражението ѝ беше странно отчуждено.

— Ето, това беше всичко — изрече с леко приглушен глас и пак се настани на стола.

— Само още няколко минути, Людмила Николаевна — промърмори Настя, без да откъсва поглед от листа в ръцете си. — Ей

сега ще го дочета и може би ще ви помоля да допишете нещо, ако сте го пропуснала.

— Аз нищо не съм пропуснала...

Настя застана нащрек и остави листа настрана.

— Какво ви е, Людмила Николаевна? — попита разтревожено.

— Нищо.

Исиченко се усмихна измъчено и се взря в очите ѝ.

— Сега вече всичко е наред. Всичко е добере.

— Зле ли се чувствате? Може би трябва да извикам лекар?

— Не се старайте, така или иначе, няма да успеете. Аз отивам при Леонид. Сега вече завинаги ще бъдем заедно.

Смуглото ѝ лице стана пепелявосиво, а после изведнъж се обагри в лилаво-кафяво.

Настя грабна телефонната слушалка.

— Вася! — извика отчаяно, дочувайки гласа на дежурния по град. — Лекар! По-бързо!

Но тези няколко минути, които бяха необходими на съдебния медицински експерт да дотича до кабинета ѝ, се оказаха прекалено много, за да успее да ги преживее изпилата отровата Людмила Исиченко. Когато медикът, придружен от Кудин, се втурна в стаята, тя лежеше на пода и беше мъртва. Окончателно и безвъзвратно.

[1] Питка, симидче, рус — така наричат помежду си оперативните работници своя шеф полк. Гордеев заради плешивата му глава и добродушието му. — Б.пр. ↑

[2] Главно управление на вътрешните работи. — Б.пр. ↑

ОСМА ГЛАВА

Въпреки късния час, в метрото все още имаше много народ. На станция „Бауманская“ от вагона слезе цяла тълпа пътници и Настя седна в ъгъла. Не можеше да проумее какво става около нея. След внезапната смърт на Исиченко още не бе успяла да се овладее напълно. Началникът на отдела, Виктор Алексеевич Гордеев, бе разговарял с нея, стискайки зъби. Личеше си, че е много сърдит и разстроен, но се бе постарал да пощади нервите ѝ.

„Върви си вкъщи, момичето ми — бе ѝ казал, макар в гласа му да липсваха обичайната мекота и съчувствието. — Утре сутринта ще започнеш да даваш обяснения. Поспи и се помъчи да се успокоиш. И обмисли всичко от самото начало, защото ще ти са наложи да обясняваш не само на мен.“

Настя му бе кимнала благодарно и си бе тръгнала от службата.

Пред очите ѝ непрекъснато стоеше виолетово-кафявото лице на Исиченко и перспективата да прекара нощта в празното си жилище ѝ се струваше чудовищна. Това бе един от тези извънредно редки случаи, когато ѝ се искаше някой да я очаква в дома ѝ. Дори и да не бе съпругът ѝ или някой приятел, но поне котка или куче. Някоя жива душа, дишащо и съчувстващо същество. Страхуваше се да остане насаме с постоянно изникващото в съзнанието ѝ лице на умиращата жена и с острото чувство за собствената си вина, че не бе успяла да я спре и да я спаси.

С всеки километър, с който влакът на метрото я приближаваше към апартамента ѝ, този страх ставаше все по-силен и Настя не издържа. Слезе две спирки преди „Шчелковская“, където живееше, и се качи на перона при телефонните автомати.

Иван Алексеевич Заточни се оказа вкъщи.

— Тате — дочу в слушалката гласа на сина му Максим, — леля Настя те търси.

След няколко секунди се обади и самият генерал:

— Нещо случило ли се е, Анастасия?

— Да.

— Мога ли да ви помогна?

— Надявам се, че можете. Ужасно е нахално от моя страна, но бихте ли се поразходил малко с мен?

— Какво? Точно сега ли?

— Да, аз съм наблизно, в метрото.

— Може би ще е по-добре вие да се отбиете у нас? Току-що се върнах от работа, ще вечеряме заедно.

— Иван Алексеевич... Не ми е удобно. Май ще си вървя вкъщи.

— Глупости, Анастасия. Повярвайте, с удоволствие бих се разходил с вас из парка, въпреки че е почти единадесет часа. Но — понижи глас Заточни, — Максим ме е чакал цяла вечер и ми е приготвил вечеря. Исква да ме зарадва и да ми покаже колко е пораснал и колко е самостоятелен. Какво ще стане, ако не побутна нищо на масата и тръгна на разходка с вас? Ще се обиди момчето. А пък, ако вие се присъедините към нас и станете свидетел на неговия триумф, ще му бъде приятно. Така че излизайте от метрото и вървете все наляво, но не много бързо. Максим ще ви посрещне и ще ви доведе у дома. Трудно ще ви бъде да намерите адреса, тук сградите са номерирани много особено, пък е и тъмно.

Настя бе успяла да измине съвсем късо разстояние, когато видя тичащия срещу нея юноша.

— Дайте си чантата — съвсем като възрастен й рече Максим и тя още веднъж се изненада колко много се бе променило момчето напоследък.

Та нали съвсем неотдавна, през лятото, той беше хлапе, излизаше с баща си на сутрешни неделни разходки и се опитваше да изклинчи от упражненията на висилката. А сега до нея крачеше широкоплещест младеж с вече немутиращ глас, не много висок — като баща си — но с атлетична фигура — вероятно като майка си, защото генералът беше възсук и с котешка походка.

— Не се безпокойте, лельо Настя — говореше й пътьом Максим. — Ние с татко ще ви изпратим до вкъщи. Ако, разбира се, не останете да нощувате у нас.

— У вас ли? — изненадано го погледна Настя. — Такива ли са ви плановете?

— Ако стане много късно, можете да останете. Апартаментът ни е голям и има място за всички. Баща ми точно така се изрази: „Ако леля ти Настя не остане да ноцува у нас, ще я изпратим до дома ѝ. По това време не бива да я пускаме сама“.

Настя се усмихна вътрешно на привързаността му да се откъсне от детството си. Само преди минути го бе чула по телефона да се обръща към Заточни с „тате“, а сега в разговора си с нея бе преминал към солидното възрастно „баща ми“.

— Какво се е случило? — попита Иван Алексеевич, посрещайки я в антрето. — Можем ли да го обсъждаме пред сина ми?

— Напълно, няма нищо секретно и неприлично.

— Добре, тогава ще поговорим на масата. Влизайте.

Виждаше се, че Максим действително се бе постарал, приготвяйки вечеря за своя баща генерал, който е принуден да работи дори и в неделите. Даже черният хляб бе нарязан на акуратни триъгълничета и подреден в панерчето на красива пирамидка.

— Лельо Настя, вие за кого гласувахте?

— Какво? — не разбра Настя, която тъкмо се канеше да разкаже на генерала за своята неприятност, като го направеше максимално кратко и едновременно с това не пропусна нищо важно.

— Попитах ви за кого гласувахте днес на изборите?

„Дявол да го вземе, забравих за изборите!“ — изруга мислено тя. Избирателните секции бяха отворени до десет часа и Настя бе планирала на връщане от работа да се отбие и да си пусне бюлетината. Да гласува сутринта, преди да отиде в службата си, не ѝ бе достигнало нито мъжество, нито воля. За тази цел трябваше да стане от сън цял половин час по-рано, защото избирателната секция не ѝ беше на път, а в съвсем различна посока и ако за да помогне на Стасов, бе готова да направи такава жертва, то изборите, според нея, не си заслужаваха. Освен това беше сигурна, че ще успее да изпълни гражданския си дълг, връщайки се от работа. Но след самоубийството, което бе станало в кабинета ѝ, борбата между демократите и комунистите съвсем ѝ бе изхвърчала от главата. А сега вече беше много късно — секциите бяха затворени от един час.

— За никого — призна си. — Не успях. Сутринта отидох много рано на работа, а се връщам едва сега. Възнамерявах да гласувам тази вечер, но имах неприятности в службата и ми се наложи да закъснея.

Що се отнася до това, че бе отишла на работа преди отварянето на изборните секции, Настя, разбира се, излъга. Но нямаше как да обясни на своите домакини, че ѝ е тежко да става сутрин — особено, ако навън е и тъмно — че през първия половин час след ранното ставане с усилие сдържа сълзите си от гняв и обида, задето ѝ се налага да се облича и да тръгва нанякъде, че толкова зле се чувства, че я обхваща такава слабост, че краката ѝ са оловни, а ръцете — от памук, че не я слушат, че ѝ се вие свят. Затова пък през втората половина на деня, след три часа следобед, се чувства пълноценен човек, умът ѝ е ясен и може неуморно да работи до късни доби.

— Как не ви е срам! — упрекна я Максим. — Точно заради такива като вас можем всичко да изгубим. За вас работата е по-важна от нашето бъдеще. Вие сте си уредили живота и ви е все едно кой ще дойде на власт. Ако са комунистите, няма да загубите много, вече сте живели при тях, така че ще съумеете да се приспособите. А ние? Какво ще стане с нас, ако комунистите са мнозинство в Думата? Няма да има никакви платени вузове, никакво обучение в чужбина, никакви пътувания. Няма да има къде да си изкарваме пари. Вие поживяхте след реформата и успяхте поне нещичко да понатрупате, а ние? Ние още не сме работили. И какво да правим, в нищета ли да живуркаме? Разбира се, вие всички сте делови и много заети, а в избирателните секции ходят пенсионерите и бедняците, които обожават комунистите и мразят демократите, защото са сигурни, че при комунистите ще живеят по-добре.

— Максим! Кой те научи да говориш така?

Генералът се опита да прозвучи колкото се може по-строго, но през метала в гласа му все пак се промъкна изумление.

— Нямах никакво право да упрекваш в каквото и да било Анастасия Павловна. Тя е зряла жена, майор от милицията, сама си е устроила живота, без да търси нито помощ, нито подаяния от никого, и сега, когато е на тридесет и пет години, може да постъпва така, както смята за нужно и правилно, да не се съобразява с това, какво ще каже по този повод Максим Заточни, който все още не е направил нищо и с нищо не показал своята значимост, а само му се иска възрастните чичковци и лелички с ръцете си да му изградят такъв живот, в който ще му бъде удобно и комфортно. Надявам се, че ще се извиниш на нашата гостенка, и първата част от конфликта ще бъде изчерпана. Но

има и втора. Знам за какво мислиш и от какво се страхуваш. През последните години у нас вече не е модерно да се учиш добре. Тоест, получавате добри оценки не защото познавате учебната материя, а защото учителите ви ги пишат. Вие вече не сте малки и прекрасно разбирате това. Не се гордеете със знанията си, знаете цената на своите четворки и петици^[1] и се радвате, че не ви се налага да се напрягате. Педагозите просто не могат да се справят с вас, защото не сте мотивирани да получавате знания, и те не са в състояние да ви заставят да учите. Поставят ви хубави оценки от чувство за безизходица, от чувство за безпомощност, а вие нагло ги приемате и им се хилите, и то не скришом, а открито. Защо това стана възможно? Ще ти кажа защо. Защото освен безплатните държавни вузове, за които трябва да се държат сериозни конкурсни изпити, има маса платени висши учебни заведения, където не са необходими никакви конкурси, а само минаваш теста, плащаш си парите и си учи за кеф. А за известна допълнителна сума винаги можеш да се сдобиеш със служебна бележка, че следваш в държавен вуз, и по тази причина до завършването на следването си да не подлежиш на редовна военна служба. След като завършите своя платен вуз, вие вече се готвите за работа в чужбина. Че дори и да останете да живеете там. Всичко това с огромни букви е написано на челата ви и не е тайна за никого. Вашите нафукани платени вузове ви подготвят за мениджъри и ви обещават да ви изпратят на стаж зад граница, а на вас вече лигите ви текат от мерак да останете там. Разбира се, вие ужасно се страхуваме, че този сладък медец може да свърши. Не бихте издържали приемните изпити в държавните вузове, защото отдавна сте престанали да учите както трябва и знанията ви се равняват на нула. Не ви се ще да служите в армията. Да спечелите пари от спекулация и препродажба, вече няма да можете. Така че, скъпи мой сине, никой не е длъжен да решава тези проблеми заради теб и заради цялото твое поколение. Ти ще кандидатстваш в нашия ведомствен вуз, ще държиш изпит на общи основания и аз дори пръста си няма да помръдна да ти ходатайствам. Ако се провалиш, отиваш в армията, за платено следване нито рубли няма да ти дам. Ако сам си изкараш парите, тогава — моля. Повтарям ти още веднъж: като твой баща, аз съм длъжен да те храня, да те обличам и да ти осигурявам безплатен покрив над главата, докато навършиш осемнадесет години. И край. На този свят повече никой — в това число и аз — не ти е длъжен. И

самият ти трябва да се грижиш за бъдещето си, а не Анастасия Павловна, която се осмели да упрекнеш, че виждате ли, тя била толкова заета със своите служебни задължения, че не помислила за твоето щастливо и процъфтяващо безгрижно съществуване. Смятам, че изчерпахме темата и можем да се заемем с вечерята.

Максим се нацупи, но не посмя да напусне масата. В това семейство не бе прието да се демонстрира неприязън.

— Хайде, разкажете, Анастасия, какво ви се е случило.

Настя в сбита форма предаде одисеята на Людмила Исиченко. Иван Алексеевич я изслуша, без да я прекъсва.

— Нужен ли ви е съвет? — попита я, когато тя замлъкна.

— Честно казано, не.

— Това е добре, защото в тази ситуация не бих могъл да ви го дам. Вече нищо не може да се поправи, тъй че няма никакъв смисъл да ви съветвам.

— Страх ме е, Иван Алексеевич. Боя се да остана сама. Виждам я непрекъснато.

— Ще ви мине. И то по-бързо, отколкото очаквате. Тази вечер можете да останете у нас, а и въобще можете да поживеете тук, докато мъжът ви се завърне в Москва.

— Благодаря, но съм свикнала да живея само вкъщи. Кажете ми, но съвсем безпристрастно, много ли е голяма вината ми?

Заточни се замисли, после се усмихна скъпернически.

— Анастасия, човек с тежко болна психика е като тигър, измъкнал се от клетката си. Не е възможно да се предвиди поведението му и той не може да бъде управляван. Дори на някого това да се удаде, дори някой толкова добре да е изучил и разбрал реакциите на болния, че да е в състояние да го манипулира, така или иначе, в един прекрасен момент този болен ще е извън контрол. Можеш да вземеш тигъра още като бебенце на две седмици, да го отхраниш с биберон, да го слагаш в собственото си легло, да не спиш нощем, когато е болен, но никой никога не може да ти гарантира, че помирисал кръв, той няма да ти прегризе гърлото. Чувате ли, Анастасия? Никой и никога. Хищникът си е хищник, а психично болният — психично болен.

— Аз бях длъжна да почувствам, че тя си има нещо лошо на ума.

— Нищо не сте била длъжна, защото не сте психиатър и не са ви учили на това. Дори на лекарите не търсят отговорност, когато техните

болни посягат на живота си. Именно защото те са болни и е невъзможно да се проникне в душите им. То дори и на здравия няма да проникнеш.

— Все едно, трябваше да го почувствам — упорстваше Настя. — Тя беше подозрително сговорчива, съгласяваше се с всички мои молби. Да дочака следователя? Моля. Магнетофон? Моля. Собственоръчно признание? Моля. Трябваше да бъда нащрек.

— Не сте права — търпеливо възрази генералът. — Ако ставаше дума за човек, когото отдава и добре познавате, тогава бих могъл да се съглася, че като ви е известен неговия несговорчив и неотстъпчив характер, е трябвало да усетите, че има нещо недобро, щом е започнал да проявява неочаквана сговорчивост и податливост на увещания. Колко пъти сте се срещала с тази жена?

— Три. Два пъти през седмицата и последния — днес.

— Тогава за какво въобще говорим? Познавате я само от няколко дена, срещала сте се с нея три пъти, какви претенции могат да бъдат предявени към вас? Избийте си от главата мисълта за своята виновност. На ваше място бих мислил само как да се оправя с нейните показания, как да си изясня дали е написала истината в самопризнанието си или е изпълнявала нечия чужда воля. Действително ли е убийца или тук има място някакво самонаклеветяване в нечии интереси. Вие сте професионалист, тъй че дръжте се като професионалист и не изпадайте в истерия.

„Самонаклеветяване... Молбата на Стасов. Добре че се сетих.“

— Иван Алексеевич, вчера при мен идва Стасов и ме помоли да поговоря с вас.

— Давайте. Нещо за Поташов ли?

— Познахте. Разбира се, за Поташов. Цялата тази ситуация го смущава, но той се стеснява да ви попита.

— Кой? — гръмко се засмя Заточни. — Стасов да се стеснява? Той през целия си живот не се е стеснявал от нищо. Дори е нахалник.

— Наистина ме у неудобно да ви попита.

— А на вас удобно ли ви е?

— И на мен не ми е удобно, но да се измъчвам в догадки, е още по-лошо. Затова реших да ви питам.

— Питайте тогава. Максим сложи чайника на печката.

— Накратко казано, Стасов се безпокои, че вие бихте могъл да имате някакъв личен интерес в делото на Досюков. И на него не му се иска да извърши нещо във ваша вреда, а да не се заема въобще, не може, защото вие сте го помолил.

— Ясно — кимна генералът. — Значи така, Анастасия. Вече ви казах, че Николай Григориевич Поташов съм го виждал само един път в телевизионното студио. Делото на Досюков се водеше в моето управление, веднага го взехме от районното, защото потърпевшият е генерален директор на фирма, която подозираме в най-различни лоши неща, а убиецът — президент на голямо акционерно дружество. Съгласете се, че имахме всички основания да смятаме, че един зъбат крокодил е убил друг не по-малко зъбат заради нещо, което не са си поделили именно по наша линия. Наистина, после се изясни, че това няма никакво отношение към организираната престъпност и убийството е извършено от ревност. Потърпевшият, Борис Красавчиков, си е позволил някакви недвусмислени действия спрямо годеницата на Досюков. Това е и всичко. Но Досюков се запънал и не искал за нищо на света да си признае. Никога не съм го познавал лично, по време на следствието не съм го виждал нито веднъж и както навярно разбирате, той въобще не ми е нужен. Тези дни ми позвъни Поташов — дали му телефона ми от студиото — и ме попита дали не познавам някой частен детектив, който би се заел да поработи над едно незаконно осъждане и евентуална реабилитация. Не го попитах за кого точно става дума, тъй като това не ме интересуваше особено, но си спомних за Владислав и му се обадох. Умен е, опитен, двадесет години в следствието е бил, има лиценз за такава работа. Какво повече би могло да се желае? Това е цялата история. А той какво си е помислил?

— Ех, Иван Алексеевич, сякаш не знаете какво би могъл да си помисли в такава ситуация един опитен и умен детектив. Всичко това си го е помислил.

— Дааа — поклати глава Заточни. — Обучих го по собствения си терк. Одрал ми е кожата. Значи е сигурен, че Досюков е виновен, но иска да се измъкне от килията. И си мисли, че и аз искам това. Добре, Анастасия, предайте му да работи спокойно. Аз нищо не съм длъжен на този Поташов, затова, ако на Владислав не му се харесва работата, нека се откаже от нея с чиста съвест. Още нещо. По делото работиха мои подчинени. И ако се окаже, че Досюков е невинен, ще ми се

наложи да изяснявам как е станало така, че моите хора са събрали улики срещу невиновен, при това такива улики, на които следователят и съдията са повярвали. Може би ще се окаже, че уликите са събирани не от моите момчета, а от самия следовател. Но ако в това са замесени сътрудници на моето управление, ще трябва да взема най-твърди мерки. А после точно такива мерки, ако не и по-твърди, ще бъдат взети по отношение на мен, защото аз отговарям за тяхната работа. И от тази гледна точка аз съм заинтересован Досюков да се окаже все пак виновен. Но както разбирате, това въобще не означава, че намерявам на Стасов да води необективно частно разследване. Просто искам и вие, и той ясно да разберете, че нямам личен интерес в оправдаването на Досюков.

Мълчаливо пиха чай със сладки, купени от близкия магазин, и Настя се надигна.

— Значи няма да останете? Твърдо сте решила да си отидете къщи? — попита Иван Алексеевич, последвайки я в антрето.

— Ще си вървя — кимна тя. — Не обичам да спя на чужди дивани, дори и ако те се по-удобни от моя.

— Ще ви откарам.

Слязоха долу и се качиха в светлата волга на Заточни.

— Струва ми се, че синът ви се обиди — вметна Настя. — Когато ме посрещна на улицата, каза, че заедно ще ме изпратите. А тръгваме без него.

— Това е, защото не се държи както трябва. Трябваше да ви се извини, но не го направи. Ако ви се беше извинил, щях да му позволя да вземе участие в нашия разговор и инцидентът щеше да бъде приключен. Но не ви се извини. Така че нека сега се измъчва от подозрения по мой и ваш адрес.

— Подозрения ли? Не ви разбирам, Иван Алексеевич?

— Не се горещете, Анастасия. Разбирате, че колегите могат да си измислят най-различни сплетни, „обясняващи“ нашето познанство и приятелството ни, но у шестнадесетгодишно момче версията може да бъде само една. За други не му достигат ум и опит. Ако бяхте останала у нас, той щеше да се увери, че спим в отделни стаи. Ако го бях взел със себе си да ви изпратим, щеше да стане очевидец, че ви докарвам до вашия вход и ви оставям. А така илюзията му е пълна, че ние чисто и

просто го елиминираме. Уверявам ви, че той сега седи, гледа часовника и пресмята колко време е пътят до жилището ви и колко обратно.

— Но Максим не знае къде живея.

— Точно така. Затова, когато и да се върна, няма да разбере дали съм се забавил някъде или не.

— Не го ли съжелявате? Момчето е изнервено.

— Нека. Ако не нервничи и не страда, няма да си изгради характер.

— Даже за такива глупости?

— Даже. Между другото, отношенията на бащата към жените и собствената оценка на тези отношения не са чак такива глупости. Странанията по този повод правят човека по-мъдър.

Пътят с кола от Измайлово до Настиния апартамент беше съвсем къс и пред входа Настя отново бе обляна от вълна на ужас, поглеждайки към тъмните си прозорци.

Заточни забеляза напрегнатото ѝ лице.

— Още не е късно да размислите, Анастасия — рече ѝ, взирайки се внимателно в нея. — Може би все пак ще се върнем у нас?

— Не — поклати глава тя. — Трябва сама да се справя. Благодаря ви за всичко, Иван Алексеевич — и за гостоприемството, и за вечерята, и за разговора, и за съчувствието. И за предложението да нощувам в дома ви. Много съм ви благодарна, но наистина съм длъжна сама да се оправя.

Беше един часа след полунощ, затова Заточни влезе заедно с нея в асансьора и почака, докато Настя отключи входната врата на апартамента си.

— Питам ви за последен път. Няма ли да се върнете?

— Не.

— Тогава лека нощ.

— Лека нощ и на вас, Иван Алексеевич.

Вътре съвсем ѝ прилоша. Страхуваше се да изгаси лампите и сега за пръв път си помисли, че хората, на които им се явяват покойници, не е задължително да бъдат побъркани.

* * *

Понеделнишкото утро сервира много изненади на следователя от градската прокуратура Олшански. За самоубийството на Людмила Исиченко той бе узнал още снощи, а тази сутрин едва бе влязъл в кабинета си, когато му позвъни експерт Касянова.

— Костя? — с гръмовен бас извика тя в слушалката. — Ти защо, мамка ти, позволяваш да ти се бъркат в работата?

Светлана Михайловна беше с десет години по-възрастна от него, помнеше го като новоизлюпен следовател — стеснителен, неопитен — и още от онези далечни времена го предпазваше от постоянните опити на колегите му да въвлекат младичкия Костик в някое мръсно запиване с изобилие от водка, с мизерно мезе и съмнителни женоря.

— Какво си въобразява тази твоя Каменская? — продължаваше да се дере Светлана Михайловна. — Вчера ме накара да работя почти до среднощ, а самата тя се чупи нанякъде и дори не благоволи да ми се обади, принцесата му с принцеса.

— Поспри се малко, Светлана Михайловна, и започни отначало, защото не разбрах за какво става въпрос.

— Че тя нищо ли не ти е казала? Не разговаря ли вчера с теб?

— Не, говорих с нейния началник, Гордеев. При тях е имало чепе^[2], свидетелката по делото на Параскевич се е отровила направо в кабинета на Каменская.

— Ама че работа! — съчувствено измърмори Касянова. — Горкото момиче, ще има сега да ѝ пати главата. Роднините на тази свидетелка непременно ще предявят претенции — Каменская, значи, със своите капризи и опити да я обвини я докарала до умопомрачение. Познато ни е, сърбали сме такава попара. Костя, а ти знаеш ли за кутията или не?

— Не знам за никаква кутия.

— Тогава с две думи. При огледа на мястото, където е убит Параскевич, на стълбището беше открита празна кутия от магнетофон. Аз я прибрах просто така, за всеки случай, но тъй като ти се отнесе пренебрежително към нея и не назначи никаква експертиза, тя досега се търкаляше в шкафа ми, опакована в целофанче. И ето че снощи ми позвъни Каменская и ме помоли да огледам кутията за оръжейна смазка и въобще дали е държано оръжие в нея. Аз ѝ викам: Костя знае ли? Защо той лично не ми се обади? А тя ми отвърна, че си отишъл на произшествие, че не могла да те намери, а работата била спешна. Щом

е спешна, значи е спешна. Захвърлих всичко останало и започнах да душа тази въшлива кутия от всички страни. Всичко направих, всичко написах, втурнах се да ѝ звъня, а от нея няма никаква следа. Дори не се поинтересува от резултатите и си отишла. Само да знаеш колко се бях ядосала! Но сега вече разбирам защо не ми се е обадила. Не ѝ е било до това.

— Благодаря ти, Михайловна, хубав човек си ти. Виж какво, а ние с теб нищо ли не сме нарушили?

— В какъв смисъл?

— В смисъл за тази кутия. Нали не е вписана в протокола? А после ще кажат, че сме я намерили кой знае къде и сме я лепнали за делото. Аз не си спомням добре, не съм бил при огледа на трупа и приех делото чак след цяло денонощие.

— Ама че тъпанар си, Костик. Че аз с работата си на експерт две деца отгледах и по-големия си внук на училище изпратих. Дори не бях омъжена, когато започнах да работя. А ти ми задаваш такива въпроси. Не те ли е срам?

— Срам ме е, Михайловна. Казах го ей така, за всеки случай.

Олшански тъкмо затвори апарата и понечи най-сетне да съблече палтото си, когато телефонът отново иззвъня. Той със съжаление погледна книжата, които се бяха намокрили от разтопения сняг, капещ от ръкава му, и пак вдигна слушалката.

— Константин Михайлович! — дочу глас, който го накара да потръпне. — Обажда ви се Галина Параскевич. Трябва да се срещна с вас. Ще пристигна точно след четиридесет и пет минути.

— Момент, Галина Ивановна. Не мога да ви приема след четиридесет и пет минути, защото съм извикал някои хора.

— Тогава ми определете друго време — настоя Параскевич. — Но да е колкото се може по-скоро. Много е важно. Става въпрос за Лъонечка.

— Почакайте, ако обичате.

Олшански стисна слушалката между коленете си, за да изолира микрофона и посегна към вътрешния телефон, който също можеше да излиза на градска линия, като се завърти осмицата.

— Настя — рече нетърпеливо, — можеш ли да дойдеш при мен в прокуратурата? Параскевич-старша има нещо спешно. Искам и ти да го чуеш. Оперативка ли? По дяволите, забравих. Тогава кога? Към два?

Добре, ще я поканя за два часа. Да, Настя, обади се на Светка, на Касянова. Тя ужасно ругае. Не, няма да те убие, в течение е на твоите неприятности. Чао засега.

До два часа Константин Михайлович трябваше да успее да свърши доста неща — да проведе планираните разпити и очната ставка, да изготви обвинителното заключение по едното дело и да формулира въпросите към експертите по друго, а така също да напише документ за удължаване срока на предварителното разследване по сложно дело за тройно убийство и да го даде на прокурора за подпис. Не би било лошо и да хапне, но за това не му остана време. Връщайки се към кабинета си в два без пет, той видя Настя да стои в коридора редом със свидетелите и потърпевшите, извикани от следователите, чиито кабинети се намираха в съседство.

— Отдавна ли чакаш? — попита я, докато отключваше вратата.

— Отдавна — отвърна Каменская с някакъв уморен и безизразен глас.

Олшански се взря внимателно в нея. Под очите ѝ имаше тъмни кръгове, а кожата ѝ не беше млечнобяла, както обикновено, а сиво прозрачна.

— Какво ти е? Болна ли си? Да не си хванала грип?

— Страдам.

— Заради Исиченко ли?

— Да.

— Изплаши ли се? Или се чувстваш виновна?

— И едното, и другото.

— Напразно. Ти притиска ли я? Заплашва ли я?

— Няма такова нещо. Тя дойде сама и направо от прага ми заяви, че иска да се признае за убийца на Параскевич. Не ѝ повярвах и започнах да ѝ задавам уточняващи въпроси, после я помолих да напише всичко собственооръчно. Беше абсолютно спокойна, не плачеше, не викаше, дори не я забелязах и да нервничи.

— Кой друг беше там? Имаше ли свидетели?

— Не, но записах целия ни разговор на магнетофонна лента.

— И на лентата всичко ли е точно така, както ми го обясняваш? Тихо, спокойно, без сълзи и истерия?

— Можете да я прослушате.

Настя извади касетата от чантата си и я подаде на следователя.

— Ношиш я със себе си? — усмихна се той и я пхна в чекмеджето на бюрото си.

— Знаех си, че ще ми я поискате. Така че по-добре веднага да ви я дам да я прослушате, отколкото три дена да доказвам, че не съм камила, не съм тъпачка и не съм мръсница.

Гласът на Настя подозрително изтъня и се извиси.

— Хей, тихо, тихо, какво ти става — започна да я успокоява Олшански. — Овладей се, защото онази кокошка ще пристигне всеки момент. Добре знаеш, че ти вярвам, винаги и във всичко съм ти вярвал, дори и в онези далечни времена, когато се карахме и се перчехме един на друг. Като си отиде Параскевич, ще послушаме заедно какво ти е разказала Исиченко. Искаш ли вода?

Тя кимна мълчаливо и стисна здраво зъби, за да сдържи сълзите си. Тази сутрин на „Петровка“ бе успяла да улови няколкото коси погледа, които ѝ бяха хвърлени от страни, и бе разбрала, че вече са тръгнали коментарите, и то доста активно. Събитието само по себе си бе извънредно, а освен това не беше скоропостижна смърт, а самоубийство. И за какво говореше то? Ами за това, че Каменская е изтормозила нещастната жена. Вече ѝ се бе наложило да напише обяснение и да понесе не най-приятното събеседване с генерала. Добре, че Гордеев я бе придружил при шефа и в негово присъствие не ѝ бе било чак толкова тежко.

„С вас, Каменская, ние живеем като върху буре с барут — бе ѝ казал генералът. — Току-що се измъкнахте от едно служебно разследване и веднага нагазвате в друго. Ако продължавате непрекъснато да ни носите чепе-та, ще ни се наложи да си помислим над вашата трудоизползваемост.“ Хубаво бе, че поне Олшански не се съмняваше в нея.

Този път Галина Ивановна Параскевич закъсня с петнадесет минути. Лицето ѝ бе злобно и надменно, сякаш се бе явила на преговори във вражеския стан.

— Вчера при мен дойде някакъв си журналист и ме помоли да му разкажа за Лъоня, за неговия живот и за неговите книги. Аз се поинтересувах какво е предизвикало вниманието му към сина ми. И знаете ли какво ми отговори той? Оказва се, че са останали няколко непубликувани ръкописа на Лъоня и неговата вдовица ги продава на издателите за баснословни суми. Единия ръкопис продала за двадесет

и пет хиляди долара, другия — за тридесет и пет. И има още. Предполагам, че ще ги продаде по-скъпо.

Олшански мълчеше и търпеливо дочакваше Галина Ивановна да премине към главното.

— Можете ли да си представите? — продължаваше да реди Параскевич. — Тази жена възнамерява да трупа капитал след трагичната смърт на Лъоня. Тя се обогатява от името му.

— Не разбирам защо сте дошла с това при мен — спокойно отвърна следователят. — Виждате ли някаква връзка с убийството на вашия син?

— А вие не я ли виждате? — нахвърли се върху него Галина Ивановна.

— Не, не я виждам.

— Много жалко. В такъв случай, ще ми се наложи да ви отворя очите. Лъоня беше меко и интелигентно момче, никога не мислеше за забогатяване и користните подбуди му бяха чужди. Той изцяло бе погълнат от изкуството, от творчеството, от своите книги, живееше с тях и заради тях. А онази ненаситна самка не искаше да се примири с факта, че Лъоня даваше на безценица своите книги на издателите. Тя винаги искаше да има много пари, страшно много, дори не можете да си представите колко беше користолюбива и алчна. Сигурна съм, че тя е убила сина ми, за да се разпорежда безпроблемно с творческото му наследство. Изчакала е, докато Лъоня напише няколко нови неща, възможно е дори сама да го е придумала под някакъв измислен предлог и да се е отървала от момчето ми...

Галина Ивановна се разплака и бръкна в чантата си за носна кърпичка. Олшански напълни чашата с вода и я ѝ подаде, без да произнесе нито една съчувствена дума. Настя забеляза, че той буквално кипеше от гняв, но засега успяваше да се сдържи и да не избухне.

— Не бива да си мислите толкова лоши неща за своята снаха — рече чак когато Параскевич престана да плаче. — Тя не е убила сина ви.

— Откъде знаете? — изхлипа възрастната жена. — Сигурна съм, че тя го е направила.

— Галина Ивановна, не го е убила, уверявам ви. Разполагам със собственоръчно написаното признание на убиеца. Това е съвсем друг

човек.

— Значи сте го открили?

Сълзите на Параскевич мигновено пресъхнаха.

— Кой е той? Кое е това нищожество?

— Засега не мога да ви кажа. Съществува тайна на следствието и не се разрешава тя да бъде разгласявана.

— Но аз съм майка! — възмути се Галина Ивановна. — Имам право да знам кой е убил моя син. И вие сте длъжен да ми кажете името на убиеца.

— Грешите.

Олшански полагаше неимоверни усилия да запази спокойствие.

— Не съм длъжен да го казвам на никого, в това число и на вас. Повярвайте ми, уважавам вашите чувства и разбирам мъката ви, но все пак трябва да защитавам интересите на следствието.

— В такъв случай аз настоявам да я дадете под съд! — заяви Параскевич.

— Кого да давам?

— Светлана, вдовицата на сина ми.

— За какво? — изуми се Константин Михайлович. — Нали ви обясних, че не е причастна към смъртта на Леонид.

— Длъжна е да ми даде половината от наследството. Имам същото право като нея да наследя сина си. И ако тя възнамерява да си пълни гушата от това, което е направено от моя син, настоявам за полагащата ми се половина.

Настя видя как лицето на следователя се изкриви от ядна гримаса и разбра, че той ще избухне всеки момент. Затова привлече огъня върху себе си.

— Не съм сигурна, че претенциите ви се базират на законни основания, но при всички случаи вие трябва да се обърнете към съда, към съдията по гражданските права, а не към следователя, който води делото по убийството.

— Но това е делото по убийството на моя син — възрази Параскевич. — Става дума за неговото наследство. Затова искам защита на своите права и първо се обръщам към вас.

— Галина Ивановна, следователите не се занимават с наследствени дела. Те просто не могат да го правят, защото нямат такива права.

— Те имат най-главното право — заяви високомерно тя. — Правото да спазват законността и да защитават правата на потърпевшите. Нима това не е достатъчно, за да бъдат защитени интересите на една нещастна майка, която е загубила сина си?

Олшански вече се бе овладял и хвърли на Настя признателен поглед — благодаря, значи, че я отвлече и ми даде възможност да си отдъхна, сега мога да се включа и аз.

— Като следовател, аз защитавам интересите на майката, загубила своя син, правя всичко възможно, за да открия и да привлека под отговорност убиеца на Леонид. Но струва ми се, че сега вие говорите за интересите на майката, претендираща за наследството на сина си, а това вече е по-друго нещо. И от правна, и от морална гледна точка. Ако смятате за нужно да се съдите със своята снаха, то подайте искова молба в съда по реда на гражданското съдопроизводство. Аз няма да поделям вашите и на Светлана Игоревна пари, това не е мое задължение.

— Аха, значи така, а?

Галина Ивановна скръсти ръце и хвърли презрителен поглед на Олшански.

— Интересно, какво песен ще запееете, когато ви кажа, че именно Светлана е наела убиеца, който я е избавил от Лъонечка. Сигурна съм, че ще си спомните думите ми. Любопитна съм да разбера какво си е признал този убиец, когото уж сте открили.

— Вече ви обясних, че в интерес на следствието не смятам за необходимо да обсъждам това с никого. Ще узнаете всичко в съда.

— Вижте какво ще ви кажа, Константин Михайлович — заплашително поде тя. — Аз всичко разбрах. Вие сте се сдушил със Светлана. Прекрасно знаете, че тя е убила сина ми, но Светлана си поделя с вас баснословните хонорари, които получава като вдовица на велик писател, и вие я прикривате. Може би дори и спите с нея. Да-да, вече не се и съмнявам. Миналия път, когато ви разказах как тази мерзавка изменяше на сина ми, вие с всички сили се стараехте да ме убедите, че само така ми се е сторило. Тогава не обърнах внимание, но сега вече виждам накъде отиват нещата. Виждам! Твърдейки, че сте открил убиеца, вие нагло ме лъжете право в очите. Никога няма да го намерите, защото прикривате Светлана. Или ще подхвърлите на съда някой нещастен пияница, ще го пребиете, ще го морите от глад и ще го

държите в килия, гъмжаща от дървеници и плъхове, докато не ви напише „чистосърдечни“ признания. А след това той сам ще повярва, че е убил моя син. Познати са ми методите ви! И ще ви покажа къде зимуват раците.

Настя видя как челюстните мускули на следователя започнаха да подскочат и се изплаши, че той или ще започне да псува като файтонджия, или ще цапардоса Параскевич по главата с нещо тежко.

— Галина Ивановна, вие се държите абсолютно недопустимо — намеси се отново, за да му даде почивка. — Вие грубо оскърбявате Константин Михайлович, като го обвинявате, че преиначава фактите или ги скрива в ущърб на интересите на правосъдието. Обвинявате го, че взема подкупи от убиеца и го прикрива. При всеки друг случай Константин Михайлович безусловно би ви дал под съд, тъй като вие правите своите клеветнически обвинения не на четири очи, а в присъствието на трето лице, тоест моето. По такъв начин вие дадохте гласност на оскърбителните си измислици. А за такова нещо, Галина Ивановна, има алинея в наказателния кодекс. И ако Константин Михайлович търпи вашите капризи и изявления и не ви изхвърля от кабинета си, то е само защото вие наскоро сте загубила единствения си син, нервите ви са разклатени и напълно е възможно да е разстроена и психиката ви. По-добре ще бъде да се постараете да се вземете в ръце, да се извините и да си отидете вкъщи.

Параскевич мълчаливо стана, облече кожуха си и тръгна към вратата.

— Не се опитвайте да ме сплашвате — обърна се на прага с ледено изражение. — Ще ви отворя очите. Ще докажа, че жената на сина ми е престъпница. И нека се срамувате после цял живот.

— Дааа — провлачи Олшански, когато вратата се затвори зад гърба ѝ. — Тежък случай. Добре, че ми стигна акълът да те извикам, защото иначе сигурно щях да я убия. Как я търпи мъжът ѝ толкова години? Нещастник. Пък и синът ѝ сигурно си е патил доста от нея. Искаш ли да хапнеш нещо, Настася?

— Не, благодаря.

— Хайде-хайде, Нина ми е приготвила сандвичи и термос с чай. Давай да подъвчем бързичко, докато слушаме твоята касета.

Той извади от чантата си сандвичите и термоса, а от сейфа — магнетофон, в който пъхна Настината касета.

Половин час по-късно, след като предварително се обади на Светлана Касянова, двамата се отправиха към дома на починалата вчера Людмила Исиченко, за да вземат и изпратят за експертиза ръкавиците и коженото яке, с които тя била извършила убийството на известния писател Леонид Параскевич.

[1] Оценките в руските училища са по петобална система. — Б.пр. ↑

[2] Аббревиатура от чрезвычайное происшествие, рус. — извънредно произшествие. — Б.пр. ↑

ДЕВЕТА ГЛАВА

Те победиха!

Ирина не беше силна в политиката, но дори откъслечните ѝ знания и представи ѝ бяха достатъчни, за да разбере, че са победили. Партията, която представяше Сергей Беръозин, бе събрала далеч повече от петте процента гласове на избирателите.

Привечер в неделя Сергей отиде в информационния център, в чийто компютър постъпваха резултатите от преброяването на бюлетините по места. Предварително бе предупредил Ирина, че тази процедура е дълга, че ще се проточи най-вероятно до понеделник по обед, ако не и повече, и трябва заедно със съратниците и конкурентите си да следи как се движат нещата.

Ирина се приготви за дълго самотно чакане. Накисна спалното бельо и ризите на Сергей, напръска мокета със специална пяна, която се просмукваше за около половин час в него и след обработката с прахосмукачка и почистването на праха и мръсотията възвръщаше първоначалната свежест и яркост на шарките му. Направи си сметка, че щом Сергей ще го няма дълго вкъщи, би могла да се заеме с косата си, да ѝ сложи лак и да я навие на едри ролки. Ако така навита косата ѝ престоеше дванадесет часа, къдрите ѝ биха се запазили после за цяла седмица, защото лакът беше много силен. Въздъхна с облекчение, като си спомни, че от няколко месеца не се къдри и че не ѝ се налагаше да изтезава косата си. Сергей харесваше гладката ѝ прическа, пък и тя самата я предпочиташе.

До дълбока нощ не изключи телевизора, заслушваше се в обявяваните числа и разлетите коментари, търсеше лицето на Сергей, когато камерата пробягваше по присъстващите в залата. Да, ето го — ту седи мълчалив и замислен за нещо, ту пише бързо в бележника си, ту оживено разговаря с някого. Това не беше ново за Ирина — и преди ѝ се бе случвало да гледа по телевизията хора, които познаваше и беше обслужвала. Но сега беше някак по-различно. Не би могла да обясни защо, но така го чувстваше. Може би, защото преди, виждайки на

екрана познато лице, не изпитваше ни най-малък интерес към това защо е в студиото, какво прави там и като какъв го представят в дадения момент — като герой или като антигерой. А със Сергей беше другояче.

Легна си да спи късно, а в понеделник скочи от леглото в ранни зори и тутакси се втурна към телевизора. В информационния център все още продължаваха да постъпват сведения, но предварителните данни бяха обнадеждаващи. От време на време камерата пак улавяше сред множеството присъстващи в залата поотслабналото, но сияещо от радост лице на Сергей Берьозин и всеки път Ирина чувстваше как в гърдите ѝ се разлива топлина. Всичко се бе получило, нищо не бе отишло на вятъра. Бяха победили.

Тя прехвърли накиснатото от вечерта бельо в пералнята и с чаша кафе в ръка се настани пред малкия телевизор в кухнята. Трябваше да приготви повече ядене и да се облече така, както обичаше Сергей. Всеки момент той можеше да нахлуе къщи, при това не сам, а с приятели, че може и с журналисти, и съпругата му трябваше да бъде в пълна бойна готовност за посрещане на гости.

След като закуси, замеси тесто с мая — на Сергей му харесваха пирожките, млинчетата и кифличките — и се зае с плънките. Реши да направи пирожките с кайма, млинчетата със зеле, а кифличките — с ябълки и черно френско грозде. Спомни си неотдавнашния изблик на страх у Сергей, когато той бе решил, че си е отишла, че се е отправила към старите си приятели. „Къде бих могла да отида? — усмихна се горчиво. — Моето място в онзи живот вече твърдо е заето. Нямам път назад. Дори и нещо да не се получи тук както трябва, не мога да се върна обратно. При никакви обстоятелства...“

Пералнята тихо бръмчеше, в кухнята втасваше тестото, из целия апартамент се носеше миризма на пържено зеле с лук и на Ирина ѝ беше толкова уютно, толкова хубаво, както никога досега. Имаше дом, имаше съпруг, переше, чистеше, готвеше. Толкова бе мечтала за това! Ако се сдобиеше с дете, значи всичко се бе сбъднало. Кой знае, може би наистина щеше да си роди дете. А две би било още по-добре. Но времето щеше да покаже...

Когато входният звънец пропя, тя радостно се втурна към врата, сигурна, че това е Сергей. Но на прага стоеше непознатата дама,

облечена скъпо и изискано. Всъщност лицето на дамата се стори на Ирина някак смътно познато и сърцето ѝ се сви от лошо предчувствие.

— Може ли да вляза? — надменно попита неканената гостенка.

— Какво желаете?

На Ирина никак не ѝ се искаше да я пуска и се надяваше, че търси Сергей, но тъй като него го нямаше, тя ще се обърне и ще си отиде.

— Трябва да си поговоря с вас, скъпа моя. Вие какво, не ме ли познахте?

Не, Ирина не я познаваше, но разбираше, че се налага да я опознае.

— Влезте — сухо изрече и се отдръпна, за да я пропусне в антрето.

Жената се съблече, окачи на закачалката във вградения гардероб дългото си палто от кожи на полярни лисици и отдолу се показва скъп делови костюм от английски туид. Ирина я въведе в дневната, покани я да седне, а самата тя остана права. Беше ѝ тревожно и инстинктивно се страхуваше да сяда, като човек, който всеки момент е готов да си плюе на петите и да побегне.

— Слушам ви...

Гостенката я огледа преценяващо от главата до петите.

— Променила сте се — усмихна се тя, привършвайки огледа си. — Дори бих казала, че сте погрознила. Впрочем няма нищо чудно в това. Дочух, че сте претърпяла катастрофа и после дълго сте се лекувала. Надявам се, че вече всичко е наред и сте излекувана напълно.

— Да, благодаря — все така сухо отвърна Ирина. — Да не би да сте дошла да си бърбим за моето здраве?

— Какво говорите, скъпа, аз дойдох при вас като при посестрима. Ако не сте забравила, ние с вас имаме общ съпруг.

„О, да, това е първата жена на Сергей! — ужасено си помисли Ирина. — Всичко пропадна...“

— Моля да бъда извинена, но съм принудена да ви оставя за минутка — произнесе тихо, стараейки се да не покаже с нищо паниката, която я бе връхлетяла. — Трябва да нагледам тестото.

По лицето на жената се мярна почуда, примесена с недоверие.

— Разбира се — кимна благосклонно тя.

Ирина влетя в кухнята, нарочно издрънча с капака на тенджерата и забележимо влезе в спалнята. Знаеше къде Сергей държи албума си.

„Да, ето ги сватбените им снимки... А това пък са снимките от десетгодишнината на техния съвместен живот. Ето я Диана Лвовна. Господи, защо е дошла?! Какво ѝ трябва? Нима...?“

— Е, как е тестото? — насмешливо я попита Диана, когато се върна в дневната.

— Надига се вече.

Ирина се мъчеше да се вземе в ръце и да се успокои. В края на краищата, досега не бе ѝ причинила нищо лошо. Давайки интервю на заядливата Олеся Мелниченко, бе била крайно коректна и не си бе позволила нито една неуважителна дума по адрес на бившата съпруга на Сергей.

— Сега на домошарка ли си играете? — поинтересува се Диана. — Доколкото ми е известно, преди това не е било любимото ви занимание. Сергей непрекъснато ходеше гладен и омачкан, а ризите и чорапите си переше сам. Катастрофата ли ви подейства така?

— Диана Лвовна, може би ще преминем по същество. Слушам ви.

— Ще се побъркам! — високо се разсмя тя. — Сякаш са ви подменили, скъпа моя! Какви маниери, какви изрази! Истинска светска дама! Е, какво — толкова по-добре. Надявам се, че по-лесно ще се разбере с интелигентна жена, отколкото с пияна уличница.

— Искате да ме оскърбите ли, Диана Лвовна? Удаде ви се. А сега позволете ми да ви изпратя до вратата. Ако ми държите такъв тона, не възнамерявам да разговарям с вас.

— Я стига, Ира — намръщи се Диана. — Вие сте по-млада от мен, значително по-млада и трябва да бъдете уважителна. Освен това, не можете да отречете, че вашето поведение в миналото ми дава всички основания да кажа това, което казах току-що. На всички е известно, че пиехте много, вземахте наркотици и периодически си лягахте в чужди кровати. Ако сте забравила, ще ви припомня как с вас случайно се срещнахме в ресторанта, когато вие празнувахте четиридесетгодишнината на Сергей. Бяхте безобразно пияна, налятахте да ме прегръщате и обявихте на всеослушание, че сме роднина по мъжка линия. Забравихте ли?

— Добре, да оставим това. Ще приемем, че вие сте права. А какво искате от мен сега?

— Искам, скъпа, да сключа договор с вас. Споразумение за взаимопомощ. Преди всичко, искам един път и завинаги да си го набиете в главата, че политическото благополучие на вашия съпруг се намира в моите ръце. Вие можете да се държите като тихо ангелче, да не пиете, да не се боцкате, да не му изменяте и дори да не пушите, можете да се преструвате на образцова съпруга, да давате интервюта и по най-различни други начини да хвърляте пепел в очите на публиката, но трябва непрекъснато да помните, че аз мога да разкажа за вас множество нелицеприятни нещица. И за това как се държахте, когато още не се бяхме развели със Сергей, и за това как два пъти ви изхвърлях от нашето съпружеско ложе, и дори за това как се опитвахте да си биете с мен. Мога да разкажа как през първите години на вашия съвместен живот Серьожа идваше при мен, плачеше на рамото ми и през сълзи ми говореше, че вие сте курва и пияница, че е гладен, че жилището е мръсно като бардак, но той нищо не можел да направи, защото ви обичал и не можел да живее без вас. В общи линии, мога да разказвам много. Но бих могла и да не го правя. Мога например да говоря на всички, че Серьожа ви е срещнал, когато ние с него фактически сме били разделени, така че не може и дума да става за съпружеска измяна, че вие винаги сте се държала достойно и с нищо не сте ме обидила. Че Серьожа безумно ви обича и ви боготвори. И така нататък. Само от вас зависи какво поведение ще си избера.

— И какво конкретно трябва да направя, за да не ме окалвате? — попита Ирина, стараейки се да прикрие издайническото трептене на гласа си.

— Вие трябва да ми правите реклама, скъпа моя. Виждате ли, аз също реших да се занимавам с политика. Свободна жена съм, енергична, време и сили имам повече от достатъчно, така че защо не? Уверявам ви, че това развлечение с нищо не е по-лошо от другите. Днес моята партия все още не се ползва с широка известност, макар че взехме участие в изборите и всичко ни е като при големите партии. Разбира се, до бленуваните пет процента не достигнахме, но и не разчитахме на това. За нас беше важно просто да заявим, че съществуваме, да покажем лицето си. А виж, за следващите избори в

Думата след четири години ще се готвим сериозно. И вие трябва да ми помогнете.

— По какъв начин бих могла да ви помогна?

Диана стана от фотьойла и се заразхожда из стаята, разглеждайки книгите на полиците и малките пейзажи в рамки. Фигурата ѝ бе започнала да става тромава и отпусната, краката ѝ бяха възгрозни, но лицето ѝ, както и преди, беше интересно, с остри, отчетливи черти и почти без бръчки.

— Представяте ли си, Ира, колко интересно ще бъде за избирателите да следят предизборната борба на две партии, начело на които стоят бивши съпрузи. Партията на Сергей Берьозин и партията на Диана Берьозина. Ще ви кажа истината: в моята партия аз нямам лидерска позиция. Но това е временно. Защото, ако правите всичко, което ви кажа, аз ще стана лидер. По-точно, ще ме направят такъв. Разбирате ли?

— Не съвсем...

— Да, естествено, вие не сте силна в това — снизходително подхвърли Диана. — Ще ви обясня по-просто, за да го разберете. Значи вие започвате наляво и надясно да говорите, че бившата жена на Сергей Берьозин също се занимава с политика и се явява активен член на партията... Впрочем названието вие няма да го запомните отведнъж, затова ще ви оставя визитката си. Когато започнат да ви разпитват по-подробно, ще говорите хвалебствени думи за мен. Няма да ви се наложи да си кривите душата, защото лично вие няма за какво да ме упрекувате. Но трябва да подбирате такива изрази, които да предизвикат интереса на журналистите към мен като личност. По такъв начин ще възбудите интереса и на обществеността. Но засега само към мен. Аз на свой ред ще започна да разказвам в интервюта за нашата партия и в очите на публиката тази партия вече ще бъде свързана с моето име. Народът ще започне да я нарича „партията на Диана Берьозина“ и тогава волю-неволю сегашните лидери ще бъдат принудени да ме приемат в своите редове. Няма да имат друг изход, защото ще разберат, че партията започва да добива популярност сред народа само благодарение на мен и ако аз се отдръпна, тя ще бъде забравена. Народът обожава дрязгите между бивши съпрузи, а фактът, че това става под формата на политическо съперничество, само ще придаде пикантност и острота. Аз ще се превърна в нещо като

церемониалмайстор и не е изключено да ме привика в редиците си мощна партия, която ще поиска да поведе борба с партията на Сергей. А аз съм решила да се продам на висока цена. Е, скъпа моя, ще се споразумеем ли?

— Имам чувството, Диана Лвовна, че ме шантажирате.

— Ама разбира се — засмя се Диана. — Че какво лошо има в това? Не ви изнудвам за пари. Предлагам ви сделка. Ако вие не приемете условията ми, аз просто разказвам чистата истина за вас. Ако пък ги приемете, ще взема грях на душата си и ще лъжа, говорейки на всички колко сте забележителна. И какво, в крайна сметка, ви пречи да заемете същата позиция? Ако кажа поне една лоша думичка за вас, вие веднага ще информирате широката общественост как съм идвала тук и съм ви предлагала да ми помогнете в политическата игра. Уверявам ви, че мен това също няма да ме украси. Зависи как ще го погледнеш — или е взаимен шантаж или двустранно споразумение.

— Добре — въздъхна Ирина, ставайки и показвайки с целия си вид, че няма намерение да удължава този разговор. — Да считаме, че сме се договорили. В края на краищата, сама съм си виновна, че ви сложих в ръцете оръжие против себе си. И тъй като съм си виновна, то и сама ще плащам за прегрешенията си.

— Значи ми обещавате да направите така, както ви казах?

— Обещавам. Нали виждате, че вече не пия и не вземам наркотици, тъй че можете да разчитате на думата ми.

Диана разбра, че повече не е желана тук. Излезе в антрето след Ирина и започна да облича палтото си. В един момент двете се оказаха съвсем близо и бившата съпруга на Сергей Берьозин буквално впи очи в лицето на сегашната му жена. Ирина изстина вътрешно и се вцепени като заек пред боа.

— И все пак, вие много сте се променила, скъпа моя — найсетне рече Диана. — Преди бяхте съвсем различна. Жал ми е да го повтарям, но доста сте погрозняла, откакто ви видях за последен път. Пиехте прекалено много, а това не допринася за женската красота. Радвам се, че навреме сте се вразумила.

Устните ѝ се разтеглиха в ледена усмивка и тя напусна апартамента на бившия си съпруг с вид на победителка.

Ирина още дълго остана в антрето, мъчейки се да укроти бясно туптящото си сърце, и безсилна да се помръдне.

„Погрозняла съм!“

Най-сетне успя да се застави да се отдръпне от стената, на която се бе облегла, и отново се върна в спалнята. Извади албума със снимките от сватбата ѝ със Сергей, взе няколко, където лицето ѝ беше заснето в едър план, и се приближи до огледалото. Да, Диана беше права, лицето от снимката беше по-красиво от това, което се отразяваше в огледалото. Но Ирина сега почти не се гримираше, защото Сергей ѝ бе казал, че без грим лицето ѝ изглежда по-нежно и по-домашно... Ако се гримираше, щеше да стане точно такава, каквато беше засмяната красива жена от снимките с петгодишна давност. Само че защо? Беше се смяла, бе се радвала на живота, бе се чувствала щастлива и как бе завършило всичко това? Така че надали си струваше...

* * *

Приближавайки се с колата към дома си, Светлана Параскевич видя на пейката пред входа позната фигура. Свекърва ѝ седеше прекалено изправена, сякаш бе глътнала точилка, и бе вперила в пространството пред себе си празен поглед. Светлана преодоля изкушението си да свърне под арката на сградата, да прекоси вътрешния двор, да излезе на другата улица и да изчезне колкото се може по-далеч оттук. Нямаше ни най-малко желание да контактува с нея и се надяваше, че Галина Ивановна ще си тръгне бързо.

Без да бърза, паркира колата, свали чистачките, извади магнетофона от гнездото му в арматурното табло, заключи и провери всички врати и чак тогава се отправи към входа.

Галина Ивановна мълчаливо следеше действията на снаха си, без да се помръдне и въобще без да реагира по какъвто и да било начин. Просто седеше, застинала в позата на скърбяща Богородица.

— Добър вечер — поздрави Светлана, приближавайки се до нея. — Мен ли чакате?

— Че кого друг бих могла да чакам в това забравено от Бога място — с тежка въздишка на великомъченица отвърна свекърва ѝ. — Сигурна съм, че този квартал си го избрала ти, а не Лъонечка. Той

непременно би си помислил за мен, за това колко трудно ще ми бъде да се добирам дотук.

„Няма защо да идваш тук, дърта кучко — мислено си рече Светлана. — Нямаш работа тук. Само да знаеше какво каза любимият ти син, когато заедно с него избирахме квартала, в който ще си купим ново жилище. Беше му безразлично къде, държеше единствено да е подалеч от теб. Жалко, че не го чу.“

Без повече да си продумат нито думичка, двете се изкачиха с асансьора и влязоха в апартамента. Светлана бързо изхлузи ботушките си и по яке се втурна в кухнята да сложи чайника на печката. Отоплението в старичкото жигули беше слабо и тя здравата бе премръзнала, докато се движеше насам-натам из града.

— Защо си позволяваш да влизаш в кухнята с връхна дреха?! — дочу стържещия главна свекърва си. — Това не е хигиенично, в кухнята има хранителни продукти, а с якето внасяш зараза и всякакви мръсотии от улицата.

Светлана стисна здраво клепачи и рязко си пое дъх. Това беше изпитан метод срещу изказванията на Галина Ивановна. Да мълчи, да мълчи и пак да мълчи, да не реагира на нищо и ако е възможно, да не ѝ подава реплики. Да не ѝ позволява да я въвлича в спорове. Да не ѝ се озъбва. Да не се оправдава. За шестте години, през които бе играла ролята на нейна снаха, бе се научила доста ловко и безболезнено да излиза от положение, разработвайки цяла програма за „безопасно“ поведение в присъствието на Галина Ивановна. Разбира се, би могла да постави зловната дъртачка на мястото ѝ, би могла да повоюва за своята независимост и за правото си да живее така, както ѝ се иска на нея самата, но обичаше прекалено много Леонид, за да си позволи да го травмира. Знаеше, че той не понася собствената си майка, но страда от това, считайки своята неприязън към нея за ненормална и осъдителна, затова никога не би допуснал да се каже нито дума против майка му. И самият той не би казал, и на Светлана не би разрешил. В присъствието на майка си беше идеалният син — любящ, грижовен, покорен и ласкав — и искрено вярваше, че с това изкупва вината си пред нея. Чувстваше се виновен за това, че не можеше да я търпи. Смяташе, че е длъжен да я обича, и щом не се получава, значи това е свидетелство за деградацията и дълбоката му безнравственост, за порочност и греховност.

— Сега ще прием чай — весело говореше Светлана, докато се събличаше и сортираше пакетите с продукти. — Купила съм много вкусен кекс.

— Ти злоупотребяваш с тестените храни — сурово отбеляза свекърва й. — Вече не си млада, Светочка, време е да започнеш да се замисляш за външния си вид, а не само за удоволствията си.

Светлана преглътна и това, макар да можеше да й отвърне, че за да запази добрия си външен вид, трябва да наддаде поне пет килограма. Ниският ръст и кльошавостта, които на младини изглеждат като очарователна миниатюрност, след тридесетте превръщат жената в старицообразно пале. За да не се отпуска кожата и да не се появят ранни бръчки, Светлана трябваше постоянно и по-малко да увеличава теглото си, за да добие в крайна сметка облика на весела поничка, а не на стара и сбръчкана вещица.

— Имам солети и извара, ако искате — миролюбиво отвърна на забележката, подхвърлена от Галина Ивановна.

— Не ми трябва нищо. Не съм дошла тук да пия чай.

— Извинете ме, но цял ден тичах по работа, не успях да обядвам, премръзнах ужасно и затова все пак ще пийна чай.

Светлана седна на кухненската маса и, стараяйки се да не обръща внимание на киселата физиономия на свекърва си, напълни две чаши.

— Вече ти казах, че не искам — капризно рече Галина Ивановна.

„Не съм глуха — отново мислено се разбунтува Светлана. — Но ако не ти бях наляла, сигурно би ми изнесла цяла тирада, че в този дом поне от приличие не ти предлагат една чашка. Ти винаги ще намериш за какво да се заядеш.“

— Дочух, че успешно разпродаваш творческото наследство на Лъонечка — премина по същество свекърва й.

Светлана едва не се задави. Откъде ли бе разбрала? Бяха изминали само няколко дена, откакто бе посетила Паша в „Паун“ и Нугзар в издателство „Вирд“. Разбира се, и двамата нямаше да закъснеят да публикуват съобщение в „Книжное обозрение“, че са придобили авторските права върху новите романи на покойния Параскевич, но този вестник излизаше във вторник и дори те да бяха успели да пробутат обявата в утрешния брой, той така или иначе бе утрешен. При това Галина Ивановна никога не се бе интересувала от

вестника, за разлика от самата Светлана, която бе абонирана за него и внимателно следеше попада ли Параскевич в десетката шампиони по издаваемост и колко време се задържат любовните му романи в списъка на бестселърите. Тогава как беше узнала тази справка?

Нямаше смисъл да отрича.

— Аз не разпродавам наследството му, а сключвам договори с издателите за публикуване на неговите ръкописи — както вече издаваните, така и новите. Какво ви безпокои?

— Безпокоят ме сумите, които печелиш от това. Доколкото ми е известно, само през миналата седмица ти си грабнала шестдесет хиляди долара. И то сега, когато още не е изстинал прахът на Лъоня. А какво ще стане по-нататък?

— Какво ще бъде По-нататък ли? — спокойно рече Светлана. — Не разбирам накъде биете, Галина Ивановна. Да не смятате, че след смъртта на Лъоня трябва да дам на издателите безплатно ръкописите му? Или смятате, че тези ръкописи не трябва да се издават въобще? Хайде, обяснете ми какво точно не ви харесва?

— Не ми харесва, че ти богатееш от неговото име, от таланта, от труда му.

— И какво предлагате? Как трябва да постъпя, за да ви се харесам?

Светлана се чувстваше леко и свободно, защото вече не ѝ се налагаше да се въздържа. Ако го бе правила, то бе било само по навик, а и от страх да не се засегне Леонид. Сега, след като Галина Ивановна бе погребала сина си, можеше да разговаря с нея така, както сметнеше за необходимо, без да си подбира думите и изразите и без унижително да си премълчава. Усещането ѝ беше съвсем ново. След погребението и траурната сбирка беше се срещала със свекърва си само един път на деветините, но тогава бе имало много народ, пък и атмосферата бе била тъжна, така че въобще не бе възнамерявала да влиза в разпри с нея, дори и да не ѝ се нравят някои неща.

— Ние двете се явяваме наследници по права линия — заяви Галина Ивановна. — И имаме еднакви права върху наследството.

— А, това ли било?! — усмихна се Светлана. — Значи искате да си поделя с вас парите, които получавам за ръкописите. Правилно ли ви разбрах?

— Да, настоявам за това, защото съм в правото си. И ще отстоявам своето право с помощта на съда и на адвокат, ако имаш наглостта да докараш работата дотам.

— Имам — увери я тя, забивайки остриите си бели зъбки в лимоненожълтия резен кекс. — Можете да се съдите с мен до пълно умопомрачение, но ви очаква жестоко разочарование. Няма да спечелите делото и пари няма да получите. Затова пък ще заплатите разходите по него, а и адвокатът ще ви одере здраво кожата.

— Позволи ми да те попитам защо няма да спечеля делото? — присви очи Галина Ивановна.

— Позволявам да питате, но няма да ви отговарям — отвърна весело Светлана, наливайки се втора чаша чай. — Нека се измъчвате от неудовлетворено любопитство.

— Не виждам тук никакъв повод за шегички. Повтарям още веднъж: настоявам половината от хонорарите за произведенията на Лъоня, публикувани след смъртта му, да принадлежи на мен, неговата майка.

— На вас? Ами Владимир Никитич? Него не го ли смятате за наследник?

— Това се подразбира от само себе си — парира свекърва й. — Владимир Никитич започна да крее след смъртта на Лъонечка, не можа да понесе този удар, затова не би се захванал да се съди с теб, а аз се оказах по-силна и съм в състояние да се боря за моите и неговите права. Ти, разбира се, не си взела това предвид. Вероятно си разчитала, че смъртта на сина ни дотолкова ще ни изкара от релси, че ще ти позволим да си развяваш байрака. Не се получи, Светочка, номерът ти не мина. Владимир Никитич действително не ще да мисли за никакви пари, но с мен няма да се справиш толкова лесно. Или незабавно слагаш на масата тридесет хиляди долара и се задължаваш в бъдеще да ми даваш половината от хонорарите, или ние с теб се разделяме и се срещаме отново в съда.

— Няма да стане — невъзмутимо отвърна Светлана.

— Защо?

— Затова.

— Как разговаряш с мен?! — избухна Галина Ивановна. — За твое сведение, днес бях в прокуратурата при следователя Олшански. Разказах му за твоите работици и той напълно се съгласи с мен, че

имаш пръст в убийството на Леонид. Или си го застреляла сама, или си наела някого, за да се разпореждаш безпрепятствено с ръкописите му, защото той никога не е мислил за печалба, за пари, за това, как да ги натрупа повече. Ти не си могла да го понесеш, искало ти се е богатство, разкош, пътешествия, а Лъонечка безкористно помагаше на своите приятели и им даваше ръкописите си срещу дребни хонорарчета. Защото аз го възпитах така, винаги съм му внушавала, че да помагаш на приятеля си, е благородно нещо, дори да го правиш в ущърб на самия себе си, а да мислиш за изгоди и богатство, е низко и недостойно за интелигентния човек. Но на теб не ти е харесвало как съм възпитала сина си, с всички сили си се опитвала да го промениш и тъй като не ти се е удало да го направиш, просто си се избавила от него. И следователят напълно е съгласен с това.

— Значи вашият следовател е идиот — спокойно произнесе Светлана. — Но аз не разбирам какво ще спечелите лично вие, ако ме пратят в затвора за убийство на Лъоня. Да кажем, че наистина ме затворят, а после какво? Мислите си, че от този факт по вас ще започнат да ваят пари? Хич не си го въобразявайте. Тридесет хиляди долара няма да ви дам и останалите ръкописи също няма да ви дам. Така че ще си останете само с един гол мерак. И за да сложим точка на нашата много съдържателна беседа, ще ви кажа, че има някои обстоятелства, които не са ви известни, но които обричат на пълен крах жалките ви опити да ме осъдите за половината от хонорарите за ръкописите. Не се опитвайте да се съдите с мен, защото в противен случай тези обстоятелства ще излязат на бял свят, ще бъда принудена да ги разглася и тогава ще се окажете в смешно положение. Ще ви се надсмиват всички и ще ви сочат с пръст. Това ли искате? Тогава тичайте по-скоро в съда, обещавам ви такова развлечение, което няма да забравите до края на живота си.

— Това е блъф — презрително изкриви устни Галина Ивановна. — Ти лъжеш и се надяваш, че ще се уплаша и ще отстъпя. Всички тези фокуси са известни и многократно са описвани в световната литература. Ако беше по-добре образована и четеше повече, вместо да търгуваш с Лъонечкения талант, щеше да го знаеш не по-лошо от мен. За последен път ти предлагам да ми дадеш доброволно половината от парите. Освен това, трябва да ми направиш писмено заявление, заверено от нотариус, че и занапред ще продължаваш да ми даваш

полагащата ми се част от хонорарите. Имай предвид, че постъпвам благородно с теб, макар че, Бог ми е свидетел, ти не заслужаваш това. Ние с Владимир Никитич сме двама и тъй като се явяваме равноправни наследници, то на нас ни се полага не половината, а две трети от Лъонечкиното наследство.

— Я вървете по дяволите!

Светлана стана от масата, приближи се до прозореца и застана гърбом към свекърва си. Сещайки се, че вече няма защо да се преструва и да се съобразява със сложните отношения между Леонид и неговата майка, тя си взе една цигара и запуши.

Аха! — последва веднага злобен коментар. — Разбира се, какво друго би могло да се очаква от такава като теб. Още не е изстинал прахът на Лъоня, а ти налапа цигарата! Днес вече пушиш, утре ще започнеш да пиеш, а после ще си вирнеш и опашката. Чак се чудя как си изтраяла досега. Изминаха три седмици от гибелта на Лъоня, а апартаментът ти още не се е превърнал в бардак. Предполагам, че това е само въпрос на дни. Човек би могъл да се досети защо ти са много пари. Ще си купуваш с тях любовници. Ти винаги си била само едно бездарно нищожество, две думи на кръст не можеше да свържеш, затова рано или късно ще те изхвърлят от всички вестници и списания, където се опитваш да се закачиш. Единственото нещо, което умееш, е да се търкаляш в леглото и всичките ти мисли са насочени към това.

Светлана се обърна и дари свекърва си с усмивка, която не предвещаваше нищо добро.

— Е, Галина Ивановна, след като сама си го изпросихте, слушайте тогава. И после да не започнете да ми говорите, че съм постъпила жестоко. Исках да скрия истината от вас, защото тя ще ви е неприятна, дори нещо повече — убийствена. Опитах се да ви пожаля. Но търпението ми се изчерпа, защото вашите оскърбления преминаха всякакви граници.

Тя отмести табуретката си от кухненската маса и седна до прозореца, възможно най-далеч от свекърва си. Помълча известно време, поклащайки глава и замислено се взря в лицето на възрастната жена.

— Или може би не трябва да ви кажа? — тихо произнесе, сякаш се съветваше със самата себе си. — Да ви го спестя? Сигурно няма да го понесете.

— Говори! — самоуверено настоя Галина Ивановна. — Да видим що за неизвестни за мен обстоятелства са това, с които ти се опитваш да се прикриеш. Сигурна съм, че не съществуват никакви такива обстоятелства, просто няма какво да кажеш и се правиш, че ме съжеляваш.

— Да ви вземат дяволите! — ядно процеди Светлана. — Щом искате — моля. Вашият син никога не е бил велик писател. Той беше забележителен, умен, добър, чудесен човек и аз го обичах, колкото и както можех. Но той беше абсолютно бездарен и като журналист, и като писател. Той, а не аз, не можеше да свърже две думи на лист хартия. И всичките романи с подписа на Леонид Параскевич са написани от мен. Ясно ли ви е? Така че нямате никакви права върху хонорарите и просто забравете за тях. Взехме името на Лъоня, а не моето, защото така е по-правилно от гледна точка на рекламата. Жените имат склонност да се влюбват в кумири, още повече че Лъоня имаше подходяща външност и на снимките върху обложките на нашите книги той изглеждаше просто великолепно. Така че мъжът автор на любовни романи силно повишаваше нивото на продаваемостта им. Сега доволна ли сте? До тази минута вие бяхте скърбяща майка, отгледала и възпитала велик писател. Отсега нататък вие сте никоя. Нищожна и алчна свекърва, опитваща се да отнеме на овдовялата си снаха това, което принадлежи само на нея и на никой друг.

— Лъжеш — прошепна Галина Ивановна с побелели устни. — Ти нагло ме лъжеш, възползвайки се от факта, че Лъоня вече го няма и няма кой да опровергае безсъвестните ти лъжи.

— Не, уважаема Галина Ивановна, аз не лъжа.

— Тогава докажи, че това е истина.

— Нищо няма да ви доказвам — Светлана се протегна и се прозя. — Това не ми е необходимо и не ме интересува. Щом ви се иска да докажете, че ви лъжа, прав ви път. Както е казал Маяковски, творете, измисляйте, опитвайте.

— Ще изискам да бъде направена филологическа експертиза — заплашително рече Галина Параскевич. — И веднага ще бъдеш разобличена. Направеното от ръка на майстор не може да се фалшифицира.

— Ами, правете си я експертизата — равнодушно сви рамене Светлана. — Мога само да ви обещавам, че ще се охарчите доста за специалист и ще станете за посмешище на всички. Това е, Галина Ивановна, ако нямате друго към мен, хайде да се сбогуваме. Имах тежък ден, уморена съм и искам да си лягам.

Свекърва ѝ мълчаливо се надигна и с достойнство излезе от кухнята. Все така, без да продума, тя се облече, закопча ботушите си и взе оставената си до вратата чанта.

— Мерзавка — процеди най-сетне с равен глас, избягвайки погледа на снаха си. — Ще ти го припомня един ден. Никога няма забравя как се опита да оклеветиш сина ми и да си присвоиш славата му. Ще ми платиш за това.

Светлана ѝ се усмихна в отговор и съвършено спокойно затвори вратата зад гърба ѝ. За шест години бе успяла да придобие тренинг да не се ядосва и да не изпада в ярост в присъствието на Галина Ивановна.

Изми съдовете, прибра продуктите в хладилника, отрязва си още едно парче кекс и го сдъвка, без да отпие от чая. Върху лицето ѝ блуждаеше странна усмивка.

Вече приближаваше десет часа, когато позвъни по телефона на Виктор Фьодорович.

— Наложих ми се да кажа на свекърва си, че аз съм написала романите — съобщи му. — Тя съвсем сериозно възнамеряваше да ме осъди за половината от хонорарите. Никак не ми се искаше да ѝ го казвам и отлагах до последно, като се надявах, че ще се вразуми.

— Не се тревожете, гълъбче — успокой я Виктор Фьодорович. — Правилно сте постъпила, като сте ѝ казала. — Рано или късно, щеше да ви се наложи да го сторите.

— Тя се готви да прави филологическа експертиза. Знаете ли какво означава това?

— Имам някаква приблизителна представа. Ще ви помолят да напишете някакво произведение — разказ или очерк — по определена тема с включване на предварително зададени елементи и след това група специалисти литературоведи и лингвисти ще сравнят този текст с онези текстове, които са публикувани под името на Леонид Параскевич. Те си имат методика за установяване на авторството.

— И край?

— И край — потвърди Виктор Фьодорович. — Какво още искате?

— Че тогава всичко е нормално. Няма причини за безпокойство — облекчено въздъхна Светлана. — Ще докажа лесно авторството си.

— Вие наистина няма за какво да се безпокоите, гълъбче. Липсват каквито и било поводи за вълнение. Как вървят работите ви с размяната?

— Успешно. След около три-четири седмици се пренасям. Още не мога да дойда на себе си от това, което се случи в тази къща.

— Разбирам ви, добре ви разбирам.

За миг Светлана сякаш видя пред себе си достолепната фигура на Виктор Фьодорович, неговата едра, красиво изваяна глава с гъсти сиви коси, усмихващото му се, сияещо от доброжелателност лице. Колко хубаво бе, че го имаше този добър и надежден Виктор Фьодорович, към когото винаги можеше да се обърне за съвет и който никога нямаше да ѝ откаже помощ, поддръжка и съчувствие.

Поброди известно време из празния апартамент. Трудно ѝ бе да привикне с обстоятелството, че трябваше да прекарва нощите си сама. Беше ѝ неприятно. Никога не бе живяла изолирано. Преди да се омъжи, бе живяла с родителите си, след брака си — с Лъоня, а през редките случаи, когато ѝ се бе налагало да нощува сама вкъщи, това не я бе тревожило, защото знаеше, че след два-три дена Лъоня ще се завърне. А сега вече самотата ѝ не беше за ден-два, а до следващия ѝ брак. Или поне до смяната на жилището.

Стана ѝ тъжно, не ѝ се гледаше телевизия и отново приседна до телефона.

— Как си? — попита, когато от другата страна на линията бе вдигната слушалката.

— Зле.

— Защо?

— На мен винаги ми е зле без теб. Върни се, Светик.

— Знаеш, че не мога. Трябва да нощувам вкъщи. Възможно е да ми позвънят моите родители или някой друг и веднага ще тръгнат ключоци, че още не съм успяла да овдовея, а вече съм хукнала по чужди къщи.

— Да не ти пука от такива сплетни! От кого се страхуваш?

— Престани. Много добре ти е известно, че се страхувам. Между другото, днес ме посети Галина Ивановна.

— Защо? Какво ѝ е притрябвало?

— Иска: тридесет хиляди долара — половината от това, което издателствата ми изплатиха за ръкописите. Смята, че има право на половината от наследството.

— Да не ѝ е изпила кукувица ума? Как ѝ е хрумнало това?

— Тихо, тихо, не викай, моля ти се. Счита се за наследница по права линия наравно с мен и иска половината от хонорарите за всички ръкописи, които ще бъдат издадени след смъртта на Леонид Параскевич. Заплашва ме със съд и адвокати.

— Бива си я! А ти какво ѝ отвърна?

— Наложил се да ѝ кажа, че аз съм писала романите. Разбира се, в плановете ми не влизаше да ѝ разкривам тайната, но тъй като тя ме хвана за гърлото... Освен това няха пари и нямаше какво да си поделям с нея. Тази сутрин занесох шестдесет хиляди на Виктор Фьодорович и ми останаха само десет. Но той е готов да почака, докато пробутам и третия ръкопис. Така че, дори и да имах желание, не бих могла да удовлетвори исканията на Галина Ивановна.

— Интересно, как реагира тя?

— Едва не получи припадък от омраза към мен. Сигурна е, че я лъжа, и възнамерява да докаже това с всички възможни средства.

— Ядосваш ли се?

— Не, защо да ѝ се ядосвам. Нещастна, неумна, недобра, немлада жена. Трябва да я съжалявам, а не да се озлобявам към нея.

— Светка, характерът ти е потресаващ. Аз не бих могъл така.

— Какво не би могъл?

— Само като те слушам, всичко отвътре ми закипява, ръцете ме сърбят да я удуша, за да не ламти за чуждото и да не те обижда, а ти така спокойно си разказваш, че на всичко отгоре си готова и да я съжаляваш.

— Недей така, скъпи. Трябва да умеем да прощаваме, да бъдем великодушни и снизходителни към тези, които са по-възрастни от нас. Не можем да искаме да ни обичат за това, че всичко е пред нас, а при тях всичко е свършило.

— Обичам те, Светка. Много те обичам. Дори не можеш да си представиш колко силно те обичам. Смятам, че няма по-добър човек от

теб на този свят.

— И аз те обичам, скъпи. Лягай да спиш, а утре сутринта ще дойда. Какво става с работата ти? Днес ходи ли?

— Да, дадох ми пробен текст за редактиране. Ако ги устройва моята квалификация, ще ме вземат на половин щат с право да работя вкъщи. Заплатата, естествено, е смешна, но какво да се прави...

— Е, нали е само за кратко време. Трябва първо да се стабилизираме, а после ще измислим нещо. Може би прибърза с тази работа. Все пак предложението от лиця беше по изгодно, независимо от заплатата. Учител по литература не е съвсем лошо. И главното — по специалността ти е, а това не е маловажно.

— Не, Светик, не искам. Не ми допада.

— Добре, ти си знаеш. Лягай си, скъпи. Целувам те.

ДЕСЕТА ГЛАВА

Правозащитникът Поташов трябваше да дойде в дванадесет и колкото наближаваше уговореният час, толкова повече се разваляше настроението на Владислав Стасов. Разбира се, Анастасия бе изпълнила молбата му да разговаря със Заточни и уж излизаше, че частното разследване по делото на Евгений Досюков не го заплашва с нещо особено, но все пак някъде дълбоко в съзнанието му се таеше неприятно чувство. При това, ако сутринта само се бе стаило, то към обяд бе започнало да се поразмърдва. Стасов не помнеше да му се е случвало подобно нещо, не разбираше причините и още повече се ядосваше. С една дума, при пристигането на Николай Григориевич той се намираше далеч в не най-добро си разположение на духа.

Поташов нахлу в кабинета му на втория етаж в сградата, където се намираше офисът на филмовия концерн „Сириус“, и се плъсна в креслото, без дори да си даде труд да си съблече палтото.

— Направих проект за договор — заяви той, забравяйки да поздрави, и отвори дипломатическото си куфарче. — Възложител е съпругата на осъдения, Наталия Михайловна Досюкова. Вижте го, може да не ви се хареса нещо.

Стасов прегледа текста и не можеше да не признае, че беше съставен изключително грамотно. Особено го зарадва фактът, че възложителят, тоест Н. М. Досюкова, настоява материалите от частното разследване да бъдат предадени в правозащитните органи, в случай че бъдат открити каквито и да било признаци за престъпни действия на някакви лица, попаднали в сферата на това разследване. Съдейки по всичко, госпожата свято вярваше, че лошите милиционери и гадовете съдии са осъдили невинното й мъжленце, и нито за миг не се съмняваше, че започвайки отново да разследва случая, частният детектив непременно ще изрови купища злоупотреби и нарушения, които са станали причина напълно невинен човек да бъде привлечен под отговорност. А това се разбира от само себе си, че е подсъдно. Е, естествено, и скандал ще избухне — не може, без това.

В договора имаше клауза за материална отговорност, която озадачи Стасов. Тя гласеше, че ако изпълнителят — тоест В. Н. Стасов — със своите действия причини материални щети на възложителя, то Стасов за това не носи отговорност и не е длъжен да овъзмездява щетите.

— Как да го разбирам това? — попита той, посочвайки с пръст текста в договора.

— Виждате ли, Наталия Михайловна е много коректен човек. Тя си дава сметка, че тъй като съпругът ѝ се е занимавал с бизнес, напълно е възможно да бъде задължен с нещо на някого. Но след осъждането му тези хора не са счели за правилно да изискат дължимото си от нея, имайки предвид тежкото ѝ положение и страданията ѝ. Освен това, не забравяйте, че Наталия Михайловна е регистрирала брака си с Досюков, когато той е бил подследствен, и този факт не е много известен сред бившето му обкръжение. За тях Наталия не е повече от любовница, не е в течение на Досюковите бизнесдела и не може да се разпорежда с парите му. Ако те разберат, че тя, първо, от любовница се е превърнала в негова съпруга, и второ, че е наела скъпо платен частен детектив и се опитва да реабилитира мъжа си, то ще сметнат, че положението ѝ не е чак толкова бедствено и могат да ѝ предявят материални претенции. Тази точка е включена специално, за да не може да ви обвини, че нещо е станало заради вас.

— Глупости! — измърмори Стасов. — Това не би могло да се случи заради мен при никакви обстоятелства. Не аз съм им длъжникът, а Досюков.

— Тя разбира това — усмихна се снизходително правозащитникът. — Но аз настоях да бъде вписана клаузата. Вече ми се е налагало да се сблъскам с подобни проблеми, когато в резултат от дейността на частния детектив при възложителя изведнъж се появяват кредитори и възложителят се опитва да прехвърли вината върху изпълнителя. От гледна точка на закона това безусловно е глупаво, но се хабят не малко нерви, повярвайте ми.

— Но нали току-що казахте, че Наталия Михайловна правилно оценява ситуацията и няма да започне да се съди с мен. Защо тогава включихте тази точка?

— Наталия Михайловна няма да започне, ами другите? Вие, Владислав Николаевич, никак не сте предвидлив. Ами ако случайно

нещо се случи с Наталия Михайловна? Тогава правоприменници ще станат нейните наследници, които ще се превърнат във ваши възложители и ще придобият правото да изискват от вас изпълнение на условията в договора за провеждане на разследването. За тях вече не мога да гарантирам. Тя има брат, който е доста скандална личност, и ако по стечение на обстоятелствата наследи парите и имуществото на Досюкова, то едва ли ще му се хареса идеята да изплати дълговете на осъдения си роднина. Напомням ви, че Досюков се намира в затвора, от него не може да бъде поискано нищо, а за да измъкнат парите си от роднините, кредиторите честичко прибегват към силови методи. И ако братчето се заинати и откаже да върне парите, кредиторите само ще го понатупат или ще повредят имуществото, а виновникът ще се окажете вие. Уверявам ви, Владислав Николаевич, че такива неща са се случвали многократно.

— Убедихте ме — разпери ръце Стасов. — С вас е трудно да се спори.

— С мен не бива да се спори — назидателно произнесе Поташов. — Мен трябва да ме слушат.

Стасов с усилие се сдържа да не му каже нещо по-пиперливо. Заточни се бе оказал прав. Този правозащитник действително беше неприятен тип. А съдейки по всичко, мадам Досюкова не бе по-добра стока.

— Защо в договора не са посочени срокове? — сухото попита.

— Защото за Наталия Михайловна е важно съпругът ѝ да бъде оправдан и за постигането на тази цел тя е готова да чака неограничено време.

— Но аз нямам намерение да работя до безкрай за нея! — избухна Стасов. — Или тя се гласи да ми плаща всяка седмица, чак докато завърши разследването? Извинявайте, но не ми се вярва да стане така. Нито вие, нито тя ме познавате достатъчно добре, за да сте сигурни в моята добросъвестност и в това, че няма умишлено да започна да протакам разследването, за да измъкна от вас повече пари. Настоявам този момент в договора да бъде отразен най-детайлно.

Поташов го погледна със съчувствие и с помъдряла от опита тъга — като недоразвито дете.

— Щом настоявате — въздъхна той и посегна към листите. — Тогава ще запишем, че кръгът от въпроси, чието изясняване ви възлага

поръчителят, се явява изчерпателен за настоящия договор и се задължавате да представите своя отчет след месец. Ако в хода на вашето разследване възникнат нови обстоятелства, по които възложителят не ви е поставил въпроси, това ще стане предмет на нов договор с нови срокове, нов обем на работата и нов хонорар. Така устройва ли ви?

— Устройва ме — ядно отвърна Стасов. — Ако въобще пожелае да сключи нов договор.

Поташов укорително поклати глава.

— Владислав Николаевич, нима сте способен да зарежете работата си по средата? Нима не ви трогва съдбата на невинно осъден, който лежи в затвора неизвестно защо? Не мога да повярвам, че сте станал толкова коравосърдечен като служител в милицията.

— Николай Григориевич, Досюков е невинно осъден само за вас, защо вие вярвате на него и на жена му. А за мен той е никой. Засега нямам никаква информация за личността му, освен копието от присъдата, което вие ми дадохте, и нямам никакви основания да вярвам в невинността му. Не изисквайте от мен прекомерна доверчивост.

След като се раздели с правозащитника, Стасов се зае с текущата си работа. Съвсем наскоро предстоеше едно традиционно мероприятие — връчване на кинематографичните награди за най-добри постижения през годината. Представителите на „Сириус“ също щяха да присъстват на него и трябваше да се погрижи за тяхната безопасност. Една от актрисите, номинирана за награда и поканена на церемонията, от известно време бе започнала да се оплаква от някакъв анонимен натрапник. Освен това Стасов разполагаше със сведения, че има хора, които вече са получили поръчка да направят пиратски копия от филмите на „Сириус“, удостоени с високи отличия. А той за четири месеца така и не бе успял да изгради надеждна система за охрана на сейфовете с филмовите ленти.

До вечерта свърши доста неотложни неща и тръгна да се запознава със своята възложителка.

Досюкова се оказа доста по-различна от предварителната му представа за нея. Бе си внушил, че тя много ще прилича на правозащитника Поташов — нахакана, самоуверена, изискваща незабавен резултат, при това не какъв да е, а такъв, какъвто на нея ѝ

трябва. Стасов очакваше, че клиентката му или ще ридае, или — което е още по-лошо — ще разговаря на висок тон, обвинявайки цялата милиция заедно с прокуратурата и съда в нечисти действия и нисък професионализъм. Апотеоз на прогнозата му би трябвало да стане фраза от типа: „Самият вие сте работил по това време в милицията. Такива като вас и вашите колеги вкараха съпруга ми в затвора. Сега, ваш дълг е възстановите справедливостта и да разобличите беззаконието. Длъжен сте да изкупите вината си“.

Само че нищо такова не се случи. Приветливо усмихната, Наталия Досюкова покани детектива в голям, уютно обзаведен хол, донесе пепелник, предложи му чай и кафе.

Стасов реши да започне с главното.

— Наталия Михайловна, дайте веднага да си изясним ситуацията. Абсолютно ли сте сигурна в невинността на съпруга си или все пак имате някакви съмнения?

Тя помрачня и пръстите ѝ несъзнателно се впиха в коленете.

— Трудно ми е да ви отговоря — рече тихо. — Разбирате ли, убийството на Красавчиков стана през нощта. Вечерта бях взела доста голяма доза сънотворно. Когато заспихах, Женя беше до мен и когато се събудих — също. Но вие сам виждате как е проектиран апартаментът ни. Входната врата се намира доста далеч от спалнята и дори когато съм будна, не я чувам, като се отваря. Да не говорим пък, след като съм глътнала таблетките... Владислав Николаевич, не искам да ви лъжа, това е безсмислено. На следователя казах, че Женя си е бил къщи през цялата нощ. По-точно, че не съм го чувала да ходи някъде и да се връща. В действителност не чух такова нещо. Но това не означава, че не е ставало...

— Значи, не сте съвсем сигурна? — уточни Стасов.

Наталия поклати глава и той забеляза, че очите ѝ се напълниха със сълзи.

— Защо предприемате частно разследване?

— Мъжът ми настоя да го направя. Той възнамерява до последно да се бори за освобождаването си от затвора. И Николай Григориевич е решен да поддържа Женя.

Досюкова изведнъж се усмихна.

— Струва ми се, че Николай Григориевич не обича много милицията и е готов да се захване, с всякаква работа, която ще му

позволи да уличи нейните сътрудници в нещо некрасиво. Според мен, той се занимава с правозащитна дейност само заради удоволствието да натрие нечий милиционерски нос. Разберете ме правилно, Владислав Николаевич, много ми се иска Женя да не лежи в затвора, а да бъде с мен, тук, на свобода. Но...

Тя замлъкна и на Стасов му стана някак чоглаво. Доста странно се държеше тази негова възложителка.

— Какво, Наталия Михайловна? — притече ѝ се на помощ. — Какво ви смущава?

Досюкова си пое дълбоко въздух.

— Обичам мъжа си и искам да му повярвам. Но го познавам прекалено добре...

— Бъдете по-конкретна.

— Искам той да излезе на свобода. Но никак не съм сигурна, че не е убил Борис. Женя ми е съпруг ѝ ще направя всичко, каквото поиска, за да получи реабилитация. Това е мой дълг, разбирате ли? Трябва да бъде негова помощница, съратница, трябва да му оказвам поддръжка и морална, и всякаква друга. Именно затова се омъжих за него, когато беше подследствен. Трябваше да имам официално и неоспорвано от никого право да му помагам и да го поддържам, да му ходя на свиждане, да му пиша писма, да действам от негово име. Може би не знаете, но преди това ние живяхме заедно четири години, без да се разпишем в гражданското. Някак си не ни беше нужно това. Но ако ме запитате дали съм сигурна стопроцентово в невинността му, ще ви отговоря отрицателно. Не, Владислав Николаевич, не съм сигурна. И имам настройката да приема, че резултатите от вашето частно разследване ще потвърдят вината на мъжа ми. Все пак се надявам, че ще се случи обратното и че ще помогнете да бъде оправдан. Не съм уверена в нищо, защото не мога категорично да кажа дали през онази нощ е излизал от къщи или не. Ето, разкрих ви всичките си карти.

Стасов озадачен се взря в нея. Такъв завой въобще не беше очаквал. Не вярва в невинността, но въпреки всичко се опитва да я докаже. Нима бе толкова голяма предаността ѝ към нейния съпруг? Ако ставаше дума за безгранично доверие, вероятно би ѝ повярвал. Щом като любимият съпруг твърди, че не е убил Борис Красавчиков, значи това си е така, а всичко останало — интриги и клевети на злонамерени врагове и трябва на всяка цена да измъкне невинния

нещастник от панделата. Но тя явно не бе на такова мнение. Защо ѝ бе тогава всичко това? Нима само защото не смее да откаже на мъжа си? Той иска да се прави на жертва, а тя не смее дори да гъкне и изпълнява всичко, което ѝ нареди. А защо се е омъжила? Никой не би могъл да я застави насила, още повече пък в подобна ситуация. Излизаше, че безумно обича съпруга си, макар да не му вярва и да знае, че той е мръсник и убиец. Но така или иначе, го обича и нищо не може да направи със себе си. И не иска. Просто го обича и край.

Стасов си тръгна от апартамента на Досюкова, отнасяйки в душата си съчувствие и най-искрена симпатия към младата жена, способна на такава силна и безогледна любов и на честност даже в ущърб на самата себе си.

Доказателствата по делото на Евгений Досюков бяха напълно прилични. Така поне ги оцени Стасов, след като внимателно прочете копието на присъдата. Убийството на Борис Красавчиков бе извършено в нощта на първи срещу втори декември 1994 година, когато потърпевшият излизал задно със своята дама от ресторанта. Някакъв мъж изскочил от колата, стрелял в Красавчиков, после седнал отново зад волана и изчезнал. Насъбрали се хора и тежко раненият Борис няколко пъти произнесъл името на своя убиец — Досюков. Дори при пристигането на милицията и лекарите той бил в съзнание и повторил това име пред множество свидетели. Дамата не могла да каже нищо по този повод, защото въобще не била чувала за Досюков, но описала доста подробно колата и дрехите на мъжа. Веднага започнали да правят справка кой е Досюков, къде живее, пристигнали пред дома му. В присъствието на специалисти направили оглед на колата и стигнали до извода, че с нея е пътувано съвсем наскоро. Тоест, не привечер след работа, а преди не повече от два часа. Но не влезли в апартамента, за да не си навлекат неприятности. Позвънили по телефона, чули гласа на Досюков в слушалката, поставили пост на стълбищната площадка, а в седем часа сутринта натиснали входния звънец и вежливо помолили господин Досюков да ги „последва“. Описаното от дамата на потърпевшия яке — или такова, което много приличало на описанието — спокойно си висяло на закачалката в антрето. Взели го и открили по него частици от барут, но Досюков не могъл да обясни как те са се оказали там и категорично отричал участието си в убийството на Борис Красавчиков. Тогава намерили свидетели, които го видели да

излиза от къщи около два часа след полунощ и да се връща към три и нещо. Свидетелят, който го видял да се връща, разпознал без колебание Досюков и дори успял да изброи някои външни белези и дрехи, по които го отличил от седемте други мъже, поканени за участие в опознаването. Свидетелят, който го видял да излиза в два часа от жилището си, се оказал негов съсед и много добре познавал Досюков по физиономия, затова въобще не можел да сгреша. Този съсед се разхождал с кучето си, което нещо не било добре със стомаха и непрекъснато напирало да излезе на улицата. Той не бързал никъде и прекрасно видял как Евгений излязъл от входа на жилищната сграда и се качил в колата си. Нещо повече, поздравил го и му казал: „Женя, къде си хукнал посред нощ?“ На което Досюков в движение подхвърлил нещо несвързано от рода „работа, братче, работа“, нарекъл съседа си кучкар по име и даже добавил: „На твоя Лорд май не му се спи, а?“. Така че не би могло и дума да става за някаква случайна грешка. Ако съседът се беше припознал и бе взел някой съвсем неизвестен мъж за Досюков, то тогава откъде този мъж ще знае имената на съседа и на неговото куче и защо ще се качи на Досюковата кола. А пък това, че дамата, излязла с Красавчиков от ресторанта, също е разпознала Досюков, вече говори много.

Само че Досюков отричал всичко, кълнял се, че през цялата нощ е спал редом с жена си, не бил излизал на улицата, никъде не бил ходил с колата си и, разбира се, не бил убил Красавчиков. Но нервите му не издържали дълго. След няколко часа той презрително подхвърлил: „Няма да разговарям повече с вас, мръсници такива, щом не разбирате човешки език. Като не ми вярвате, доказвайте си както ви скимне“. После се затворил в себе си в гордо мълчание, отказвайки да дава каквито и да било показания. Той, като голям бизнесмен, имащ всички основания да се страхува за своята безопасност, притежавал разрешително за носене на оръжие и това оръжие било намерено в жилището му. Експертизата потвърдила, че именно с този пистолет е бил застрелян Борис Красавчиков. Отпечатъците от пръсти по него принадлежали на Досюков. Някои от тях били поизтрити, размазани, а други — напълно отчетливи, както би трябвало да бъде, когато от дълго време използваш някоя вещь и десетки пъти си я вземал в ръцете си. По пистолета не били намерени никакви други пръстови отпечатъци.

Всъщност това бе всичко. Стасов не можеше да си обясни как при такива доказателства Досюков би могъл да иска реабилитация и на какво, в крайна сметка, се надява.

Реши да започне с адвоката, който го е защитавал. Напълно възможно бе Евгений да му е разказал за някакви обстоятелства, доказващи невинността му, които не са били взети под внимание от съда и не са отразени в текста на присъдата.

Но срещата с адвоката разочарова детектива. Първо, той не съвсем ясно помнеше обстоятелствата и особено детайлите, защото постоянно водеше по няколко дела едновременно, в главата му беше пълна каша, а архив не поддържаше.

— Ако пазех всички записки по всички дела, нямаше да има къде да живея — презрително говореше правозащитникът. — Вкъщи книгите падат по главата ми, за тях не достига място, а вие искате да прибирам и старите хартийки. Делото е приключено, подзащитният е осъден, касационната жалба не беше удовлетворена, присъдата влезе в законна сила — край, моето участие в процеса завърши.

— Но може би все пак си спомняте нещо? — с надежда попита Стасов. — Някакъв детайл, който ви се е сторил важен, но съдът не му е обърнал внимание.

— Не — сви рамене адвокатът. — Аз се базирах на факта, че съпругата на подсъдимия не го е чула да излиза и да се връща през онази нощ.

— А тя каза ли ви, че е взела сънотворни таблетки и не е могла да чуе нищо, дори и да е излизал?

— Разбира се, че ми каза — усмихна се адвокатът. — Но защо съдът трябва да знае това?

— Значи самият вие сте бил убеден във виновността на своя подзащитен? — уточни Стасов.

— Естествено. Макар че той не ми го призна. Но аз не съм сляп, видях материалите на следствието. В тях всичко е от ясно по-ясно.

— И като адвокат не сте открил никакви грешки на следствието?

— Ни най-малки. Имайте предвид, че следователят беше от Генералната прокуратура, а оперативниците дори не бяха от „Петровка“, а от Министерството на вътрешните работи. Работеха съвсем съвестно, две мнения по въпроса няма.

— Тогава в какво се състоеше вашата защита, щом не сте могъл да противопоставите нищо на обвинението.

— Ами мотивът? — хитро се ухили адвокатът. — Вие сигурно сте се запитал защо са взели делото в МВР и в прокуратурата на Русия? Мислите си, че между обвиняемия и потърпевшия са стояли парични интереси, защото между тях са съществували много мощни контакти. А щом като са имали парични интереси, значи убийството е било извършено от користни подбуди. АLINEЯ сто и втора, включително и най-висока мярка на наказание. А аз виждах задачата си в това — да докажа, че убийството е извършено от ревност, тоест по лични мотиви. Това вече е друга алинея и присъдата е друга.

— И какво ви каза за ревността Досюков? — недоверчиво попита Стасов.

— Той отричаше абсолютно всичко. Вече ви споменах, че дори и на мен не ми е признавал нищо. Съпругата му каза, пък и други хора се намериха, които потвърдиха, че потърпевшият е ухажвал доста смело любовницата на Досюков. Домогвал се е до нея едва ли не в най-груба форма.

Да, за домогване „в груба форма“ беше записано в присъдата. Стасов реши, че щом като с адвоката не бе излязло нищо, трябваше да опита със свидетелите. Може би им бяха оказали натиск с намерение да изкарат Досюков голям мафиот и да имитират наказателен процес по дело, свързано с организираната престъпност? Това, разбира се, би било много глупаво. Кой истински мафиот ще хукне посред нощ да убива лично конкурента си? Никой. За такава работа той си има „шесторки“, пък и да си наеме килър, не е никакъв проблем. Слава Богу, килъри има колкото си щещ. А виж от ревност, повлиян от разказа на Наталия, съвсем импулсивно би могъл да го направи и сам. Чул, ядосал се, грабнал патлака и хукнал да си разчиства сметките с натрапника. Само че тук нещо не си пасваше. Първо, когато Досюков е излизал, Наталия Михайловна вече се била нагълтала с таблетки и е спяла дълбоко. Разбира се, тя би могла да му разкаже за мераците на неговия приятел и бизнеспартньор, преди да отиде в спалнята си, а ревнивецът Досюков е решил да си отмъсти, но търпеливо е изчакал час-два, докато тя заспи. Би ли могло да бъде така? Би могло. Но той е трябвало абсолютно точно да знае къде се намира Красавчиков в дадения момент. Значи, след като Наталия си е легнала, Досюков е

започнал да звъни по разни телефони, за да си изясни местонахождението на Борис. Щом като е излязъл от къщи около два часа и се е върнал в три и нещо, то за час и половина едва ли би могъл да обходи много места, където е имало вероятност да се намира Красавчиков. Но това време му е било напълно достатъчно да отиде до ресторанта, да го причака, да му пусне няколко куршума и бързичко да се прибере въщи. И жилището на Досюков, и ресторант „Лада“, където бе станало убийството, се намираха в централната част на града. Интересно, дали бе възможно да бъдат открити хората, на които в интервала от полунощ до два часа е телефонира тогава Досюков.

И Стасов отново се отпрати към дома на Наталия.

— Ако допуснем, че вашият съпруг все пак е убил Борис Красавчиков, то как е разбрал къде да го намери през онази нощ?

— Разбирате ли...

Досюкова се смути и детективът разбра, че сега тя ще бъде принудена да му съобщи някаква неприятна истина, която поради вродената си честност не иска да скрие, но и която явно няма да бъде в полза на святото дело за освобождаването на съпруга ѝ от затвора.

— Онази вечер бях много разстроена... Поведението на Борис просто ме изкара от релси и аз за пръв път се оплаках на Женя. Борис отдавна ми се натискаше, но преди никога не бях споменавала на Женя за това. А изведнъж... С една дума, изпуснах си нервите. Борис се държеше, с мен като с евтина курва, която Женя е купил, но тя може да бъде и прекупена, ако се плати по-скъпо за нея. Аз плаках, Женя късаше и чупеше каквото му попадне пред очите от ярост, а след това ме посъветва да се успокоя, да глътна няколко таблетки, да заспя и да забравя за всичко. Каза ми, че щял да се погрижи Борис повече да не ми досажда нито за минутка. Говореше също нещо от рода на това, че този мръсник Борис бил свикнал всеки ден да си купува нова курва и мислел, че всичко му е позволено. Че не можел да ме гледа как Борис ме е докарал до истерия и как плача, докато в същото време той си правел кефа в „Лада“ с новата си мацка. Разбирате ли, Владислав Николаевич, Женя е знаел, че Борис ще прекара вечерта в „Лада“.

— На вас не ви ли направиха впечатление думите му, че Красавчиков повече няма да ви досажда?

— Честно да си призная... — Наталия се усмихна бледо и някак засрамено. — Зарадвах се в този момент. Аз, глупачката, си помислих,

че той най-сетне е решил да се оженим. Тогава Борис вече нямаше да гледа на мен като на самка, която се въргала по креватите на богати мъжкар.

— Наталия Михайловна, познавате ли съсед, чието куче се казва Лорд?

— Разбира се. Имате предвид този, който е видял Женя?

— Да, именно него.

— Игор Тихоненко. Живее един етаж под нас.

— А другия, който е видял Евгений да се връща вкъщи?

— Не, него не го познавам, но си спомням фамилията му — Пригарин.

— А откъде се е взел? Наблизо ли живее?

— Не, оказал се е там случайно. След два дена вестниците вдигнаха голям шум около убийството на Красавчиков и ареста на Женя. По телевизията също показваха как водят Женя в белезници. Пригарин го разпознал и доброволно отишъл да съобщи в милицията.

— Нима е могъл в такава късна доба толкова добре да запомни лицето на съпруга ви, че след два дена да го разпознае на телевизионния екран? — усъмни се Стасов. — Нещо не ми се вярва.

— Преди година и аз си го помислих. И на мен ми се стори доста странно. А след това, за съжаление, всичко се изясни. Забелязахте ли колко е голямо фоайето долу? То се осветява денонощно. Пригарин видял Женя през прозореца. Тъкмо минавал покрай нашия вход, а Женя нещо се суетял, започнал да вади ключовете си и да отваря пощенската кутия. Аз също се надявах отначало, че...

— Адвокатът не се ли усъмни в нещо относно опознаването? Разбирате ли, Наталия Михайловна, ако този Пригарин е видял съпруга ви по телевизията, то това вече е повод за разговор. В крайна сметка, кого е разпознал? Мъжа, когото е видял във входа, или мъжа от екрана на телевизора?

— Да, адвокатът се опита да го притисне по този въпрос, но нищо не излезе от това.

— Защо?

— Защото, когато арестуваха Женя, той излезе от къщи по палто и шапка, а Пригарин описа други дрехи — именно тези, които после бяха взели за експертиза и които бяха описали другите свидетели. Ако

беше видял Женя само по телевизията, не би могъл да направи това, нали?

— Така е — неохотно се съгласи Стасов.

Да, работата не беше добре. Изглежда от тази трънка нямаше да изскочи заек. Оставаше само надеждата да се опита да докаже недобросъвестността на свидетелите. Необходимите показания биха могли да им бъдат подсказани и някой би трябвало да ги е принудил да излъжат следствието и съда. И тук не ставаше дума само за тези двама, които са видели Досюков до жилищната сграда, но и задния, които са го видели пред ресторанта и са чули как Красавчиков го е нарекъл убиец. А сред тях имаше милиционерски служители и лекари. Не беше ли всичко това прекалено много? Разбира се, не бе невъзможно да се подкупят голям брой хора, а и при всички случаи в показанията им биха се появили разногласия. А в това дело разногласията като че ли липсваха. И още нещо, за такава мощна и перфектна комбинация бяха необходими големи пари, с други думи, ако Досюков не бе виновен, то от неговото осъждане би трябвало да е заинтересована цяла организация. Какво се получаваше тогава — такава организация съществува, тя си има някакви сметки за разчистване с Досюков, а управлението за борба с организираната престъпност нищо не знае за това? Наивно. И абсолютно неправдоподобно.

* * *

Със Светлана Параскевич следователят Олшански разговаря сам, без Настя. Светлана му се стори спокойна и уравновесена жена и при беседата си с нея не му бяха необходими помощници.

Поводите за разговора бяха два — самоубийството на Людмила Исиченко и неотдавнашната визита на Галина Ивановна.

— Светлана Игоревна, аз изпаднах в доста затруднено положение — поде Константин Михайлович. — Намери се лице, което направи самопризнания, че е убило съпруга ви...

— Кой? — нетърпеливо го прекъсна Светлана. — Кой е той?

— Жена е. Същата тази Исиченко, която е настоявала да й отстъпите Леонид.

— Не може да бъде! — изумено възкликна Светлана Параскевич.
— Та тя е луда!

— Защо да не може да бъде? Да не си мислите, че побърканите не извършват престъпления? Вършат ги, и то така, както на нормален човека никога не би му хрумнало.

— Нищо не разбирам. Тя настояваше Леонид да ме изостави и да отиде при нея. Защо ще го убива, щом като иска да живее с него? Не, не вярвам.

— Тъкмо това искам да обсъдим. Виждате ли, Исиченко твърди, че Леонид сам я е помолил да го направи.

— Какво да направи? — не разбра Светлана.

— Да го застреля.

— Как така? Защо?

— Искам да ми помогнете да си изясня възможно ли е това?

— Разбира се, че не е възможно! — нервно извика тя. — Да, Людмила е луда, но Леонид е напълно нормален! Що за глупости дрънкате?

— Успокойте се, Светлана Игоревна, аз не твърдя нищо, а искам само да разбера как стоят нещата. Не допускате ли вероятността съпругът ви да пожелае смъртта?

— Не.

— И все пак... Спомнете си, не е ли бил потиснат по времето, преди да бъде убит, не е ли казвал, че всичко му е омръзнало, че е много уморен, че не знае какво да прави по-нататък?

Светлана мълчеше с ниско сведена глава и съсредоточено разглеждаше кръглите следи от чаши, навеки запечатани върху малката масичка за посетители. Олшански търпеливо чакаше, защото знаеше от опит колко трудно е да признаеш, че твои близки хора са си отишли или са искали да си отидат доброволно от този свят. Едно нещо е убийството, когато е виновен някой чужд човек, и съвсем друго — самоубийството, когато няма кого друг да виниш, освен самия себе си, защото не си успял своевременно да забележиш душевната травма на човека до теб, не си обърнал внимание на депресията му, не си придал значение на някои думи. Сам си виновен, защото си бил глух и сляп, груб и жесток, извършил си подлост, излъгал си, предал си. Или сам си докарал този човек до самоубийство, или не си съумял да предотвратиш бедата. При всички случаи, друг не е виновен. Само ти.

— Сигурно трябва да ви призная цялата истина — най-сетне рече тя, вдигайки очи към следователя. — Още повече че съвсем наскоро при мен идва свекърва ми и аз вече ѝ го казах. Тъй че и без друго ще го узнаете. Работата е там...

Светлана се запъна и отново замълча. Олшански не се опита да я подканва.

— С една дума, всички тези любовни романи са написани от мен. Не от Леонид, а от мен. Но ние още от самото начало решихме, че ще използваме неговото име. Така е по-добре за рекламата. Женски романи, написани от писателки жени — под път и над път. А мъжете, умеещи да съчиняват романи за жени, се броят на пръсти. Впрочем у нас, в Русия, няма нито един. Разбирате ли какво искам да ви кажа?

— Да-да, Светлана Игоревна, разбирам — бързо отвърна Олшански, прикривайки с усилие изумлението си. — Продължавайте, моля.

— Та така. Отначало всичко това ни забавляваше ужасно. Толкова се смяхме, когато си припомняхме как вземаха интервюта от Леонид, как разговаряха издателите с него, как момичетата в редакциите го гледаха с обожание. Телевизия, радио и прочие. Беше смешно. Но напоследък Леонид започна да става раздразнителен. Говореше, че се чувствал като крадец, отмъкнал чужда слава. Говореше още, че не можел повече да се прави на гениален литератор, докато в същото време добре знае, че перото му е ялово и не умее да съчинява. Това го потискаше много.

— И особено напоследък?

— Да. Напоследък особено. Уговаряше ме да прекратим мистификацията, да си признаем и да подпишем книгите с името на истинския им автор.

— А вие?

— Аз не се съгласих. Разберете, Константин Михайлович, такива разобличения не са нужни никому. Жените, които четат и обичат романите на Параскевич, ще се почувстват измамани. Те обичат Леонид, а не мен. Нуждаят се от кумир. Нима може току-така да им го отнемем? Младите девойки бленуват по него, спят с неговите книги под възглавниците си. И изведнъж ще се окаже, че те въобще не са написани от младия красавец, чиято снимка гледат на обложката и в когото тайно са влюбени, а от жена, и при това — съпругата му. Моите

романи никой няма нито да издава, нито да купува. Това вече ще бъде съвсем друго нещо.

— Разбирам ви — меко рече Олшански. — Но да се върнем към мъжа ви. Той много ли страдаше от това?

— Много. И с всеки изминал ден ставаше все по-лошо. Леонид започна да се мисли за ненужен, бездарен, повтаряше непрекъснато, че си е присвоил славата ми и практически живее с моите пари. А още повече страдаше от факта, че не умееше изгодно да продава ръкописите ми. Та нали издателите водеха преговори с него, а не с мен. Той беше авторът, а към мен дори и не поглеждаха. Аз, разбира се, не бих се продала за тези пари, които му плащаха, мен не биха ме трогнали, но Лъоня... Не можеше да им откаже, характерът му беше такъв. Не можеше да поиска и повишение на хонорарите. А аз не можех да водя преговори с издателите, защото щяхме да подроним имиджа му. Що за писател е този, който влиза в издателствата, държейки се за полата на жена си? Несериозно е. Карахме се по този повод, Лъоня се кълнеше, че е за последен път, че повече никога няма да се поддаде на сълзливи жалби и молби, но аз му давах новия ръкопис, той отиваше в издателството и всичко се повтаряше. А през последно време все по-често говореше, че не само живеел на моя гръб, но и ме ограбвал, защото със своята слабохарактерност ме лишавал от големи хонорари. Ако знаех, че заради това би посегнал на живота си, веднага бих се съгласила да си призная всичко. Но бях сигурна, че мрачното му настроение е само временно явление и че скоро му мине. Нима той действително?...

— Не знам, Светлана Игоревна — въздъхна следователят. — Но искам да го разбера. За съжаление, да се изясни точно, сега вече не е възможно.

— Поговорете още един път с онази жена, с Людмила. Може би тя си го е измислила всичко това. Може би е плод на болното ѝ въображение?

— Невъзможно е.

— Защо?

— Тя умря.

— Как... така умря? — отрони Светлана с побелели устни. — От какво е умряла?

— Отровила се е. Самоубийство. Написала чистосърдечно признание и изпила отровата. Ето какви тъжни работи ни се случват, Светлана Игоревна.

— Според вас, какво излиза? Леонид е решил да си отиде от живота, но не му е достигнало мъжество и е помолил да бъде застрелян? Не, не го вярвам.

— Но нямаме на какво друго да вярваме. Исиченко най-детайлно е описала станалото. Такова описание би могъл да направи само човек, който лично е извършил престъплението. Тя е казала с какви дрехи е била в момента на убийството и по тях са открити частици от барут. Това означава, че човекът, облечен в тези дрехи, е стрелял с огнестрелно оръжие. Описала е колите, които са спирали пред жилищната сграда, в която живее, докато е чакала Леонид. Дори е обрисувала и кутията, в която съпругът ви ѝ е оставил пистолета. Между другото, знаете ли откъде той се е сдобил с пистолет?

— Не знам — поклати вяло глава Светлана. — Но въпреки всичко, не вярвам.

— Може и да сте права — съгласи се Олшански. — Може би мъжът ви не е молил Людмила да го убива, а го е убила сама, по собствена инициатива. Може би молбата му се е родила в болното ѝ въображение. Несъмнено, не е била психически здрава, но така или иначе именно тя е убила Леонид Параскевич. Налага ни се да признаем този факт.

— Господи, колко е чудовищно — прошепна Светлана. — Колко е страшно...

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

През цялата седмица след изборите Сергей Николаевич Берьозин прекарваше много малко време вкъщи, излизаше рано сутринта и се връщаше вечерта, обикновено сам. На Ирина обясняваше, че след месец старата Дума ще издаде пълномощията си и новоизбраните депутати ще пристъпят към подялбата на места, кресла и длъжности. За това трябвало да се подготвят предварително, да се обединят в блокове, да се обработят кандидатурите, да се обмисли стратегията на парламентарната борба при избирането на председател на Думата и на председатели на отделните комитети.

В същото това време, като депутат, Берьозин вече не можеше да се занимава с бизнес, трябваше да прекрати участието си в комерсиални предприятия, да получи своя дял и да излезе от финансовата игра. С една дума, работата беше много и Сергей Николаевич бе затънал до уши в нея. Освен това, той не забравяше да се грижи за популярността си и почти всеки ден посрещаше гости — ту съпартийци, ту представители на пресата, ту стари приятели и познати. Разбира се, Берьозин винаги звънеше на Ирина и я предупреждаваше, когато ще си дойде с компания, но така или иначе, тя се намираще в непрекъснато напрежение, защото разбираше, че дори и да я предупредеше един час преди пристигането си, не би успяла да му осигури такова посрещане, каквото той иска, ако не се е подготвила предварително. Един час би й стигнал само да подреди красиво масата и да стопли блюдата.

— Ира — възбудено й говореше Сергей, — твоите кулинарни способности ме наведоха на мисълта за руски стил. Това е блестяща идея. Аз нямам намерение да се правя на русофил и великодържавен шовинист, но политикът, който не толкова се ориентира към Запада, колкото черпи сили в нещо изконно руско, трябва да предизвика симпатия. Ако бях дебел и оплешивяващ, бих приличал на търговец, който се е забъркал в русофилството само затова, защото тлъстите бузи му закриват обзора и не му позволяват да си разтвори очите. Но моята

външност е напълно европейска, возя се на скъпи и красиви коли, нося хубави дрехи, имам млада и стройна жена и леко русофилизираният стил ще придаде неповторимост и чар на имиджа ми. Как смяташ, а?

Ирина не смяташе нищо кой знае какво, защото не разбираше от политика и тя никак не я влечеше. Но същевременно не забравяше, че бе сключила договор със Сергей. Взаимно изгоден договор, съгласно който той получава прилична съпруга, а тя се откъсва от веригата на Ринат — професионален сутеньор, експлоатиращ своите момичета като робини на памучни плантации. Беръозин бе изпълнил своята част от договора — с помощта на Виктор Фьодорович бе направил така, че Ринат вече не беше страшен за Ирина. Така че и тя трябваше да изпълни задълженията си — да играе ролята на такава съпруга, каквато искаше да има Сергей Беръозин. Затова всеки ден вкъщи имаше борш с пампушки, пирожки и кулебяци^[1], печено прасенце, пача. Разбира се, всичко това не отменяше европейските мезета и напитки. Домакинската работа доставяше удоволствие на Ирина, тя препрочиташе кулинарните книги, изнамираше нови готварски рецепти, смело експериментираше и всеки път с плаха почуда се убеждаваше, че отново всичко се е получило превъзходно, и въпреки че в описанието на технологията имаше места, които не й бяха ясни, чисто интуитивно бе намерила правилното решение. Харесваше й мирисът, излъчващ се от материята под горещата ютия, когато гладеше спалното бельо или пижамите на Беръозин. Харесваше й да разтребва жилището, да подрежда, да мие пода, да почиства с прахосмукачката меката мебел.

Веднъж, влизайки в спалнята, за да се заеме с ежедневната си работа, тя замислено приседна в края на неоправеното легло, а после прилегна и зарови лице във възглавницата, на която бе спал Беръозин. Тя издаваше едва доловим аромат на кожа и шампоан за коса — фин и приятен. Точно така миришеше от него, когато вечер се връщаше с компания и пред всички я целуваше по бузата и по ъгълчето на устата. Въпреки смъртния грях, който стоеше помежду им, на нея все повече й харесваше този привлекателен мъж — спокоен, деловит, сдържан. Нямаше никакво намерение да се обижда от забележките му и от някои оскърбителни нападки, защото разбираше, че носят по равно вината за общия грях. Освен това тя бе била уличница, а Сергей бе водил достоен и порядъчен във всички отношения живот.

Ирина лежеше на възглавницата му със затворени очи и си мислеше, че може би един ден действително щеше да му стане съпруга, че ще си родят деца и ще бъдат истинско семейство. Още от времето, когато бе попаднала при Ринат, имаше само една-единствена мечта: дом, съпруг и деца. Дом вече имаше, имаше до нея и мъж, за когото трябваше да се грижи. Но нещата не бяха довършени докрай. Трябваше да направи така, че с този мъж да не я свързват само домакинството и печатът в паспорта, а нещо повече и да му роди дете. Поне едно.

Спомни си колко разтревожено бе изражението му, когато му разказа за посещенията на Диана Лвовна.

— Тя нищо ли не забеляза? — разпитваше я Беръозин.

— Откъде да знам — свиваше рамене Ирина. — Съдейки по това, което си говорихме — не. Наистина, каза ми, че съм погрозняла много, но ми се струва, че го направи, защото ѝ се искаше да ме жегне, да ме клъвне, а не защото го мисли. Серьожа, признай си, ходил ли си през първите дни от новия си брак да ѝ се оплакваш от живота?

— И това ли ти надрънка? — мръщеше си Сергей. — Диана винаги си е била злобна. Винаги е обичала да разгласява публично чужди тайни и да се наслаждава от неудобството и смущението на хората.

— Значи си ходил?

— Ходил съм. Какво от това?

— Нищо, просто би било по-добре, ако си спомниш какво си ѝ казал тогава. Това би ме предпазило от много неприятни изненади. Подозирам, че с Диана Лвовна ще ми се наложи още доста пъти да се срещам.

Отклонявайки поглед, Беръозин добросъвестно си спомни всичко, което бе наговорил преди седем години на първата си жена, оплаквайки се от втората. Нещо от казаното беше истина, нещо бе преувеличено, а нещо — чиста измислица — и на Сергей Николаевич му беше конфузно, но той мъжествено си признаваше, защото разбираше, че в дадения случай Ирина е напълно права, необходимо ѝ е да знае това, ако иска да спази условията на техния договор.

Най-сетне мъчението на откровенията свърши и той си пое дъх.

— Много ли се изплаши, когато тя пристигна?

— Много — отвърна честно Ирина. — Не ми беше никак ясно как трябва да се държа с нея. Имах чувството, че каквото и да направя, все ще бъде грешно. Опитвам се да разговарям вежливо, а се натъквам на издевателства — пази, Боже, сляпо да прогледа, курвата станала принцеса. Опитвам се да проявя твърдост, а тя иска снизхождение, напомня ми, че съм значително по-млада. Държа се скромно, старая се да не я дразня с младостта си, а тя започва да ми повтаря, че изглеждам зле и въобще съм погрозняла. Играеше си с мен като котка с мишка. Издрънква някаква гадост и крадешком наблюдава какъв ефект е постигнала с това.

— Тя и с мен се държеше по същия начин — кимна Берьозин. — През всичките дванадесет години, които изживяхме заедно, че чувствах като опитна мишка.

— Стори ми се, че е по-възрастна от теб — вметна Ирина.

— Да, с шест години. Между другото, как ти се стори външният ѝ вид? Когато я видях за последен път преди две години, беше в отлична форма. Сега приближава петдесетте.

— И сега е в отлична форма. Стегната, почти няма бели косми, очите ѝ блестят, хубав костюм. Знаеш ли, стори ми се, че не те мрази. И на мен като че ли не завижда. Това лошо ли е или хубаво?

— Боже мой, Ирочка, разбира се, че е хубаво. Ако Диана Лвовна ти е враг, по-добре е да се удавиш, за не се мъчиш. И ти си умница, че не си се конфронтирала с нея, а си успяла да се спогодиш. Дявол я взел, нека се занимава с женските си глупости, но да не си отваря устата. Сигурно разбираш, че тя има какво да разкаже за Сергей Берьозин. Но като политически противник не е страшна за мен.

— Защо?

— Защото нашият народ има добре развито чувство за хумор. Не приема всичко едно към едно.

— Не те разбрах — сбърчи чело Ирина. — Какво общо има тук чувството за хумор?

— Нали гледаш телевизия. Сигурно си видяла изказването на Заточни, когато каза: „Защо избраха Жириновски ли? Ами просто народът се пошегува така“. За да събере на следващите избори повече от шест процента една партия, оглавявана от жена, народът отново трябва да изпита неустойимото желание да се пошегува още повече, отколкото през тази година. Струва ми се обаче, че след четири години

избирателите ще поизгубят шегаджийството си, като видят какво им е донесъл техният специфичен хумор. Така че можеш смело да правиш рекламата, за която те е помолила Диана. Нека да чеше самолюбието си, само да не прави гадории.

През цялата тази луда седмица Ирина не си лягаше да спи, преди Сергей да се прибере вкъщи. Специално я бе помолил за това и тя не можеше да му откаже, макар че се връщаше много късно — в дванадесет, че и в един часа след полунощ. Случваше се да пристигне и към шест сутринта с двама-трима непознати мъже. Ирина си придаваше вид на гостоприемна стопанка и ги хранеше с топла храна, след което Сергей отново изчезваше до късно вечерта. Тогава тя сервираше лека вечеря и търпеливо чакаше гостът да си отиде.

— Ако домакинята отиде да спи — бе й казал Берьозин, — гостът започва да се чувства неловко, мисли си, че той я е уморил, а сега на всичко отгоре й пречи и да спи. Затова, моля те, не си лягай преди мен. Освен това, не е задължително да ставаш всяка сутрин в седем, за да ми приготвяш закуска. Мога без никакви проблеми да се справя и сам, а ти спи колкото си искаш. Но за мен е много важно вечерта спокойно да покания на гости, когото си реша, и да съм сигурен, че ще ми отвори вратата усмихваща се съпруга, а в апартамента ще мирише на пирожки. Това наистина е важно за мен, разбираш ли?

Тогава Ирина бе отишла в спалнята си, мечтаейки как утре ще се търкаля до обед в чаршафите. Но въпреки че си бяха легнали в два часа, в шест и половина тя вече беше станала и бе тръгнала към банята да се умие и срещне, а към седем из кухнята се носеха упоителните звуци на жужащата кафемелачка, на свистящия чайник и на цвъртящия тиган. Звуци, символизиращи за един нормален мъж домашен уют, женски грижи и нормално семейство.

— Защо стана? — укорително рече Сергей Николаевич, появявайки се за закуска. — Нали ти казах да си поспиваш сутрин до късно.

Но той сам не усети как върху лицето му се плъзна блажена усмивка, когато видя Ирина в дългата нежносиня рокля, върху която бе привързана кокетна бродирана престилчица. Ужасно му беше приятно, че тя все пак бе станала от сън, за да му приготви закуска и да го изпрати на работа. Беше му приятно и дори само от факта, че я гледаше.

— Ти не разбираш, Серьожа — усмихна се Ирина. — За мен е удоволствие да стана рано и да приготвя закуска за своя съпруг. Хващам се, че се събуждам, паля лампата, гледам часовника — шест часа — и радостно си мисля, че ми остава да чакам само още половин час. Събуждам се без никакъв будилник.

— Какво говориш?! — възкликна Берьозин. — През зимата, в тази тъмница и без будилник? Никога няма да повярвам.

— Ела в стаята ми и погледни — предложи му тя. — Имам си будилник, но не съм го вадила от куфара. Нито един път не съм го ползвала, откакто си ме докарал от санаториума.

Отивайки на работа тази сутрин, Берьозин изведнъж изпита неочакваното и необяснимо, но много остро чувство на радост от осъзнаването, че когато се завърне вечерта вкъщи, ще го чака тази мила, с нежно лице, млада жена. Вече беше облякъл палтото си и си бе взел ръкавиците, когато внезапно се приближи до Ирина и я прегърна.

— Много се радвам, че си моя съпруга — тихо ѝ рече. — И въобще чак сега започвам да разбирам какво означава да имам съпруга. През първите дванадесет години вместо жена имах строга и взискателна наставница, която ме учеше на живот и на добри маниери. След това в продължение на седем години до мен имаше побесняло капризно дете, което всеки миг можеше да направи най-неочаквана глупост, което трябваше постоянно да следя и систематично да изпитвам крайно неприятни моменти на остър срам заради постъпките му. И едва сега започвам да разбирам какво е съпругата.

Ирина замря от допира на топлите му длани върху гърба ѝ. Нима той щеше да я целуне? Тя плахо вдигна глава, готова да вложи в тази целувка, ако тя се състоеше, цялата си придобита с практика сексуалност и всичката си натрупана през годините нежност. Сергей я гледаше с топли очи, но в тях Ирина не видя онзи познат блясък, който обикновено предшества целувката, ако разбира се, тя не бе чисто техническа, тоест необходим структурен елемент на сексуалната процедура.

Оказа се права. Прегръдката не стана обнадеждащо силна и целувка не последва. Вече застанал на прага, Берьозин ѝ махна за довиждане и отново изчезна за цял ден.

Това беше в петък, а в събота сутринта позвъни Виктор Фьодорович.

— Как сте, гълъбче? — попита той с мекия си, предразполагащ глас, от който на душата ѝ ставаше спокойно и уютно.

— Благодаря, струва ми се, че всичко е наред.

— Какво означава „струва ми се“? Имате ли някакви съмнения?

— Не, какво говорите, всичко е добре. Просто...

Ирина се запъна. Много ѝ се искаше да поговори с някого за отношенията си със Сергей. И този „някой“ можеше да бъде само Виктор Фьодорович, макар на възрастен мъж като него никак не му отиваше ролята на интимна Иринава приятелка. Никой друг на този свят не би разбрал какво става в душата ѝ, освен него и Сергей.

— Какво има, гълъбче? — настойчиво попита Виктор Фьодорович и тя ясно долови в гласа му нарастваща тревога. — Какво ви безпокои? Вие не бива да скривате нищо от мен. Ние с вашия съпруг трябва държим ръцете си на пулса и в случай на неблагоприятни промени незабавно да вземем необходимите мерки.

— Не се вълнувайте, Виктор Фьодорович, не се е случило нищо. Нищо.

— Наистина ли?

— Наистина. Честна дума.

— Тогава защо замълчахте. Защо не се доизказахте?

— Защото е смешно и нелепо. Но за да не се тревожите напразно, ще ви го кажа: струва ми се, че се влюбвам в Сергей. С всеки изминал ден той все повече и повече ми харесва.

— Така ли? Това е любопитно. Крайно любопитно.

Гласът на Виктор Фьодорович отново стана мек и предразполагащ.

— А Сергей Николаевич как се отнася към вас?

— Трудно ми е да съдя... Понякога ми се струва, че вижда в мен само домашна помощница, която му е обещала в присъствието на чужди хора да играе ролята на съпруга. А друг път пък ми се струва, че му харесвам. В някои моменти имам чувството, че търси близост с мен, но в последния момент нещо го възпира.

— Хмм... Много интересно. Но, съгласете си, гълъбче, че това е за добро. Приятно допълнение към сполучливо проведената операция. Като стана дума за операция, Сергей Николаевич приключи ли своите финансови работи?

— Като че ли още не е. Работи в банката от сутрин до вечер, проверява цялата документация, издава я, с една дума, има маса проблеми там. Трябва да прегледа всяка хартийка, за да не бъде после упрекван, че не се е отнасял добросъвестно към служебните си задължения. Това би могло да навреди на политическата му кариера.

— Да-да, разбира се. Но бих искал да узная по-конкретно кога ще получи парите и ще се разплати с мен. Вече ме притискат сроковете.

— Ще му предам — обеща Ирина. — Аз не разбирам от неговите неща...

— Както се полага на една добра съпруга — добродушно я прекъсна Виктор Фьодорович. — Гълъбче, не приемайте обаждането ми така, сякаш го прищпорвам и му оказвам натиск. Нека всичко да си върви по реда без излишно прибързване и суетня, но трябва да имам някаква яснота. Трябва да се съобразявам със сроковете. Затова помолете съпруга си да ми позвъни довечера.

През целия ден настроението ѝ беше приповдигнато, макар че не можеше да си обясни причината за това. Изведнъж си спомни как миналата неделя в шест часа сутринта Сергей бе тръгнал да ѝ купува празнични сладкиши. Прииска ѝ се също да му направи сюрприз, но не можеше да измисли с какво да го зарадва. Не познаваше добре вкусовете му и нямаше представа за неговите потребности. С какво ли би могла да го изненада приятно? Какво би могло да му достави неочаквано удоволствие?

Ирина започна да си припомня в детайли всичко, което знаеше за Сергей, да възпроизвежда в съзнанието си всяка негова дума, всеки жест, всеки намек. Нищо обаче не ѝ хрумваше. Тогава влезе в спалнята, огледа я внимателно и си спомни, че той се бе оплаквал от висящата над леглото лампа „миньон“, която излъчваше бледа светлина и му беше трудно да чете вечер. Сергей не я сменяше, защото много му харесваше дизайнът ѝ. Ирина реши, че ако се наложи, ще обиколи целия град, но ще намери друга лампа с по-голяма мощност на крушката и със същия дизайн.

* * *

Светлана Параскевич обичаше новозаселените места. За своите двадесет и осем години доста пъти ѝ се бе налагало да се мести и вече бе осъзнала, че не ѝ харесват старите жилищни квартали. Много болезнено бе изживяла първия си, прекалено дълъг период, когато бе имала острото усещане за неканена гостенка — чужда и нежелана сред хора, които отдавна живеят тук, които се познават един друг, познават и продавачите в магазините, и маршрутите на обществения транспорт, и работното време на ателиетата за ремонт на обувки. Но преди всичко я потискаше мисълта за това, че в този дом някой живее до нея, страда или се радва, обича или мрази, предава или утешава и буквално я преследваше усещането, че духът на предишните наематели, насъбрали в себе си всичко преживяно на тези квадратни метри, витае сега над нея самата, определяйки реакциите и постъпките ѝ.

Затова пък с охота се заселваше в новостроящите се райони. Там всички бяха равни и приятно гъделичкаше чувството, че започваш живота си на чиста страница — в нов апартамент, където никой не е живял преди теб, с нови съседни, с които би могъл да си създадеш добри отношения и които не знаят нищо за теб от това, което би искал да скриеш.

Затова толкова ѝ харесваше жилището, в което се бяха настанили с Леонид преди малко повече от месец, и със съжаление си мислеше, че отново трябва да се преселва. Но да остане тук, просто не можеше.

Днес пак бе дошла да огледа апартамента, в който ѝ предстоеше да се нанесе. Измери внимателно кухнята с рулетка, за да не допусне грешка при покупката на мебели. Районът също беше нов, също бе отдалечен и неблагоустроен, без телефонна станция и милиционерски участък, дори и без улично осветление. Но той я устройваше, защото щеше да живее в него с човека, когото обичаше, и никак не се нуждаеше от всекидневни досаждания по телефона или посещения на познати и роднини. Беше вдовица и перспективата да улавя осъдителни погледи и да изслушва високонравствени сентенции никак не я очароваше.

Излезе от входа на блока и без да бърза, се отправи към колата си. В купето беше тъмно, но Светлана знаеше, че той не спи и я наблюдава, макар че обикновено заспиваше още щом изгасеше двигателя.

Отвори предната врата, но не влезе вътре.

— Хайде да се поразходим — предложи му. — Ще подишаме чист въздух. От три седмици не сме се разхождали заедно.

Държейки се за ръката на вървящия до нея мъж, Светлана Параскевич за кой ли път вече напоследък си помисли колко е щастлива, че има до себе си човек, когото така силно, така остро и беззаветно обича. И пред тази любов абсолютно бледнееше пресметливата мисълчица дали и той я обича. Това не бе никак важно, нямаше никакво значение. Значение имаше само фактът, че този мъж бе за нея най-хубавият на света.

— Не ми дава мира това, което ми разказа следователят — поде Светлана и притисна буза към рамото му. — Ужасно е...

— Не виждам нищо ужасно.

— Но нали Людмила е умряла?

— И какво от това? Била е луда и се е самоубила. Решението е било нейно. Повтарям — не виждам нищо ужасно тук.

— Как можеш да говориш така — укори го тя. — Макар че е луда, Людмила е все пак жив човек. Жив, разбираш ли? И трябва да дочака естествената си смърт.

— Естествената смърт за лудия е тази, която той сам си донесе. Престани да я съжеляваш, не го заслужава.

— Недей така! — възмути се Светлана. — Всеки човек е достоен да бъде съжеляван.

— Тя е убийца. Забрави ли? Убила е човек само защото не е искала той да принадлежи на друга жена, тоест на теб.

— Да, убила го е, но не по собствена инициатива, а защото той я е помолил да го направи. Не се прави, че не помниш.

— Няма значение. Света, не изпадай в сантименталности. Ти пък си спомни какво направи с теб, спомни си как лежа в онази проклета болница, как шест пъти дневно ти биеха онези проклети инжекции, как дупето и бедрата ти бяха целите сини, как не можеше нито да седиш, нито да лежиш. Прекалено бързо си й простила. Готова си дори да забравиш, че все още се будиш нощем, когато ти се присънва кошмарът, че върху теб се хвърля жена с огромен нож. Людмила е получила това, което си е заслужила, и не смей да я съжеляваш.

— Но тя е болен човек! — почти отчаяно възкликна Светлана. — Как може да бъде обвинявана във всичко това? Да, тя ми се нахвърли с нож, стреляла е с пистолет, но не е била на себе си, не е контролирала

постъпките си, не си е давала сметка за тях. Нима може да се отмъщава на душевно болен човек? Нима може да се радваме на самоубийството му?

— Може, Светочка. Може. А в дадения случай е и нужно.

Светлана издърпа ръката си изпод свития лакът на мъжа и леко се отдръпна.

— Имаш ли цигари? Забравих моите в колата.

Той мълчаливо извади от джоба си кутията и запалката. Вятърът духаше право в лицето ѝ и на Светлана се наложи да се обърне, за да си запали цигарата. Всмукна няколко дълбоки глътки тютюнев дим и след това бавно тръгна назад към жигулито си.

Беше ѝ неприятно, че той бе проявил такава жестокост. А още по-неприятно ѝ беше, че на подобна жестокост и бездушие въобще не беше подозирала да е способен.

Тя седна зад волана и рече сдържано:

— Ще те откарам у вас.

— Ти няма ли да се отбиеш? Нали искаше...

— Не си разчетох времето. Мислех си, че по-бързо ще се оправим с апартамента. Но вече стана късно и трябва да се прибирам — отвърна му уклончиво.

— Тогава ще дойда с теб.

— Не, няма да дойдеш. Ще те откарам вкъщи.

— Светка, не мога повече така. Умирам, когато те няма до мен. Искам да сме заедно непрекъснато, двадесет и четири часа в денонощието.

— Трябва да почакаме. Още не му е дошло времето. Като се преместим в новото жилище, ще бъдем заедно.

Светлана се постара да се усмихне колкото се може по-топло и ласкаво, надявайки се с тази пресилена усмивка да прогони от себе си внезапно обхваналата я неприязън към мъжа, когото толкова обичаше и който току-що бе проявил такъв невероятен цинизъм.

— Вчера ми позвъни Галина Ивановна — поде, само, колкото да рече нещо. — Струва ми се, че нещо не е наред. Решила е сериозно да се съди с мен.

— Дъската ѝ хлопа — презрително измърмори той. — Повярва ли ти, като ѝ каза, че ти си написала книгите?

— Разбира се, че не. А кой би повярвал. Всяка вяра в каквото и да било се базира преди всичко върху съпадението на това, което ти се иска, с онова, което чуваш. Да вземем например моята майка. Ако ѝ кажат, че гениалният писател е дъщеря ѝ, а не нейният зет, тя веднага би повярвала, защото всяка майка — съзнателно или подсъзнателно — винаги желае детето ѝ да стане талантиливо, известно и прославлено. Така че кажи на една майка, че има безумно талантиливо дете, и тя ще ти повярва веднага. А ако на майката на виден писател бъде казано, че той е бездарник, че не може да свърже две думи, а всичките му гениални книги са написани от омразната снаха, то би трябвало да си голям оптимист, за да очакваш, че ще повярва още от първия път.

— И какво възнамерява да прави тази кретенка?

— Ще подаде иск за подялба на наследството. А пък аз в отговор ще направя насрещен иск за установяване авторството на произведенията, подписани с името на Леонид Параскевич. Тя ще доказва правото си да наследи своя син, а аз — че оспорваните парични суми не влизат в наследствената маса, тъй като ми принадлежат лично като автор.

— Безмозъчна глупачка! Кой би могъл да си помисли, че толкова люто те мрази!

— Престани — намръщи се Светлана. — Да, Галина Ивановна не извършва най-умните и най-етичните постъпки, но тя е възрастна жена и трябва да проявяваме търпимост към нея, дори и само заради побелелите ѝ коси. И още нещо, ще си позволя да ти напомня, ако си забравил, скъпи, че само преди три месеца тя е погребала единствения си син. Когато човек умира след тежко боледуване, близките му имат известно време, за да се подготвят психически за загубата. А когато млад мъж загива от ръката на убиец, от такъв шок не се излиза лесно. Напълно е възможно, когато Галина Ивановна дойде на себе си — след година или две — да ѝ стане срамно за сегашното ѝ поведение.

— Срамно ли? — засмя се той. — Светка, обожавам те заради неизчерпаемата ти вяра в доброто. Ако ти бъде показан маниак, по чиито ръце има кръв от стотици невинни младенци, ти и за него ще намериш оправдание, че сигурно в детството си не е бил обграден с любов и грижи, че майка му повече е обичала неговия по-малък брат и затова през целия си живот е пренесъл ненавистта към малките момченца. Твоята любима свекърва никога няма да се срамува от това,

което върши днес, въобще не се надявай. Но сигурно би се учудила много, ако разбере, че се опитваш да я оправдаеш. Тя е убедена, че не се нуждае от никакви оправдания.

Светлана помълча малко и после тихо рече:

— Откъде се взе у теб толкова злоба? Преди не беше толкова безсърдечен.

— Аз ли съм се променил? — попита високомерно той и Светлана с болка си даде сметка, че досега не ѝ бе държал толкова хладен тон.

— Да. Променил си се. Много си се променил. Дори не подозирах, че си такъв.

— Какъв?

— Студен. Безжалостен. Циничен.

— Глупости, Светик. Така ти се е сторило. Просто ти си много сантиментална и жалостива, а аз съм разумно пресметлив и справедлив, но на теб моята разсъдливост ти се струва като жестокост и студенина, понеже си прекомерно емоционална. Повтарям още веднъж: побърканата Людмила си е заслужила смъртта, защото се е осмелила да посегне на теб — на жената, която обичам повече от живота си.

Светлана нищо не отвърна и останалия път изминаха в пълно мълчание. След като го остави до блока, тя не го изчака, както обикновено, да влезе във входа, а включи на скорост и рязко потегли. На душата ѝ беше тежко и много тревожно. За пръв път от доста месеци насам се усъмни в правилността на действията си. В съзнанието ѝ изникнаха думите на Виктор Фьодорович: „След като е направил операцията, хирургът вече няма право да се съмнява в това — трябвало ли е да я направи или не, а трябва да мисли как да излекува болния. Е, какво, операцията е направена, изрязаният и изхвърлен орган не може да се пришие обратно на мястото си и сега започва дългият и сложен етап на оздравяването“ Пак Виктор Фьодорович беше казал, че да се направи операция, не е кой знае какъв фокус, а виж, следоперативните грижи за болния са съвсем друго нещо — задачата вече е по-сложна, изисква търпение, внимание, квалификация. Тогава Светлана не бе направила връзка между думите му и ситуацията, в която се бе оказала сама, защото собствената ѝ операция изискваше продължителна и щателна подготовка и никой не би могъл

да я нарече „лесен фокус“. А се бе оказало, че следоперационният период е още по-сложен, още по-тежък и изисква повече душевни сили от самата операция. Светлана беше силна жена и знаеше, че ще понесе всички тегоби на този непрост период, но сега за пръв път се бе усъмнила, че играта си струва барута.

* * *

Работейки за Наталия Досюкова, Стасов реши за всеки случай отново да се срещне с всички свидетели, върху чиито показания е изградено обвинението на Евгений Досюков в убийството на Борис Красавчиков. Събираха се шестнадесет души. Впрочем Стасов не изключваше вероятността в действителност те да са били повече, а просто само единадесет са призвани в съда. Засега в ръцете си имаше само копие от присъдата, но после сигурно щеше да му се наложи да се поразрови и из наказателното дело.

И така: дамата, излязла от ресторант „Лада“ заедно с Красавчиков, портиерът охранител; двамата клиенти на ресторанта, изскочили на улицата, дочувайки отчаяните вопли на дамата; трима милиционерски служители и двама доктори; Игор Тихоненко — стопанинът на страдащия от диария дог на име Лорд, и някой си Пригарин, втурнал се да изпълнява своя граждански дълг, след като видял арестувания убиец по телевизията. Общо единадесет души.

Най-лесно би било да открие милиционерите, защото те би трябвало да работят в един и същ участък, щом като са пристигнали заедно на местопроизшествието. Надеждите на Стасов се оправдаха, но не напълно. Тримата милиционери, отзовали се на повикването от ресторант „Лада“ и разпитани като свидетели, наистина преди година работели в УВР на Централния московски окръг, но сега в окръжното бе останал само единият от тях. Вторият се преместил в Югозападния окръг, тъй като там обещали да му помогнат за жилище, а третият въобще се уволнил от органите и просперираше като юрисконсулт в някаква фирма.

Стасов загуби два дена — по-точно две вечери, защото през деня трябваше да заработва заплатата си в „Сириус“ — докато открие и тримата. Те дружно твърдяха, че в момента на пристигането им на

местопроизшествието се намирали лежащият на тротоара Красавчиков и около него — жена и трима мъже, единият от които портиерът на ресторант „Лада“, а другите двама — клиенти на същия ресторант. Потърпевшият бил в тежко състояние, но в пълно съзнание. На въпроса: „Знаете ли кой стреля във вас?“ той отвърнал тихо и с усилие, но много ясно: „Досюков... Женя... Евгений... Досюков“.

Жената и мъжете веднага потвърдили, че същите думи той вече няколко пъти е произнесъл, преди да пристигне милицията.

След милиционерите Стасов се зае с медиците, тъй като те също би трябвало да са от едно болнично заведение. Така се и оказа.

Дали сред медицинските работници текучеството на кадри беше по-малко, отколкото в милицията, или на Стасов просто му беше провървяло, но и лекарката, и фелдшерката работеха заедно, както и преди. И нямаше никакви признаци, че някой им е платил за лъжливи показания. Озлобени на целия свят, бедни и в същото време весели и обичащи да си пийнат по някоя чашка, те без колебание потвърдиха това, което беше вписано в присъдата. Да, пристигнали пред ресторант „Лада“, взели оттам мъж с огнестрелни рани, който починал по пътя към института „Склифософски“, но до самата си кончина бил в съзнание и отговарял на въпросите на оперативния работник от милицията, който ги съпровождал.

— Спомняте ли си какви въпроси му задаваше оперативникът?

— Почти едни и същи. Кой стреля във вас? Защо стреля във вас?

— И какво отвърщаше Красавчиков?

— Назоваваше едно име. И непрекъснато се чудеше защо е бил застрелян.

— А може ли да предадете всичко това в пряка реч, а не да го преразказвате — помоли Стасов.

— Може — добродушно се съгласи докторката, дебела възрастна жена с увиснали бузи и впечатляващо силни ръце. — Значи приблизително така: „Женка, Досюков, Женка. Господи, защо?! Защо? Женка, защо?“ Това си мърмореше през целия път, докато не умря. Не можахме да го докараме жив.

— А може би е бълнувал? — предположи Стасов. — Не ви ли се стори подобно нещо?

— Не — включи се в разговора тъничката фелдшерка с явни признаци на ранно увяхване. — Милиционерът му задава и други

въпроси, пита го за адреса, за собственото име, на потърпевшия де, каква дата сме, какъв ден, с кого е бил в ресторанта. И той му отговаряше съвсем правилно. Милиционерът изглеждаше грамотен, затуй също провери дали раненият не бълнува.

При това положение да се опитва да открие нещо по-особено, разговаряйки с портиера, двамата посетители на ресторанта и с познатата на Красавчиков, беше безперспективна работа. Но по силата на своята природна добросъвестност Стасов все пак ги издири, като изгуби за това още три вечери. И не чу нищо ново.

Оставаха двама: съседът от долния етаж Игор Тихоненко и случайно минаващият Пригарин. После трябваше да пада в краката на Настя, че може би и на самия генерал Заточни, за да се добере в съдебния архив до наказателното дело на Евгений Досюков. Трябваше внимателно да огледа кой още е бил разпитван по това дело, какви факти и съждения се прокрадват, които по една или друга причина не са намерили място в обвинителното заключение. Нужно бе да обърне особено внимание на заключението на експертите, да узнае какви въпроси са им задавали следователите и какво именно е било открито в процеса на експертното изследване. Но всичко това щеше да стане после, когато се сдобиеше с делото, а сега му предстоеше да побеседва с Игор Тихоненко. В края на краищата, преобладаващата част от свидетелите бяха хора, които само препредаваха информация — дочули какви думи изрекъл Красавчиков и ги преразказали на милицията. А пък самият Красавчиков и Игор Тихоненко не са препредавали чужди слова, а със собствените си очи са видели добре познат човек. Само че Борис Красавчиков вече не можеше да бъде разпитван.

Тихоненко се оказа страшно подозрителен тип, който не пуска никого в жилището си без дълги предварителни преговори. Посещението на Стасов не се вписваше в главата му, защото съдът се бе състоял отдавна, Досюков лежеше в затвора и той не можеше да разбере смисъла от някакви допълнителни събеседвания по този повод. Накрая Владислав се ядоса, качи се на горния етаж и помоли Наталия да го съпроводи до апартамента на Тихоненко.

— Игор — извика тя, — аз съм, Наташа, от двеста и седемнадесети апартамент.

Чак сега недоверчивият Тихоненко благоволи да отвори вратата, но до него стоеше огромен сив дог и доста недружелюбно фиксираше с очи Стасов. Наталия явно я познаваше.

— Игор, отговори на въпросите на Владислав Николаевич, ако обичаш — помоли съседа си Досюкова.

— Че какви въпроси има още? — недоволно измърмори Тихоненко, който се оказа невисоко и доста крехко на вид мъжле около тридесетте. — Защо трябва да се ровим в минали неща?

— Аз наех частен детектив — заобяснява му тя, — и искам да докажа, че Женя не е извършвал никакво убийство. Сигурна съм, че е станало недоразумение, фатална грешка, в резултат на която зад решетките се оказва невинен човек. Моля те, Игор, поговори с Владислав Николаевич. Това е нужно преди всичко на теб самия.

— Защо? — вдигна косматите си вежди Тихоненко. — За какъв грездей ще ми е нужно?

— Защото, когато Женя излезе на свобода, много ще се учуди, като разбере, че не си пожелал да разговаряш с човека, който прави всичко възможно да го реабилитира и да докаже невинността му.

Фразата беше съвършено безсрамна в прозрачността си като скъпо дамско бельо. С една дума, ще те зарови в земята Женя, ако узнае, че си пратил на майната му наетия по негово указание частен детектив. А пък ако поговориш с него човешки, току-виж, че Женя ти се е отблагодарил, задето си му помогнал в трудна минута. Нищо не се знае, може той наистина да не е виновен, ще го оправдаят, ще излезе на свобода и съвсем скоро ще узнае, че ти, Тихоненко, посрещаш с куче човек, който е изпратен да се бори за неговото освобождение.

Излезе, че за плашливия Тихоненко бе изразходвано много време, а ползата — нищожна. Стасов нямаше никакви съмнения в това, че разхождайки през онази късна нощна доба страдащото си от разстройство куче, той действително е видял съседа си Евгений Досюков. Не би могъл да се припознае по множество причини. Първо, на разпитите правилно е описал дрехите, в които е видял Досюков през нощта. Второ, Досюков е разговарял с него, нарекъл го е по име и е споменал също името на дога. А трето, най-главното, Игор Тихоненко и Евгений Досюков са живели в тази сграда петнадесет години и са се познавали още от самото начало. Тихоненко много добре е познавал и родителите на Евгений, на които забогатялото синче купило ново

жилище — по-малко от това, в което той останал, но иначе доста прилично. Така че при такива условия Игор не би могъл да се припознае.

Тези разсъждения бяха верни единствено в случай че Стасов не се съмняваше в добросъвестността на Тихоненко и провереше само достоверността на думите му за вероятни грешки и заблуждения. Както се бе изяснило, грешки и заблуждения нямаше. Но би могло да има лъжа. Например Тихоненко не е видял в два часа след полунощ излизания от къщи Евгений Досюков и не е разговарял с него. Та нали никой не е потвърдил този разговор, няма никакви свидетели. Досюков е отричал по принцип всичко, включително и това, че през тази нощ е излизал от дома си. Значи в действителност показанията на Игор с нищо не са потвърдени и не са проверени. Но единственото нещо, за което можеше да се хване Стасов, бяха дрехите. Досюков обичал красивите, модерни дрехи и си ги купувал в големи количества, превишаващи нормалната му потребност. Когато човек има само едно палто, то тогава цял сезон можеш да го описваш, без да се страхуваш, че ще сгресиш. Обаче при толкова якета, палта, шуби и кожуси, висящи в гардероба на Досюков, случайното попадение става доста съмнително. Тихоненко описал именно това яке — късо, от светлокафява кожа, с вълнена подплата, с широки рамене и плътен колан на талията — което описали и другите свидетели и на което експертите открили частици от барут. И времето на излизането на Досюков е назвал точно.

— Песът стан неспокоен, започна да ми смъква одеялото, разбрах, че му се излиза, включих осветлението — гледам два без петнайсет. Какво да правя, не мога да измъчвам безсловесното животно, станах полуразсънен, нахлузих панталона, маратонките, якето и се помъкнах с него надолу. Няколко минути, след като излязох, гледам Женка слиза. Беше някъде към два.

От дома на Досюков до ресторант „Лада“ по пустите нощни улици, като се вземе предвид и заледяването, характерно за декември, пътят бе не повече от двадесет минути. Позвъняването в милицията от ресторант „Лада“ е било регистрирано в два часа и петдесет и две минути. Практиката показва, че от момента на изстрела до телефонирането в милиционерския участък изминават от пет до петнадесет минути в зависимост от броя на намиращите се наблиз

хора. Съществува едно оптимално количество присъстващи, при което телефонирането става почти веднага. Ако хората са малко, трима-четирима души, то те вкупом се втурват към ранения и се опитват да изяснят какво се е случило, може ли да му се помогне и чак след доста дълго време на някого от тях му идва на ума гениалната мисъл да се обади в милицията. Особено ярко се проявява тази ситуация, когато сред присъстващите малобройни граждани има близки на потърпевшия, които при вида на случилото се сами започват да припадат или да псуват до Бога, с което пренасочват вниманието върху себе си. Ако пък тълпата е прекалено голяма, то мнозинството хора смятат, че някой вече е телефониран на милицията, а ако пък някой се опита да изясни това, не постига особен успех и вместо да позвъни сам, започва да разпитва поред.

В момента на убийството на Красавчиков не е имало много народ, но затова сред присъстващите е бил един долу-горе опитен охранител, при когото рефлексът „да се извика милиция“ е бил отработен напълно прилично, затова може да се смята, че съдбоносният изстрел е бил произведен в интервала между два и четиридесет и пет и два и петдесет. Ако се предположи, че Досюков е отпътувал в два часа, от къщи и приблизително в два и двадесет е пристигнал пред нощния ресторант, то напълно би могло да се допусне, че му се е наложило да чака половин час, докато се появи Красавчиков. Това е нормално, още повече че Досюков се е познавал добре с потърпевшия и е знаел навиците му, в частност кога приблизително излиза от нощните ресторанти. Вероятно Красавчиков обикновено го е правел от два и половина до три и всъщност именно с това може да се обясни фактът, че разгневеният и кипящ от ревност Евгений не е хукнал веднага да се разправя с нахалника, а търпеливо е чакал до два часа след полунощ. Така че, ако се допусне, че Игор Тихоненко по някакви неизвестни засега съображения не говори истината и през тази нощ не е виждал Евгений Досюков, то как би могъл толкова точно да улучи времето? Ако беше казал друго време, малко по-късно — например не два часа, а два и двадесет — би възникнало съмнение как така този убиец Досюков толкова прецизно е разчел всичко, че да се появи пред ресторанта точно на минутата, когато от него излиза Красавчиков. А пък ако Тихоненко беше казал, че това е станало в два и четиридесет и пет, цялото обвинение рухваше

като картонена кула. Защото Досюков не би могъл да пристигне до „Лада“ за три минути. При никакви условия.

Но така или иначе, Игор Тихоненко упорито посочваше едно и също време — от два без пет до два — и никакви уловки на опитния Стасов не го накараха да се поколебае. Тихоненко не лъжеше.

[1] Тестени изделия с пълнеж от месо или зеленчуци, рус. — Б.пр. ↑

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

През деня в ресторанта беше многолюдно, но не и шумно. По обяд клиентите бяха делови хора и разговорите по масите също бяха делови.

За срещата си със Светлана Нугзар Бокучава си бе избрал масичка в ъгъла, където беше по-тихо, по-уютно и по-интимно. Ако нещата тръгнеха според замисъла му, то значи бе време да започне да атакува младата вдовица, време бе да направи първите крачки към завладяването ѝ заедно с неиздадените ръкописи на талантивия ѝ съпруг и с всичките авторски права. Нугзар беше сигурен, че всичко е разчел правилно, но все пак го гризеше леко безпокойство. Да се срещнат бе предложила Светлана, а това означаваше, че нещо се е случило. Само дано не бе нещо фатално!

Видя я отдалеч — още щом прекрачи в залата. Малка, слабичка, некрасива, но невероятно елегантна, привличаща към себе си мъжките погледи и буквално завихряща вълни на сексуална загадъчност. Нугзар бе принуден да признае, че Светлана Параскевич се отнася към онзи тип жени, които могат да си позволят да бъдат колкото си искат некрасиви, защото така или иначе никой не забелязва външността им. Такива жени въобще не ги виждат и не ги разглеждат, тях ги чувстват, усещат ги, мъжете биват обсебвани от тях, биват очаровани.

Тя кимна на Нугзар, но не му протегна ръка, макар той вече да беше готов да притисне устни към върховете на пръстите ѝ в знак на почтително възхищение.

— Добър ден.

Светлана седна, без да изчака едрият, възпълен Бокучава да заобиколи масата и да ѝ придържи стола. Менюто беше на масата и тя веднага заби поглед в него, прелиствайки страниците. Направи избора си бързо, но Бокучава си отбеляза, че бе подбрала най-скъпите ястия. Интересно какво ли означаваше това? Охарчваше го, за да му се надсмее? Или да го провери колко е стиснат? Или просто се прави на

аристократка, привикнала да получава най-доброто, а следователно и най-скъпото?

— Нугзар, възлагал ли си на някого статия за Леонид? — попита тя, когато сервитьорът се отдалечи, приел поръчката.

— Да — кимна издателят. — Сама разбираш, че за да се продават добре посмъртни произведения, трябва предварително да бъде проведена рекламна кампания. Всички читателки знаят, че Леонид вече не е сред живите, затова няма да търсят книгите му по павилионите и книжарниците. А ако забележат, че се е появила някоя нова книга, ще си помислят, че това всъщност е нещо старо, което преди е излизало с друго заглавие и друго външно оформление. Затова трябва да ги подготвя и убедя, че новите книги са действително нови книги. Нещо, което преди не са чели. За тази цел ми е нужна статията. А може би не само една. Журналистът идвал ли е при теб?

— Не, не е идвал при мен, а направо се е насочил към свекърва ми, майката на Лъоня, и в това се състои грешката му. Всичко е развалил.

— Какво е развалил? — намръщи се Бокучава. — Там да не е станал конфликт? Не ми е разказвал нищо.

— Не, конфликтът не е станал там, а между мен и свекърва ми. Твоят тъпоглав журналист ѝ надрънкал, че Лъоня има неиздадени ръкописи и аз ги продавам на издателите за големи пари. Досещаш ли се какво стана по-нататък?

— Не — призна си Нугзар. — Какво стана?

— Свекърва ми дотича при мен с пяна на устата и започна да ми доказва правото си на част от хонорарите. С една дума, претендира за наследство. Аз се сдържах, доколкото можах, исках да приключим мирно и тихо тази работа, но тя не миряваше и ми се наложи да ѝ кажа истината. А тази истина е неприятна. Само че нямах друг изход. Сега ще разбереш какво имам предвид. Виждаш ли, Нугзар, всички романи, които са издавани с името на Леонид, в действителност ги написах аз. Ти си опитен издател и няма смисъл да ти обяснявам защо взехме името на Лъоня. Мисля, че ти е ясно.

Бокучава застина, нямаше сила да се помръдне и само тъпо гледаше седящата срещу него жена. „Боже мой, какво говори?! Романите е написала тя, а не Лъонка?“ В това не беше толкова трудно да се повярва, защото и без друго всички се чудеха, че един мъж се е

оказал толкова тънък познавач на женската психология. Но ако бе вярно, то нещата се променяха коренно. Тогава Светлана беше златната жила, кокошката, снасяща златни яйца, и при правилен подход от тази трънка би могъл да изскочи голям заек, тоест да се печелят пари още дълги години.

— Счетох за нужно веднага да се срещна с теб — продължи тя, сякаш не забелязваше объркаността на събеседника си, — защото моята свекърва най-вероятно няма да остане единственият пазител на тази тайна. Тя се готви да ме даде под съд и да докаже, че лъжа, така че в това ще бъдат посветени и адвокатът, и съдията, и секретарят на съда, и само още един Господ знае кой. И тъй като ти ми плати за ръкописа толкова, колкото ти поисках, имаш право да предявиш претенции да не ти нанасям удар в гърба. Най-добре е за истинското авторство да узнаеш директно от мен, вместо по-късно от скандалните хроники, и то в изопачен вид.

Бокучава внимателно си пое дъх, протегна ръка и я сложи върху тънките пръсти на Светлана, които нервно въртяха позлатената запалка.

— Света, винаги съм знаел, че зад фасадата на твоята хладна сдържаност се крие нещо фантастично — прочувствено поде той. — Усещах, че се таят някакви невероятни дълбочини, но никога не можах точно да определя какво най-много ме вълнува в теб. Сега всичко стана разбираемо, всичко застана на мястото си. Аз дори не съм много изненадан, защото през цялото време очаквах нещо подобно.

— Значи не ми се сърдиш — усмихна се Светлана Параскевич. — Тази ситуация не подкопава ли много финансовите ти планове?

— Разбира се, че ги подкопава — засмя се Бокучава. — Но на мястото на разрушените планове могат да бъдат построени нови? Сега задачата номер едно е да измислим ловък и оригинален рекламен ход, за да не бъдат разочаровани почитателките на Леонид, да не се почувстват измамени и дружно да се преориентират към новото име. Ще си помисля как би могло да стане това. Ти не си длъжна да си блъскаш главата, ако, разбира се, междувременно не са ти хрумнали някои идеи. Ако такива има, бих ги изслушал с радост.

— Не — поклати глава тя. — Нямам никакви идеи и въобще слабо разбирам от реклама и маркетинг. Но, Нугзар, искам да си дадеш сметка, че за това, което се случи, сам си виновен. Ти си изпратил

журналиста при майката на Лъоня, без да се посъветваш с мен, ти си му разказал какви хонорари искам за новите книги — и ето ти го резултата. Ако Галина Ивановна не знаеше, че за два ръкописа са ми изплатени шестдесет хиляди долара, тя не би започнала да вдига шум и моята тайна би се запазила за известно време. Разбира се, един ден щях да ти я разкрия, защото Лъонциният архив не може да бъде бездънен и рано или късно трябва да пресъхне. Но ти щеше да разполагаш с време да преустроиш маркетинговата си политика спрямо тези книги и появата на новото име би станало безболезнено. Спомни си какво се случи с Незнански и Топол. Отначало излязоха книги, които бяха написани еднолично от Незнански, после тръгнаха тези, които двамата написаха в тандем, а след това те се скараха и отново започнаха да пишат поотделно, но отличните книги, които написаха заедно, бяха си свършили работата, бяха създали на авторите си репутация и читателите продължиха, както и преди, да ги купуват с удоволствие, макар че поотделно те вече пишеха доста по-лошо. И в моя случай ти би могъл да измислиш нещо подобно, да поръчаш няколко статии в популярни издания, в които да разкажеш на читателите, че Леонид е писал романите си в съавторство с мен, да измислиш сърцераздирателна история защо съм крила своето авторство и лицето си, въобще такава история, че читателките да се облеят в сълзи. И след това ще започнат с въодушевление да си купуват книгите, подписани от мен. Нещо повече, убедили се веднъж, че новите романи по нищо не се отличават от предидущите, че не са станали по-лоши от това, че единият от съавторите не е между живите, те биха изпитали приятното чувство, че в края на краищата жената се е оказала по-талантлива от мъжа. Но повтарям, всичко това би било възможно, ако ти беше постъпил умно. А ти, Нугзар, постъпи глупаво. И сам си изкопа гроба. И ако Галина Ивановна наистина ме даде под съд, ще ми се наложи да изразходвам време, сили, а също така, между другото, и пари за адвокат — всичко това заради твоя милост. Ти лъжеш, че си виждал и усещал в мен някакви интелектуални дълбочини. Нищо не си видял и нищо не си усетил. Ти гледаше на мен като на безмозъчна глупачка, която можеш да въртиш около пръста си със завидна лекота и весели приказчици. В противен случай не би поръчал зад гърба ми рекламна статия за Леонид. Първо трябваше да поговориш с мен и заедно да обмислим кое и как трябва да бъде в тази

статия, за да не си затворим пътя за отстъпление и за по-нататъшно, преминаване към моето авторство. И ти, без съмнение, би постъпил именно така, ако се съобразяваше с моето мнение и допускаше, че в главата ми има поне капчица сиво вещество. Но, като повечето кавказци, ти не смяташ жената за човек, макар да си израсъл в Москва.

Светлана говореше бавно, много спокойно и в гласа ѝ не се долавяше нито възбуда, нито възмущение, нито гняв. Нугзар разбра, че тя много старателно се е готвила за този разговор и сега произнасяше фрази, които вече бе произнасяла мислено и вероятно не един път.

— Извинявай, Света — побърза да се възползва от паузата, докато тя си палеше цигара. — Признавам си, че действях необмислено. Но въобще не ми е минавало през ума, че бих могъл да ти навлека такива неприятности. Готов съм да изкупя вината си, само кажи какво трябва да направя. Искаш ли да поема всички разходи по делото, ако твоята свекърва те даде под съд?

— Искам.

Светлана издуха дима и се втренчи в тъмните му, приличащи на маслини очи.

— Какво още бих могъл да направя, за да изкупя греховете си към теб?

— Трябва да ми дадеш дума, че по повод на Параскевич и неговата съпруга в печата няма да се появи нито едно изречение, което да не е съгласувано с мен. Няма да поръчваш нито на един журналист рекламни публикации, без да си ме уведомиш предварително. Нещо повече, тъй като твоята дума не ми е достатъчна, искам да сключим писмен договор с всичките му формалности. И ако ти, Нугзар Бокучава, посмееш да го нарушиш, ще ти предявя иск по съдебен ред.

— За какво? У нас има свобода на печата — опита се да се измъкне с шега издателят, макар че никак не му беше весело.

Той осъзна, че абсолютно не познава тази непредсказуема жена, че не я чувства, а това означаваше, че не би могъл да прогнозира постъпките ѝ. Да, нямаше да му бъде лесно да се справи с нея.

— Всеки журналист е в правото си да пише на каквато си иска тема и той не може да бъде заставен да прави нещо в твой личен интерес.

— Че аз не посягам на свободата на журналистите — лукаво се усмихна Светлана. — Няма да предявявам иск на тях, а на теб, Нугзар.

За нарушаване условията на договора. А може би и на тях — например иск за защита на честта и достойнството ми или за клевета, или за оскърбление. А в частна беседа ще им разясня, че ти си бил длъжен да ги инструктираш, затова само ти си виновен за неприятностите им. Запомни, скъпи, в живота на Леонид и в моя живот има много от това, което не бива да се описва от странични хора, без риск да се натъкнат на неприятности. За него може да се пише само с мои думи. Разбра ли, Нугзар? Само с мои. Тогава ти и твоите приятели журналисти ще бъдете предпазени от грешки. Ако те се опитат да надробят някоя попара и ти не ги спреш, сърди се на себе си.

— Но нали може да се случи така, че някой журналист, за когото въобще не съм чувал, сам да реши да напише за Параскевич. Ако той забърка някаква каша, аз ли ще отговарям за него?! — възмути се Бокучава.

— Не се прави на света вода ненапита — внезапно се разсмя Светлана. — Да не мислиш, че не знам как се правят такива неща. На кой независим журналист би му бил интересен автор на женски романи? За депутат от Думата, за министър, за Президента, за солиден banker — да, от това може да се направи материал, след който за теб ще се заговори. Ако ти провърви, можеш и да се прославиш. А от Параскевич? Много съмнително. Ако се пише за писатели, то е само заради това, че издателите си плащат, влагайки пари в рекламата. Без твое знание такива статии няма да се появят, така че недей да ме баламосваш.

— Почакай, Светлана — не се предаваше Бокучава, — не само аз издавам книгите на Параскевич. Новият роман ще излезе след месец при Павел, той също може да започне рекламна кампания. Доколкото ми е известно, и при Анечка още няколко месеца действия общото право за преиздаване на две книги. Тя също би могла да предприеме някакви мерки, за да подгрее интереса на читателя. Как ще постъпиш с тях?

— Нугзар, ти не си разбрал нищо — намръщи се от досада Светлана. — За всичко трябва да се плаща. И за правото да се печатат посмъртните произведения на великия Параскевич — също. Размерът на хонорара тук няма нищо общо — и Анна, и Паша, и всички останали ще ми платят толкова, колкото ми плати ти. Но на теб са ти нужни и другите ръкописи. И за това, че ще ги донеса на теб, а не на

тях, ти ще трябва да платиш. Всички вие сте от един дол дренки, макар да се смятате за различни издателства, и не си въобразявай, че това е кой знае какво тайна. Така че ще носиш отговорност за всички. Поговори с тях, сплаши ги, убеди ги, купи ги — направи каквото си искаш. Но запомни: една печатна дума в моя вреда — и нашите делови отношения се прекъсват, преминавайки в областта на гражданското съдопроизводство. Благодаря, Нугзар, обедът беше много вкусен.

Тя стана и пресече цялата зала, съпроводена от възхитените погледи на мъжете. Нугзар също я проследи с очи, дъвчейки вяло втвърдилия се бифтек, и си мислеше, че тази кучка трябва да се завърже здраво, за да не лае и да си знае мястото. Разбира се, характерът ѝ беше не просто тежък, а направо отвратителен, но работата си струваше. Трябваше на всяка цена да се ожени за нея, тогава тя до края на живота си ще пише романи, а той ще ги издава. Ще стане единственият издател на тези книги. А това са големи пари. Много големи.

* * *

Кабинетът на следователя Олшански имаше скромни размери, затова когато заедно с Настя в него се вмъкна и широкоплещестият Юра Коротков, веднага стана тясно. Константин Михайлович изглеждаше спокоен, но от време на време през деловия му тон се прокрадваше напрежение и раздражение.

— В такъв вид не можем да изпратим делото в съда — говореше той. — Чистосърдечното признание не е аргумент, когато човекът не може да бъде разпитан. Особено пък, ако този човек създава впечатление на психично болен. Това първо. Второ, причината за убийството, както я излага Исиченко, също изглежда доста екзотично, но не може да бъде проверена в хода на делото. Затова трябва да се проведе посмъртна съдебнопсихиатрична експертиза както на Исиченко, така и на Параскевич. Направеното от тази жена говори, разбира се, че тя е болна, но и това, за което уж я е помолил Параскевич, също не свидетелства за неговата прекалено здрава психика. Трябва старателно да се провери всяка дума от показанията на Исиченко. И трето. Става въпрос за моден писател. Ние не можем

да бъдем сигурни, че убийството му и ходът на разследването няма да заинтересуват широката общественост. И не дай, Боже, ако се окаже, че журналистите знаят повече от нас. — Преди всичко интерес представляват две обстоятелства: психическото здраве на самия Параскевич и вероятността от организиране на собственото му убийство, което по същество се явява самоубийство, а също така истинското авторство на неговите романи. Тези две обстоятелства са най-пригодни за скандални разобличения и за жълтата преса, те са най-съблазнителни за тези, които жадуват за истинска чернилка, и затова по тези въпроси ние трябва да бъдем ориентирани по-добре от всеки журналист.

— Боже мой, Константин Михайлович — плесна с ръце Настя, — откога започнахте да се боите от журналистите и да им обръщате внимание? Та вие не давате за тях пукнат грош.

— Не давам — потвърди Олшански. — Но аз имам началници, и то в количество, далеч превишаващо моята поносимост. И именно те много сериозно се отнасят към пресата, особено ако журналистите пишат, че следствието нещо не знае или не е обърнало внимание на нещо. Затова аз издавам постановление за провеждане на филологическа експертиза, а вие, скъпи мои, си плюете на петите и ръцете и хуквайте да търсите всички медицински картони на Исиченко и Параскевич — от раждането им до последните им дни. Намерете ми хора от обкръжението на Исиченко, които за забелязвали странности в поведението ѝ. Намерете хората, с които през последните дни преди гибелта си е общувал Параскевич, и ги разпитайте не е ли бил необичайно потиснат, не е ли изказвал намерение да прекрати безсмисленото си съществуване и така нататък. Сами знаете какво да търсите, не сте малки, я. Ще започнем да събираме материали за посмъртна експертиза на психическото им здраве. Щом откриете картон — веднага бегом при мен за разрешение да бъде иззет. Знам, че Анастасия е сериозно момиче и от всичко се страхува, но ти, Коротков, се ровиш, без да ти пука, и като намериш улика, веднага я грабваш, а аз после си блъскам главата как да я прикрепя към делото, така че адвокатът после да не ми размахва пръст.

Коротков измърмори нещо под носа си и хвърли бърз поглед на Настя. И двамата добре разбираха намека на следователя. Преди не повече от три месеца Настя бе направила идиотска грешка, откривайки

в бюрото на заподозрян дневника на потърпевшата. Тя бе бръкнала в бюрото, без да я види никой, тоест в нарушение на всички правила, процесуални норми и служебни инструкции, а след това се бе наложило да се измъкват от тази ситуация по някакви „циркаджийски“ начини. Но Константин Михайлович Олшански не искаше да прави забележка на Настя, затова бе решил да напомни за необходимостта от спазването на процедурните правила, избирайки Коротков за своя мишена.

Излязоха от сградата, където се помещаваше градската прокуратура, и веднага се отправиха към най-близкото кафене. Юра беше хронично гладен, а на Настя не ѝ се ядеше нищо, но затова пък много ѝ се искаше да изпие едно горещо и силно кафе. Общият вид на кафенето — както отвън, така и отвътре — не внушаваше особено доверие, тъй като доста напомняше на закувалня от съветския период, когато правеха кафето като отровно сладка светлобежова помия и го разливаха от огромни баки. Настя се озърна и забеляза едно голобrado момче, което миеше чашите в мивката. След като хвърли поглед на ценоразписа и установи, че „черното кафе“ в това заведение е оценено на хиляда и четиристотин рубли, тя се приближи до момчето и му подаде банкнота от пет хиляди.

— Млади господине — каза му съвсем сериозно, — вижте ме добре. Аз съм уморена и измъчена от тежка работа болна жена. Направете ми, ако обичате, чашка човешко кафе. Само една чашка, но да е както трябва. Все едно че го правите за себе си. Става ли?

Момъкът я огря с белозъба усмивка, с бързи движения си изтри ръцете и мушна банкнотата в джоба си.

— Ще останете доволна, мадам — подхвърли през рамо, устремявайки се към тъмните дълбини на заведението за обществено хранене.

Коротков не беше толкова капризен. Той си взе два екземпляра от нещо, именуващо се „хамбургер“, сметана, кифличка с мармалад и две чаши от някаква напитка, състояща се от концентрат и огромно количество вода. Настя стоеше до него, стараейки се да не гледа хамбургерите, при чийто вид ѝ прилошаваше.

— Ти съвсем нищо ли няма да хапнеш? — учуди се Юра. — Не си ли гладна?

— Не. Предпочитам да потърпя. Днес най-сетне Льошка ще си дойде и ще приготви нормална вечеря.

— Щастливка — завистливо въздъхна той. — Върви им на някои със съпрузи.

— Трябва да избираш, без да бързаш, това е цялата тайна. С Льошка се познавам от двадесет години, а се омъжих за него едва миналата година. А ти от колко време познаваше твоята Ляля, преди да се ожениш?

— От четири месеца.

— Ами ходи си тогава гладен, щом си такъв бързак.

— Ходя си — унило кимна Коротков. — Мамка му, само каква отврат са натъпкали тук! Не може да се яде.

— Не го яж. Вземи си нещо друго — посъветва го Настя, като едва сдържаше смеха си.

— Пари съм дал, все някак ще го изгълтам.

Към тях се приближи младият мияч на съдове, носейки симпатична бяла чашка върху чинийка. Това кафе изглеждаше дори прилично. Настя го опита и се убеди, че вкусът му беше добър. Тя бръкна в портмонето си и извади още една банкнота. Момчето мълчаливо я взе и изчезна.

— Пръскаш пари като милионерка — измърмори Юра.

— Разбира се, никак не е лошо да си съпруга на професор.

— Засрами се, завистнико — възмути се Настя. — Десет хиляди — това е всекидневната ми норма за обществена храна. Какво би могъл да си купиш за по-малко пари в нашия бюфет? Аз повече нищо няма да сложа в уста чак до вечеря и голяма работа станало, че сега ще изпия две кафета, от които няма да ми се обърнат червата, а може би ще получа и удоволствие. Хайде да си поделим работата. Ти какво вземаш?

— Ася, да се опитаме да не я делим, а? — предложи той.

— А как иначе? Всичко сам ли ще свършиш? Или намекваш, че аз трябва сама да се оправям?

— Да опитаме заедно. Трудно е да я делим, защото аз имам кола, а ти — не. Все пак съм кавалер, а всичките задачи, които ни възложи Костя, са свързани с тичане из града. Освен това ще е по-весело да пътуваме двама.

— Будалкаш ме — въздъхна Настя и изпи последната глътка кафе от първата чаша. — Признай си каква е користната ти цел?

— Ами все същата. Маниакът, който преследва момченца. Нищо не става, пяхаме се в разни ъгли като слепи котета и нито едва нишка не можем да напипаме.

— Добре, ще ми разкажеш всичко и заедно ще помислим — съгласи се тя. — Как е сметаната?

— Долу-горе се ядва. Искаш ли да я опиташ?

— За нищо на света — отдръпна се Настя и на лицето ѝ се изписа такъв неподправен ужас, че Коротков не издържа и прихна.

След петнадесет минути, когато Юра Коротков дояде кифлата с мармалад и изпи двете чаши бледорозова мътилка, а Настя довърши второто си кафе, двамата се качиха в колата и се отправиха да събират материали за съдебнопсихиатричната експертиза на убиеца и негова жертва.

Оказа се трудно да завари вкъщи Владимир Петрович Пригарин. Преди две години той се пенсионира и водел доста свободен живот — ту изчезвал за цели седмици на вилата, ту отивал на лов или за риба, ту отпътувал в други градове да се срещне със стари приятели. Съпругата на Пригарин приятна възрастна жена — посрещна радушно Стасов, сякаш не бе учудена от нищо.

— Владимир Петрович го няма — съобщи му тя. — Отиде в Рязан да навести сестра си. А вие по каква работа го търсите?

Стасов реши да се възползва от случая и да получи отговор на въпроса, който много го интересуваше. Накратко обясни на домакинята причината за своето посещение.

— За съжаление, с нищо не мога да ви помогна — разпери ръце тя. — Ще трябва да почакате, докато се върне мъжът ми.

— А вие случайно не знаете ли защо Владимир Петрович се е оказал на улицата в този район в три часа след полунощ? — запита Стасов. — Какво точно е правел там?

Жената явно се смути и даже леко поруменя.

— Не ми е много приятно да разказвам за това, но тъй като следователят също се е интересувал, то... Така или иначе, това е записано в протокола и няма смисъл да го крия. Скарахме се. Знаете как става. Развихря се скандалът вечер преди сън и мисълта, че трябва да си легнете под една завивка, става непоносима. Владимир Петрович

си взе палтото под мишница и тракна вратата — щял да ношува при приятели. А после, когато излязъл на тротоара, съобразил, че вече е много късно, че приятелите му сигурно са си легнали и не е удобно без предупреждение да нахлува в чужд дом. Но не му се искало да се връща, бил ми сърдит, пък и аз му бях обидена. Направо като деца бяхме. Тъй че той започнал да се разхожда по улиците и не знаел къде да се подслони. Върна се чак в седем часа сутринта.

На Стасов му беше любопитно заради какво биха могли да се скарат възрастни хора, преживели толкова години заедно, че мъжът да напусне дома си. Но му бе неловко да попита. Ако беше следовател, нещата вече стояха другояче, тогава би бил официално лице и би имал право да пита каквото си иска. А частният детектив си е безплатна персона — ако някой все пак разговаря с него, то това става само във вид на доброволна и безплатна услуга.

Владимир Петрович Пригарин се върна от Рязан след три дена и Стасов отново пристигна в дома му. Само един поглед бе достатъчен на детектива да се убеди, че заради него би могъл да се разрази скандалът, прогонил го на улицата в мразовитата декемврийска нощ. Владимир Петрович беше необикновено младолик и изглеждаше почти като син на собствената си съпруга. Причината за скандала очевидно бе чужда жена.

— Как успявате да младаете така? — не сдържа любопитството си Стасов. — Разкрийте ми тайната си.

— Спорт, диета и много време прекарвам на открито — усмихна се Пригарин. — Никога не съм пил и не съм пушил, от тридесет години съм престанал да ям бонбони и тлъсто месо, а сега въобще преминах на вегетарианска храна. И положителни емоции. Не можете да си представите колко важни са за човека положителните емоции. А в този смисъл на мен ми провървя повече, отколкото на хората с други професии. През целия си живот работих в един и същи родилен дом, тридесет и пет години израждах младенци. Разбира се, мамичките биват най-различни, спор няма, но мнозинството от тях излъчват радост и щастие, а аз на тези лъчи се греех тридесет и пет години. Вие сигурно не вярвате в биополета и биоенергетиката, нали?

— Ами, как да ви кажа... — обърка се Стасов. — Не разбирам много от тези неща.

— Така и предполагам. Бременната жена, родилката и младата майчица са съвсем особени същества, те имат удивителна биохимия и биоенергетика. Един съвсем пресен пример: лекари установили, че веществото, унищожавашо вируса на СПИН-а, се изработва от хормоните на бременните жени. Наскоро го съобщиха по телевизията.

— Да не искате да кажете, че всички хора, които работят в родилни домове, изглеждат с двадесет години по-млади? Като вас? — усъмни се Стасов, когато разговорът с Пригарин започна доста да го забавлява.

— Не е задължително — много сериозно отвърна той. — Някои запазват външната си младоликост, други изглеждат точно така, както би трябвало за годините им, но се отличават със завидно здраве, трети са необикновено щастливи в семейството и въобще в личния си живот, защото се зареждат на работа с доброта и радост и ги отнасят на своите близки, вместо умора и раздразнение. У всеки е различно, но биоенергетиката, свързана с раждането на деца, си казва думата. Изключително рядко се срещат хора, които не реагират, и те са съвсем особени.

— Много е интересно, Владимир Петрович, но ми се ще да поговорим за друго, а по-точно за нещо, което се е случило преди година.

— Нима делото не е приключило? — изненада се Пригарин. — Нали имаше съд!

— Да, осъденият Евгений Досюков излежава присъдата си в затворническа колония, но съпругата му нае частен детектив, тоест мен, за да се опита да докаже, че е станала съдебна грешка и Досюков не е извършил престъпление. Затова отново се срещам с всички свидетели.

— Защо? Какво искате да докажете?

— По-скоро не да докажа, а просто да проверя. Искам да се убедя, че следствието е било проведено грамотно и добросъвестно, искам да видя дали действително не са станали някакви грешки. Затова ви моля, Владимир Петрович, спомнете си колкото се може по-детайлно и отново ми преразкажете какво сте видял през нощта на първи срещу втори декември миналата година на улица „Веснин“.

Пригарин помълча няколко секунди, сякаш се мъчеше да се съсредоточи.

— Значи така, вървах по улица „Веснин“ откъм Стария Арбат — поде той. — Покрай мен откъм Арбат премина автомобил и спря на стотина метра отпред. От колата излезе мъж с яке, отдалеч не можех да го видя какъв цвят е и каква е кройката му, но по силуета си личеше, че е късо, с широки рамене. Мъжът започна да сваля чистачките и огледалата и да заключва автомобила, а през, това време аз се приближих и видях, че якето беше с някакъв среден цвят — не беше черно, но не беше и бяло — с бяла кожена подплата. Мъжът си запали цигара и влезе във входа. Изглежда там е постоял и е пушил, защото когато дойдох до сградата и погледнах през прозореца към осветеното фоайе, той тъкмо си смукваше за последен път и захвърли угарката. Забелязах на перваза чистачките и огледалата, а освен това ми се стори, че имаше и автомобилен радиоприемник. Первазът беше широк и нисък, а мъжът стоеше до самия прозорец и бъркаше в джоба си, сигурно си търсеше ключовете. Аз се спрях и си погледнах часовника, беше малко след три часа — шест или седем минути. Още тогава си помислих: какъв удобен вход, светъл, топъл, с широк перваз, можеш да си седиш удобно на него. Забавих крачки и започнах да наблюдавам мъжа, чаках го да се качи в асансьора и да се скрие, а пък аз да вляза във фоайето, за да се постопя и да си почина. И изведнъж ми стана едно такова чоглаво, мисля си: как тъй стана, уж съм уважаван човек, лекар с тридесет и пет годишна практика, а седя в някакъв си вход като последния пияница, след три часа отварят метрото и там ще си почина, а сега ще продължавам да вървя пеш. Като се скарахме и изскочих от къщи, още нямаше дванайсет, затова през глава се втурнах към метрото и се отправих към „Кузминки“, където живее един мой стар приятел. А когато слязох от метрото и се опомних, вече бях закъснял за навсякъде. Наложих се да бродя пеша обратно към къщи. Но аз обичам да вървя, краката ми са силни, тренирани — усмихна се Пригарин. — Впрочем това е и всичко.

— Ясно. А вие съвсем ли сте сигурен, че мъжът, който е излязъл от колата, и този, когото сте видял в осветеното фоайе, са един и същи човек?

— Че как иначе? — удиви се Владимир Петрович. — Първо, якето беше същото, нямаше шапка, освен това чистачките и огледалата. И цигарата в устата. Знаете ли, Владислав Николаевич,

следователят ми зададе същия въпрос и адвокатът в съда се хвана за това. Така че не сте първият.

— И до какъв извод стигнаха те?

— Те казаха, че не бива да се поставя въпросът за идентичността на тези двама мъже. Трябва да става дума само за това, че аз съм запомнил и съм успял да разпозная мъжа, когото съм видял във фоайето.

— Добре, хайде да си поговорим по-подробно. Защо се обърнахте към милицията два дена след всичко това?

— Защото в предаването „Петровка, тридесет и осем“ показваха как го водят в белезници и съобщиха, че е арестуван по подозрение в убийството, извършено през нощта на първи срещу втори декември. И аз си спомних, че го видях през тази нощ. Да си призная честно, не отидох в милицията, за да ставам свидетел на обвинението, а точно обратното. Макар че го зърнах съвсем за малко, той не ми се стори като престъпник или някакъв бандит и затова си помислих, че моите показания може би ще му помогнат да се оправдае. Ами ако изведнъж в момента на убийството той е бил там, където го видях, и сега не може да докаже това, защото смята, че няма никакви свидетели. С една дума, исках да му помогна, а излезе обратното. Получи се така, че съм го видял именно тогава, когато се е върнал след убийството вкъщи.

— Като го видяхте по телевизията, веднага ли го познахте?

— Имам отлична зрителна памет. Мога да забравя нечия фамилия или дори име, нито един телефонен номер не помня наизуст, но лица запомням за дълги години. Постройте пред мен десет хиляди жени и аз безпогрешно ще отделя тези, които съм изразждал. Можете да бъдете сигурен, че нито една няма да пропусна.

— Той по същия начин ли беше облечен, както и през онази нощ?

— Не, при ареста носеше тъмносиво палто и кожена шапка.

— И как го разпознахте в други дрехи?

— Казах ви, че гледах не дрехите, а лицето му.

— Хайде още един път да се върнем към въпросната нощ. Вие се приближавате към големия прозорец и виждате ярко осветеното фоайе. Можете ли да го скицирате?

— Щом така искате, моля — сви рамене Пригарин, взе празен лист хартия, химикалка и се зае да чертае плана. — Тука е входът, тук

отляво е прозорецът, на дясната и лявата стена са окачени пощенските кутии, едни такива сини, метални. По-нататък, тук, в лявата страна е вратата към стълбището, а отдясно са стъпалата, които водят към асансьорите.

— Покажете ми къде беше застанал мъжът — помоли Стасов.

— Ето тук — сложи кръстче на схемата Пригарин.

„Всичко е вярно — помисли си детективът. — Досюков живее в двадесет и седми апартамент и пощенската му кутия се намира на лявата стена, близо до перваза. Бил е сложил на перваза чистачките, огледалата и приемника и допушвайки цигарата, е търсел ключовете в джобовете си. Да, всичко това прилича на истина и съвсем не прилича на измислица.“

— Бихте ли ми продемонстрирал как стоеше мъжът, как пушеше и как търсеше ключовете?

Владимир Петрович послушно стана иззад масата, мушна ръка в джоба на панталона си, а другата вдигна към лицето си с допрени палец и показалец.

— Ето така си дръпна за последен път, след това „щъкна“ фасата в ъгъла, плю и се отправи към асансьорите.

— Съвсем точно ли си спомняте? — застана нащрек Стасов. — Именно „щъкна“ фасата и се изплю?

— Именно така.

— Е, какво, благодаря ви, Владимир Петрович. Не ми се обиждайте, ако ми се наложи още един път да ви обезпокоя.

— Какво ти безпокойство — добродушно се усмихна Пригарин. — Заповядайте, ще се радвам, ако съм в състояние да ви помогна с нещо.

* * *

„Интересно, къде ли е придобил тези пандизчийски навици многоуважаемият Евгений Досюков — размишляваше Стасов, връщайки се вкъщи след разговора си с Пригарин. — Нима му се е налагало вече да търка нара? Не, едва ли. Наталия ми спомена, че се намирал в зоната на усилен режим, тоест там, където изтърпяват наказанието си лица, осъдени за пръв път за тежки престъпления. Ако

му беше за втори път, щяха да му лепнат строг режим. И в присъдата нищо не е отразено за наличие на криминално минало, а ако е бил осъждан, това е задължително да бъде отбелязано...“

И все пак, откъде се бе взел у него този затворнически жест. Може да не е лежал в затвора, но би могъл да е престоял в някоя килия като задържан, заподозрян, обвиняем и дори подсъдим. В наказателното дело би трябвало да ги има всичките материали от проверката. Трябваше да помоли някого да изиска това дело, защото на един частен детектив нямаше да го предоставят да се рови из него.

В джоба му изписука мобифонът. Беше бившата му жена Маргарита и гласът ѝ беше раздразнителен както винаги, когато се чувстваше виновна.

— Дявол да я вземе тази проклета работа — започна да му опявя тя. — Пак ми се налага спешно да пътувам.

— Този път къде? — лениво се заинтересува Стасов, като, внимателно се оглеждаше встрани, готвейки се да се престрои в другата колона автомобили.

— В Мюнхен. Там се провежда фестивал на документалното кино. Владик, летя утре към обед. Ще вземеш ли Лиля?

— Кога?

— Още сега.

— Разбира се. Вече съм тръгнал.

Стасов дори не се опита да прикрие радостта си от това, че поне една седмица ще прекара заедно с обожаваната си дъщеричка. Дълбоко в душата си той мечтаеше Маргарита да се омъжи, да забременее и да му даде Лиля завинаги. Но засега момиченцето живееше поред у двамата си родители в зависимост от степента на тяхната заетост в работата.

Приближавайки се към сградата, където живееше бившата му съпруга, Стасов трескаво се мъчеше да си спомни дали разполага с храна, съобразена със специфичните вкусове на дъщеря му. Налагаше се пътьом да се отбие в гастронома и да купи пушен салам, кетчуп, чер хляб и ананасов компот.

Лиля стоеше пред входа, прекалено висока и прекалено пълничка за своите девет години, но на него му се стори толкова мъничка и беззащитна, че чак му се сви сърцето. До нея имаше голяма пътна чанта.

— Защо си тук? — запита строго Стасов, вземайки я на ръце. — Къде е мама?

— Мама е вкъщи. Те трябва да се приготвят за пътуването — отвърна Лиля, обгръщайки врата му.

— Кои те?

— Мама и Борис Йосифович. Те заедно ще летят.

„Има си хас да не са заедно — мина му през ума. — Бива си те, Маргарита! Оставила си момиченцето да чака навън, докато дойде баща ѝ, защото нямаш търпение да скочиш в леглото с Боря Рудин. Сигурно си загоряла здравата...“

Стасов настани Лиля на задната седалка и потегли към къщи. Душата му се усмихваше и пееше — както винаги, когато Рита му даваше дъщеря им. И само една малка, досадна като бръмчене на комар, мисличка не му даваше покой. Това беше мисълта за Евгений Досюков, който бе добил навика да пуши цигари без филтър, стискайки ги с два пръста и механично плюейки след всяко дръпване, защото по езика непрекъснато остават парченца тютюн. Но къде? И кога?

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Полковник Гордеев никак не обичаше висшестоящи началници да привикват подчинените му. Смяташе, че само той трябва да командва оперативните работници от своя отдел и, разбира се, пак той има право да ги наказва лично. По този въпрос въобще не го интересуваше съдържанието на всевъзможните служебни инструкции и обемът на длъжностните пълномощия на ръководството на ГУВР. Затова, когато шефът на управлението за криминално разследване започна да търси Каменская, Виктор Алексеевич сам се отправи към генералския кабинет, без да се поколебае дори за секунда.

Генерал Руненко въобще не се изненада, когато го видя да влиза.

— Къде е твоята принцеса? — сърдито запита той. — Да не се е мушнала под сейфа от страх?

— Каменская работи — неопределено отвърна Гордеев. — Сутринта я извика при себе си Олшански от градската прокуратура. Не се е върнала още.

— Имате ли резултатите от аутопсията на Исиченко?

— Тъй вярно, другарю генерал. Отравяне с квалидил.

— А с по-прости думи?

— Квалидилът се отнася към ашхолинотичните вещества — невъзмутимо започна да разказва Гордеев, като вътрешно се подсмиваше ехидно. — Предизвиква парализа на междуребрените мускули и на диафрагмата, при което се прекратява самостоятелното дишане и настъпва асфиксия. Съдебният медик при аутопсията е открил оток и пълнокръвие на белите дробове, рядка кръв в камерите на сърцето и други признаци, свидетелстващи за отравяне с курароподобно вещество.

— Дявол да ги вземе всичките — подхвърли генералът някъде в пространството, тъй че не стана ясно кого точно трябва да накаже лукавият. — Тази Исиченко действително ли е психично болна или ти се мъчиш да опазиш своята принцеса?

— Следствието ще покаже. Но че Исиченко е доста ексцентрична жена, това е несъмнено. Поговорете с Кудин от дежурната част, тя е престояла при него двадесет минути, докато е издирвал Каменская. Впечатленията му от нея са много ярки.

— Добре, Виктор Алексеевич, никой няма намерение да заравя Каменская в земята, така че не се престаравай. Бил съм оперативен работник и разбирам всичко. След половин час трябва да приема близките на Исиченко. Аз ще ги изслушам, но най-вероятно после ще ги изпратя при теб.

— Добре, другарю генерал. Ще ги посрещна. Каменская вече не ви ли е нужна или да ѝ наредя да дойде при вас, когато се появи?

— Хитър си ти, Виктор Алексеевич — поклати глава Руненко. — Защо толкова се страхуваш за нея? Мислиш си, че ще я обидя? Че ще започна да хапя? Държиш момичето в парникови условия, пазиш го от началническия гняв. Може и да е правилно, докато ти командваш в отдела и сам решаващ кого и как да възпитаващ. Ами като си отидеш? Другият началник няма да я пази така. Помисли си над думите ми. Може би е време да я потренираш, да я научиш да свиква със стреса, а? Спор няма, тя е умен работник, даже много умен, а знаеш, че на похвали съм скъперник. Но ако никой не я ругае, в един прекрасен ден ще си вирне носа, ще започне да си въобразява какво ли не и тогава способностите ѝ няма да струват пукнат грош.

— Каменская, другарю генерал, сама се възпитава и за тази работа не са и нужни помощници — сухо отговори Гордеев. — И сама се ругае, без да чака друг да го направи. Свободен ли съм?

— Свободен си, защитнико — усмихна се генералът.

Настроението на полковник Гордеев се развали, но той знаеше, че това няма да трае дълго. Напрегнатият ритъм на работа нямаше да му даде възможност да се ядосва, връщайки се мислено към педагогическите съвети на генерала. Точно така и стана. Затова, когато след около час се появиха роднините на Людмила Исиченко, Виктор Алексеевич отново беше бодър, добродушен и концентриран.

Близките на странната жена, самоубила се в кабинета на Анастасия Каменская, се оказаха съпрузите Неласови, които на пръв поглед правеха впечатление на напълно интелигентна двойка. Но Виктор Сергеевич си даваше сметка, че това по всяка вероятност е само илюзия, защото по такъв повод един интелигентен човек не би

дошъл в кабинета му. Защо ли наистина бяха дошли? Гордеев се досещаше защо и причината нямаше нищо общо с интелигентността.

Слушам ви — произнесе подчертано приветливо полковникът.

— Не, ние ви слушаме — хвърли се в атака Неласов.

Беше едър мъж към четиридесетте, с отдавна очертала се двойна гуша, която той се опитваше да прикрие с брада. Брадата му обаче беше още къса и съвсем „прясна“.

— Ние искаме да изслушаме вашите обяснения.

— По какъв повод? — невинно попита Гордеев.

— По повод на безнравственото поведение на вашата подчинена. Оказвала е натиск върху нещастната Людмила, заставила я е да направи признание за престъпление, което тя не е извършила. Резултатът, както добре ви е известно, е доста печален. Людочка не понесла натиска, написала признание под диктовката на вашата сътрудничка и посегнала на живота си. Тя не е имала сила да противостои на вашия професионален натиск, но и не искала да живее с клеймо на убийца.

— Да допуснем — кимна Гордеев. — Вие искате да ви бъдат поднесени извинения?

— Извинения ли? — изпищя Неласова. — Имате намерение да се отървете само с нищо неозначаващи думи? Ние обаче искаме овъзмездяване!

— В какъв вид?

— Във вид на компенсация за морални щети. Във вид на санкция за неправомерното поведение на вашата сътрудничка, причинило самоубийството на свидетеля.

— Ясно — кимна отново полковникът. — И на каква сума оценявате моралните си щети?

Съпрузите се спогледаха. След това жената едва забележимо помръдна глава, предоставяйки думата на мъжа си.

— Много се радвам, че веднага разбрахте нашата позиция — започна той. — Ние знаем, че вие сте хора заети и нямате време да тичате по съдилища, затова бихме ви предложили да се спогодим мирно и тихо.

— Аз пък искам да знам за каква сума става дума — настоятелно повтори Виктор Алексеевич.

— Ако работата стигне до съд, петстотин милиона. Но ако се споразумеем, то сумата, разбира се, ще бъде по-малка. Ние също ценим силите и времето си.

— Колко по-малка?

— Двеста. Двеста милиона. Съгласете се, че това е доста хуманно предложение, като се има предвид, че вашата сътрудничка я заплашва криминална отговорност за причинено самоубийство.

Гордеев го досмеша, но потисна напиратата на устните му усмивка. Тези хора му се сториха забавни. И не особено умни. Макар че по принцип липсата на ум не е кой знае колко смешно и забавно нещо.

— Бихте ли ми казали кой ви консултира? — попита той.

— Какво значение има това? — надменно вдигна вежди Неласов.

— Не ме разбрахте — търпеливо заобяснява полковникът. — В дадения случай не ме интересува конкретното име на юриста, който ви дава съвети. Интересуват ме неговият опит, квалификацията и стажът му.

— Това е много опитен юрист и ние напълно му се доверяваме.

— Той има ли опит като съдия по граждански дела?

Съпрузите се смутиха.

— Не знам — най-сетне отвърна Неласов. — За това не сме го питали.

— А за какво друго сте го питали, освен за размера на хонорара му?

— Как смеете! — възмути се Неласова. — Вие се опитвате да компрометирате нашия адвокат в собствените ни очи, защото не искате да отговаряте за произвола и беззаконието, които се вършат зад тези стени. Мислите си, че, както обикновено, ще ви се удаде да се изплъзнете? Няма да стане, господин полковник! Времената вече не са онези!

— Аз бих го формулирал по друг начин — миролюбиво възрази Гордеев. — Времената още не са тези.

— Какво искате да кажете? Че и досега съществува омагьосаният кръг, който няма да позволи на съда да удовлетвори иск, предявен на служители от милицията? Искате да кажете, че времето на истинската демокрация още не е настъпило?

— Ни най-малко. Искам да кажа, че поколението на грамотните и добросъвестни юристи още не е пораснало — това е всичко. Вашият адвокат се готви да ви вземе парите за своите неквалифицирани съвети. Именно затова ви запитах какъв опит и стаж има в професията. Вие, естествено, не ми вярвате и това си е ваше право. Повече няма да обсъждаме вашия юрист. Хайде да се върнем към вашата близка. Кажете, моля, тя не ви ли правеше впечатление на психично болна?

— Разбира се — предизвикателно произнесе Неласова, — така си и знаех. Нашият адвокат ни предупреди, че вие ще се постараете да изкарате Людочка побъркана и ще обясните станалото с нейната болест. Само че номерът ви няма да мине. Людмила беше абсолютно нормална. Е, тя беше много емоционална, но съвършено здрава психически. И това, което направи със себе си, е вследствие на грубия натиск и на заплахите от страна на вашата сътрудничка Каменская.

— Откъде ви е известно това? Исиченко разказвала ли ви е, оплаквала ли се е?

— Да.

— Кога?

— Малко преди да посегне на себе си.

— Кога именно? Помните ли какъв ден беше и при какви обстоятелства?

— Не, така няма да стане — отново се намеси братият Неласов, поемайки инициативата от жена си. — Нашият адвокат ни предупреди, че вие ще се опитате да измъкнете всичко това от нас и да оплетете фактите по такъв начин, че да ни опровергавате. Щом не можахме да се договорим мирно и тихо, то отговорите на своите въпроси вие ще получите в съда.

— Значи твърдите, че Людмила Исиченко е била психически здрава. Това е добре. Тогава — следващият въпрос. Каква е роднинската ви връзка с нея?

— Ние сме втори братовчедки — отвърна Неласова.

— Людмила има ли други близки?

— Има. Моят роден брат и неговото семейство. Родителите на Людочка отдавна са починали, тя е единствена дъщеря, никога не се е омъжвала и няма деца. Майка ѝ е първа братовчедка на моята майка, а аз и брат ми сме единствените роднини на Людмила.

— Поддържахте ли близки отношения?

— Какво значение има това? Вие се опитвате да отклоните нашия разговор в друга посока. Людмила беше нещастна самотна жена. Дори и да не сме се срещали много често, това не означава, че не ни е мъчно за нея, и ние няма да позволим да се измъкнете от отговорността за погубения ѝ живот.

— Сигурно и родният ви брат се смята за наследник на Исиченко?

— Не разбирам какво общо има това с...

— А аз пък разбирам! — пак надигна глас възмутеният Неласов. — Вие намекувате, че ще наследим безценната колекция, която е събрал бащата на Людочка. И искате да кажете, че при такова огромно наследство ще ни бъде срамно да се съдим с органите на милицията.

— Не — позволи си най-сетне Гордеев да се усмихне. — Съвсем не искам да кажа това. Известно ли ви е, че Людмила Исиченко е оставила завещание?

— Какво завещание? — обърка се Неласов.

— Обикновено, заверено нотариално и съставено според всички правила. Та значи, известно ли ви е или не?

— За пръв път чувам...

— Жалко. Още не са ви запознали с него, но тъй като вашата близка попадна в орбитата на следствието, нас, естествено, ни информираха. Трябва да ви разочаровам — целия свой капитал във вид на колекция от картини и антиквариат Исиченко е завещала на писателя Леонид Параскевич.

Съобщението направи на Неласови шоково впечатление. За няколко минути в кабинета на Виктор Алексеевич се възцари мъртва тишина.

— Идиотка! — прошепна най-сетне Неласова. — Шизофреничка!

Съпругът ѝ обаче дойде на себе си и отново придоби способност да разсъждава по-бързо от впечатлителната си „половинка“.

— Един момент.

Той вдигна пръст нагоре и строго погледна Гордеев.

— Параскевич умря преди Людмила. Следователно по никакъв начин не би могъл да я наследя. Това завещание е недействително.

— Разбира се — въздъхна с облекчение жена му. — Разбира се. Вие напразно се стараете да ни сплашите, господин полковник. Нищо

не се получи.

— Ще ми се наложи да ви разочаровам отново. Текстът на завещанието е съставен така, че наследник на Людмила Исиченко се явява не покойният Леонид Владимирович, а авторът на романите, издавани под името на Леонид Параскевич.

— Не виждам разликата — сви рамене Неласов. — Не се мъчете да ни плашите и да ни обърквате главите.

— Разлика има, и то огромна. Работата е там, че автор на тези романи не е Леонид Владимирович, който е погребан преди около месец, а неговата жена. А тя е жива и здрава.

— Това е лъжа! Не може да бъде! Щом като тя е писала книгите, защо тогава Людмила ще прави завещание в полза на Леонид?

— Вече ви казах, завещанието фактически е съставено не в негова полза, а в полза на истинския автор.

— Така или иначе, това е лъжа! Нима не разбирате, че тази жена ви лъже, за да получи наследството на Людмила?

— Възможно е всичко — въздъхна Гордеев. — Именно по тази причина ще бъде направена експертиза, за която ще бъдат привлечени специалисти филолози, за да се установи кой е истинският автор. Ако се окаже, че Светлана Параскевич не казва истината, наследството ще бъде прехвърлено на вас и вашия брат. Но ако експертите потвърдят, че под името на Леонид Параскевич действително се е криела тя, вие няма да получите нищо. Нито копейка. Така е съставено завещанието.

Тук Неласова не издържа.

— Но как може да бъде приемана на сериозно тази лудост?! Тя е луда, тя съвсем се беше побъркала със своя писател! Чуваше гласове, явяваха ѝ се призраци! Беше невменяема!

— Такаа — удовлетворено кимна Гордеев. — Значи невменяема? Гласове, призраци? Помислете си както трябва. Преди не повече от петнадесет минути твърдахте, че Людмила е била абсолютно нормална.

И пак надвисна тишина. Ако съпрузите Неласови имаха представа от шахмат, би трябвало да се досетят, че Гордеев им е поставил клопка.

— Ние ще оспорваме завещанието. Ще докажем, че не е била адекватна в момента, когато е измислила тази глупост! — заяви Неласов.

— Моля — разпери ръце полковникът. — Това си е ваше право. Но в такъв случай ще ви се наложи да се откажете от опитите си да обвините Каменская в довеждане на вашата близка до самоубийство. Ако Людмила Исиченко е била психично болна, то тогава не е възможно нито да се предвиди поведението ѝ, нито да бъде контролирано. Болните хора са способни на най-необикновени и необясними постъпки и никой не носи вина за това, което те вършат. Така че избирайте. Мога да ви кажа веднага, че с вашия иск към Каменская нищо няма да се получи, защото адвокатът ви е бездарен неграмотник, който не познава законите. Но вие сте склонни да се доверите на него и не искате да повярвате на мен. Затова просто си направете сметката кое е повече наследството или митичните петстотин милиона, които възнамерявате да получите от нас с помощта на своя неграмотник. Ако Исиченко е била здрава, ще се съдим. Ако е била болна, борете се за анулиране на завещанието. Впрочем, що се отнася до завещанието, шансовете ви са далеч повече. Ние разполагаме с множество свидетелски показания, които доказват, че вашата близка е била тежко болна.

— Трябва да си помислим — унило рече Неласов. — Това е толкова неочаквано...

— Помислете си — съгласи се Виктор Алексеевич. — И ако ви хрумне да признаете, че Людмила е била болна, отидете в градската прокуратура при следователя Олшански. Той още не ви ли е викал?

— Вика ни. Днес в три часа.

— Е, значи имате време за размисли. Искате ли да ми кажете още нещо?

Съпрузите мълчаливо се надигнаха и напуснаха кабинета на полковник Гордеев.

* * *

Наталия Досюкова с треперещи пръсти отвори плика, който ѝ донесе непознат мъж с неприятен вид. Той ѝ каза, че бил излязъл на свобода от затворническата зона, където излежаваше присъдата си Евгений, и ѝ е донесъл писмо от него. През живота си Наталия рядко

бе получавала писма и те никога не ѝ бяха причинявали нещо лошо. Но въпреки всичко се вълнуваше ужасно.

„Наташенка! Сега, когато изминаха две седмици от твоето посещение, започнах да осъзнавам, че бях груб с теб. Прости ми, скъпа. Навярно трябваше да се държа по друг начин и да прекараме тези три часа така, че да ни е приятно после да си ги спомняме. А аз си спомням само твоите сълзи и обидените ти очи. Моля те още веднъж да ми простиш.

— Много се надявам, че правиш всичко, което е нужно за моето освобождаване. Повтарям ти — не жали парите за нищо, защото свободата все пак е по-скъпа. Ако е необходимо, продай къщата извън града и едната от колите, ти имаш всички пълномощия да го направиш. Сигурен съм, че вие с Николай Григориевич ще успеете да направите всичко както трябва, ако се постараете.

— Дръж се, скъпа моя, разбирам, че ти е трудно, но се дръж. Когато отново бъдем заедно, ще ти се отблагодаря за всичко, което си била принудена да понесеш.“

Сълзите се търкаляха по бузите ѝ, стичайки се в трапчинката под шията ѝ, гъделичкаха кожата ѝ, но Наталия не ги забелязваше.

„Боже мой, Женья се тревожи за мен, съчувства ми и никакви оплаквания! Сякаш на мен ми е по-лошо и по-тежко, отколкото на него. Каква огромна сила на духа! — помисли си с възхищение тя. — Освен това се готви да ми се отблагодари за всичко, което съм направила! Не, няма прошка за това. Няма и не може да има. Но нима знаех кой е Женья? Нима можех да допусна, че е толкова силен, издръжлив, горд... Лъжеш — прекъсна се сама, — ти всичко знаеше прекрасно. Именно затова толкова дълго не можа да се омъжиш за него. Ти просто не можа да се справиш с него, защото е силен, независим и абсолютно не се нуждаеше от теб. Когато беше тук, до теб, тези качества ти пречеха и ти ги мразеше. А сега те те възхищават. Какво става с теб, Наталия? Аз го обичам! — с ужас осъзна тя. — Обичам го! Господи, какво да правя сега?!“

* * *

В два часа Стасов излезе от офиса, защото трябваше да вземе Лиля от училище и да я откара вкъщи. По принцип тя беше самостоятелна и дългия път от „Соколники“, където се намираха апартаментът на Маргарита и училището, до „Черьомушки“, където живееше Стасов, благополучно и нееднократно бе изминавала сама. Но на него много му се искаше да я посрещне. Бащиното му сърце тревожно се свиваше при мисълта за това какви опасности могат да сполетят едно деветгодишно дете в големия град. Пък и беше сигурен, че Лиля ще се зарадва да го види пред училището.

— Тате, днес ми окачиха един банан — спокойно съобщи тя, сядайки в колата. — По физкултура.

— Банан? Това двойка ли означава?

— Аха.

— Защо?

— Забравих си спортната униформа.

— Не бива така, Лиля — укорително рече Стасов. — Как може да си такава забравана?

— Мама ме пригответи набързо — поясни делово момиченцето. — Затова забравихме да я сложим.

— Преди завръщането на майка ти ще имаш ли пак физкултура?

— Ще имам, в петък. А след това в понеделник и сряда.

— Да го вземат дяволите! За какво мислехте с майка си, когато пригответяхте чантата ти? Ще се наложи да ходим в магазина и да ти купим нова униформа.

— Тате, а може би ти ще напишеш бележка на учителката? — плахо попита Лиля. — Защо да си харчиш парите, мама ще се върне след седмица.

Стасов потисна порива си да се разсмее. Разбира се, какво друго можеше да очаква от дъщеря си? Тя просто не понасяше часовете по физкултура, защото беше пълничка и никое упражнение не ѝ се удаваше. Хитруша!

— Ще видим — отвърна сурово. — Зависи как ще се държиш.

Но вътрешно в себе си вече знаеше, че ще напише бележката.

Когато влязоха вкъщи, той бързо стопли обяда, който бе сготвил още снощи.

— Лиля — поде строго, — аз се връщам в службата и ще се прибера късно. Ако ти се прияде, вземи си салатата и сандвич. Салатата е в чинията, а саламът — в хладилника. Може да позвъни леля Таня, кажи ѝ, че съм ѝ взел билет за трети януари. Нали няма да забравиш?

— Тя кога ще дойде?

— Обеща на трийсети сутринта. С теб ще отидем да я посрещнем.

— А леля Ира? Тя също ли ще дойде?

— Не, котенце, леля Ира ще остане в Петербург.

— Защо? Не иска ли да посрещне с нас Нова година?

— Виж какво, котенце, леля Ира е възрастен човек и си има свой живот. Добре знаеш, че непрекъснато е заета да се грижи за Таня, приготвя ѝ храна, почиства и подрежда апартамента. Тя също трябва да си почине малко и да поживее сама.

— Разбирам — дълбокомислено изрече момиченцето. — Сигурно за Нова година при нея ще дойде чичо Юра Мазаев. Нали, тате? Познах ли?

— Може би — отговори неопределено Стасов, учуден от прозорливостта на дъщеря си.

В действителност точно така бе планирано да стане. Таня пристига при него за празниците, а нейната роднина, Ирочка, споделяща жилището ѝ, ще посреща Нова година в компанията на своя възлюбен от Новосибирск.

— Тате, те ще се оженят ли?

— Лиля, това въобще не трябва да те интересува! Въобще! Те са възрастни хора и сами ще се оправят. Откъде се взе у теб това натрапчиво желание да изпожениш всички поред. Според мен, достатъчно е и това, че ние с леля ти Таня се оженихме.

— Не — възрази детето, уверено в своята несъкрушима логика.

— Не е достатъчно. Трябва още мама да се омъжи за Борис Йосифович, а леля Ира за чичо Юра. Тогава вече всичко ще е наред.

— Че сега не е ли наред? Веднага ми кажи какво не ти харесва. От какво си недоволна?

— Е, тате!

Лиля го погледна така, сякаш пред нея стоеше глупав и ограничен дървеняк.

— Как не можеш да разбереш? Хората трябва да живеят в семейство. Те трябва да се оженят и тогава всичко ще е наред и ще бъдат щастливи.

— Лиля! — ужасен възкликна Стасов. — Какви мухи са влезли в главата ти? Кой ти го каза това?

— Че то във всички книжки е написано — невъзмутимо отвърна тя. — Винаги всички книжки завършват със сватба и това се смята за щастлив край.

— Не всички — авторитетно заяви Стасов, ядосвайки се, че е позволил да бъде въвличен в дискусия, вместо един път винаги да обясни на дъщеря си, че е неприлично да си пъха носа в личния живот на възрастните. — Има маса прекрасни книги, които също завършват добре, като при това за сватба въобще не става въпрос. Ти просто още не си ги чела.

— Така ли? А какви са те? Имаш ли от тях?

„Ама че съм глупак! — мислено се наруга той. — Кой дявол ме накара да си отворям устата! Без сватба добре завършват само криминалетата и приключенските романи. За приключения Лиля въобще не чете, защото не ѝ са интересни, а за криминалета ѝ е още рано. Там толкова кървища се лаят, че после няма да може да спи от страх. Или пък, не дай, Боже, да бъдат описани по-обстоятелствено изнасилвания...“

Но нямаше връщане назад. Въпросът беше зададен и следваше да му бъде отговорено.

— Например има книга за Робинзон Крузо. И още — забележителна книга за Гъливер. Ти по-добре да беше прочела тях вместо безкрайните романи на Барбара Картланд.

— Не обичам да чета за пътешествия — опърничаво заяви сивоокото момиченце, — а за Робинзон Крузо вече четох. За любов е по-интересно.

— Добре, котенце, аз тръгвам, а ти залягай над уроците. Не скучай.

Стасов се върна в службата си и отново се потопи в текущата си всекидневна работа, а в осем вечерта се отправи към Наталия Досюкова. Искаше му се докрай да си изясни въпроса със странния

жест на нейния осъден съпруг — да държи цигарата с палеца и показалеца си.

— Видеозаписи ли? — изненадано попита тя. — Разбира се, че имаме. Когато отивахме с Женя на почивка, той винаги вземаше видеокамерата. А какво точно искате да видите на тези записи?

— Не знам — призна си Стасов. — Но вие ми възложихте работа и аз съм длъжен да търся дори и най-невероятните пътища, за да я свърша. По обичайните пътища нещо не ми се получава.

— Какво имате предвид?

— Не мога да открия никакви признаци за подкуп на свидетелите или за тяхната недобросъвестност. Налага ми се да фантазирам, да изобретявам. Разбирате ли?

— Не съм, но вие по-добре си знаете. Веднага ли искате да видите видеофилмите?

— Ако не възразявате. Бих могъл да ги взема вкъщи, но сигурно ще ви задавам въпроси за хората, които са попаднали в кадър. Може би ще успея да написам нещичко.

— Добре — въздъхна Наталия.

Очевидно предложението на Стасов не я бе изпълнило с въодушевление.

Седнаха пред телевизора и започнаха да преглеждат касетите.

— Тук сме в Испания — коментираше Наталия. — Това е на плажа, а това е басейнът в нашия хотел. Вечер ходехме да пием кафе на крайбрежния булевард...

Стасов оцени вкуса на Евгений Досюков — хотелът беше от скъпите, построен с ум и грижа за гостите си. Той с интерес разглеждаше Досюков, отбелязвайки си твърдото му, неусмихващо се лице, резките движения, студения поглед. Ето го, седи в кафенето по шорти и бяла тениска, подчертаваща тъмния му загар. Пие нещо от висока чаша, държи цигара между показалеца и средния си пръст. Ето и още една сцена, в която Досюков пуши и отново държи цигарата си съвсем не така, както го бе, описал свидетелят Пригарин. Странно, получаваше се тъй, че пред хората маниерите му са едни, а когато не е наблюдаван — други? Но в живота всичко се случваше.

— Наталия Михайловна, какви цигари пушеше обикновено вашият съпруг?

— „Кемел“. Не признаваше никакви други.

— Откога се познавате?

— До ареста бяха четири години. Сега вече — пет.

— И през цялото време той пушеше само „Кемел“?

— Да. А за какво всъщност става дума?

— Споменавал ли ви е, че някога е пушил цигари без филтър?

— Не — поклати глава Досюкова. — Не е имало такова нещо. Тоест, не ми е казал. А дали е пушил или не — не знам.

— Още един въпрос, Наталия Михайлова. Той може да ви се стори странен и дори оскърбителен, но ви моля да не се обиждате и да ми отговорите.

— Разбира се, питайте.

— Арестът на вашия мъж във връзка с убийството на Борис Красавчиков негово първо стълкновение с милицията ли беше? Или и преди е бил задържан и арестуван? Може би, когато още не е бил пълнолетен?

— Не... — объркано го погледна тя. — Искам да кажа, че не зная... Не ми е разказвал. А защо ме питате за това?

— За всеки случай, може да ми влезе в работа. Щом като провеждам разследване в интерес на съпруга ви, трябва да знам за него колкото се може повече.

Стасов не би могъл да обясни в този момент защо не разказа на Наталия за показанията на Владимир Петрович Пригарин. Не ѝ разказа — и това е.

Сега на екрана се появи „Биг Бен“ и зданието на английския парламент. Досюков и Наталия се разхождаха из Лондон. До тях Стасов видя още една двойка с явно руски произход.

— Това ваши познати ли са? — попита.

— Това е Борис — отвърна тихо Наталия. — Борис Красавчиков и неговото момиче. Ние тогава заедно пътувахме, беше през майските празници.

— Съпругът ви беше ли близък с Борис?

— Не особено... Просто бяха добри приятели.

След това гледаха видеозаписи, направени в Париж, Амстердам, Брюксел, Маями. Нищо не биеше на очи. Във всички кадри Евгений Досюков държеше цигарата си по един и същи начин — между показалеца и средния си пръст.

* * *

Настя и Коротков се щураха из Москва и търсеха медицинските картони на Людмила Исиченко и Леонид Параскевич, като пътъом си изясняваха кръга от техни познати. Първо навестиха приятелите на Параскевич, на които той е гостувал непосредствено преди своята гибел. Това бе съпружеска двойка, която се познаваше с него още от университетските години.

— Спомнете си, ако обичате, колкото се може по-подробно тази вечер — помоли Коротков.

— Но нас вече ни разпитваха, и то не един път — недоумяваха съпрузите. — Ние им разказахме всичко.

Това беше истина. Олшански действително беше ги разпитвал, опитвайки се да изясни дали Параскевич е споменавал, че някой го преследва, заплашва или го изнудва за пари. Тези разпити преследваха напълно определена цел — да бъде получена информация, хвърляща светлина върху причината за убийството и личността на престъпника. Сега задачата беше съвсем друга, но в интерес на чистотата на експеримента не биваше да се съобщава каква именно, за да не подтиква хората в определена посока.

— И все пак ще ни са наложи още един път да побеседваме. Да започнем от самото начало. Леонид неочаквано ли пристигна или предварително се бяхте уговорили?

— Ден или два преди това.

— Имаше ли някаква конкретна причина за посещението му или той дойде просто да се видите?

— Не, нямаше никаква специална причина. Той ни телефонира и каза, че било грехота, задето толкова рядко се срещаме, че трябва да се пази старата дружба и други неща от този род.

— Ас жена му познавате ли се?

— Да, разбира се. И четиримата бяхме в един курс в университета.

— Леонид обясни ли ви защо е дошъл без нея?

— Не. Всъщност ние го попитахме къде е Света, но той само махна с ръка и си помислихме, че навярно са се скарали за нещо и затова е пристигнал сам.

— Какво беше настроението му?

— Ами, някакво странно. Сякаш беше възбуден, развълнуван и същевременно безразличен. Като че ли мислеше за нещо свое и това „нещо“ много го вълнува, а всичко останало не го интересува.

— Бихте ли дали пример?

— Пример ли? Да... Започнахме да говорим за последната му книга, той винаги много се интересуваше от чуждото мнение. Лъоня беше от онзи рядък тип хора, които не възприемат болезнено критиката. Напротив, винаги упорито разпитваше какво не ни харесва в неговите книги, сякаш се учеше от собствените си грешки. Казваше, че забележките не са критика, а пожелание на читателите, че желанието на купувача е закон за продавача. Какъв смисъл има да произвеждаш стока, която не се харесва на потребителя? Така че и този път заговорихме за новата му книга, а той почти не реагираше, не чуваше. Беше се вгълбил в себе си и се, бе изключил от заобикалящия го свят. Ние отново си помислихме, че се е скарал сериозно със Света и сега му е тежко. Но не посмяхме да го разпитваме.

— Кажете, моля, Леонид държал ли е у себе си някакви предмети, които е взел от вас? Може би ви е искал пари назаем?

— Не, никога не е вземал пари от нас. Впрочем точно този ден той ни донесе „мишката“.

— „Мишка“?

— Ами, да. „Мишката“ на компютъра. Виждате ли, когато те си купиха компютър, Лъоня някъде изгуби „мишката“ си, а без компютър той е като с вързани ръце. Дадох му моята, защото работя с друга програма и не ми е необходима „мишка“. После „мишката“ на Лъоня се намери и той все ми казваше по телефона, че непременно ще върне моята, но когато се срещнехме, и двамата забравяхме за нея, още повече че тя не ми трябваше. А този път я донесе.

— Спомняте ли си какво ви каза, когато си тръгваше?

— Нищо особено. Тръгна си, както обикновено. Облече се и се сбогува.

— С какви думи? Какво точно каза на сбогуване?

— Ами нищо особено. Целуна ни и двамата. Прегърна ни и каза: „Всичко хубаво, приятели. Дай, Боже, да получите всичко, което искате. Обичам ви много“.

— Той винаги ли говореше така, когато си отиваше?

— В общи линии, да... Освен че ни обича. Преди не ни го е казвал.

По пътя към кварталната поликлиника на родителите на Параскевич Настя и Коротков направиха предварителната равносметка. Леонид пристигнал при близките си приятели без видим повод и донесъл вещ, която отдавна е трябвало да им върне. Оправял си е дълговете преди смъртта? Дошъл сам, без жена си, макар че според показанията ѝ, те не са се карали. Знаел е, че пред прага на жилището му го чака смъртта, и не е искал Светлана да види това? Сбогувайки се с приятелите си, е казал необичайно топли думи. Процавал се е завинаги? Приличаше да е така, много приличаше.

Вчера бяха посетили поликлиниката в района, където Параскевич е живял няколко години след женитбата си със. Светлана, но не намериха негов медицински картон.

— Нима той за шест години нито един път не е боледувал?! — удиви се Коротков.

— Може и да е боледувал, но на него не са му били нужни болнични. Работел е вкъщи, а не в някоя служба. Затова не е ходил в поликлиниката. А виж, там, където е живял до женитбата си, би трябвало да има картон. По това време е бил студент и без медицинска бележка от лекар не би се оправил.

Настя се оказа права. В поликлиниката, обслужваща района, където живеят родителите му, се откри картонът на Леонид. В детската поликлиника на същия този район пък намериха в архива и първия картон на Параскевич, тъй като до четиринадесетата си годишнина той се е водил на отчет именно там. Отидоха в прокуратурата, получиха от Олшански разрешение за изземване и взеха двата картона. Но се оказа, че в картона от детската поликлиника е отразено здравното състояние на Леонид едва от петгодишен нататък.

— Не можеш да ме убедиш, че не е боледувал — уверено говореше Коротков. — Аз, като опитен баща, ще ти кажа, че няма такива деца, които да не са боледували, преди да са навършили пет години.

— Вероятно преди са живели на друго място — въздъхна Настя. — Едва сега въведоха нормален ред всеки да си държи картона вкъщи. А помниш ли как беше едно време? Даже не ти се разрешаваше да се докоснеш до картона си. От регистратурата до лекарските кабинети го

разнасяха сестрите. Когато се преселваш, също не ти го даваха, а ти правеха кратък препис, ако си поискаш, а иначе въобще нищо не ти даваха. Иди доказвай в новата поликлиника, че си хронично болен или че имаш алергия към някакво лекарство. Ще се наложи да попитаме Галина Ивановна къде са живели по това време. Само че ти сам разговаряй с нея, защото ме втриса само като я видя.

Да изяснят къде е прекарал ранното си детство Леонид Параскевич, им се удаде чак вечерта, когато Галина Ивановна се върна от работа. Оказа се, че Льоня е роден в подмосковното градче Чехов, където по това време е живеело семейството му. Перспективата да се мъкне до Чехов никак не ентусиазира Настя, още повече че утре Коротков беше зает през целия ден и не можеше да я откара дотам.

От уличен автомат позвъни на Олшански с тайната надежда, че той ще я освободи от тягостното задължение. Но номерът не мина.

— Картонът ни е нужен на всяка цена — категорично заяви Константин Михайлович. — Освен това ни трябва и картонът от родилния дом, където е описано как е протекло раждането и не е ли имало нещо патологично в бременността на майка му. Щом като провеждаме посмъртна психиатрична експертиза, важно е всичко до най-малката подробност, за да се разбере какви отклонения е имал човекът. Разбра ли ме добре?

— Да.

— Тогава бегом при мен да ти издам разрешително, а утре сутринта тръгвай за Чехов. Между другото, потърси там и бившите съседни, които може да помнят бабата и дядото на Леонид. Поразпитай ги всичко ли им е било наред със здравето. Не искам да се занимавам с Галина Ивановна, защото знам, че няма да ми каже истината.

Нищо друго не й оставаше, освен отново да се качи в колата на Коротков и той да я закара до градската прокуратура.

Настя Каменская считаше за абсолютно справедливо твърдението, че мързелът е двигател на прогреса. От нежелание да се занимават с тежък физически труд по-способните и талантливите хора са измислили различни механизми и прибори. По-малко способните, към които причисляваше себе си, от мързел са станали изобретателни. Нямаше ни най-малко желание да пътува до Чехов с електричката, затова вместо да се смири и честно да изпълни указанията на следователя, започна да измисля с какво да заинтригува Стасов, че да

го склони на едно пътешествие с колата му в Подмосковието. И колкото да бе странно, наистина измисли.

— Влад, трябва да отида до съдебния архив да разгледам някои дела. Хрумна ми, че може би ще ти е интересно делото на Досюков. Ако искаш, ще поразгледам вместо теб това, което ти е необходимо.

Нищо неподозиращият Стасов налага въдицата и веднага се зае да прехвърля в главата си въпросите, чиито отговори му се искаше да получи от материалите по делото.

— Преди всичко, свидетелите, които по едни или други причини не са били призовани в съда или са били призовани, но не са се явили. Накратко, тези, чиито фамилии липсват в присъдата — старателно изброяваше той. — След това резултатите от всевъзможните проверки на самия Досюков, докде са изпращани запитвания и какви са били отговорите...

Настя си записа всичко и накрая сложи нова стръв на кукичката.

— Имах намерение да отскоча до архива утре следобед, но се страхувам, че трябва да го отложам.

— Защо?

— Налага ми се сутринта да пътувам до Чехов и това ще ми отнеме много време.

Уловът излезе сполучлив и след пет минути тя се договори със Стасов в девет часа да я вземе с колата.

— Хей, някой казвал ли ти е, че си абсолютно безсъвестно същество? — запита я съпругът ѝ.

— Ти си ми първият. Бъди горд с това обстоятелство — усмихна се Настя.

— Всичките ти фокуси са пришити с бели конци.

— Разгадаваш ги само ти, защото много години си ме изучавал. А пред Стасов всичко минава.

— Асенка, но това е неприлично. Защо не ми каза какъв е проблемът ти? Аз щях да те откарам.

Тя се приближи до седналия си на дивана съпруг, прегърна го и притисна буза към рошавата му рижа коса.

— Защото не искам ти да ме караш. Нали знаеш една от заповедите в нашия занаят — не въвличай близките си.

— Да не би това пътуване да е опасно — разтревожи се Алексей.

— Няма такова нещо, слънчице, най-обикновено е. Да намеря поликлиниката и родилния дом и да иззема медицински картони. Стрелба и преследвания не се предвиждат.

— Тогава защо не искаш да те придружа?

— Защото не искам по време на работа да ни виждат заедно. Сто пъти съм ти казвала, че нашите близки са най-уязвимото ни място. Едно е, когато с теб отиваме на театър, а съвсем друго, когато изпълнявам задание в твоята компания. Заинтересованите хора могат да си помислят, че ти си в течение на служебните ми работи, и да се опитат да откопчат нещо от теб. Или да започнат да те сплашват. Или още някоя пакост да измислят. Не, Льоша, не ми трябва такова главоболие. Аз спокойно ще отида със Стасов, не се страхувам за него, той е десет пъти по-силен и по-опитен от мен.

— Но ти можеш просто да вземеш колата, щом не искаш да те карам — не се предаваше Алексей. — Защо трябва да създаваш трудности на Стасов?

— Льошик, нали знаеш, че не понасям шофирането. Страхувам се от колата. Ами ако се повреди, какво ще правя тогава?

— А колата на Стасов, разбира се, не се поврежда. Тя е много специална — иронично вметна той.

— Ако неговата кола се счупи, той, първо, ще я поправи и, второ, винаги мога да се кача на електричката и да се върна в Москва. А ако аз бъда зад волана на твоята кола, няма да мога да я изоставя и ще стърча там като ненормална.

— А Стасов, значи, ще го изоставиш?

— Ще го изоставя — без колебание отвърна Настя. — Стасов е възрастен и самостоятелен мъж, а колата е малка и глупава, тя не може да бъде оставяна сама, защото непременно ще я откраднат.

— Бива си те, Аска — засмя се Алексей. — Ако аз имах отговор за всичко, бих станал най-добрият детектив в света.

* * *

Рано сутринта Стасов откара Лиля в училище и се отправи към Щелковското шосе, където живееше Настя Каменская. На входа вместо Настя го очакваше съпругът ѝ, който заяви, че няма да го пусне,

без да закуси в дома му. Стасов не възрази, защото той много му допаднаше, пък и чаша кафе съвсем не му бе излишна.

В Чехов пристигнаха към единадесет часа, доста бързо откриха детската поликлиника, но за тяхно разочарование се оказа, че картоните с дванадесетгодишна давност могат да бъдат намерени в архива само от една жена, която няма да пристигне по-рано от час.

— Тя е пенсионерка — обясниха им в регистратурата, — работи на половин щатна бройка. Днес е на работа следобед от един до пет.

— А къде се намира родилният дом?

— След три пресечки.

Тръгнаха към родилния дом. Като се качиха на втория етаж, където се намираще кабинетът на главния лекар, Стасов се разположи върху мекото кожено диванче и протегна дългите си крака с намерение да почете вестник, докато Настя контактува с медицинското началство. Оказа се обаче, че е забравил вестника в колата си, и започна по навик да обшарва с поглед стените, за да си убие времето — стенвестници, нагледна агитация, обяви за членовете на профсъюзната организация. В далечния ъгъл на коридора забеляза табло със снимки и се приближи до него. Под надпис с едри букви: „НАШИТЕ ВЕТЕРАНИ“ бяха подредени портрети на лекари, медицински сестри, санитарки и административни служители. Както очите му пробягваха по непознатите лица, Стасов изведнъж потръпна. От една снимка го „гледаше“ Владимир Петрович Пригарин.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Чак когато се настаниха в колата, Настя забеляза, че Стасов е угрижен.

— Влад, случило ли се е нещо? — попита го обезпокоена.

— Нищо. Просто поредното съвпадение. А кой знае защо, съвпаденията винаги ме изкарват от релсите. Такава е особеността на мисленето ми.

— Какво ти е съвпаднало?

— В този родилен дом е работил един от свидетелите по делото на Досюков.

— Спри колата!

— Защо?

— Спри, Стасов.

Той послушно натисна спирачките, отби на банкета, спря и изгаси двигателя.

— Как се казва свидетелят?

— Владимир Петровия Пригарин.

Настя веднага се зае да разглежда медицинския картон.

— Какво искаш да намериш в него? — любопитства детективът.

— Интересно, дали пък случайно твоят Пригарин не е израждал моята Параскевич.

— И какво от това, ако я е израждал.

— Нищо. Просто ми е интересно. За разлика от теб, аз обичам съвпаденията. Те украсяват нашия сив и монотонен живот — измърмори тя, прехвърляйки страниците. — Да, ето ги записките на лекаря за протичането на раждането. Но подписът е такъв, че не може да се разбере фамилията, само едни завъртулки. Прави завой, Стасов, връщаме се.

— Защо? Какво искаш да узнаеш?

— Искам да узная чий е подписът.

— Дори и да е на Пригарин, какво значение има?

Настя затвори картоната, обърна се към Стасов и внимателно се взря в лицето му.

— Владик, ти мен ли се опитваш да заблуждаваш или самия себе си? Нали пръв каза, че съвпадението не ти харесва.

— Малко ли неща не ми харесват — изсумтя той. — Ако започна да обръщам внимание на всяка глупост, която се пръкне в главата ми, къде ще му излезе краят?

— Стасов, ти си професионалист с двадесетгодишен стаж. Щом нещо не ти харесва, трябва да го провериш и да се успокоиш. При теб предчувствието сработва по-бързо, отколкото да се пораздвижи мозъкът ти. Тази болест е характерна за всички професионалисти.

— А ти не се ли причисляваш към тях?

— Засега не, още съм мъничка, още много хляб трябва да изям, докато стана истински професионалист. Затова предчувствието при мен съвсем липсва и го компенсiram с логика и анализи.

Този път влязоха заедно в кабинета на главния лекар.

— Какво има още? — недоволно надигна глава той, откъсвайки се от книгата върху бюрото си.

— Още един малък въпрос — ласкаво му се усмихна Настя, подавайки му картоната, предварително отворен на нужната страница. — Погледнете, ако обичате, чий е подписът.

Главният лекар разглежда няколко секунди завъртулките.

— Прилича на подписа на доктор Пригарин, но той вече не работи при нас. Пенсионира се.

— Какво означава „прилича“? — настоя тя. — При вас тук няма ли някой документ, подписан от Пригарин?

— Ей сега ще намеря.

Шефът на родилния дом с въздишка се надигна и се отправи към сейфа.

— Като един от най-опитните лекари и с най-голям стаж, Владимир Петрович ми помагаше през последните години да съставям всякакви отчети и справки. Ще потърся нещо, обикновено не унищожавам никакви документи. Да, ето...

Той връчи на Настя няколко листа, изписани с дребен, нечетлив почерк. Разбира се, за двадесет и осемте години, изминали от времето, когато Галина Ивановна Параскевич е родила сина си, почеркът малко

се бе променил, но само малко. И подписът бе станал по-широк, като към него бе добавено още едно „кравайче“.

— Прочетете, ако обичате, какво пише в картоната — помоли Настя. — Може би от текста ще разберете дали записките са водени от Пригарин или не.

Главният лекар се взря в „йероглифите“ и изхъмка.

— Да, без съмнение, Пригарин го е написал — уверено заяви той. — На родилката е правено цезарово сечение и това обяснява всичко.

— Тоест?

— Пригарин е прекрасен хирург, има златни ръце. През всичките тридесет години и нещо, които е прекарал тук, цезарово сечение е правил само той. Разбира се, с изключение на случаите, когато е бил в отпуск или болен. Тогава или канехме друг специалист, или изпращахме родилката в друг родилен дом. Но повтарям, това бяха изключителни случаи, много редки. Виждате ли, както се казва, Владимир Петрович има божа дарба за лекар. За него нямаше нищо по-важно от израждането на бебета, той живееше, дишаше с това, смяташе го за свое призвание и най-важна мисия на живота си. А отпуска си обикновено прекарваше на двадесетина километра оттук и винаги можехме да го извикаме, ако се наложеше да бъде направено цезарово сечение. Той дори настояваше непременно да бъде извикан в подобни случаи. Но ако все пак отидеше някъде много далеко или боледуваше от нещо инфекциозно, тогава, разбира се, се налагаше да се лишим от услугите му. Мога ли да знам от какво е предизвикан интересът ви към Владимир Петрович?

— Естествено — кимна Настя. — Ние събираме материал за провеждане на съдебнопсихиатрична експертиза и би било добре, ако израждащият лекар си спомни имало ли е някакви усложнения.

— Само че...

Главният лекар изумено се втренчи в първата страница на медицинския картон.

— Това е било преди цяла вечност! Какво би могъл да си спомни?

— Сигурно сте прав — отново кимна Настя. — Извинете ни за безпокойството. Всичко най-хубаво.

Отново се върнаха в колата.

— Как е предчувствието ти? — обърна се тя към Стасов. — Говори ли ти нещо или си мълчи като нямо?

— То мисли.

— Добре, тогава напред към поликлиниката.

В Москва пристигнаха към два часа и Настя го помоли да я откара до архива, за да изпълни обещанието си, което му бе дала снощи.

— Ще ти телефонирам довечера и ще ти разкажа за делото на Досюков — каза му, преди да слезе. — Как ти е предчувствието? Нищо ли не измисли?

— Нищо — призна си Стасов. — Но то ще се постарее.

* * *

Соломон Яковлевич Зафрен, доктор на филологическите науки, академик и автор на многобройни научни трудове, изглеждаше като току-що излязъл от дебелия корици на старинен роман. Дребен, сухичък, сивобрад, с очила с дебели стъкла, зад които весело святкаха остри очички, той приличаше на човек без възраст, макар на Олшански да му бе добре известно, че е осемдесет и четири годишен. Въпреки всичко, Соломон Яковлевич беше в отлично здраве и не възнамеряваше да прекратява научно-педагогическата си дейност поне в най-близкото обозримо време. Академикът въобще не се впечатляваше от сериозността на учреждението, където в момента се намираше, непрекъснато се шегуваше и пускаше изискани комплименти по адрес на седящата срещу него Светлана Параскевич.

— Соломон Яковлевич, какви материали трябва да ви предоставим, за да можете да направите квалифицирано заключение? — попита го Олшански.

— Уважаеми, аз съм правил такива експертизи десетки пъти, но основно по текстове на вече поминали се автори, които не можеш да ги попиташ за нищо. С установяване на авторството на живи и здрави субекти ми се е налагало да се занимавам само няколко пъти. Но всеки път това беше невероятно смешно. И при това, нито веднъж не ми се е налагало да видя автора на живо. А когато става дума за такава очарователна жена, аз дори не мога да си намисля веднага какво да я

помоля, освен може би да ми прави компания през дългите зимни вечери.

— Соломон Яковлевич — с лек упрек произнесе следователят, стараяйки се да не се усмихва.

— Да-да, уважаеми, да пристъпим към работа. Към какъв тип принадлежат произведенията, чието авторство се оспорва?

— Любовни романи — отвърна Светлана.

— Време на действието?

— Съвременни. Събитията стават през периода от хиляда деветстотин осемдесет и девета година до наши дни.

— Място на действието?

— Москва, Петербург... Накратко, в градска среда.

— Значи градски романс, разбирам — закима академикът. — Пасторалите не ви ли привличат?

— Не, пиша само за града.

— Превъзходно, превъзходно. Тогава ще ви помоля да ми представите съчинение на следната тема. Съвсем немлад академик, бих казал, стар академик като мен, провежда експертиза на млада и красива жена като вас. В процеса на провеждане на експертизата между тях избухва и запламтява с ярки пламъци някакво чувство, което героите възприемат и оценяват свършено различно. Поради това възниква колизия. Бихте ли могла да напишете за това разказ от двайсет-трийсет страници?

— Не знам — поклати неуверено глава Светлана. — Никога не съм писала разкази. Бих могла да напиша роман, но разказ...

— Е, нямаме време да ви чакаме, докато напишете роман. Тогава ще постъпим по следния начин: вие ще напишете проспект за роман, ще маркирате характерите на основните персонажи и развитието на сюжетните действия. И ще напишете два епизода изцяло. Единият — най-напрегнатото обяснение на младата жена с академика, другият — финален, с който трябва да завърши романът. Това би трябвало да е напълно достатъчно, за да мога да определя идентичността на авторството. Докато вие съчинявате, аз ще прочета някои ваши произведения. Колко време ви е необходимо, за да изпълните моето задание?

— Три-четири дена. Може би седмица...

— Но не повече?

— Не. Една седмица ще ми стигне.

— Превъзходно, превъзходно — развесели се от нещо академикът. — За една седмица тъкмо ще успея да се запозная с вашето творчество, ако то, разбира се, е ваше. Константин Михайлович, устройват ли ви такива срокове?

— Устройват ме. А вие колко време ще пишете заключението си?

— Ех, уважаеми, на моята възраст не бива нищо да се прави дълго, защо винаги съществува опасността да закъснея за собственото си погребение. Основното време ще отиде за анализиране на текстовете. А да го напиша, не е проблем. Много ли ви е спешно?

— Не е чак толкова спешно, Соломон Яковлевич. Е, какво, Светлана Игоревна — обърна се следователят към вдовицата, — ако нямате въпроси към мен, можем да се сбогуваме.

Светлана мило се усмихна, облече късото си кожухче и си отиде. Когато стъпките ѝ отшумяха по коридора, академикът придърпа стола си по-близо до Олшански и скръсти ръце на гърдите си, сякаш се приготвяше за дълъг и сериозен разговор.

— Моля да бъда извинен, уважаеми, аз позакъснях и когато пристигнах, дамата вече беше тук. Затова ми беше неловко да ви задавам прекалено много въпроси.

— А имахте ли такива?

— Безусловно. Преди всичко бих искал да разбера във връзка с какво е възникнала необходимостта от толкова рядката за днешно време експертиза. С какво би могла да се провини пред правозащитната система една крехка пеперудка?

— Разбирате ли, Светлана Игоревна е вдовица на известен писател. Поне така смятахме до неотдавна. Съпругът ѝ е бил убит преди около месец.

— Какво говорите! Тя абсолютно не прилича на неутешима вдовица. Сериозна млада дама, само дето малко се усмихва.

— Това е съвсем друго поколение, Соломон Яковлевич. По време на вашата и дори на моята младост на девойките се внушаваше, че най-важното нещо в живота е да се сдобият със съпруг. При това този съпруг може да бъде всякакъв, дори и пияница, но трябва да го има, защото неомъжената жена се считаше за непълноценна. Овдовяването, особено ранното, се превръщаше в трагедия не само заради загубата на близкия човек, но и заради изгубването на съпруга, защото да се търси

нов беше проблематично, особено на четиридесет-петдесет години. А сега към това се отнасят по друг начин. Много жени по принцип не се омъжват, макар да не им липсват предложения за брак. Това просто не им е нужно. А загубата на близък човек се смекчава от усещането, че целият живот е пред тях и че ще имат възможността да преодолеят всичко и да започнат отначало. Та значи, Светлана Игоревна твърди, че в действителност автор на всички книги, прославили съпруга ѝ, е самата тя, но със знанието и съгласието на мъжа ѝ те са излизали под негово име, защото уж така било по-добре от гледна точка на рекламата.

— Защо? — учуди се Зафрен. — Това има ли отношение към причината за смъртта му?

— Най-пряко, Соломон Яковлевич. В хода на следствието бяха установени факти, позволяващи да се направи извода, че мъжът на Светлана Игоревна е искал да сложи край на живата си, но тъй като не му е достигнало мъжество да го стори сам, той е помолил човек, над когото е имал огромно влияние, да произведе съдбоносния изстрел. Според Светлана Игоревна, мъжът ѝ бил извънредно много угнетен от факта, че живее от нейните пари и при това се е ползвал от слава, забележете, от огромна слава и популярност, които фактически не са му принадлежали, не са били заслужени. При определени условия това би могло да стане причина за самоубийство, но аз трябва да разбера съществувала ли е наистина такава ситуация или Светлана Игоревна, меко казано, ме въвежда в заблуждение.

— Превъзходно — радостно потри ръце академикът. — Това много ще освежи моя старчески живот. Такъв любопитен обрат отдавна не е имало в практиката ми. Сигурно помните, уважаеми, по какъв скучен повод се срещнахме за последен път. Май че беше преди десетина години.

— Дванадесет — уточни с усмивка Олшански. — Разбира се, че помня. Някакъв нахален търговец на стихосбирки от уж неизвестни стихове на Цветаева и Пастернак. Нали?

— Вярно, вярно. Търговецът наистина беше нахален, но партньорът му, който е съчинил тези стихове, беше безумно, безумно талантлив! Защо не ги е публикувал под собственото си име? Би могъл да стане много прочут поет! Ама не, свързал се с някакви пройоходи. Аз тогава не го разбрах и досега не мога да го разбера.

— Соломон Яковлевич, за него парите са били по-ценни от славата — това е обяснението. Срещат се хора, които напълно са лишени от честолюбие. Тяхното мошеничество им носи по-бързо и по-много пари, а като поети те не биха забогатели скоро. За съжаление, в ония времена големите хонорари идваха доста по-късно от известността. А пък сега поезията въобще не е на мода.

— В крайна сметка, какво получи този гениален глупак? Би бил беден, но известен, а така си остана беден и в затвора. И вие смятате това за равностойна замяна?

— Не, не смятам. Но той явно го е смятал. За затвора съвсем не е мислил, а се е интересувал само от печалбата.

— Да го вземат мътните този надарен плиткоумец. Само че е жалко, когато природата толкова неразумно е разточителна в своята милост. Защо е надарила с поетичен талант толкова ограничено и нискочело същество? Но да се върнем на нашето ефимерно създание. Представяте ли си как ще проведа експертизата?

— В общи линии. Контентен анализ, честота на повторемост на определени думи, словосъчетания, инверсии. Прав ли съм?

— Почти, уважаеми. Такава експертиза точно наполовина е математика, а другата половина си е чиста вкусовщина. Трябва да съм сигурен, че вие ясно разбирате това. Едно е, когато ми носят стихотворение и твърдят, че това е ранният неизвестен Лермонтов. Да допуснем, че съм сгрешил, не съм разпознал перото на гения и давам заключение, че е имитация. Да, в руската литература ще има едно стихотворение на Лермонтов по-малко. Но това не е смъртоносно и няма да донесе на никого осезателна вреда. Вероятно на мен като филолог и познавач на литературата не ми отива да разсъждавам по този начин, за мен всяка трохичка от творческото наследство на гения трябва да бъде безценна. Но аз, уважаеми, съм достатъчно стар, за да разбирам, че освен литературата на този свят има и други, не по-малко важни неща, като например интересите на правосъдието. И съвсем друго е, когато става дума за жив човек и от моето експертно заключение зависи неговата съдба. Тук цената на грешката вече е друга. Затова искам да ви попитам каква степен на доказаност се изисква от моите изводи, за да не опропадим ние с вас живота на прелестната Светлана Игоревна?

— Въпросът е сложен, макар и абсолютно уместен.

— И какъв е отговорът?

— Нямам отговор. Хайде да се договорим така, Соломон Яковлевич. Ако у вас не възникне никакво съмнение относно авторството на Светлана Игоревна, прекратяваме дотук. Ако пък имате съмнения, ще повторим експертизата. Ще назначим други експерти, може би ще ѝ предложим да напише още нещо и ще проведем втората експертиза чрез комисия. Трябва да ви е ясно, че заключението на експерта все още не е истина от последна инстанция. То е просто факт, същият като много други, и следователят ще мисли какво да прави с този факт, как да го оцени, каква тежест да му придаде. Така че отговорността за грешката няма да легне само върху вас, но и върху мен. И в по-голяма степен върху мен. Успокоих ли ви?

— До известна степен. Е, позволете да се сбогувам. Страхувам се, че моето момче скучае в колата.

— Все още ли ви кара вашият внук?

— Правнук, уважаеми, вече порасна правнукът ми. Малкият негодник получи шофьорска книжка тази година. Ако наесен не влезе в института, ще отиде в армията и тогава пак ще се наложи да впрягам внука.

Олшански излезе заедно с академика и го изпрати до колата му. Зад волана действително седеше „младият негодник“, забил нос в някаква дебела книга.

— Вашето момче не скучае — с усмивка отбеляза Константин Михайлович. — Напразно се безпокояхте.

— Е, уважаеми — скърцащо захихика Зафрен, — това е само видимост. Той чете Плутарх, „Успоредни животописи“, готви се за приемни изпити. Но да зазубря сух академичен текст, му е скучно и предпочита всичко да му обяснявам и разказвам „сдъвкано“, а той през това време да си лежи по гръб на дивана. Твърди, че слухово възприемал по-добре. Какво искате от днешното поколение! От тях никога няма да израснат енциклопедически образовани учени, каквито имаше по мое време. Как го беше казал един известен писател? Те са лениви и нелюбопитни. Ще ми се наложи по пътя да му разкажа за диктатурата на Сула.

Олшански постоя на тротоара, загледан в отдалечаващата се кола на академик Зафрен. „Прав е старецът — мислеше си той, — нашите деца вече са станали дотолкова различни, че е невъзможно да бъдат

разбрани. Прекалено бързо се променя всичко. Преди четиридесет години пропастта между бащи и деца не беше толкова огромна и непреодолима, а сега нашите деца ни изглеждат хора като от чужди планети.“

Почувства, че замръзва само по сако на петнадесетградусовия студ, зиморничава сви рамене и се върна в кабинета си.

* * *

Галина Ивановна Параскевич погледна часовника с раздразнение. Съпругът ѝ все още не се бе прибрал, въпреки че беше обещал да не закъснява. До Нова година оставаха броени дни и сигурно го бяха налегнали отчетите в службата, но редът трябваше да се спазва. Щом като ще закъснява, би могъл да я предупреди, да ѝ каже предварително. Галина Ивановна цял живот бе живяла по разписание, съставено от самата нея, и не понасяше, когато това разписание бе нарушавано от когото и да било. В очакване мъжът ѝ да се върне от работа в определения час, тя приготвяше вечеря и се ядосваше, че храната ще изстине.

В осем часа не издържа и позвъни на Владимир Никитич.

— Разбира се, ти все още си висиш в службата! — заяде го веднага.

— Галочка, но ние готвим отчета... — започна да се оправдава той.

— И аз имам отчет, но както виждаш, намирам възможност да свърша всичко навреме, за да ти приготвя вечеря. Бих могла да си седя спокойно пред телевизора, вместо да се мотая из кухнята!

Галина Ивановна трясна слушалката, без дори да запита съпруга си кога ще благоволи да се завърне в домашното огнище. Обходи с критичен поглед кухнята и се убеди, че наоколо цари стерилна чистота. „Трябва да изхвърля боклука, преди да си облека пенъоара“ — мина ѝ през ума.

Взе кофата, наметна си старото палто и тръгна към двора, където се намираха контейнерите за смет. Сградата беше стара и без сметопровод, но Галина Ивановна бе свикнала да слиза с кофата от шестия етаж и това не ѝ тежеше.

Когато се приближи до контейнерите, остави кофата на земята и започна да вдига тежкия метален капак. Той беше студен и, както обикновено, отвратително мръсен, но Галина Ивановна предвидливо си бе сложила старички ръкавици, за да не си цапа ръцете и да не прихване някаква зараза.

Когато капакът беше вдигнат до половината, тя изведнъж съвсем ясно чу тихия скъп глас:

— Мамо.

Отново ѝ се причуваше Лъонечкиният глас. Наскоро Галина Ивановна бе посетила една гадателка и тя ѝ бе казала, че духът на Лъоня ще ѝ се явява дотогава, докато не се навършат четиридесет дни от смъртта му. Четиридесет дни духът на невинно погубения витаел по този свят, наблюдавал какво правят неговите близки след смъртта му, предпазвал ги да не ги обиди и нарани някой, възползвайки се от кончината му.

— Мамо — дочу пак. — Защо ме измъчваше? Какво направи с мен?

Галина Ивановна разтвори пръсти и капакът на металния контейнер падна с грохот. Почувства как сърцето ѝ лудо заби и ѝ стана трудно да диша. Но трябваше да се стегне, трябваше да преодолее изкушението да му отговори и да завърже разговор. Него го нямаше, тя със собствените си ръце бе поставила последния букет цветя върху ковчегата му, бе целувала студеното му чело, бе галила студените му пръсти чак до мига, когато затвори ковчегата и той се отпрати натам, където пламтеше всепоглъщащият огън.

Какво говореше той? За какво питаше? Нима го бе измъчвала? Още от самото му раждане се бе старала да го възпита като достоен, честен, трудолюбив. Искаше нейното момче да е най-доброто и бележките му в училище да са само отлични. Не му спестяваше нищо, за да не израсне разглезен, строго го наказваше и за най-малките бели, за най-невинната детска лъжа, а когато получаваше бележки, по-ниски от „отличен“, сядаше заедно с него над учебника и не го пускаше да играе дотогава, докато Лъоня не ѝ демонстрираше безупречни знания на правилата, формулите или параграфите. Постоянно ходеше при учителите и ги молеше да изкарат на черната дъска сина ѝ и да го изпитат върху материала, по който е получил ниска оценка. И толкова се гордееше, когато Лъонечка влезе в университета още от първия път

и без никакви връзки. Защо ѝ говореше, че го е измъчвала? Защо постъпваше по този начин?

Галина Ивановна излезе от вцепенението си и осъзна, че се бе облакътвила върху капака на боклукчийския контейнер и плачеше. Още не беше много късно, покрай нея през двора минаваха хора, но никой не ѝ обръщаше внимание, никой не я попита какво се е случило и не се ли нуждае от помощ. Това я накара да се почувства още по-нещастна и по-самотна. Докато Лъонечка беше жив, бе била нужна на него. А сега никой не се нуждаеше от нея. Стара, не съвсем здрава жена, мрачно доживяваща никому ненужния си живот...

* * *

За пръв път от шест години брак Светлана Параскевич повиши тон на мъжа си.

— Как можа?! — крещеше му. — Не се ли пръсна сърцето ти, като гледаше как плаче майка ти?!

— Нека си плаче — отвърщаше той, усмихвайки се със своята нова усмивка — студена и жестока. — На нея ѝ е полезно. Нека поне веднъж се замисли в какво е превърнала живота ми. А после пък нека да помисли как се е отнасяла с теб.

— Престани! Откъде се взе у теб тази злоба, Лъоня?! Какво се е случило с теб? Нима в теб не е останала нито капка жал към майка ти? Не я измъчвай, умолявам те! Малко ли ти е това, което направи с Людмила? Не ти ли стига смъртта ѝ? Нима искаш да докараш и майка си до инфаркт?

— Нищо няма да ѝ стане. А ако малко пострада, ще ѝ е от полза. Може би поне ще престане да тормози баща ми и ще му позволи спокойно да доживее старините си. И въобще, Света, това не е повод за скандал. Защо се впрягаш толкова? Майка ми те тероризира с омразата си цели шест години, а ти вече си готова да забравиш всичко и да се втурнеш да я утешаваш. Не помниш ли как дойде при теб да спазари половината от хонорара? Забрави ли как те обиждаше? Много ти е къса паметта. Но моята, Света, е дълга и няма да простя на никого лошото отношение към теб. Людмила получи това, което си заслужи, и майка ми ще си го получи, не се съмнявай.

— Лъоня, моля Фе...

Светлана се овладя и понижи глас.

— Лъоня, не трябва да отмъщаваш на никого, моля те. Мъстта разяжда душата, в нея няма смисъл, тя е безплодна и безцелна. Не се сърдя на никого, аз всичко простих. Простих на Людмила, защото е нещастна, самотна и смахната. Простих на майка ти, защото е трудно да се измисли по-голяма мъка от тази, която тя сега преживява. Остави я на мира.

— А аз пък не съм й простил — упорито възрази Леонид. — И хайде да не обсъждаме повече тази тема. По-добре чуй какво написах днес. Само че на стария академик не дадох тази външност, която ти ми описа вчера. Затова пък оставих истинското му име, защото е много колоритно.

Светлана внимателно слушаше как Леонид й чете гласно сцената на обяснението между героинята и стария академик. Да, съпругът й действително беше талантлив. И сега, когато за всички той беше мъртъв, талантът му бе още по-ярък, сякаш от него бяха смъкнати няколкото слоя прозрачен муселин, позволяващи да се видят общите контури, но скриващи детайлите и цветовете нюанси.

— Е, как е? — запита той, дочитайки сцената.

— Потресаващо — искрено отвърна Светлана. — Най-доброто, което си написал досега. Не се ли страхуваш, че ще предизвика подозрения?

— Това е естествен процес — усмихна се Леонид. — Авторът се усъвършенства, майсторството му расте.

— Но не чак толкова рязко...

— Не забравяй, че си преживяла трагедия, загубила си любимия си мъж. Емоционалният трус не е преминал безследно и за творчеството ти. Не се бой, Светка, по-странно би било обратното — ако след случилото се ти продължаваш да пишеш като преди. Ще ми бъдеш най-великата писателка на Русия, ще видиш. Ще се гордея с теб.

— Лъоня, струва ми се, че не бива... Напразно го започнахме. Няма да издържа. Непрекъснато се налага да се преструвам и да лъжа. Мислех си, че ще е лесно. Но сега...

— Какво сега? — хладно попита Леонид. — Искаш да кажеш, че аз съм отявлен лъжец и за мен всичко е лесно и просто, а ти си светица? Току-що ме обвини във всички смъртни грехове за Людмила

и майка ми, каза ми, че съм жесток и безжалостен, а вече излиза, че съм и лъжец? Прекрасно. Какво ще стане по-нататък? Може би и смъртта на Андрей ще прехвърлиш изцяло върху мен?

— Лъонечка, скъпи, толкова те обичам — жално произнесе Светлана. — Но сега всичко стана дотолкова различно, че не мога да се адаптирам.

— И аз те обичам, Светик — рече доста по-меко той. — Много те обичам. Именно затова не мога да простя на тези, които са те оскърбявали. Та аз разбирам всичко, скъпа, разбирам колко ти е трудно с мен. Аз съм нищожен пелтек, който не умее да разговаря с издателите, който им дава своите работи на безценица, слаб и жалостив. А ти търпеше това толкова години и нито веднъж не ме упрекна. Само въздишаше. Помня как всеки път ти обещавах, че това повече няма да се повтори, че повече няма да позволя някой да виси на шията ми И ще настоявам за приличен хонорар, вместо да се разкисвам и да отстъпвам. Но пишех ново нещо и те отново пристигаха и се кълнях, че пак се нуждаят от помощ, но това им е за последен път, и аз им пак им вярвах и се предавах. И от този порочен кръг можех да се измъкна само по един-единствен начин — като престана да съществувам. И аз престанах. Изтръгнах се от гнета на собственото си минало поведение, с което се бях натикал в ъгъла. Изтръгнах се от гнета на майка си, която ми смъкваше кожата, заставяйки ме да бъда такъв, какъвто на нея ѝ се искаше да ме види. А аз не съм такъв и ти прекрасно го знаеш. Да не мислиш, че ми е лесно непрекъснато да изпитвам злоба и раздражение, когато общувам с нея, и да не смея да произнеса нито звук. Да гледам как те тормози и да си мълча? Затова пък сега съм свободен, Светка. Истински съм свободен. И световна слава не ми е необходима. Аз си получих своето, а останалото нека бъде за теб.

Светлана се поддаде на магическото очарование на думите му, както се бе поддавала винаги. Тя винаги бе му вярвала, Леонид за нея беше най-добрият, най-талантливият, най-любимият. Единственият. Беше готова да му прощава всичко.

Но в същото време чувстваше, че тази готовност за всеопрощение се бе пропукала. Едно бе да прощава на мекия, слаб, добросърдечен и толкова надарен писател и съвсем друго — да прощава на човек, от когото при всяко движение се излива навън

злоба, отмъстителност, жестокост. Всичко това бе било потискано — тук той беше прав — от майчиния му авторитет, изискващ синът ѝ да бъде „най-най-най“. А сега, когато Галина Ивановна нямаше повече власт над него, то бе започнало да се надига и да излиза като втасало тесто. Никога повече Галина Ивановна нямаше да му потърси сметка за постъпките, нямаше да го поучава, да го критикува, да го принуждава да бъде мил, приветлив, добър и грижовен. Дали Леонид осъзнаваше какъв силен и суров контролър бе била за него майка му? Сигурно го осъзнаваше, защото иначе не би се стремил така към свободата, за да се откъсне от този сковващ контрол. Но разбираше ли, че свободата не може и не бива да бъде безгранична, че тя не означава безнаказаност и зелена светлина да отмъщава за всичко и на всички?

Светлана изглежда имаше отговор на този въпрос. Но сега никак не ѝ се искаше да го дефинира. И не го дефинира. Засега...

* * *

На Ирина ѝ харесваше да посещава супермаркетите. Още като малко момиченце, гледайки в западните филми как жените се разхождат с колички за продукти между огромните стелажи, отрупани с разнообразни стоки в пъстри опаковки, тя мечтаеше за времето, когато точно така ще броди по магазините и ще пазарува за своето семейство. Именно за семейството си, а не само за себе си. И ето че детската ѝ мечта се бе сбъднала.

Приближи се към щанда за сокове и започна да си избира от доматените. На рафта бяха подредени картонени опаковки с четири различни вида сокове от домати и Ирина замислено започна да изучава названията на фирмите и цените, за да не сгреша в избора си.

Изведнъж зад гърба ѝ се раздаде радостен възглас:

— Ирина! Каква среща!

Почувства как гърдите ѝ мигновено се вледениха. Обърна се бавно и видя млад мъж — типичен „нов“ руснак — в разкопчано кожено яке с вълнена подплата, умерено небръснат и с нахални очи.

— Моля? — произнесе тя, стараяйки се да вложи в гласа си колкото се може повече неподправено недоумение.

— Ира, ти какво, не ме ли позна?
— Извинете, но сигурно грешите.
— Я остави!

Младежът с фриволен жест я притегли към себе си и дори направи опит да я целуне по бузата. Ирина рязко се отскубна и отскочи от него, като едва не се блъсна в рафта.

„По дяволите, какво да правя?!“

Кой трябваше да познава този тип? Тя самата, бившата професионална проститутка Ира Новикова, или онази другата Ирина — уличницата любителка?

— Хей, Ира! — искрено се изуми небръснатият. — Наистина ли не можеш да ме познаеш? Забрави ли ме?

— Повтарям ви, че се припознавате — бавно изрече Ирина, едва помръдвайки устни.

— Но ти се обърна, когато те нарекох по име. Ирина ли си?

— Да, казвам се Ирина. Но ви виждам за първи път.

Тя се вкопчи в количката си и се втурна към касата. Младежът не я последва, но Ирина с гърба си усещаше погледа му. Пръстите ѝ трепереха така, че не можеше да отвори портмонето си.

— Гражданко, мърдайте по-бързо — развика се някаква лелка от опашката. — Спят в движение, какво поколение се навъди само...

— Извинете... — измърмори под носа си Ирина, трескаво вадейки банкноти и не можейки да разбере каква е сумата, която трябва да заплати.

От страх въобще не бе в състояние да се съсредоточи. Пред очите ѝ всичко беше като в мъгла и единственото нещо, което ѝ се искаше в момента, бе да си плюе на петите и да избяга.

След като прехвърли закупените продукти в чантата си, излезе с вдървени крака от супермаркета на улицата, но не успя да измине и сто метра, когато младият мъж отново се появи. Този път беше настроен по-агресивно и веднага я хвана за ръката.

— Дай да ти понося чантата в името на старото ни приятелство.

— Оставете ме на мира! — нервно отвърна Ирина и отчаяно стисна дръжките.

— Ирка, ти съвсем ли си се чалнала? Аз съм Гера, Герман. Нима толкова съм се изменил само за година и нещо?

В гърдите ѝ избухна злоба, примесена с ужас и отчаяние. Съвсем не можеше да проумее кой е той и коя Ирина е разпознал. Не помнеше нито лицата на партньорите си, нито имената им, с изключение на няколко постоянни клиенти, които нееднократно бяха ползвали услугите на Ринатовите момичета. Но този може би изобщо не беше от тях, а от многобройните познати и любовници на онази Ирина?

— Казах ви съвсем ясно, че не ви познавам! — почти извика, опитвайки се да направи крачка в страни и да заобиколи натрапника. — Направете ми път да мина!

Но той само още по-силно стисна ръката ѝ. Заболя я.

— Добре, Ира, не се прави на глупачка. Щом си сменила занаята, защо не кажеш, а ме баламосваш?

Ирина се помъчи да се изтръгне от хватката му и в този момент с крайчето на окото си забеляза милиционерската патрулна кола.

— Оставете ме! — закреця колкото ѝ глас държи и блъсна мъжа, за да привлече вниманието на органите на реда.

Колата спря зад гърба на агресивния нахалник и от нея лениво излязоха двама милиционери.

— Какво става тук? — запита го единият.

Той пусна ръката на Ирина, но ни най-малко не се стресна.

— Срецнах позната — отвърна спокойно. — А тя не може да се сети кой съм.

— Не го познавам! За пръв път го виждам! Отдръпнете се да мина!

— Не поостъпвате добре, гражданино — все така лениво проточи милиционерът. — Защо обиждате гражданката? Защо ѝ досаждате, щом не иска да разговаря с вас?

— Но аз наистина я познавам, ние сме добри познати. Можете да проверите. Името ѝ е Ирина.

— Как се казвате, гражданинко?

— Ирина — промълви тя, вече разбирайки, че е сгрешила и не е трябвало да се уповава на милиционерите.

Бе разчитала, че като ги види, напористият Гера ще си подвие опашката и ще изчезне, но съдейки по всичко, той не възнамеряваше да предава позициите си и имаше твърдото намерение да отстоява правото си на частен разговор с нея. А на милицията не ѝ оставаше

нищо друго, освен да направи рутинните за подобни ситуации процедури.

— Вие познавате ли този човек?

— Казах ви, че за пръв път го виждам.

— Тогава откъде знае името ви?

— Не знам.

— Гражданино, защо досажда на жената? Хващате я за ръката, не ѝ давате да мине. Това не е разрешено.

— Защо я защитавате?! — озъби се Герман. — Та това е уличница, проститутка. Прави се на девственица и върти невинно очички, сякаш не я знам коя е и къде работи.

— Така ли? — внезапно се интересува милиционерът. — И къде работи?

— В кабинета за масажи „Атлант“, можете да проверите.

— Аз съм съпруга на депутата Берьозин — отчаяно рече Ирина, осъзнавайки, че всичко отива по дяволите.

— Имате ли документи?

— Не... — обърка се тя. — Живея съвсем наблизко, излязох само до магазина. Защо са ми документи?

— Лъже! — с неочаквана злоба процеди Герман. — Винаги са ми казвали, че на курвите и душата им е курвенска, но аз, глупакът, не вярвах. Сега се убедих, че е вярно. Кого правиш на балама, мръсна пачавро? Да не мислиш, че съм забравил как ме яздеше и скимтеше от кеф? Евтина кучка!

— Гражданино! — вече по-строго се обади милиционерът, преминавайки на „ти“. — Мери си думите, че може да си изпросиш нещо за хулиганство! Веднага се извини на гражданката и да тръгваме към участъка.

— Защо?

— Как защо? За ръката хваща ли я? Хваща я. Досаждаше ли ѝ? Досаждаше ѝ. Освен това се изразяваш нецензурно на обществено място в присъствието на милиционерски служители. Да вървим, ще съставим протоколче, ще те глобим. Точно както се полага.

— Абе що не си...

Герман се опита да си тръгне, но милиционерът ловко го сграбчи за якето.

— Ти май съвсем се увлече! — злорадо произнесе той. — Това се нарича оказване съпротива на работник от милицията. Така ще ти го набия в главата, че ще ме запомниш!

Герман се дръпна, мъчейки се да се откопчи, и направи подсечка на милиционера. Той рухна върху отъпкания сняг. В този момент вторият милиционер се хвърли върху Герман и изви ръката му зад гърба.

— Край, стига — рече му спокойно. — Разговорите свършиха, сега ще започне тълкуването им. Граждanko, вас също ще помоля да се качите в колата.

— Но защо? — плахо възрази Ирина. — Аз в какво съм се провинила?

— В нищо — великодушно отвърна служителят на реда. — Ще свидетелствате как той се изразяваше и се съпротивляваше. Същевременно ще проверим и самоличността ви. Може да се окаже, че наистина сте се познавали отпреди и той си е изяснявал отношенията с вас, а не е хулиганствал.

Ирина мълчаливо влезе в колата, проклинайки се за глупавата си постъпка, която заплашваше да ѝ навлече големи неприятности. Герман настаниха на задната седалка и единият от милиционерите седна до него. Тя почти физически почувства как пламтящият му от злоба поглед изгаря тила ѝ.

В милиционерския участък нещата се влошиха. Старши лейтенантът с изпито лице и болнави очи не хареса Ирина още от пръв поглед — или въобще не понасяше жени, или неговата неприязън се разпростираше върху тези със скъпите кожени палта. Симпатиите му веднага бяха спечелени от Герман, в когото вероятно той видя нещо като сродна душа.

— Не е хубаво — поде, вирайки се в Ирина с нескрито презрение. — Защо така злепоставяте своя познат и му причинявате неприятности? Щом като имате конфликтни отношения, трябва да си ги изяснявате мирно и тихо, а не пред очите на народа и при това да привличате вниманието на милицията. Всичко може да се случи между двама души, може вие да сте виновната страна, а вместо да се разберете с него, веднага викате милиция. Не е красиво.

— Между нас няма никакви лични отношения — за кой ли път вече повтори Ирина. — Аз не познавам този човек. Не съм го виждала

никога. Той започна да ми досажда в магазина, после на улицата, хващаше ме за ръката, не ми даваше да мина.

— Откъде тогава му е известно името ви?

— Не знам. Припознал се е, взел ме е за някоя друга. Може би тя също се казва Ирина. Просто съвпадение.

След първата вълна от ярост и страх сега я сковаваха странно вцепенение и безразличие. Ирина монотонно повтаряше едно и също, мислейки си само дали ще успее да приготви обяд за Сергей.

— Ще проверим припознал ли се е, или не — заплашително рече старши лейтенантът. — Сигурно ще се окаже, че не сте никаква жена на депутат. Да не си мислите, че сте ни изплашила с мъжа си? За нас няма разлика дали е депутат или пияница.

Той покани Герман в стаята си и ободрително му намигна.

— Та коя, казвате, е тази гражданка?

— Тя работи в кабинета за масажи „Атлант“.

— Къде се намира този кабинет?

— На „Пресна“. Не помня името на пресечката. Близко е до магазин „Олимп“.

Старши лейтенантът се пресегна за някакъв дебел справочник, прелисти го и удовлетворено изхъмка.

— Ей сега ще го намерим, не се вълнувайте.

Вдигна слушалката и набра някакъв телефонен номер.

Ирина тъпо очакваше кога най-сетне ще свърши всичко това. „Нищо страшно няма да се случи — говореше си мислено, — не може да стане нищо страшно. Просто трябва да потърпя. Скоро ще му дойде краят и ще си отида вкъщи...“

— Слушай, масажисткият кабинет „Атлант“ на твоята територия ли е? Да? И какво е това, поредният бардак? Аха, ясно. Кой е главен там? Ринат Вилданов? Не, не съм го чувал. Имам си ги такива с купища. Слушай, а намира ли ти се списък на момичетата? Я погледни за Ирина...

Старши лейтенантът се обърна към Герман.

— Как е фамилията ѝ?

— Или Новикова, или Новицкая — нещо от този род...

— Новикова или Новицкая — повтори милиционерският началник в мембраната. — Аха, чакам.

Той със скучаещо изражение се взря в прозореца, докато невидимият му събеседник колега търси списъка на момичетата, работещи за Ринат.

— Какво? Сигурно ли е? Да не грешиш? Ах, мамка му... И какво? Чисто? Добре, бъди здрав.

Старши лейтенантът затвори апарата и съчувствено погледна Герман.

— Някаква грешчица е станала, млади човече. Вашата позната Ирина е умряла преди няколко месеца. Натъпкала се с наркотици и се обесила. Излиза, че наистина сте се припознал.

Ирина веднага стана и закопча кожуха си.

— Мога ли да си вървя? Убедихте ли се най-сетне, че ви казвам истината?

— Вървете си — измърмори старши лейтенантът, без да я поглежда.

Чантата изведнъж ѝ се стори ужасно тежка. Бавно вървеше към къщи и си повтаряше: „Аз умрях преди няколко седмици. Натъпках се с наркотици и се обесих. Аз умрях. Умрях...“

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Дълго не можеше да реши дали да разкаже на Сергей какво ѝ се бе случило този ден. Когато привърши с готвенето на обяда, беше едва пет часа, а той беше казал, че ще се върне около девет. За да вземе решение, ѝ оставаха четири часа. Отначало ѝ се струваше, че ще е по-добре да си премълчи, за да не го тревожи. В края на краищата, всичко ѝ се бе разминало, нямаше как да не ѝ се размине. И ако пак ѝ се случеше нещо подобно, крайният резултат щеше да бъде същият. Нищо страшно не беше станало. Не ѝ бе нито за пръв, нито щеше да ѝ бъде за последен да преживее два неприятни часа.

После Ирина осъзна, че ще ѝ бъде трудно да го запази в тайна. Желанието ѝ да го сподели беше силно и нарастваше с всяка изминала минута. Не смееше да си признае, че в основата на това желание стоеше надеждата, че Сергей ще ѝ съчувства, ще я съжали и ще се вълнува заедно с нея. Искаше ѝ се той да я успокои и утеши. И съвсем не поради това, че действително се нуждаеше от успокоение и утеха. Просто се нуждаеше от внимание, грижи и любов. „Да-да, точно от това, драга моя — водеше мислен диалог със себе си. — Не бива да се самозалъгваш. Ти искаш Сергей да те обича, поне мъничко, поне много мъничко...

Глупости!“ — махна раздразнено с ръка и позвъни на Виктор Фьодорович.

— Е, да — с удовлетворение произнесе той, изслушвайки разказа ѝ за произшествието в супермаркета и за пребиваването ѝ в милиционерския участък, — може уверено да се констатира, че следоперационният ви период преминава успешно. Много се радвам, гълъбче, че това се е случило.

— Защо? Какво му е хубавото? Изхабих толкова нерви и такъв страх преживях...

— Ами затова, гълъбче, защото вие непрекъснато се страхувахте от него. Не съм ли прав? Вие непрекъснато го чакахте, очаквахте всяка минута да ви се случи нещо подобно. И този страх, това очакване на

неизвестното ви е тровило съществуването. Как беше казано? Врагът трябва да се познава в лице. Точно така, а вие не го познавахте и затова през цялото време се бояхте. Сега вече го преживяхте един път, погледнахте, така да се каже, в лицето на своя враг и се убедихте, че в това няма нищо страшно, че ситуацията за вас е абсолютно безопасна и дори да се повтори, вас не ви заплашва нищо. Можете да бъдете спокойна.

— Толкова ли сте сигурен, че следващия път ще мине толкова гладко?

— Че как иначе, гълъбче! Не би могло да бъде другояче. Ирочка Новикова вече не съществува, това е фиксирано във всички документи и дори милиционерът, който тайно наблюдава вашия бивш стопанин, също си е набил в главата, че тя е мъртва. А след днешното произшествие този тъпоглавец... как му беше името...

— Герман — подсказа Ирина.

— Да, Герман, та той, след като сдъвче и преглътне първото недоумение, ще хукне да разказва как се е изложил, вземайки прилична жена за уличница, как е попаднал в милицията и там му казали, че уличницата се е обесила преди няколко месеца. Уверявам ви, Ирочка, че ако сред бившите ви познати все още има хора, които не знаят за смъртта ви, то след седмица няма да остане нито един. По такъв начин рискът да се натъкнете на епизод като днешния ще намалее рязко, а постепенно ще бъде сведен и до нула.

— Виктор Фьодорович, не мога да реша дали да разкажа на Сергей за това.

— Че какво толкова ви смущава? — учуди се той. — Тази ситуация по никакъв начин не ви унизява и не ви опозорява. Няма от какво да се стеснявате. Не разбирам колебанията ви, гълъбче.

— Виждате ли...

Ирина направи пауза, събирайки кураж.

— Не искам да го тревожа напразно, той и без друго се намира в много напрегнат период. Нали сам казахте, че щом първия път всичко е минало успешно, значи няма причини за тревоги. Може би не си струва да му казвам.

— За Бога, Ирочка, какво дете сте! — добродушно се разсмя Виктор Фьодорович. — Разберете, малката ми, Сергей се вълнува и се тревожи за вас не по-малко, отколкото вие самата. Той точно така се

страхува, че рано или късно ще се случи нещо от рода на днешното стълкновение, и няма никаква представа как ще се развие ситуацията, как вие ще се държите и какво ще стане после. Сергей се побърква от страх и ако досега не сте забелязала, това говори само за неговото самообладание или за вашата разсеяност и нечувствителност. Разбира се, че трябва да узнае за инцидента. Да разбере, че е завършил благополучно, че вие не сте показала своя страх и несигурността си, че сте запазила спокойствие, и мъжът, който ви е разпознал, е посрамен и опозорен.

— Да — отвърна твърдо Ирина. — Аз знам как да се държа.

Решението ѝ узря бързо и приятно я учуди със своята нетривиалност. Само преди половин час ѝ се искаше да се оплаче на Сергей за преживения страх, да го накара да я съжали и да ѝ съчувства. Но сега, след разговора с Виктор Фьодорович, бе разбрала какво и как трябва да го направи.

До завръщането на съпруга ѝ оставаше един час. През последната седмица той за пръв път трябваше да се прибере вкъщи сам или поне така се бе надявал.

„Днес няма да имаме гости — бе ѝ казал по телефона, — тъй че можеш да не слагаш масата в хола. С удоволствие ще вечерям в кухнята.“

Но въпреки всичко Ирина подреди масата в просторната дневна, без да пропусне нито едно от правилата за сервиране — от пръстените за салфетките до вазата с живи цветя.

Пригответи красив супник, от който да сервира супата от пиле и скариди с китайска юфка и сви розички от цветни книжни ленти, за да украси с тях пържолите. „Господи — мислеше си, — колко е хубаво да си домакиня, какво удоволствие е да очакваш мъжа си и да му приготвяш вечеря, да подреждаш прибори и да сгъваш тези идиотски, но толкова забавни и придаващи уют розички!“

Влезе в своята малка спалня, отвори гардероба и придирчиво започна да разглежда висящите на закачалките дрехи. Искаше ѝ се да облече нещо необичайно, но не и прекалено претенциозно за една скромна семейна вечеря. Спря избора си на семплата дълга пола с висока цепка, която толкова бе харесала на Сергей, и трикотажен джемпър с дълги ръкави и открити рамене. Не се гласеше за ресторант

и затова не си сложи никакви бижута. Тънката златна верижка на шията ѝ беше съвсем достатъчна.

Малко след девет часа пропя входният звънец. Още от самото надало я бе учудил фактът, че Сергей никога не използва ключовете си, когато знае, че тя е вкъщи, и не спи. После от недоизказани изречения и междуметия бе разбрала, че онази, другата Ирина, често се е напивала до загуба на памет и не е чувала звънеца. Или пък обещавала да е вкъщи, но когато съпругът ѝ пристигнал от работа, тя вече била изчезнала неизвестно къде. Затова за Берьозин жената, която му отваряше вратата, беше символ на правилно организиран семеен живот.

Ирина се втурна към входа, разтвори широко вратата и сияйно се усмихна.

— Добър вечер — съдържано поздрави Сергей Николаевич, който беше много уморен и се надяваше да прекара в дома си една спокойна вечер без никакви емоционални изблици.

Той бавно съблече палтото си в антрето, влезе в спалнята и излезе оттам след няколко минути вече не в костюм, а в обикновени домашни дрехи джинси и пуловер. После изми ръцете си и надникна в кухнята. Ирина се суетеше около готварската печка, но масата беше празна, ако не се броеше малката вазичка със симпатични изсушени цветенца.

— Да ти помогна ли? — попита. — Дай да сложа чиниите.

— Няма нужда, вече всичко е подредено в хола — отвърна Ирина.

— В хола ли?

Берьозин не можа да скрие разочарованието си и тя изведнъж осъзна, че онази вечер преди изборите, която бяха прекарвали в кухнята, означава за него много повече, отколкото бе предполагала.

Сергей бе вкусил от тихата уютна прелест на „кухненското“ общуване, по време на което понякога се разказват и се разкриват такива неща, които са немислими за тържествените трапези в големите холове. И толкова му се бе искало да си прекара и сега една такава мила вечер, за да си почине, да се отпусне и да стопли душата си. Затова специално бе предупредил Ирина, че ще се върне без гости и че би желал да хапне в кухнята. Но се бе оказало, че тя си има свой план и го изпълнява стриктно.

Берьозин мълчаливо отиде в дневната и седна на своя стол. След минута се появи и Ирина.

— Чакаме ли някого? — намусено я запита.

— Доколкото ми е известно, не — усмихна се тя. — Нали ми казва, че никой няма да ни гостува.

— Гледам, че си сложила масата в хола... Предупредих те, че ще сме сами, за да не си създаваш излишни грижи. Съвсем спокойно бихме могли да се нахраним и в кухнята.

— Ние имаме празник, Серьожа, и бих искала да го отбележим.

— Празник ли?

Берьозин леко вдигна вежди и направи гримаса. За пръв път от няколко дни насам му се бе удала възможността да прекара една спокойна вечер, а Ирина бе измислила някакъв празник.

— Отвори шампанското.

Той покорно се пресегна за бутилката, разплете телчицата и придържа тапата, за не изхвъркне. След като напълни чашите със златиста течност, погледна въпросително съпругата си.

— Серьожа, вярно ли е, че Бог обича троицата?

— Не знам — сви рамене Берьозин. — В какъв смисъл?

— В пряк. Ако е истина, значи ние имаме празник. Днес издържах третия си изпит.

— За какъв изпит става дума?

— Първият беше на приема, когато за мен се лепнаха журналистите. Втория ми го устрои твоята първа жена Диана. И него издържах. А третия днес ми го устрои мой бивш клиент, който ме срещна в супермаркета и ме позна.

— Позна те? — пребледня Сергей Николаевич. — И какво стана?

— Нищо, Серьожа. Аз се престорих на възмутена светска дама, постарах се да привлека върху себе си вниманието на милиционерите и накрая дружно всички се оказахме в участъка.

— В милицията?! — ужасен попита Берьозин. — А после?

— После милиционерите направиха справка и популярно обясниха на онзи тип, че се е припознал, защото аз съм умряла. Само да му беше видял муцуната! Серьожа, знам, че много се страхуваш, че при нас няма да се получи, че ще сбъркам в нещо, че ще кажа или ще направя нещо не както трябва. Аз също се боя. Ние с теб почти никога не говорим за това, сякаш не искаме да викаме дявола, но знам, че то е

непрекъснато в мислите ни. Винаги съм се страхувала от две неща — първо, че няма да успея да заприличам на твоята Ирина, и второ, че няма да се овладеея, ако срещна някого от своите познати. Диана Лвовна забеляза, че Ирина малко се е поизменила външно, че е погрозняла, но не се усъмни, че аз съм тя. Удаде ни се да излъжем Диана. Твоите приятели, които цяла седмица ни гостуваха — също. Тук много помага историята с моята болест и катастрофата. Но непрекъснато се страхувах, че няма да успея да излъжа моите познати. Разбираш ли за какво ти говоря? Страхувах се, че ако срещна познати хора, особено такива, които се отнасяха добре с мен, няма да мога да се престоря, че не съм аз. Че ще си изтърва нервите, че ще пребледнея или почервенея, че ще им се хвърля на врата или нещо подобно. Ето че днес съдбата ме подложи на изпит и аз го издържах. Не загубих съзнание, не изпаднах в истерия, не казах нито една излишна дума, не пребледнях. Издържах всичко това и у мен се появи чувството, че ще преодолеея каквато и да била ситуация, ще се изплъзна, ще се извъртя, но няма да те подведа. И от днес ти можеш повече да не се тревожиш по този повод...

Ирина направи пауза и взе тънкостенната си чаша с шампанско.

— Струва ми се, Серьожа, че при нас всичко става така, както сме го замислили. И искам да прием за това. Заслужава си.

През цялото време, докато произнасяше предварително подготвения си монолог, тя не погледна Берьозин. Кой знае защо, ѝ бе някак неловко, имаше усещането, че лъже доверчиво дете. На пръв поглед целият този празник целеше Сергей да разбере, че тя се безпокои за него и за съвместното им начинание, но в действителност на Ирина ѝ се искаше той да забележи колко е силна и твърда, че не е ревла и сополивка, а е негова истинска опора и надежден тил. Много ѝ се искаше той да не се разочарова от нея.

След като вдигна чашата си, Ирина се овладя и най-сетне погледна съпруга си. Той седеше със скръстени пред гърдите ръце и не даваше никакви признаци, че ще се докосне до шампанското.

„Всичко пропадна — помисли си тъжно Ирина, — не отгатнах настроението му, не улучих ваксата и сигурно му изглеждам смешна и нелепа.“

— Сложи си чашата на масата — рече Берьозин и се надигна от стола.

Ирина остави шампанското върху снежнобялата покривка и отпусна глава.

— Стани, моля те — съвсем тихо произнесе Сергей.

Тя изненадано осъзна, че чува гласа му съвсем отблизо, и когато вдигна поглед, установи, че е застанал плътно до нея. Послушно стана и извърна лице към неговото. Досега нито веднъж не ѝ се бе удавало да види очите му толкова отблизо.

Стори ѝ се, че целувката се проточи цяла вечност. Това беше първата им целувка от толкова месеци познанство.

— Е, сега вече можем да пийнем — каза Сергей Николаевич и отстъпи крачка назад. — Да прием за нас.

Пиха шампанско прави и той пак я целуна. А после нещо се случи. Ирина не можа да разбере какво стана, но помежду им се възцари неловкост, която до самия край на вечерята не им се удаде нито да разсеят, нито да смекчат, нито да пречупят.

* * *

Беръозин се въртеше неспокойно в леглото. Сънят все не идваше и не идваше. Затова пък го гризеше почудата, примесена с лек страх. Той дълго и умело бе целувал Ирина, а тя му бе отвърщала нежно и страстно. Всичко би трябвало да е хубаво, но кой знае защо не бе било хубаво.

Тогава, застанал до празнично подредената маса, върху която се пенеше току-що разлятото в чашите шампанско, прегръщайки и целувайки Ирина, Сергей Николаевич изведнъж бе осъзнал, че не чувства нищо. Съвсем нищо.

„Защо? — питаше се уплашено през цялата вечер, поглеждайки към съпругата си. — Защо? Тя толкова ми харесва, толкова е умна, нежна, ласкава, прекрасна домакиня. Тя е добра ѝ внимателна. Тя е красива. Отвърща ми така, като че ли ѝ харесвам и не възразява да го правим. Защо тогава не изпитвам нищо? Това не е правилно, искам всичко да бъде както преди. Искам да я желая.“

Бе забелязал удивлението, изписано върху лицето ѝ, когато повече въобще не я докосна. Постара се да заглади вината си с ласкави думи, правеше ѝ комплименти, хвалеше досетливостта и

самообладанието ѝ, загрижено я питаше дали не се е уплашила много. Но колкото повече внимание и нежност проявяваше на думи, толкова по-видимо ставаше недоумението на нежното ѝ, овално лице.

„Щом като толкова добре и толкова топло се отнасяш към мен, защо не направиш нещо?“ — беше изписано на него.

Но Берьозин не направи нищо. Дочака полунощ, помогна ѝ да разтреби масата и вежливо поседя в кухнята, поглеждайки към екрана на малкия телевизор, където вървяха новините, докато тя миеше съдовете. После ѝ пожела лека нощ и се прибра в спалнята си.

И сега бе вперил поглед в тавана, лежейки на огромното съпружеско легло, и се чувстваше безкрайно нещастен. Изведнъж в коридора се чува тихите стъпки на Ирина, която бе излязла от своята стая. Берьозин изплашено се сви под одеялото. Сигурно ей сега щеше да влезе при него, защото беше в правото си да очаква от своя съпруг напълно конкретни действия, а нерешителността му сигурно бе изтълкувала като деликатност.

Стъпките ѝ прошумоляха покрай спалнята, щракна електрическият ключ в банята, шурна вода. Отново щракване на ключа, Ирина премина обратно покрай спалнята му, но не влезе в стаята си, а в хола. По слабите звуци, които се дочуваха оттам, Сергей Николаевич се досети, че е пуснала телевизора.

„И на нея ли не ѝ се спи? Не, така не може да продължава — решително си каза, отметна завивките и спусна крака на пода. — Ще отида да видя що за детинщини са ѝ в главата!“

Нахлузи на голо халата си на сиви и червени райета, излезе от спалнята и със силно сърцебиене влезе в дневната. Ирина седеше на дивана и гледаше някакво телевизионно предаване. Звукът беше намален почти до краен предел, а на екрана нещо женоподобно и дългокосо размахваше микрофон, вероятно изобразявайки вокални напъни.

— Какво има, Ирочка? — меко попита Берьозин. — Не ти ли се спи?

Ирина неопределено кимна с глава, което можеше да означава и „не“, и „да“, и „остави ме на мира“.

— Аз също не мога да заспя — продължи той. — Чух, че си станала, и излязох. Може би ще пийнем нещо да ни се доспи? Коняк? Вермут?

— Нали пихме шампанско по време на вечерята, Серьожа — едва чуто отвърна Ирина. — Не трябва да смесваме питиетата, защото утре сутринта ще имаме главоболие.

Сергей Николаевич се взря в лицето ѝ и забеляза, че е плакала. Очите ѝ бяха зачервени, клепачите — подпухнали, а по бузите ѝ розовееха петна. Той коленичи в краката ѝ и я хвана за ръцете.

— Ира, аз съм глупак, нали? Не знам как трябва да постъпя. Страхувам се да не те обидя и нараня. Не искам да си помислиш, че се отнасям към теб като към бивша проститутка и именно затова си позволявам...

Ирина се приведе, нежно докосна с устни неговите и Берьозин радостно я прегърна, усещайки с върховете на пръстите си горещата ѝ кожа под тъничкия пенъоар. Бавно легнаха един до друг върху дивана в дневната, осветена само от почти немия телевизионен екран. Ръцете на Берьозин безпроблемно се справиха с незначителната преграда от копринен плат и Ирина се притисна към него с цялото си тяло... Но отново нещо се случи. Той не можеше по никакъв начин да му противодейства. Всичко в този момент минаваше само през ума и сърцето му. Само с ума си Берьозин разбираше, че най-сетне е намерил жената, която е в състояние да го направи щастливци само със сърцето си разбираше, че те са създадени един за друг — известният политик и професионалната курва. Но тялото му не желаше да възприеме това. То не искаше тази близост и Берьозин не бе в състояние да стори каквото и да било.

Ирина се стараше много, бе мобилизирала цялото си майсторство, натрупано и усъвършенствано със стотици най-различни клиенти — пияни и трезви, изплашени и слаби, неумели и със садистични склонности. Но не се получаваше нищо. Най-накрая Сергей Николаевич внимателно я отблъсна и се надигна.

— Сигурно си уморен — неуверено произнесе тя, страхувайки се да срещне погледа му. — Не трябва да се разстройваш заради това, Серьожа. При нас всичко ще стане както трябва. Досега всичко друго ни се получаваше, нали? И това ще се получи.

Той изключи телевизора, премахна глупаво кривящите се муцуни, обрамчени в дивашки прически, и в стаята стана съвсем тъмно. После седна в креслото и се взря в силуета на жена си.

— Ира, трябва да ти обясня... Едва ли ще се получи нещо при нас. Ти си много хубава, Ирочка, ти си забележителна, добра, но аз не мога... Непрекъснато в съзнанието ми е мисълта колко мъже са се възползвали от тялото ти, колко чужда сперма се е изливала в утробата ти. Разбираш ли ме?

— Да — тихо отвърна Ирина, без дори да се помръдне. — Но няма твоята жена не е била такава?

— Това е друго нещо. Не се обиждай, но аз я обичах, обичах я много, когато се оженихме. А когато от нея започнаха да изпълзват всякакви гадости, когато започна да пие, да гълта таблетки, да се въргала в леглата на случайни и неслучайни самци, аз въпреки всичко продължавах да я желая, защото сърцето ми помнеше колко силно съм я обичал. През последните години вече не бяхме близки, защото съвсем изгуби разсъдъка си и беше невменяема.

— Значи ти никога няма да можеш да ме любиш? Никога няма да ми простиш, че съм била проститутка?

— Какво говориш, Ира? От къде на къде ще ти прощавам или няма да ти прощавам? Пред мен ти не си виновна за нищо, не си ми направила нищо лошо, а точно обратното — помогна ми и продължаваш да ми помагаш, грижиш се за мен, поддържаш домакинството ми, посрещаш моите гости. Ти си ми съпруга, Ира. Ние двамата с теб измислихме това и с него ще си умрем. Вече не можем да променим нищо, пък и аз не желая никакви промени. Искам да бъда твой съпруг, да те виждам всеки ден, да се грижа за теб, да ям твоите възхитителни пирожки, да се хваля пред приятелите си и пред журналистите каква потресаваща жена имам. Искам да се хваля с теб, да се гордея с теб, да заспивам и да се събуждам до теб. Но не мога да направя най-важното... Извинява Ира, няма да мога.

— Но защо? Защо, Серьожа? Отвращавам ли те? Струвам ти се омърсена?

Берьозин мълчеше. Господи, какво би могъл да й каже? Да, тя му се струваше омърсена. Да, в съзнанието му непрекъснато светеше една червена лампичка, която му напомняше колко пъти утробата ѝ се е разтваряла срещу фалосите на многобройните мъже, чиито имена не е знаела — пияни ѝ агресивни мъже, отвратителни и вонящи, глупави и гнусни. И мисълта за това го парализираше. Единствената жена на света, към която изпитваше такава необяснима и огромна нежност, му

се струваше мръсна, порочна, а тялото му отчаяно се съпротивляваше и не искаше да проникне в нея.

— Обичам те — неочаквано и за самия себе си произнесе той.

Рязко стана, без да дочака отговора на Ирина, и се прибра в стаята си. Още дълго не можа да заспи, заслушвайки се за стъпките ѝ. Но така и не ги дочака.

* * *

Тялото на деветокласничката Таня Григориева към момента на откриването му бе пролежало около два месеца в мазата на сградата, намираща се на крайбрежната улица „Котелническая“. Родителите ѝ не биваше да бъдат извикани за разпознаване на тленните останки, пък и никой не би могъл да ги погледне без спазми в стомаха. Добре, че наблизко бе останала ученическата ѝ чанта, в която имаше надписани тетрадки. Момичето бе обявено за национално издирване по искане на родителите ѝ, направено в края на октомври.

Юра Коротков понасяше зле вида на разлагащи се трупове, а ако те бяха на малки деца или на тийнейджъри, изпадаше в транс и почти не можеше да разсъждава. Само че сега липсваше друг изход и трябваше да се заеме с работа, а не да пролива сълзи, защото бе пристигнал на местонахождението на трупа заедно с дежурната група в три часа след полунощ и нямаше на кого да прехвърли това неприятно задължение.

Вонящият на пот и пикня скитник, напъхал се в това мазе да се постопли и поспи, който бе открил страшната „находка“, седеше на пейката пред сградата. Той целият се тресеше неудържимо и зъбите му звънко тракаха:

— Командире, да ти се намира нещо за пийване — бяха първите му думи, отправени към Коротков. — Много е ужасно.

— Потърпи, татенце — махна с ръка Юра. — И на мен не ми е по-малко ужасно. Откъде да ти намеря пиячка по това време?

— За намиране сам ще си намеря — отвърна скитникът, продължавайки да трака със зъби. — Само че нямам пари.

— Първо ще ти задам няколко въпроса, а след това ще ти дам за една бутилка. Става ли?

— Хайде, командире, питай по-бързо, че нали виждаш как ми подейства всичко това.

— Често ли се отбиваш в тази маза?

— Не, през този сезон ми е за пръв път. Смята се за лоша и не се пъхаме вътре, ако нуждата съвсем не ни подгони.

— И какво ѝ е лошото?

— Че какво ѝ е пък хубавото? — резонно възрази скитникът. — Мъртъвци се търкалят наоколо, че може и нещо друго...

— А до тази нощ къде се подслоняваше, приятелю?

— На „Каланчевка“. Там има колкото си искаш топли мази. В тях най-много обичаме да си живуркаме.

— А днес какво? Да не са затворили твоята „Каланчевка“?

— Там трепят плъховете. Страшно много са се развъдили. С глупавия си акъл решихме, че отровата не е опасна, че е предназначена за гадовете, а не за хора. Пренощувахме миналата нощ, а сутринта един повръща, друг с диария, а трети въобще дава „заето“. Натровихме се здравата. Тъй че си раздигахме чукалата за няколко дена, докато отровата поизветрее. И всеки тръгна, накъдето му видят очите.

— А ти защо дойде тук? Мястото познато ли ти е?

— Абе...

Скитникът направи неопределено движение с глава, сякаш прогонваше муха от лицето си.

— Ония са по-бързи от мен и заеха всички места. Да не си мислиш, че е толкова просто да си намериш къде да спиш? Майката си трака, цялата Москва са си поделили и преразпределили, за адресна регистрация никого не закачат, престанаха да се страхуват, свои правила установиха. Чуваш ли, командире, демократичната власт отмени алинеята за адресна регистрация, тъй че нашите дрипльовци си създадоха своя, скитническа регистрация. Не се пъхай в чуждо мазе, не се качвай на чужд таван, не стъпвай на чуждо стълбище. Плащай си за регистрацията, получавай си разрешение от уредника и тогаз — заповядай. Безплатно може само там, където не се отоплява, или на такива места като това тук — в лоши, искам да кажа. Навън студът е двайсет градуса, опитах да се настаня в студена маза, но усетих, че номерът ми няма да мине. И се повлякох насам. Знаех, че мястото е кофти, ама поне е топло...

— Слушай, татенце, а защо все пак мястото е лошо? Трупа намерихме чак сега, а преди какво е ставало тук?

— Ами такава!

Скитникът снизходително погледна Коротков, което означаваше приблизително: станал си началник, а такива елементарни неща не знаеш.

— На тази сграда, още като я построиха през тридесетте години, веднага ѝ се понесе славата. Ако някакво животно, котка например или куче, влезе в това мазе — край! Живо никой няма повече да го види. Нещо вие вътре по нощите — или е някакъв призрак, или възкръснал мъртвец. Тръпки да те побият. Страшно място.

На Коротков му стана скучно. Очевидно скитникът разтягаше обикновени градски лакърдии, които се измисляха с десетки и се предаваха от уста на уста в средите на бездомниците. Подаде му една десетхилядна банкнота и дриплътото пъргаво се понесе към денонощно работещите павилиончета за спиртни напитки.

Юра търпеливо зачака съдебният медик да си свърши работата и да откарат тленните останки на петнадесетгодишното момиче. Чак след това той щеше да огледа мазето с надеждата да открие някаква улика. Трупът не беше скрит особено старателно и щом като бе открит едва сега, логично бе да се предположи, че тук не е влизал почти никой от два месеца. А щом като не е влизано, може би все още се търкаляше наоколо някаква дреболия, изтървана от убиеца.

След като свърши дежурството му, Коротков веднага се отправи към кабинета на Анастасия Каменская.

— Аска, спасявай ме! — замоли се от прага и се настани на стола до прозореца. — Дай ми чаша кафе или ще умра тук, пред очите ти, и нека после те гризе съвестта.

— Няма да ме гризе — отвърна тя, без да откъсва очи от книгата, с които бе отрупано бюрото ѝ. — Съвестта ми атрофира през онези далечни времена, когато ти ми отмъкна кутията със захарни бучки.

— Хайде де, не бъди толкова стисната и злопамятна.

— Не ми досаждай, Юрка. Да не си малък. Не знаеш ли как да кипнеш вода? Налей от гарафата в канчето, включи бързовара, сипи кафе и ме остави на мира, за Бога. Колобок още от сутринта се е заканил да ми откъсне главата заради съгрешенията ми.

— Голяма работа, едно повече или едно малко — философски отбеляза Юра, загледан някъде в пространството пред себе си.

— Ти какво, собствено, имаш предвид? — подозрително запитва Настя. — Пак ли си ми донесъл някаква гадория?

— Тъхъ. Аска, само недей да нервничиш, чуваш ли? Нощес открихме труп на петнадесетгодишно момиче, ученичка. Момичето се издирва вече два месеца от Западния окръг. Телефонирах на колегата, който се занимава с това, и го помолих да дойде тук.

— Да пукнеш дано, Коротков — озъби се тя. — Аз имам съвсем други планове, ако искаш да знаеш. Или имаш намерение сам да беседваш с този мъж?

— Не — призна си честно Юра. — Разчитах на теб. А какви са ти плановете?

— Да посетя доктора, който е изразждал Галина Ивановна Параскевич.

— Така ли? Че за какво ти е докторът?

— Виждаш ли, на Галина Ивановна е правено цезарово сечение, а това обикновено бива свързано с най-различни заболявания при родилките. Та тези заболявания биха могли да се отразят на психическото развитие на новороденото.

— И ти разчиташ, че лекарят, който е правил израждането преди двадесет и осем години, ще си спомни нещо? Не мога да те позная, Ася!

— На нищо не разчитам, Юрка, а просто добросъвестно изпълнявам целия комплекс от необходимите действия, за да не може после никой да ме упрекне, че не съм си свършила докрай работата.

Настя го погледна и Коротков забеляза големите тъмни кръгове под очите и някак особено отпуснатите ъгълчета на устата ѝ. Стори му се странно, че преди няколко дни, когато заедно обикаляха да търсят медицинските картони на Параскевич, тя бе изглеждала коренно различно.

— За мен самоубийството на Людмила Исиченко в кабинета ми е повече от достатъчно, за да ме изкара от релси. Може би скоро ще ми мине. Но сега непрекъснато си мисля, че е трябвало да проверя какво лекарство се готви да пие. Трябваше да предвидя, че се готви да ме измами, да предвидя, че у една луда жена, току-що признала се в убийство, може да възникне порив да посегне на живота си. Трябваше

да предвидя много неща. Но не го сторих и ѝ позволих да умре тук. Затова имам намерение да навестя доктор Пригарин и да му задам няколко въпроса. А вместо това ти ме караш да чакам някакъв оперативен от Западния окръг, когото си извикал лично.

— Добре де, Ася, не се впрягай толкова. Виж, водата вече кипна, да му глътнем по едно кафенце, а?

— Не ми се подмазвай — скъпернически се усмихна тя. — При всяко положение излизам оттук в дванадесет часа. Ако дотогава твоето момче не се появи, не мога с нищо да ти помогна.

— А защо в дванадесет?

— Защото за тогава се уговорих.

— С кого?

— Не е твоя работа. Наливай гореща вода в чашите.

— Аска, не се прави на толкова тайнствена. С кого си се уговорила?

— Със Стасов.

— Ново двайсет! Че той какво общо има тук?

— Казах ти, че не твоя работа. Юрка, остави ме и не ми досаждай повече. И без това ми е кофти.

— Няма да те оставя.

Коротков сипа в чашите по две лъжички черно швейцарско нескафе, сложи по три бучки захар, наля гореща вода, разбърка сместа и подаде едната чаша на Настя.

— Не мога да те оставя, защото може да се каже, че те обичам с всички фибри на закоравялата си милиционерска душа. И ако ти си ближеш раните, значи аз трябва да направя нещо за теб. Не мога да си отида оттук и да те оставя в такова нетипично за Анастасия Каменская разположение на духа. Какво искаш да направя за теб? Искаш ли да отида и да ти купя тази проклета захар? Престани да се цупиш, усмихни се. Моля те!

Тя мълчаливо отпи от кафето си, извади пакет цигари, без да бърза, щракна със запалката и запуши. После здраво стисна клепачи, а когато отвори очи, Коротков видя предишната Настя — спокойна, самоуверена, съсредоточена.

— Прав си, Юрка, прекалено се разпуснах със своите преживявания. Вече не ти е приятно да си имаш работа с мен, а?

— Не съм казал такова нещо — внимателно възрази Юра, макар че тя говореше самата истина.

— Но си го помисли — усмихна се Каменская. — Било, каквото било, Коротков, вече съм готова за нормална работа.

Още не бяха успели да си допият кафето, когато пристигна Александър Юлов от Западния окръг.

Историята около изчезването и издирването на деветокласничката Таня Григоријева беше най-обикновена и банална до втръсване. Един прекрасен ден, по-точно една вечер, Таня не се върнала от училище. Родителите ѝ не вдигнали веднага тревога, защото Таня не само била красиво момиче, но и много своенравна и непокорна. Често ходела във вилата на приятелката си, без да поиска разрешение от тях, и дори невинаги ги информирала за решението си. Бащата и майката периодично се опитвали да приложат някакви вяли възпитателни мерки спрямо неуправляемата си дъщеря, но от това нямало никаква полза. Точно обратното — Татяна все повече и повече им се изплъзвала от ръцете. Но пък никога не миришела нито на цигари, нито на алкохол и те недоумявали защо ѝ е нужна такава неограничена свобода, щом не я използва, за да пие и пуши. Що се касаело до взаимоотношенията ѝ с мъжете, въобще не били в течение, тъй като външни признаци за тази деликатна работа почти никога няма, освен разбира се, бременността, но до нея, слава Богу, не се било стигнало.

Затова, когато в края на октомври Таня не се прибрала да ношува вкъщи, родителите ѝ само горестно въздишали, а в милицията, естествено, не се обадили, решавайки, че момичето просто им прави поредния си номер. Обаче след три дена, когато се изяснило, че тя не ходи на училище и нито една от приятелките ѝ не знае къде се намира, майката и бащата се разтревожили, но все още не така силно, тъй като напълно допусkali възможността Таня да е отишла някъде с мъж. Утешавали се, че като си поживее, ще се завърне. След седмица милицията започнала да я издирва.

Било установено, че в деня, когато тя не се прибрала да ношува вкъщи, след шестия час останала в училище да кара факултативни занятия по литература. Водел ги учителят по руски език и литература Андрей Георгиевич Турин. Той се занимавал с учениците, които се готвели да кандидатстват в хуманитарни вузове. В днешно време те не

били чак толкова много, защото по-модерни и привлекателни са банковото дело и финансите. Часовете му посещавали около десетина ученици от девети, десети и единадесети клас. Основно те били, разбира се, единадесетокласници, а от девети клас имало само двама — Таня и едно момче от другата паралелка.

След занятията всички си тръгнали. Деветокласникът видял, че Таня поела към метрото с един ученик от единадесети клас — Гена Варчук. Варчук казал, че с Таня се спуснали с ескалатора до перона и там се сбогували. Той си тръгнал към къщи по посока към центъра, а Таня в противоположна страна.

Известна светлина на ситуацията хвърлил самият ръководител на факултативните занятия Андрей Георгиевич Турин. Той обяснил, че Таня Григориева отдавна била влюбена в Гена Варчук и на уроците по литература ходела само заради него, защото лично тя нямала никакви филологически способности и наклонности. Всеки път след занятия си давала вид, че трябва да отиде някъде, и изпращала Гена до метрото. Всички знаели за това, но никой не я закачал, защото добре познавали независимия ѝ свободолюбив нрав. Тя едва ли би се обидила, но било стопроцентово сигурно, че няма да пропусне да си отмъсти за глупавото подмятане.

В началото на ноември разпитали всички ученици от горните класове, всичките познати на Таня, но не открили абсолютно нищо, за което да се хванат. Момичето сякаш било потънало в земята.

— Имате ли списък с адресите на тези ученици и на познатите ѝ?
— попита Настя.

— Имам, разбира се.

Юлов с готовност разтвори папката си и извади от нея защипани с кламер листи.

— Дайте да видя не живее ли някой от тях в сградата на улица „Котелническа“.

— Вече проверих, докато пътувах към вас.

— И какво?

— Никой от тях не живее в този блок.

— А наблизо, например в съседния?

— Разбирате ли, аз много сериозно се занимавах с издирването на Таня — смутено поясни Саша Юлов. — За всеки случай, издирих адресите не само на учениците, но и на техните роднини. Изхождах от

презумпцията, че ако са примамили момичето някъде, за да го изнасят, то вероятно това е станало в празно жилище. Най-често това е апартаментът на по-възрастния брат, на чичото и лелята или на дядото и бабата.

— И в сградата на „Котелническа“?... — подсказва Настя.

— Живее дядото на Гена Варчук.

— Точно в тази или в съседна?

— Точно в тази.

— Ясно. Намерете онзи учител Андрей Георгиевич Турин. Доколкото разбрах, Варчук преспокойно си ходи на училище и няма намерение да бяга никъде.

— Така е, Анастасия Павловна, редовно си получава отличните бележки и се чувства прекрасно.

— Много добре. Първо ще побеседваме с Андрей Георгиевич. Щом като от момента на престъплението са минали два месеца, а с уликите нещата не са розови, трябва да се направи всичко възможно престъпникът да проговори. Иначе нищичко няма да докажем. Затова трябва да узнаем колкото се може повече за Геннадий Варчук.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Владимир Петрович Пригарин се взираше в Настя с неподправено изумление.

— Нима си мислите, че мога да си спомня обстоятелства с почти тридесетгодишна давност?!

— Е, не изведнъж, разбира се — усмихна се тя. — Ще ви покажа картон на родилката, може би ще видите в него свои записки и нещо ще изплува в съзнанието ви. Освен това чувала съм, че имате феноменална памет за човешки лица. Донесла съм ви дори снимката на тази жена. Тя, разбира се, не е от времето, когато е раждала, тук е по-възрастна, но не се е изменила кой знае колко.

— А от какво е породен интересът ви към родилката?

— Той е по-скоро не към нея, а към детето ѝ. Ние сега събираме материали за съдебнопсихиатрична експертиза на нейния син, затова е важно да узнаем някои подробности за здравното състояние на майката и за протичането на раждането. Като опитен лекар, би трябвало да го разбирате.

— Разбира се, разбира се — закима Пригарин. — Но позволете да ви запитам откъде ви е известно за моята зрителна памет? Да не са ви казали в родилния дом?

— Ако човек реши, много неща може да научи, Владимир Петрович — уклончиво отвърна Настя.

Кой знае защо, не ѝ се искаше да споменава името на Стасов. Не бяха успели да дойдат заедно у Пригарин, както се бяха уговорили. Стасов имаше някакъв проблем в службата си и тя бе принудена да тръгне сама.

— Ами тогава дайте да видя картоната — рече Пригарин.

Настя му го подаде. Той погледна фамилията и нещо в лицето му рязко се измени.

— Не, аз съвсем не помня тази родилка...

— Прочетете, моля, записките си. За съжаление, вашият почерк много ме затруднява. Защо се е наложило да правите цезарово

сечение?

Пригарин внимателно прочете всичко, започвайки от първия ред. На Настя ѝ се стори, че той го прави прекалено старателно, и това не ѝ се хареса.

— Тази родилка е имала силно изразен астматичен компонент — най-сетне рече Владимир Петрович. — Тя никога не се е занимавала със спорт, никога не е дишала толкова интензивно, както се налага при раждане, и при наличие на астматичен компонент е можела просто да се задуши.

— А би ли могъл компонентът да се отрази на здравето на детето?

— Разбира се. Макар че не бих се наел да го твърдя категорично. Виждате ли, всички проблеми с нормалното дишане са проблеми на снабдяването на организма с кислород. Нарушението на кислородния обмен у бременната напълно би могло да предизвика най-различни нарушения у плода.

Настя хвърли бърз поглед към ръцете му, държащи картон, и забеляза, че те силно треперят. Дали се бе изплашил? Интересно от какво? Или просто нервничеше? Също любопитно.

Поговориха си още около половин час. Тя подробно го разпитваше възможно ли е нарушението на кислородния обмен да доведе до деформация в психиката на детето. Самата родилка Владимир Петрович така и не си припомни — нито по фамилията, нито по снимката ѝ. Впрочем в това нямаше нищо чудно, защото бяха минали толкова години оттогава.

На Настя много ѝ се пушеше, но в апартамента на Пригарин не миришеше на цигарен дим — очевидно тук не бе прието — и тя стоически търпеше. След като се сбогува с пенсионирания доктор, излезе на стълбищната площадка и извика асансьора, но когато вратите на кабината се отвориха, размисли и не влезе. Пригарин живееше на последния етаж и до апартамента му имаше стълба, която водеше към тавана. Настя извади цигарите си и приседна на най-долното стъпало. Не бе успяла да си смукне и два пъти, когато иззад вратата на доктора се дочу глас:

— Виктор? Аз съм.

Очевидно Владимир Петрович разговаряше по телефона. Тя си спомни за прекаленото му внимание към картон, на Галина Ивановна

Параскевич, за треперещите му ръце и се заслуша.

— При мен идваха от милицията. Не, не е това. Не, стана въпрос за Параскевич. Виктор, какво става? Нищо не разбирам. Откъде се пръкна всичко това? Не се паникьосвам, а просто не ми харесва. Питаха ме за раждането. Да, да. Не, казах, че не си спомням. В картоната й е вписан астматичен компонент. Не, откъм тази страна всичко е нормално, но не мога да разбера защо именно сега... Добре. Разбрахме се.

Настя си допуши цигарата, спусна се на пръсти два етажа по-надолу и чак тогава се качи в асансьора.

„Ама че доктор!“ — рече си мислено.

До голямата самостоятелна сграда в центъра на Москва, където се помещаваха административните отдели на киноцентъра „Сириус“ стигна сравнително бързо. Стасов го нямаше в стаята му, но момичето от съседния кабинет, пърхайки насам-натам по коридора, в движение й изчурулика, че Вадим Николаевич е някъде тук, най-вероятно при шефа. Настя се настани в някога мекото, а сега провиснало почти до пода кресло и извади кръстословицата, с която предвидливо се бе запасила. Докато вписваше буквите в малките квадратчета, тя продължи да мисли за странната реакция на Владимир Петрович Пригарин спрямо нейната визита. Не му бе споменала за никакво криминално деяние, а той първо се беше изплашил, а после още щом вратата се бе затворила зад гърба й, бе се втурнал да телефонира на някакъв си Виктор. Ненапразно на Вадим не му се бе харесало съпадението още от пръв поглед. Той имаше добре развито шесто чувство, тренирано.

— За какво си се замислила? — сепна я гласът на Стасов до самото й ухо.

— За това, че твоят началник, който ти е разрешил да излезеш в пенсия, е пълен глупак — отвърна му, прибирайки кръстословицата в чантата си.

— Защо? Нормален мъж, позволи ми да си отида спокойно, без да ми прави спънки и да ми опъва нервите.

— Ако беше нормален, нямаше да те пусне за нищо на света. Щеше да ти падне в краката, да се облива в сълзи и да те моли да останеш. А той? Взел, че те пуснал, без да издаде нито звук, сякаш

такива като тебе се търкалят с купища по улицата и ще дотичат да работят при него след първото подсвирване.

— Хей, Настя! — слиса се Владислав. — Да не си преяла със сладолед? Или кафето ти е било менте? Какво ти става?

— Не ми става нищо. Много ме е яд, когато най-добрите от нас си отиват, а началниците ни ги гледат с бащински укор, вместо да запретнат ръкави и да направят поне нещо за тях, да им ходатайстват за жилища, за премии, за някакви облаги. Обидно ми е, разбираш ли?

— Да вървим.

Стасов ѝ помогна да стане от ниското кресло и я въведе в кабинета си.

— Събличай се, сядай и разказвай от къде на къде посред бял ден започнаха да те гризат обиди.

— Бях у Пригарин — оповести Настя, съблече якето си и се настани на удобното, този път непродънено кресло в ъгъла. — И мога да те поздравя, че детективският ти нюх не е изгубил остротата си.

— Сериозно? Нашият младолик дядка с нещо не ти е угодил?

— И още как не ми угоди. Той страшно се изплаши от моите въпроси за раждането на Галина Ивановна, а още като излязох от вратата, се втурна да телефонира на някакъв си Виктор. С едни такива претенции, знаеш ли, какво означавало това, защо именно сега и така нататък.

— Настя, още ли не си се уморила да ми пълниш главата с подобни неща?

— За какво намекваш? — не разбра тя.

— За твоето посещение у Пригарин. Извинявай, но за какъв дявол си се помъкнала към него?

— Че какво? — сепна се Настя. — Да не съм ти минала път? Беше ли планирал нещо по отношение на него? Извинявай, Влад, но не знаех. Бяхме се уговорили да отидем заедно и си помислих, че...

— Нямах това предвид. Ти си тръгнала към него именно защото твоят нюх също ти е подсказвал, че има нещо гнило в цялата работа. На теб също не ти е харесало съвпадението. И не е необходимо да разиграваш тук цял спектакъл и да правиш от мен гениален Еркюл Поаро^[1]. Добре, карай нататък, разказвай за нашия доктор.

Настя предаде своя разговор с Пригарин и почти дословно възпроизведе репликите му по телефона.

— Виж ти — поклати глава Стасов, — а на мен с гордост заяви, че помнел по физиономия всичките си родилки. Наредете, вика, пред мен десет хиляди жени и аз ще посоча всички, които съм изразждал, нито една няма да пропусна. Пък твоята Галина Ивановна не си е спомнил.

— Това не е показател. Може да смята, че има феноменална зрителна памет, а в действителност тя да не е нищо друго, освен високо самомнение. Или пък на младини паметта му да е била добра, а сега вече никаква да я няма, но той не иска да си го признае. Макар че по принцип би трябвало да е обратното. Ако го е лепнала склерозата, то така или иначе онова, което е запомнил в младостта си, би трябвало да се запази в паметта му, а с разпознаването на Досюков да не е чак толкова сигурен. Само че не е там работата, Влад, да върви по дяволите зрителната му памет. Много повече ме интересува защо изведнъж се разтревожи и на кого се разбърза да телефонира, когато си отидох.

— Имаш ли някакви идеи?

— Не, нито една. Ще се наложи да използваме традиционни методи. Ще го провокираме, за да разберем на какво реагира най-болезнено и кой е този Виктор. Но се страхувам, че мога да се натикам в шамарите на началството. Тъй или иначе, засега няма никаква очевидна връзка между всичките тези съвпадения и несъвпадения с убийството или самоубийството на Параскевич.

— Намекваш ли за нещо.

— Да, намеквам. Стасов, моля те да дойдеш с мен при моя началник Гордеев.

— А той хапе ли?

— Хапе. Но щом аз го изтърпявам, и те ще издържиш. Боли, но не е смъртоносно. Ще дойдеш ли?

— Какво да се прави — въздъхна Стасов. — Не мога да отказвам на жени. Защо се смееш?

— Спомних си как Льошка ме караше да се засрамя, че съм те помолила да ме откараш до Чехов. Била съм безсъвестна нахалница, заради мързела си съм тормозела един много зает човек. Той самият щял да ме закара дотам. А представяш ли си какво би станало, ако го бях послушала? Знаеш ли, Стасов, когато си помисля на какво тънко косъмче от немислими случайности понякога виси детективската ни

сполука, чак ми става страшно. Та нали, ако не бях тръгнала с теб, никога не бихме направили връзката между твоя свидетел и моя потърпевш. А съвсем сигурно е, че в нея има нещо. Само че не мога да се сетя какво би могло да е то. Цялата си глава преобърнах наопаки, но нищо не измислих. Е, какво, идваш ли с мен?

— Добре де, идвам, но след двадесет минути. Трябва бързо да реша един въпрос, да докладвам на шефа и тръгваме.

Стасов хукна да решава своя „един въпрос“, оставяйки Настя в кабинета си в компанията на двата телефона, вестника с кръстословица и нерешената главоблъсканица, в която се преплитаха раждането на Галина Ивановна Параскевич и свидетелските показания, залегнали заедно с другите в основата на обвинителна присъда по делото на Евгений Досюков.

В навечерието на Нова година в училището, където се бе учила Таня Григориева, беше тихо и пусто, защото беше започнала ваканцията. Директорът го нямаше, но Юлов успя да открие заместника му по учебната част.

— Андрей Григориевич ни напусна — със съжаление му съобщи той.

— Отдавна ли?

— Преди месец и половина.

— Представяте ли си какво става, когато някой учител напусне не само по средата на учебната година, ами и по средата на полугодieto — в самия разгар на учебния процес? Кошмар. Но той имаше уважителна причина, така че се наложи да го освободим.

— И каква е тази причина? — заинтересува се Юлов.

— Болест. Представяте ли си, млад мъж, привлекателен — и ужасно кожно заболяване. Разбираемо е, че в такъв вид той не може да се появява в класната стая. Целият в бинтове, превръзки, мазила — ужас! Ако работеше с възрастни хора, това би могло да се пренебрегне, но децата са друго нещо, те са глупави и жестоки, не признават дефекти във външността. На Андрей му се наложи да си обръсне главата и заприлича на затворник. Лекарите казаха, че лечението му ще трае най-малко една година, а може и повече, затова той реши да напусне училището и да се опита да си намери някоя надомна работа, докато оздравее. Много жалко, много! Такъв талантлив педагог. Вие за

Танечка ли искахте да си поговорите с него? Чух, че са я намерили. Всичко това е ужасно...

Андрей Турин живееше доста далеч от училището и когато Саша Юлов се добра до дома му, беше почти седем часа вечерта.

На позвъняването му дълго никой не отваряше, а след време прозвуча несигурен глас:

— Кой е?

— Старши лейтенант Юлов. Търся Андрей Георгиевич Турин.

Врата се разтвори широко и въпреки че Юлов беше готов за неприятна гледка, все пак изтръпна. Турин действително беше с остриганата нула номер глава и тя беше цялата покрита с отровназелени петна. Освен това, когато преди два месеца Юлов се бе срещал с него, той имаше разкошна гъста брада, а сега лицето му беше гладко избръснато и наистина приличаше на криминален престъпник.

— Влезте — усмихна се смутено домакинът и неловко докосна темето си. — Видът ми е такъв, че не смея да се показвам пред хората. Сигурно ви е трудно да ме познаете.

— Е, не е чак толкова страшно... — великодушно рече Юлов, за да потисне собственото си неудобство.

Той последва Турин в дневната и се огледа. На бюрото имаше включен компютър, а наоколо бяха разхвърляни папки и книжа.

— Къде работите сега? Заместник-директорът на вашето училище ми каза, че сте искал да си намерите някаква надомна работа.

— Да, имах късмета да ме ангажират като редактор в едно издателство, а освен това съм и коректор по съвместителство. Бог не ме е лишил от грамотност, а сега тя е доста голяма рядкост. Дават ми материалите не само напечатани на машина, но и на дискета, така че аз редактирам текста, коригирам правописните грешки и предавам вече готовата работа. Ходя в издателството веднъж на две седмици, предавам материала и получавам друг. В моето положение това е най-добрият вариант. Знаете ли каква гадна болест ме сполетя! Да не ви дава Господ! Лекарствата миришат толкова отвратително, че сега не общувам почти с никого. Иначе се чувствам добре, но съм принуден да живея като затворник.

— Не съжалявате ли, че напуснахте училище?

— Как да ви кажа... — усмихна се Турин. — Не ми се ще да ви лъжа, а истината и самият аз не я знам. Бях привързан към учениците

си и ми харесваше да бъда учител. Но в издателството печеля много повече. Просто несравнимо повече. Но стига сме говорили само за мен, нали сте дошъл по работа?

— Да, по работа — потвърди Юлов. — Намерихме Таня. За съжаление, тя е мъртва.

Турин отпусна глава.

— Разбира се — промълви тихо. — Беше глупаво да се надяваме на нещо, измина толкова време... Къде я намерихте?

— В мазата на една сграда, намираща се доста далеко от квартала, в който е живеела. Имам към вас молба, Андрей Георгиевич. Хайде да се върнем още веднъж към учениците, които са посещавали вашите факултативни занятия.

— Смятате, че го е направил някой от тях?

— Трудно е да се каже. Най-много ме интересува Геннадий Варчук.

— Защо именно той?

— Защото Таня е намерена в мазата на сградата, в която живее дядо му. А през времето, когато е изчезнала, дядото не е бил в Москва и апартаментът е бил празен. Разбирате ли?

— Да, естествено... Главата ми не го побира...

* * *

Виктор Алексеевич Гордеев, по прякор Колобок, отдавна се бе убедил, че Нова година е най-лошият празник. В течение на много години, точно десет дни пред него, у Гордеев започваше серия от несполуки, която траеше приблизително до Кръстовден. След това нещата се нареждаха от само себе си, животът влизаше в нормалното си русло, привидно неразрешимите проблеми намираха долу-горе сносни решения, но по принцип отрязъкът от двадесети декември до деветнадесети януари винаги беше труден и пакостлив. Старателно планираните и разработени операции по неразбираеми причини се проваляха, хората, на които се възлагаха големи надежди, тъкмо по това време се разболяваха или отпътуваха нанякъде, кой знае защо престъпниците ставаха по-нагли и късметлии, а потърпевшите и свидетелите — опърничави и недоброжелателни. Вероятно всеки

човек си имаше такъв период от годината, когато несполуките и неприятностите се групират особено тясно, струпват се накуп и се настъпват една друга по петите. При полковник Гордеев със завидно постоянство този период настъпваше около новогодишните празници.

Днес вече беше двадесет и девети декември, несполуките бяха в самия си разгар и настроението на Виктор Алексеевич не беше никак лъчезарно. А предстояха четири почивни дни, през които щяха да бъдат затворени всички държавни учреждения и организации. Това съществено затрудняваше работата на оперативниците, които, разбира се, не можеха да си позволят разкоша да не издирват престъпниците цели четири дни.

Настя знаеше, че началникът ѝ е затънал в черната серия, и бе предупредила Стасов, че той понякога хапе. Но също толкова добре знаеше, че Виктор Алексеевич винаги спазва златното правило да не разваля настроението на своите подчинени, ако им предстои сериозна работа. Каква полза от работник, ако още от сутринта шефът му го е захапал зад врата? Ядът и раздражението са лоши помощници и още по-лоши съветници, а наруганите от своя началник подчинени не горят от ентузиазъм за работа. Полковникът имаше още едно твърдо правило — да не чете публично „конско“. Всичко, което смяташе за нужно да каже на някой немарлив свой сътрудник, той му го казваше непременно и без да отлага, но само насаме. Гордеев твърдо вярваше, че хората не бива да бъдат обиждани, нито унижавани и само тогава могат нормално да бъдат ръководени.

Когато пристигнаха Каменская и Стасов, той бе извикал Юра Коротков, защото Коротков също отговаряше за работата по разследването на убийството на писателя Параскевич.

Съвещаваха се вече цял час, опитвайки се да свържат някак краищата на различните нишки, но не можеха да намерят никакви логични връзки. Настя през цялото време чувстваше, че в съзнанието ѝ промъждуква някаква смътна мисъл, но не успяваше да я улови, преди тя да изчезне.

— Хайде да направим един малък експеримент — предложи накрая. — Трябва да повикаме някого от момчетата.

Гордеев ѝ хвърли бърз поглед, но не я попита нищо и само вдигна слушалката на телефона. След минута в кабинета му влезе

Миша Доценко, симпатичен черноок оперативник, най-младият в отдела за борба с тежките престъпления.

— Миша, напрегнете фантазията си — помоли го Настя, — и се опитайте да се вживеете в ролята. На вашата съвест тежи отдавнашен грях и изведнъж разбирате, че милицията се интересува от обстоятелствата, свързани по някакъв начин с този стар грях. Веднага след разговора си с милиционерския сътрудник вие звъните на човек, на когото вероятно много се доверявате, и го молите за съвет или за предположително обяснение относно действията на милиционерите. Към него се обръщате по малко име и на „ти“. Ще можете ли?

— Ще се опитам. Как се казва този съветник?

— Виктор.

— Аха, добре.

Доценко се замисли и след това в упор се взря в Коротков.

— Виктор, имам неприятности — поде той. — Трябва ми съвет. Разбираш ли, преди много години направих това и това и това и това. А сега за него ме разпитват служители от милицията...

— Стоп! — прекъсна го Настя. — Точно така. Преди много години направих това и това, и това, и това. А Пригарин нищо подобно не каза. Той веднага започна оттам, че са идвали от милицията и са разпитвали за раждането на Галина Ивановна.

— Искаш да кажеш, че този Виктор е напълно в течение на нещата? — попита Гордеев.

— Именно — кимна тя. — Нещо повече, той не само че е напълно в течение на нещата, но в последно време постоянно е обсъждал този въпрос с Пригарин. Защото, ако не беше така, Владимир Петрович щеше да построи разговора си по съвсем друг начин. Нали така, Миша? Я опитайте още един път.

— Виктор — отново започна Доценко, — помниш ли онази история от преди тридесет години? Ами, дето направих това и това и това и това. Та значи, днес при мен идваха от милицията и ме питаха...

— Браво — одобрително рече полковникът. — В теб дреме велик импровизатор, Миша. Май че не те използваме в отдела по предназначение. Но Анастасия е права. Щом като Пригарин не е разговарял така, както току-що ни продемонстрира Доценко, излиза, че напоследък той доста често е обсъждал с Виктор проблема на Галина

Ивановна Параскевич. Бих искал да разбера какво толкова особено е имало в раждането ѝ. Някакви идеи?

— Допуснали са груба лекарска грешка — предположи Настя, — заради която детето е умряло по време на раждането и са пробутали на Галина Ивановна друго бебе. Откъде са го взели е друг въпрос. Тъй като цезарово сечение се прави с пълна упойка, родилката не е разбрала, че детето ѝ е умряло. А лекарите по някакви причини не са могли да ѝ признаят истината. Може би са правили изпитание на някакъв нов препарат, а Галина Ивановна е разбрала за това и в случай че детето ѝ почине, би ги изпратила зад решетките.

— Става. Какво още? Мислете, мислете, не сте дошли на седянка при мен!

— Детето не е умряло, но подмяна все пак е имало — произнесе бавно Стасов. — Например по същото време там се е намирала и втора родилка, която по една или друга причина не е искала своето бебе. Срещу солидна сума напълно допустимо е лекарите да са се съгласили да заменят момиченце с момченце или болно бебе със здраво, или пък мургаво със светлокожо.

— Случват се такива неща — обади се и Коротков. — Някой глуповат мъж непременно е искал син, а съпругата му вече два пъти е раждала дъщери и той я е заплашил, че ще я изостави, ако пак не е момче. Срещат се често такива типове. Или обратното — тя ражда синове, а им се иска да е непременно момиченце. На Параскевич им се ражда дъщеря и те я подменят с момче.

— Или жената ражда дете от смуглия си, чернокос любовник и разбира, че няма да може да излъже съпруга си, защото и двамата са с бяла кожа и светли коси. Ако такава родилка много държи на съпруга си и на своя брак, при определени условия би тръгнала на подмяна на детето си — отново поде Настя. — По принцип всичко това е възможно, защото Галина Ивановна се е намирала под пълна упойка и не е знаела какво дете е родила.

— Но от всичко това неумолимо следва, че, първо, Виктор е медик, и второ, че най-вероятно е съучастник — направи извод Стасов.

— Поясни се — помоли го Коротков.

— А ти си спомни защо Настя е ходила у Пригарин и за какво го е разпитвала. Станало е дума за това възможно ли е патологията на

майка да се отрази върху здравето на детето й. Нали така? Настя не го е питала за нищо друго.

— Е, и?

— А Пригарин в разговора си с този Виктор е казал: там е записан астматичен компонент. Ако въпросът е бил само за подмяната на детето, то тогава защо им е да обсъждат здравословното състояние на родилката? Каква е връзката? И след това Пригарин в разговора си със своя събеседник употребява медицински термин и не дава никакво пояснение. Значи е разговарял с колега, със специалист.

— Разбирам — нетърпеливо кимна Коротков. — Но защо непременно и съучастник?

— Влад е прав — изрече бавно Настя. — Най-сетне улових тази мисъл.

— Какво си уловила, богиньо на лова? — измърмори Виктор Алексеевич.

— Те са обсъждали здравето на Галина Ивановна, защото е нямала и помен от никакъв астматичен компонент. Излъгали са я, защото им е било нужно да й направят цезарово сечение. Тогава излиза, че това не е било подмяна на момченце с момиченце или обратно, защото не са могли да бъдат сигурни в пола на новороденото. Най-вероятно е ставало дума за външните белези или за здравословното състояние на бебето. Онази, втората родилка, много се е страхувала, че бебето й ще бъде от друга „боя“ и е разчитала на добре заплатена помощ от страна на лекарите. Те са подбрали подходяща по външни признаци майка, а може да са видели и бащата, защото жените, особено през последните месеци на бременността си, често ходят на консултация, съпроводени от съпрузите си. И предварително са започнали да подготвят Галина Параскевич, че ще се наложи да й правят цезарово сечение. Между другото, напълно е възможно подмяната да не е била необходима, защото отклонилата се от правия път майчица би могла да роди съвсем подходящо бебе. Но така или иначе, Галина Ивановна е износвала детето с убеждението, че има силно изразена склонност към астма и може да се задуши при нормално самостоятелно раждане. Точно такава картина би могла да се получи, ако заинтересованата жена не се е страхувала от разобличаване на връзката с любовника й, а от раждането на болно дете. Например тя е знаела за наличието на някакви свои заболявания или за такива у бащата на детето й. Може би

алкохолизъм или наркомания, или пък по време на бременността си е преживяла тежка болест и е била принудена да употребява опасни за плода ѝ лекарства, или нещо друго от този род.

— Всичко това е прекрасно — констатира Колобок — Гордеев, — но не ни придвижва нито крачка в посока разкриване на обстоятелствата около смъртта на Параскевич. Дори и да не е бил роден син на Галина Ивановна, това никак не е свързано с неговата гибел.

— Как така не е свързано? — възрази Настя. — А тезата за изостреното му желание за самоубийство? Ако е станала подмяна, то той би могъл да има всякаква наследственост, придала впоследствие патология на психиката му.

— Анастасия, ти навлизаш много навътре в дебрите — поклати глава полковникът. — Въпросът за самоубийството при каквито и да било данни, даже и при най-убедителните, може да бъде решен само предположително и аз искам това да стане ясно на всички вас. Дори ако се окаже, че подмяна е имало и в рода на истинските му родители е пълно с луди, посмъртната съдебнопсихиатрична експертиза не е в състояние да даде този отговор, който със сигурност може да бъде положен в основата на постановление за прекратяване на предварителното следствие по делото за смъртта, причинена от огнестрелно оръжие. Разберете го, деца мои. Аз ценя вашия ентузиазъм и нетърпението ви, но не бива да се преоценява тежестта на такова експертно заключение. Непрекъснато помнете, че могат да ви излъжат, че не е имало никакво самоубийство, а истинският убиец ви гледа иззад ъгъла и злорадо ви се надсмива. Дайте още един път да прехвърлим с какво разполагаме по това дело.

— Имаме собственооръчно написано от Людмила Исиченко признание, че тя е застреляла Параскевич — започна да изброява Настя.

— Исиченко е правела впечатление на болен човек и въпросът за нейната вменяемост засега остава открит — вметна Гордеев. — Цената на това признание още не е известна. Не се брой.

— Разполагаме със заключението на експерта, че на посочените от Исиченко дрехи има следи от барут.

— Става. Свивам един пръст.

— Имаме показанията на Исиченко къде се е намирал пистолетът и заключението на експертите, че в посочената кутия действително е стояло оръжие. И самата кутия е намерена там, където е посочила Исиченко.

— Два. По-нататък.

— Показанията на Исиченко кого е видяла, докато е чакала Параскевич, съвпадат с действителността.

— Приемам го, но условно. Добре, три. Какво още?

— Показанията на вдовицата на Параскевич, че той е имал причини за дълбока депресия.

— Още нямаме заключенията на филолозите — не се брои.

— Имаме показанията на роднините на Исиченко и на самата Светлана Параскевич, от които следва, че Людмила е била, така да се каже, обсебена от Леонид и той се е ползвал с огромно влияние над нея. Тя дори е оставила завещанието си в негова полза. А самата формулировка на завещанието говори, че авторът на книгите в действителност е Светлана, а не Леонид. И или Исиченко е знаела това, или формулировката ѝ е подсказал Леонид, възползвайки се от своето неограничено влияние над нея и умеейки да я застави да направи това, което ѝ каже, без тя да възразява и да задава въпроси. И имаме показанията на приятелите на Параскевич за последната им среща, която много напомня за последно сбогуване.

— Е, какво, деца мои, много улики, но предимно косвени. Пряката улика е само една — следите от барут по дрехите на Исиченко. Всички останали са улики на поведението и въпроси на осведомеността. Като цяло те правят силно впечатление, не споря, но при малко по-придирчив поглед не издържат на натиск.

— Искате да кажете, че за следовател, който иска да прекрати делото за убийство, тези улики са повече от достатъчни?

— Ами, да. А за този, който не вярва в това, са явно недостатъчни. Как мислите, Олшански вярва ли?

— Разбира се, че не — усмихна се Настя. — Костя никога и на никого не вярва, макар и да не го изказва гласно.

— Материалите за експертизата на Исиченко готови ли са?

— Да, Олшански вече е заредил експертите.

— Значи ще изчакаме, докато станат готови резултатите за Параскевич и за жена му. Анастасия, ти си упорито и твърдоглаво

момиче и сигурно ще хукнеш да търсиш истината за родителите на Параскевич. Не мога да ти забраня, защото непременно ще отидеш при Олшански и ще го склониш да ти възложи такова поръчение, а поръката на следователя е закон за нас, колкото и да се съпротивлявам.

Вие с Костя сте от един дол дренки и не подлежите на промяна. Имаш срок за всичко седмица, повече няма да ти дам, защото работата ни е много, а няма кой да я върши. Коротков, не ме гледай с тази няма благодарност, ти нямаш нищо общо тук. Нека нашата богиня на лова сама да се рови, тая разработка е тъкмо като за нея. А ти през тази седмица си снет от делото на Параскевич. Ясно ли е? Сега ще започнат пианските новогодишни буйствания и ще ни се види нагорнище от работа. Нашият гост нещо си мълчи. Владислав Николаевич, какво ще кажете?

— Както винаги, глупост — усмихна се Стасов. — Просто си помислих, че ако все пак е имало подмяна на детето, то това напълно би могло да се окаже онази тайна, заплахата от разобличаването на която се явява причина за убийството.

— Ето!

Гордеев вдигна показалец в назидателен жест и впери очи в Настя.

— Слушай какво казва един опитен пенсионер. Да убиеш друг човек, е далеч по-лесно, отколкото да убиеш самия себе си. Затова трябва да се вярва във версията за самоубийство на най-последно място. На най-последно. А пък когато става дума за две самоубийства — там вече... И понеже нямаме основания да се съмняваме, че Исиченко се е самоубила, то ще се съмняваме в самоубийството на писателя. Край, деца мои, обсъждането приключи. Приема се нова работна версия, че Параскевич все пак е бил убит във връзка с опасността да бъде разобличена подмяната на детето. Между другото, щом като така и така ни предстои да вникнем в този проблем, трябва да видим и дали навремето доктор Пригарин не е направил от това сигурен и редовен източник за лично обогатяване. Може би ненапразно той толкова усърдно се е занимавал с цезаровите сечения, а? Дори е прекратявал отпуската си и се е връщал да прави операциите. Владислав Николаевич, можем ли да разчитаме на помощта ви? Или нямате интерес от това дело?

— Имам интерес — отвърна Стасов.

— В какво се състои той? Или е тайна?

— В любопитството, Виктор Алексеевич, в обикновеното детективско любопитство. Интересно ми е как ще свърши цялата тази работа. И после, аз неотдавна работих заедно с Настя и Юра по убийството на актрисата Вазнис, така че вашите сътрудници не са ми чужди. Не е грях да помогнеш, ако ти е по силите.

— Значи сте сигурен, че това не е свързано с вашето разследване на Досюков?

— Не знам — призна си Стасов. — Честна дума, не знам. Просто никак не обичам съвпаденията, макар че в дадения случай това действително би могло да се окаже чисто съвпадение.

— Е, Бог да ви е на помощ — махна с ръка Гордеев, давайки да се разбере, че могат да се разотиват.

След като излязоха от кабинета му, всички се отправиха към стаята на Настя. Тя беше хладна, някак влажна и Каменская веднага се втурна да включи нагревателя, за да направи кафе.

— Как възнамеряваш да посрещнеш Нова година? — попита я Стасов, като възседна стола до прозореца и сложи длани върху горещия радиатор.

— Не знам — сви рамене тя. — Сигурно ще сме двамата с Льоша. Не ми се ходи никъде. Разбира се, бихме могли да гостуваме на моите родители или на брат ми, но едва ли ще се съберем за празниците. Станахме други хора, не сме вече такива, каквито са били родителите ни. Помня как, когато бях малка, у нас пристигаха компаниите на бащините и майчините ми приятели — по петнадесет-двадесет души. И непременно имаше украсена елха и стъклена топка, от която по цялата стая пробягваха разноцветни светлинни. Те умееха да се веселят, пееха песни, танцуваха. А нашето поколение израсна скучно и неконтakтно.

— Да, така е — съгласи се Стасов. — На Нова година и моите родители винаги посрещаха много гости. А пък аз сега само си мисля как да прекарам една тиха вечер вкъщи и по-малко да общувам с хора.

— Сам ли ще бъдеш на празника?

— Татяна ще пристигне утре сутринта. Моята бивша благоверна е в командировка, така че Лиля сега живее при мен. Би било хубаво да остане и за Нова година. Но се страхувам, че Маргарита ще дотърчи от своята чужбина.

— Излиза, че четири дена не мога да очаквам помощ от теб — обречено констатира Настя, докато слагаше кафе и захар в чашите. — Жалко, толкова разчитах на теб.

— Извинявай — разпери ръце Владислав. — Но влез ми в положението, не съм виждал жена си два месеца.

— Добре, младоженецо, от мен да мине. Вземай кафето, само че внимателно, защото чашата е гореща.

— Ти не се разстройвай — обади се Коротков, който с усилие потискаше смеха си, гледайки огорчението, изписано върху лицето ѝ. — Ако цялата работа е в старата тайна, за четири дена тя няма къде да се дене.

— Може тайната и да е стара — възрази Настя, — но любопитството ми е ново, младо и пълно със сили. Ще ме изгризе до кости през тези четири дена. Да става каквото ще, сама ще се опитам.

Вратата се откряна и в стаята надникна Миша Доценко.

— Юра, викат те на телефона.

Коротков излезе, отнасяйки със себе си чашата горещо кафе.

— Слушай, що за странен младеж е този? — учудено попита Стасов. — Към Юрка се обръща на „ти“, а към теб на „вие“ и ти му отвърщаш, забелязах, по същия начин. Да не сте в конфликт?

— Няма такова нещо — разсмя се високо Настя. — Нашият Миша има някакво преувеличено трепетно отношение към мен, но не знам защо. Не само че се обръща на „вие“, а и ме назовава по име и презиме. Толкова години минаха, а нищо не мога да направя. Анастасия Павловна — и това само си знае. Затова и на мен ми се налага да му говоря на „вие“, иначе е някак неудобно. Момчета го подкачат на тази тема, но на него не му пука. Упорит е като магаре.

— Аристократ — измърмори Стасов, отпивайки от кафето. — Нима все още ги има на този свят?

Настя пушеше, замислено вперила поглед в тавана, и не му отговори. Впрочем Стасов и не очакваше отговор, защото въпросът му беше чисто риторичен.

— Я хвани цигарата с палеца и показалеца си — внезапно я помоли той.

Настя послушно изпълни молбата му и го изгледа с недоумение.

— Хванах я. И какво сега?

— Ами дръж я така.

— Неудобно ми е. Не съм свикнала.

— Добре, извинявай, не ми обръщай внимание. Ще те откарам до вкъщи.

— Ако това не те затруднява...

Тя не успя да довърши изречението си, защото Коротков се върна и изражението му беше много озадачено.

— Обади се Саша Юлов — каза й, — във връзка с убийството на момичето. Помниш ли, сутринта говорихме, че трябва пак да побеседваме с учителя?

— Да-да, помня.

— Та виж каква е работата, Асенка. Саша току-що е бил у този учител. Има нещо странно. Сашка съвсем ясно си спомня, че преди два месеца Турин подробно и охотно разказвал за всички свои ученици, в това число за Таня и Гена Варчук. А за тези два месеца той, първо, се разболял и напуснал училището и, второ, не може да разкаже за децата нищо съществено. Извъртал, говорел общи лафове... Дяволска работа, с една дума. Не може за два месеца да забрави всичко.

— А от какво се е разболял?

— Според Сашка, от някакво кожно заболяване. Остриган бил нула номер и цялата му глава била на зелени петна.

— Случват се такива нещо — усмихна се Стасов. — Кожно заболяване на нервна почва. Особено често се случва на хора с нечиста съвест.

— Какво искаш да кажеш? — застана нащрек Настя.

— Нищо конкретно, защото не знам кого именно обсъждате. Просто казах, че това се случва. В нищо ли не подозирате този учител?

— Вече го подозираме — много сериозно отвърна Коротков.

* * *

Наталия се почувства зле още от сутринта. Не беше болна, но на душата й бе толкова тежко, както никога досега. През нощта й се присъни Евгений, беше така самотен и нещастен, че й се сви сърцето. Втурна се към затворническата колония. Пред административното здание, което неотдавна бе вече посетила, се бе събрала тълпа от хора и тя разбра, че с Женя нещо се е случило. Същият началник, с когото

беше разговаряла, стоеше в центъра на тълпата, облечен в костюм на Дядо Коледа, и раздаваше подаръци. Наталия се досети, че това бяха подаръци, които осъдените предаваха на своите близки, намиращи се на свобода. Хората вземаха пакетите и пъстроцветните кутии и се разотиваха.

Накрая тя остана сама.

— А за мен? — обърна се към началника. — Аз съм Наталия Досюкова. Нима мъжът ми не ми е приготвил подарък?

Началникът не ѝ отвърна нищо и започна да сваля маскарадния си костюм. Наталия с ужас видя, че лицето му е на Борис Красавчиков.

— Почакайте, не си отивайте — замоли му се. — Вие не ми дадохте подаръка. Аз съм Досюкова...

— На вас не ви се полага — отвърна ѝ началникът Красавчиков.

— Защо?

— Защото пристигнахте много късно. Подаръци се дават само на тези, които са дошли навреме.

— Но аз не знаех. Пристигнах съвсем случайно, никой не ми е казал, че трябва да идвам за подаръци!

— Тук трябва да се идва не за подаръци, а на свиждане със съпруга — сърдито отвърна той. — Който е дошъл на свиждане, за него има подарък.

— Но на мен ми е още рано за свиждане — промълви Наталия. — Аз бях тук съвсем наскоро, нима не ме помните? Ние имаме свиждане чак след три месеца, дойдох случайно, просто така... Поне ми кажете как е Женя.

Изведнъж лицето на началника се промени отново. Сега това не беше Боря Красавчиков, а Виктор Фьодорович.

— За какъв Женя става въпрос? — недовошно попита той.

— Досюков, Евгений Досюков, алинея сто и трета, осемгодишна присъда.

— Няма такъв — грубо отвърна началникът.

Той вече беше свалил костюма си на Дядо Коледа и сега стоеше пред нея в палто — точно такова палто, каквото носеше Женя в деня на неговото арестуване.

„Откраднал го е! — помисли си Наталия. — Женя го е сполетяла някаква беда и този началник е откраднал вещите му.“

— Как така няма?! — развика се тя. — Аз бях тук преди месец, имахме свиждане с него! Три часа! Той беше тук! Къде го дяха? В друга колония ли го прехвърлиха?

— Казах ви вече — тук го няма. И въобще, Наталия Михайловна, вие пристигнахте прекалено късно. Аз знам всичко за вас, а вие се опитахте да ме излъжете. И Евгений знае. Затова той повече не желае да ви види.

Тук Наталия разбра, че това вече не е Виктор Фьодорович, а правозащитникът Поташов. Връхлетя я такъв ужас, че дори изгуби способността си да диша.

— Николай... Григориевич... — зашепна на пресекулки, защото въздухът отказваше да преминава през гласните й струни, — миличък, щом като вече знаете всичко... спасете Женя. Аз ще направя всичко, всичко ще си призная... Ще вляза в затвора, ако е необходимо, само ми го върнете...

— Късно е, Наталия Михайловна — рече Поташов, кой знае защо, тъжно и уморено. — Женя вече го няма. Умря от мъка, когато разбра какво сте направила.

Тя заплака и се събуди. Лицето й беше мокро от сълзи, а сърцето й се бе свило от притисналата го гнетяща тежест.

Цял ден мисли за Женя, за това как той очаква помощ от нея, как вярва, че ще успее да докаже невинността му. Горд, силен, не падащ духом, властен. Но какво бе направила?

Привечер отчаянието й стана непоносимо и Наталия позвъни на Виктор Фьодорович.

— Случило ли се е нещо? Неприятности? — вежливо се поинтересува той.

— Не-не, нищо не се е случило. Но трябва да поговоря с вас.

— Е, добре — въздъхна Виктор Фьодорович. — Вървете на онова място, където се срещнахме миналия път. Помните ли го?

— Помня. Тръгвам след пет минути.

— Не вземайте колата — посъветва я той. — Днес пътищата са много лоши, има поледица и видимостта е отвратителна.

— Да, ще пътувам с метрото.

Наталия се облече бързо и почти бегом се втурна към метростанцията. Беше толкова свикнала с мисълта, че Виктор Фьодорович може да разреши всеки неин проблем! Струваше й се, че

след като си поговори с него, той ще я разбере, ще я подкрепи, ще ѝ подсказе къде да отиде и към кого да се обърне, за да може Женя максимално бързо да излезе на свобода. Хукна надолу по ескалатора, защото той се движеше ужасяващо бавно, а двете минути, които ѝ се наложи да престои на перона в очакване на влака, се проточиха най-малко два часа. Най-сетне се озова в безлюдната алея и видя пред себе си познатата фигура на Виктор Фьодорович нетърпеливо да се разхожда напред-назад.

— Виктор... Фьодорович... — поде на пресекулки, — не мога повече. Не съм допускала, че ще е толкова тежко.

— По-тихо, гълъбче, по-тихо. Успокойте се и карайте по ред. Какво се е случило?

— Нищо не се е случило, но разбрах, че повече не мога да живея така. Женя е там, зад решетките, а аз съм тук...

— Но това беше ясно още от самото начало — спокойно отвърна той. — Така беше планирано. Той — зад решетките, а вие — тук, свободна и богата. Какво сега не ви устройва?

— Всичко! — отчаяно възкликна Наталия. — Всичко не ме устройва. И не искам това. Не съм предполагала, че така страшно ще бъде.

— А какво искате? Можете отново да станете бедна и за това е нужно само да се разведете. Страхувам се, че съм престанал да ви разбирам, гълъбче.

— Нима нищо не може да се измисли, Виктор Фьодорович?

— Историята няма заден ход, както ви е известно. Кое е направено, направено е. Смятам, че трябва да се успокоите и да си починете. Ще минат няколко дни и вие ще погледнете със съвсем други очи на ситуацията, уверявам ви. Имате най-обикновен нервен срив, не сте издържала на пренапрежението. Трябва само да се вземете в ръце, да си спомните колко унижения сте изтърпяла за годините, преживени с Евгений, и веднага ще ви стане по-леко. Нима той е достоен за вашите страдания, гълъбче? Самата вие сте ми разказвала колко грубо и жестоко се е държал с вас, как ви е гонил от къщи, когато сте проявявала прекалена настойчивост и сте искала да узаконите отношенията си. А Сега сте го съжалила?

— Аз го обичам — горчиво промълви Наталия. — Разбрах, че наистина го обичам. Какво да правя? Може би трябва да разкажа

всичко на този частен детектив, когото наех?

— И какво? — вдигна вежди Виктор Фьодорович. — На какъв резултат разчитате, позволете да попитам? Евгений ще се озове на свобода, а вие — в затвора. Към това ли се стремите?

— Все ми е едно. Нека да е затвор, нека да е каквото и да било, само да го освободят! Той не бива да се намира там, не бива, не бива!

— По-тихо.

Той я хвана под ръка и бавно я поведе към далечния край на алеята.

— Не е необходимо да викате, гълъбче. Разбирам всичко, разбирам вашето състояние и щом като сте настроена толкова сериозно, хайде да обсъдим конструктивно нещата, а не емоционално. Ако намеренията ви са твърди, трябва да седнем и спокойно да анализираме всичко, за да изработим оптимална линия на вашето поведение. Сега ще отидем у дома, ще ви почерпя с хубав ментов чай и заедно ще помислим какво и как трябва да го направим, за да се окаже съпругът ви на свобода, като при това вие пострадате минимално. А още по-добре, да не пострадате съвсем. В края на краищата, това е нормално, когато паричните интереси отстъпват пред любовта. Нали така, гълъбче?

— Да! — горещо се съгласи Наталия, крачейки послушно до него.

Колко хубаво бе, че Виктор Фьодорович я разбираше! Не се бе съмнявала, че ще я разбере. И не беше се съмнявала, че той непременно ще намери изход от положението. Стана ѝ спокойно и уютно. Изведнъж си спомни, че в детството си се страхуваше от тъмнината и ако ѝ се наложеше да върви по тъмни улици или неосветени стълбища, умираше от страх и краката ѝ омекваха. Затова пък, когато се прибереше вкъщи, изпитваше с нищо несравнимото сладостно чувство на покой, пречистване и радост, че опасността и този път е отминала.

— Ето че пристигнахме — рече Виктор Фьодорович, отваряйки пред нея входната врата на жилищната сграда. — Аз живея тук. Никога не сте ми гостувала, нали?

— А кучето? — изведнъж си спомни Наталия.

Виктор Фьодорович многократно ѝ беше говорил, че имал кавказка овчарка, която абсолютно не понасяла чужди хора, хвърляла

се на тях, лаела ги и дори искала да ги ухапе. „Щетите по чорапогащите и панталоните са гарантирани“ — бе се шегувал той.

— То е на вилата, жена ми го откара сутринта. Там ще прекараме почивните дни...

[1] Герой от криминалните романи на Агата Кристи. — Б.пр. ↑

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Ако през празничните дни престъпниците не могат да не извършват престъпления, а работниците от милицията не могат да си позволят да престанат да ги залавят, то точно по същия начин болните през тези дни не спират да боледуват, а бременните — да раждат. Затова родилният дом в град Чехов се стори за Настя напълно подходящо място за работа. Към него тя се отправи още сутринта на тридесети декември. Вагонът на електричката беше топъл и празен. Тя удобно се разположи в ъгъла с книжка в ръка и никак не ѝ се излизаше от него. Искаше ѝ се да пътува, да пътува...

Дежурната лекарка дълго не можеше да проумее защо Настя е дошла и какво ѝ трябва.

— Разберете най-сетне — с раздразнение ѝ каза, — архивът не работи през почивните дни. Елате на трети, в сряда.

— Не мога в сряда — упорстваше Каменская. — Трябва ми сега. Извикайте, ако обичате, завеждащата архива, няма да ѝ отнема много време, просто ще преснема документите, които са ми нужни.

Препираха се около пет минути и накрая докторката все пак се предаде.

— Ето ви телефонния ѝ номер, сама се оправяйте с нея — измърмори тя. — Но никак не съм сигурна, че ще успеете да я склоните да дойде тук.

Това наистина се оказа не проста работа, но Настя своевременно съобрази, че има мощен стимулатор, който може да застави дори най-опърничавата и неотстъпчива жена да захвърли всичко и да се втурне към службата. Този стимулатор беше любопитството, особено щом ставаше дума за провинение и дори за престъпление.

— Ако си спомняте, с вас се срещнахме преди няколко дни — предпазливо вметна Настя. — Вие тогава ми дадохте картон с почти тридесетгодишна давност и в него аз открих нещо интересно и загадъчно. Но това не е за разговор по телефона...

Стръвта сработи и след половин час архивът на родилния дом беше отворен, тъй като толкова нужната ѝ служителка живееше наблизно.

— Отдавна ли работите тук? — запита я Настя.

— Ами стават вече дванадесет години — кимна жената. — Работата в архива не е много и заплатата е една никаква, но си докарвам и нещо допълнително. Пристигам, подреждам всички книжа, попълвам журналите, подшивам папките и започвам да си плета. Половината град ходи с мои пуловери и поли. Особено децата — охотно заразказва тя. — Нали разбирате, малчуганите така бързо растат, че не можеш да се свъртиш с пари непрекъснато да им купуваш нови дрешки. А пък аз изплета например костюмче от синя вълнена прежда и дребосъкът тичка половин година с него, а после майка му купува гранче от сива или бяла прежда и ми я носи заедно с костюмчето. Аз го разпускам тук-таме, добавям от новата прежда и бързичко го преправям с няколко номера по-голямо. Бързо и евтино. Но не си мислете, че като плета на работното си място, документите ми не са подредени. Можете да проверите — нито една хартийка не се е загувила.

— Колко време се пазят документите?

— Един Господ знае — махна с ръка архиварката. — Не съм чела инструкциите, пък и защо са ми? Сама съм си въвела ред, затуй винаги може да се намери всичко, което е необходимо. Когато дойдох тук през осемдесет и пета година, бяха се натрупали много книжа. Листче по листче ги подредих, в папчици ги подших и им направих описи. Преди това повече от десет години не беше имало архивар. По-точно имало, водел се на тази длъжност, но бил пълен алкохолик. Нищо не вършел, изпуснал му края и не водел никакъв отчет. А не можели да го изгонят, защото бил участник във войната и целите му гърди били окичени с ордени и медали. Опитай се само да пипнеш такъв, веднага те викат в районния комитет на партията. Пък и съветът на ветераните се застъпва.

— Но все пак са го изгонили, нали? — усмихна се Настя.

— Не, не посмели. Умрял. Помня как моя мъж ми каза: Катя, вика ми, главният лекар на родилния дом иска да се срещне с теб. Аз толкова се учудих! Защо, питам го. Тогава тъкмо бях напуснала общественото осигуряване, бях се скарала с новия си началник, седях

си вкъщи и се ядосвах, че ще ми се прекъсне трудовият стаж, а не мога да си намеря работа. Оказа се, че майката на Виктор Фьодорович тъкмо подготвяла документите за пенсионирането ми и му разказала как в общественото имало една такава млада и съвестна — за мен му говорела, де — вежлива и спокойна и всичките ѝ книжа са наред, нищо не ѝ се губи. Нали разбирате, градчето ни е малко, слуховете се разпространяват бързо и Виктор Фьодорович бил чул за моето уволнение.

— Виктор Фьодорович, това е главният лекар, нали? — уточни Настя.

— Ами, да. Виктор Фьодорович Лошчинин. Той много години е командвал нашия родилен дом, май че още от шестдесет и трета е почнал. Отидох, значи, при него и той ми каза, че ценял моите делови качества и много ме моли да поема архива, защото той се намирал в много запуснато състояние, а документите не обичат това. И веднага ми каза: „Заплатата при нас е малка, но аз знам, че със своите ръкоделия вие обличате целия Чехов, така че ще имате за това всички условия, няма да ви преча“. Естествено, ние и двамата разбирахме, че това е незаконно, понеже по онова време всичко трябваше да се урежда чрез финансовата инспекция, въобще разбирате ме какво искам да кажа... Така и се договорихме.

— А спомняте ли си доктор Пригарин?

— Че как няма да го помня! Него тук го помнят всички. Забележителен лекар, работеше с душа и сърце, не си жалеше силите и времето. Виктор Фьодорович го ценеше много.

— Те бяха ли приятели?

— Как да ви кажа... Сигурно са били. Но само така, по време на работа. Да са си ходили семейно на гости май не се е чувало. А защо ме питаете за Владимир Петрович?

— Просто ми беше любопитно. Вашият нов главен лекар ми говори толкова много за него.

Докато беседвах, Екатерина Егоровна ловко прехвърляше папките и журналите, подредени по само на нея известна система върху полиците.

— Ето — подаде на Настя три журнала. — Това е, което ми поискахте. Със себе си ли ще ги вземете?

Предложението беше съблазнително, но Настя навреме се възпря. Тя прекалено добре знаеше какво се случва понякога с документи, иззети с нарушение на правилата. А според тях изземването трябваше да се оформи официално, като предварително се получи разрешително от следователя и се поканят поемни свидетели. Настя нямаше разрешително. И ако от всичко това се получи нещо и работата стигнеше до адвоката, то от всяко процесуално нарушение можеше да израсне огромен неповратлив слон, качвайки се върху гърба на който обвиняемият спокойно би могъл да се прехвърли в категорията на свидетелите. Така че сега ѝ се налагаше да преснеме всичко и ако в записките откриеше нещо интересно, да се върне тук и да вземе журналите, спазвайки стриктно процесуалните изисквания.

— Не — поклати глава, — няма да ги вземам. Ще преснема отделни страници и ще се постарая да не ви задържам дълго. А журналите ще си останат тук. Доколкото разбирам, те са в надеждни ръце.

Екатерина Егоровна се усмихна поласкана.

— Ами тогава да направя чай. Искате ли?

— Бих пийнала един с удоволствие.

Архиварката отиде в съседната стая, където се намираха котлонът и чашите, а Настя отвори първия журнал и се захвана за работа.

* * *

Още с влизането си в апартамента разбра, че Алексей е разтревожен.

— Асенка, при вас нещо се е случило — каза ѝ, преди да я изчака да съблече якето си. — Първо те търси Коротков, после пък Гордеев. Помолиха да позвъниш веднага, като се прибереш вкъщи.

Настя се свърза с Юра Коротков.

— Планината от трупове расте — мрачно я информира той. — Днес по бюлетина премина мадам Досюкова. Ако мисля по същия начин като всички останали, то вече разследват жилището ѝ. Открили са копие на договора ѝ със Стасов и ще започнат да дърпат Вадим за нервните окончания.

— По дяволите! — изруга тя. — Може би това е друга Досюкова?

— Точно същата, Наталия Михайловна, живее на улица „Веснин“. Знаеш ли къде е сега Стасов? Няма го в дома му.

— Той има мобифон — учуди се Настя. — Би трябвало да се обади.

— Не се обажда.

— Очакваше сутринта да пристигне жена му от Петербург. Вероятно двамата са отишли някъде и не е взел мобифона, за да не го намерят.

— Аха, или обратното, никъде не са отишли, тъй като той вчера заяви на всеослушание, че не я е виждал от два месеца. Глупав младоженец. Трябва да го предупредим.

— А какво е станало с Досюкова?

— Лежи си с въженце на шията и не диша. Обитателите на сградата са я намерили на стълбището. Никой не я познава или поне никой не си признава, така че не се знае при кого е ходила и какво въобще е търсела там. Затова непременно трябва срочно да открием Стасов. Той е контактувал редовно с нея и напълно е възможно да знае кой неин познат или близък живее в този район. Обади се на Колобок, много е нервен и си му нужна за нещо. Подозирам, че иска да те попита какво да прави с Досюкова.

— Добре ще му звънна. Само че каква полза от мен...

Настя остави слушалката на апарата и се замисли. Защо всичко започваше да се разплита едновременно? Винаги се получаваше така: делото си стои на едно място, разтяга се като миналогодишна дъвка в устатата на беззъб жираф, а след това изведнъж мълниеносно се понася напред към развързката си. И тогава не достигат нито времето, нито ръцете, нито мозъците всичко да се осмисли, всичко да се направи, като при това не се допуснат значителни пропуски и недоглеждания. Според добре известния закон за детективския късмет това по принцип се случваше по празниците или в почивните дни и — което беше особено неприятно — съвпадаше с вълната на престъпническата активност, когато върху криминалното следствие започваха да се сипят „нови постъпления“.

Настя въздъхна и набра номера на своя началник.

— Искам да разбера нужно ли ни е делото на Досюкова, или не — веднага хвана бика за рогата Виктор Алексеевич. — За нас тя не е „фигура“, можем да я отстъпим на окръжното. Но ако ти виждаш някаква връзка, ще отида при генерала. Само че трябва да знам какво да му кажа. Имай предвид, че ако не виждаш никаква връзка, а просто искаш да помогнеш на своя приятел Стасов, номерът ти няма да мине. И без Досюкова сме затънали до гуша в работа.

„Лесно е да се каже връзка! Един дявол знае само има ли я, или я няма. Нима човек може да се осланя на нюха си?“

— А на нюха мога ли да се доверя? — произнесе гласно.

— На чий?

— На моя. Не мога да кажа нищо съществено. Но го чувствам.

— На твоя може — великодушно ѝ разреши Гордеев. — Та, какво да кажа на генерала?

— Завържете Досюкова за Пригарин. Кажете му, че Пригарин е при нас на разработване, а според неговите свидетелски показания е осъден съпругът на Досюкова и не е изключено между тях да е имало конфликтни отношения.

— Ти какво, караш ме да лъжа ли? Доколкото схванах от думите на Стасов, те дори не са се познавали.

— Е, това вие сте го разбрал, а генералът да го разбере, не е задължително.

— Ох, Анастасия, да имаше кой да те напляска. Къде се научи да лъжеш така? Какво добро момиче беше, пък какво е станало от теб!

— Виктор Алексеевич, вие четете ли нашите родни криминалета? — засмя се Настя.

— Само това ми липсваше — измърмори полковникът.

— Голям пропуск. Има един прекрасен писател, Николай Леонов, а той пък си има един забележителен герой, Лев Иванович Гуров. Та този същият Гуров на въпроси от рода на вашия винаги отговаря: „Станалото — станало“.

— Все се шегуваш, все ти е смешно. Ти впрочем къде се размотава половин ден?

— Ходих в родилния дом в Чехов. Заснех купища страници, сега ще проявя лентата и започвам да копирам. Между другото, намерих ви кандидат за „Виктор“.

— Кой е той?

— Бившият главен лекар на родилния дом, където е работил Пригарин. Виктор Фьодорович Лошчинин. И Виктор, и стар познат, и лекар. Пълен комплект.

— Бива си те — одобри Гордеев. — Браво, момиче. Не си пропиляла напразно времето си. Къде имаш намерение да проявиш лентата?

— Не знам, току-що се прибрах и дори не успях да хапна. Момчетата по местата си ли са?

— Който трябва, си е на мястото. Хайде, нахрани се бързо и идвай тук. А през това време аз ще потърся твоя Лошчинин.

Алексей спокойно прие известието, че неговата съпруга милиционерка ще прекара следобеда в службата си. В този факт нямаше нищо необичайно, защото Настя винаги работеше толкова, колкото е необходимо, без да поглежда нито часовника, нито календара. Пък и самият той беше същият работохолик, на когото му бе провървяло да превърне хобито си в любимата работа и който бе готов да се занимава с тази работа от ранно утро до среднощ.

— Да те закарам ли? — попита я само.

— Не, по-добре ме вземи довечера, ако можеш — помоли го Настя. — Можем да навестим родителите ми. Мама вчера ми намекна за някакъв фантастичен пилаф.

— Можем — охотно се съгласи Алексей. — Ако, разбира се, не си заета до много късно. Още не съм опитвал пилаф в изпълнение на Надежда Ростиславовна.

— Ами така е — засмя се тя. — Ти повече си свикнал със знаменитите таткови пилета. Докато живееше в Швеция, мама съвсем е отвикнала от кухнята и сега постепенно влиза във форма. Затова бъди психически готов, че в продължение на няколко месеца тя ще ни гощава, меко казано, със странна храна.

— А какъв подарък ще занесем?

— Не знам — безгрижно сви рамене Настя. — Ще импровизираме нещо по пътя.

— Ася, не бива да си толкова лекомислена — упрекна я съпругът ѝ. — Когато тръгнем, ако въобще тръгнем, всички магазини ще бъдат затворени.

— Стига де — с досада махна с ръка тя. — Вечно ми опяваш кое е правилно и кое не. Главата ми е пълна с трупове, а ти ме занимаваш с

разни глупости. Все ще купим нещо, няма проблеми.

Алексей млъкна обиден и започна ожесточено да си реже пържолата. След като приключи със своята порция, Настя си наля кафе, запуши, замислено повъртя цигарата и я хвана така, както вчера я беше помолил да го направи Стасов. Беше ѝ неудобно, пръстите ѝ бяха свити непривично, а не свободно изправени, както беше свикнала.

— Какво ти става? — изненада се Льоша. — Къде ги научи тези бандитски номера?!

— Просто така — неопределено отвърна тя. — Имаме един странен случай. Човек, който пред хората държи цигарата, както обикновено я държа и аз, а когато не го гледа никой, я хваща съвсем другояче. Как мислиш, защо? Направих проверка, никога не е бил в затвора и дори не е попадал в ареста. И откъде ли се е взел у него този навик?

— Асенка, навярно не съм прав, но ти май си забравила своето славно физико-математическо минало.

— Тоест?

— Представи си, че провеждаш серия експерименти с молибденови пластини. В деветте първи случая приборите се държат по съвършено определен начин, а в десетия — коренно различно. Какъв извод си правиш?

— Или приборът се е развалил, или пластината се е оказала от друг метал — отвърна, без да се замисля Настя.

— Именно това трябва да бъде доказано. В борбата с живи хора ти губиш способността си за чиста, неразмътена от емоции логика.

Тя с рязко движение изгаси угарката и на един дъх изпи кафето си.

— Льошка, аз съм гений!

— Така ли? Свежа мисъл. И в какво се изразява това?

— Правилно съм си избрала съпруг. От хиляди мъже си избрах единствения, а такова нещо струва скъпо.

— Е, да допуснем, че твоята гениалност, която се е проявила в този избор, по някои показатели отстъпва на моята настойчивост, с която те завладявах. Така че не си присвоявай моите лаври. В края на краищата, това беше въпрос не на твоята гениалност, а на моето търпение и на твоята опърничавост. Та какво стана с молибдена? Нещо като че ли не разбрах...

— Затова пък аз разбрах. Това е, слънчице, аз хуквам. Обедът беше превъзходен, но все пак молибденът е по-добър!

* * *

Всичко бе станало точно така, както беше предрекъл прозорливият Коротков. Сътрудниците на милицията, занимаващи се с убийството на Наталия Досюкова, веднага се отправили към апартамента ѝ, отворили го и педантично го претърсили. И, разбира се, намерили екземпляр от договора, който тя сключила с частния детектив Владислав Николаевич Стасов.

В момента, когато Настя получи от фотолабораторията снимките на страниците от архивните журнали, Стасов вече седеше в кабинета на следователя в Окръжното управление на вътрешните работи и търпеливо отговаряше на задаваните му въпроси. Не, вчера не е разговарял с Досюкова и не знае къде се е готвела да отиде вечерта. Не, тя никога не му е споменавала, че в квартал „Бирюлево“ живеят нейни познати. Не, в хода на провеждането на частното разследване той не се е сблъсквал с нищо, което може да хвърли светлина върху причината за нейното убийство. Не... не... не...

А Настя през това време се занимаваше с досадна, къртовска работа — съставяше списък на родилките, намирали се в родилния дом на град Чехов заедно с Галина Ивановна Параскевич. Списъкът не излезе особено дълъг, но трябваше да се издирят всички тези жени и техните деца.

След това тя намери всички отбелязани случаи на цезарово сечение, близки до годината на раждане на Леонид Параскевич, и отново направи списък на родилките. Трва нямаше пряко отношение към Параскевич, но не беше лошо да се изясни дали доктор Пригарин не е превърнал работата си в престъпен занаят.

Полковник Гордеев удържа думата си и се сдоби от ръководството с разрешение да вземе делото по убийството на Наталия Досюкова на „Петровка“. В окръжното въздъхнаха с облекчение и с готовност се разделиха с предновогодишния труп.

Към осем часа суетата се улегна, списъците бяха изготвени и Настя с чиста съвест позвъни вкъщи, за да каже на Алексей, че е

готова да отидат у родителите ѝ. Естествено, много ѝ се щеше да си поговори със Стасов, но не се реши да му се обади. Човекът разполагаше само с четири дена да се види със собствената си съпруга, а и без друго настроението му сигурно беше развалено от призоваването при следователя.

„Все някак ще изтърпя — мъжествено реши тя, приготвяйки се да си тръгва. — Нека старата тайна се състари с още четири дена. Нищо няма да ѝ стане...“

Старши лейтенант Юлов не можеше да проумее какво толкова бе станало с Андрей Турин. Как можеше един човек да се промени толкова? Нима болестта се бе отразила на паметта му? „Не, от таква заболяване не може чак до такава степен да ти се обърка мозъкът“ — отсъди Александър, започвайки да си мисли дали пък Турин не е причастен към убийството на петнадесетгодишното момиче. Във всеки случай, бившият учител трябваше да бъде държан под наблюдение, но той наистина почти никъде не ходеше.

Юлов посети издателството, където през последно време работеше Андрей Турин, и там му казаха, че новият редактор е много дисциплинирана личност и е безупречно грамотен. Повече нищо съществено не можаха да добавят.

Старши лейтенантът вече бе узнал, че Андрей Георгиевич е бил женен, но отдавна, още в студентските си години. Бракът му се оказал нестабилен и много бързо се разпаднал, но Юлов все пак реши да навести бившата му жена. Кой знае, може би от този храст би изскочил заек?

Но и тук се оказа, че напразно си губи времето. Бившата съпруга на учителя по литература Турин не можеше да каже нищо за отдавнашния си мъж.

— Разведохме се не по негова вина — говореше тя на Саша със смутена усмивка. — Виновната бях аз. Андрюша се отнасяше прекрасно към мен, не ме обиждаше, беше грижовен. А аз се пропуках. Нали знаете, когато си двадесетгодишен, главата ти е пълна само с глупости. Кокетничех, флиртувах, все ми се искаше да се почувствам зряла жена. Той много страдаше, но се стараше да не го показва. А после аз се влюбих, загубих и остатъците от разума си и го напуснах. Не можете да си представите колко съжالياвах след това!

— Защо не се върнахте при него? Нима той не би ви простил?

— Не ще и дума! Сигурно щеше да ми прости, но с глупавия си акъл аз веднага подадох заявление за развод и се омъжих за любовника си. Детето се роди, а после се разведах и с новия си мъж. Не ми върви. Но още не съм стара и животът е пред мен.

— Не сте ли забелязвала у Андрей интерес към съвсем млади момичета, почти деца? — попита Юлов.

Жената го погледна озадачено.

— Какъв странен въпрос... Да не би Андрюшка да е изнасилил някоя? Не, не може да бъде, никога няма да го повярвам!

— О, не се вълнувайте, моят въпрос е свързан с това, че Андрей Георгиевич е бил учител на едно петнадесетгодишно момиче и това момиче е намерено изнасилено и убито. Кръгът от заподозрените е много широк и Турин е попаднал в него, защото е познавал потърпевшата. Разбирате, че трябва да проверя всички хора от този кръг и затова ви зададох такъв въпрос. Точно вашия бивш съпруг никой не го подозира в нищо, но редът си е ред.

— О, да, естествено — успокой се тя. — Но никога не съм забелязвала подобно нещо у Андрей. Напротив, той по-скоро ценеше у жената събеседника, приятеля, партньора. Знаете ли, понякога съм се учудвала, че той обръща внимание на такива дреболии, които другите хора биха ги подминали. Например прекарваме вечерта в някоя голяма компания, а когато се върнем къщи, Андрей започва да ми говори какво страхотно момиче имало там, а никой от момчетата не я ухажвал. Тя, видите ли, имала толкова необичайна позиция за икономическите реформи. Представяте ли си? Той през цялата вечер танцувал с нея и разговарял за реформите! Ако ми бяхте казал, че Андрей се е влюбил в жена по-възрастна от него с пет години, бих ви повярвала, това е възможно, ако е умна и неординарна. А, да ме прощавате, в една петнадесетгодишна повлекана — не. Той няма за какво да разговаря с нея.

— Извинете — меко вметна Юлов, — в дадения случай не става въпрос за разговори, а за изнасилване. Съгласете се, че аспектът е доста по-различен.

— Не е различен! — възмутено възрази жената. — Аспектът е същият. Андрей никога не е бил привърженик на тъпия секс, ако това имате предвид. В известен смисъл, той беше абсолютно несъвременен.

За него сексът без дълбоко емоционална привързаност не съществуваше. Тогава за какво изнасилване би могло да става дума?

— Отдавна ли не сте го виждала?

— Около две години навярно. Да, точно преди две — на Нова година. Наши общи познати решили да направят опит да ни помирят и ни поканиха на гости, без да предупредят нито мен, нито него. Ние много приятно си поприказвахме и се разотидохме. Не се получи нищо. Знаете ли колко глупаво се получи. И двамата бяхме изстинали, аз не съм му нужна и в общи линии той на мен — също.

— Как ви се стори, много ли се беше изменил след развода ви?

— Ами... не особено. Само външно. Много му отиваше брадата, беше станал по-зрял и по-мъжествен. А инак... Какъвто си беше романтичен нескопосник, такъв си беше и останал. Нищичко си нямаше, живееше на една заплата, добре че поне жилище бе получил. Мъжете учители в днешно време са дефицитни и градското началство ги закриля.

Романтичен нескопосник... Такава характеристика не се вързваше много с дело за изнасилване. Пък и старши лейтенантът нямаше основания да се съмнява в думите на бившата Туринова съпруга. Изглеждаше, че тя говореше съвсем искрено.

Но странните сризове в паметта на Андрей Георгиевич кой знае защо, никак не се харесваха на Юлов. На тридесет й първи декември с мощен бинокъл в ръце той застана на пост в къщата, от която добре се виждаха входът на жилищната кооперация, в която живееше уволнилият се учител по литература, и прозорецът на стълбищната площадка, където се намираще апартаментът му. За да не стърчи на стъпалата целия ден, старши лейтенант Юлов се запозна с една бабичка, обитаваща подходяща за замисъла му гарсонiera. Представи й се по всички правила и беше радостно поканен да влезе и да си седи до прозореца, ако ще и цяла седмица. Бабичката беше много стара, самотна и присъствието на жив човек я ощастливяваше. Щеше да има с кого да си поговори за живота.

Около обед в апартамента на Турин позвъни някаква жена, която пристигна с поочукано жигули. Носеше големи найлонови торби, които по всяка вероятност бяха пълни с хранителни продукти.

„Всичко е нормално — рече си Александър. — Турин почти не излиза и грижовната му приятелка му е донесла храна.“

След два часа жената излезе от апартамента и отпътува. Юлов беше без кола и затова не я последва. Още когато пристигна, той бе записал номера и бе позвънил в ДАИ^[1] с молба да издирят собственика на жигулието. Собственикът му беше мъж, а приятелката на Турин очевидно бе или негова съпруга, или дъщеря. Винаги можеше да я намери.

Повече нищо интересно около подозрителния бивш учител не се случи. Към осем часа вечерта Саша Юлов се сбогува със своята домакиня и се отправи към дома си. Все пак предстоеше новогодишната нощ, а жена му и без друго непрекъснато му натякваше, че малко стои вкъщи и съвсем не ѝ помага за детето.

* * *

Когато до настъпването на Нова година останаха два часа, Ирина усети, че напрежението достига апогея си. Още малко — и можеше да изтърве нервите си и да се разридае. Неотвратимо се приближаваха събития, които и се искаше да избегне, но не можеха да бъдат избегнати.

Още от сутринта бе започнала да приготвя празничната трапеза. Сергей беше поканил гости и ѝ предстоеше да играе ролята на любяща съпруга и къщовница. С това можеше да се справи без никакви проблеми, но виж, поздравленията по телефона я хвърляха в ужас.

— Ами, ако изведнъж позвънят родителите ѝ? — с треперещ глас бе попитала Сергей. — Какво ще правя тогава?

— Аз ще кажа, че си отишла при съседката и ще ти предам поздравите им — успокояваше я Беръозин.

— А, ако се обадят, когато гостите вече ще са пристигнали? Как ще им кажеш пред тях, че ме няма?

— Ирочка, моля те, взemi се в ръце. Ще има много хора, телевизорът ще бъде включен и всички ще са възбудени. Кой ще започне да се вслушва в разговора? Най-важното е да не вдигаш слушалката и да чакаш, докато аз не дойда. Това е всичко.

Ирина изнамираше все нови и нови причини за опасения и знаеше, че Сергей ще започне да нервничи, но нищо не можеше да направи със себе си. След онази нощ, когато опитът ѝ за установяване

на близост се бе провалил толкова безславно, постоянно се чувстваше виновна, макар да осъзнаваше, че нямаше никаква вина за случилото се. Та нали не го лъжеше за нищо, той прекрасно знаеше коя е и с какво се е занимавала, когато ѝ предложи да напусне Ринат и да заеме мястото на съпругата му. Нима бе виновна, че се е влюбила в него? Никой не би могъл да предвиди, че ще се получи така. Никой.

Гостите трябваше да пристигнат в единадесет, а в единадесет без четвърт Ирина все още не се бе облякла. Безцелно и безсмислено се щуреше от кухнята в дневната и обратно, нещо преместваше, нещо отнасяше или донасяше. Струваше ѝ се, че докато се движи из апартамента в домашни дрехи, не би могло да ѝ се случи нищо лошо, защото опасното време все още не бе дошло. А щом се преоблечеше, веднага щеше да настъпи този опасен период от празника, който ще ѝ сервира толкова неприятни изненади. На Нова година се обаждат по телефона, за да ти я честитят, и стари познати, за които обикновено дори не си и спомняш. Или — което е още по-лошо — идват ти на гости...

Ирина протака до последния момент и се втурна трескаво към стаята си да се облича чак когато иззвъня входният звънец и дойдоха първите поканени. Дочуваше гласовете им от антрето, сториха ѝ се непознати и тя вътрешно се стегна. Искаше ѝ се първи да пристигнат тези, с които вече се бе запознала — така би ѝ било по-просто и по-леко.

Новата рокля — разбира се, дълга — в стил деветнадесети век, както му харесваше на Беръозин, се оказа много непослушна и никак не искаше да се закопчава. Ирина се изнерви, задето ситните копченца упорито се стремяха да се разминат с петлиците, струваше ѝ се, че прекалено силно е обтегната на гърдите ѝ и при най-малкото невнимателно движение може да се пръсне по шевовете. Най-сетне се справи с нея, но сега пък започнаха проблемите с косата ѝ. Пръстите ѝ трепереха и кичурите чиста блестяща коса се изплъзваха от шнолите и фибите.

— Ирочка! — долетя гласът на Сергей. — Ние те чакаме.

— Идвам, Серьожа — обади му се тя. — Само още минутка.

Когато се появи в дневната, веднага разбра, че неприятните сюрпризи вече са започнали. На дивана седеше представителен посивял мъж в добре ушит костюм и с високомерна усмивка на

грижливо поддържаното си лице, а до него се бе разположила журналистката Олеся Мелниченко. Онази същата Мелниченко, която няколко дни преди изборите в Думата бе интервюирала Ирина и упорито се бе опитвала да я застави да говори за първата жена на Беръозин, Диана Лвовна. Но този път журналистката не изглеждаше толкова бохемски и войнствено. Косата ѝ беше майсторски боядисана и старателно подстригана, макар че гримът ѝ, както и преди, беше доста повече от допустимата норма.

— Добър вечер, Ирина Андреевна — лъчезарно се усмихна тя, но в усмивката ѝ имаше и нещо канибалско.

— Добър вечер, радвам се да ви видя отново — отвърна умерено топло Ирина, за да не наруши имиджа си на гостоприемна домакиня.

— Ирочка, позволи ми да ти представя Артур Дмитриевич Гушчин, мастит специалист в областта на екологията и един от най-активните дейци на нашата партия.

Гушчин стана и изобрази учтив поклон, след което незабавно седна обратно, облегна се и кръстоса крака. На Ирина той веднага не ѝ се хареса, макар да не разбираше каква опасност би могла да изникне от него. От една страна, Гушчин беше съпартиец и другар на Сергей, но от друга, бе довел със себе си журналистката, а тя несъмнено бе настроена зле към нея. Макар че, кой знае, може и да нямаше нищо против съпругата на Беръозин. Вероятно просто искаше да събере повече „горещ“ материал, да изкопае скандални факти, да долови случайно изтървани фрази, недомлъвки и да се развихри по страниците на своето списание. Но защо точно Гушчин я бе довел? Може би е получил обещанието ѝ да обрисова семейството на лидера на своята партия в най-розови багри? Или обратното — да компрометира Сергей?

За щастие, на входа се позвъни отново и в течение на следващите петнадесет минути Ирина и Сергей буквално не излизаха от антрето, посрещайки появяващите се един след друг гости. Ирина познаваше почти всички. Изключение правеха Гушчин ѝ симпатичен млад мъж с открито лице на име Николай, когото ѝ представиха като служител в банката, в която преди бе работил Сергей Николаевич.

На масата тя се оказа точно между тях двамата. От лявата ѝ страна седеше Гушчин, от дясната — Николай. След като успя да потисне поредния си пристъп на страх, Ирина си помисли, че може би

това е за добро. Във всеки случай, ако започнеха да я поставят в сложно положение, би могла да разговаря с тях достатъчно тихо, за да не се опозори пред останалите присъстващи. А ако бяха далеко от нея, разговорът им щеше да стане достояние на много уши. В края на краищата пък, като домакиня, винаги можеше да се извини и да отиде в кухнята, прекъсвайки неприятната беседа.

Но всичко вървеше много мирно и тихо. Олесея Мелниченко заема мястото до Сергей и като че ли не ѝ обръщаше ни най-малко внимание, опасният Гушчин си бърбеше с красива брюнетка — съпруга на друг партиен деец — а Николай много мило ухажваше Ирина, развличайки я с нови политически вицове и разкази за своите пътувания в чужбина.

На телевизионния екран се появи заставка, подсказваща, че е време да се отвори шампанското и да се чака последният удар на кремълския часовник. Всички се оживиха и гласовете им станаха по-силни.

— Честита Нова година!

— Честита Нова година!

— Честита Нова година!

Ирина глътна на един дъх шампанското си и усети, че напрежението ѝ малко спадна. „Сега те ще започнат да се наливат — помисли си. — И колкото по-бързо се напият, толкова по-добре. Пияният, разбира се, е опасен, защото може да изтърси нещо ненужно, но то може да се припише на замаяната му глава. Какво друго би могло да се очаква от човек в такова състояние? Можеш дори да не му се обиждаш и да не си изясняваш отношенията...“

— Ирина Андреевна, каква сте по образование? — попита я Николай, наливайки и коняк в чашата.

— Не съм никаква по образование — отвърна му с усмивка. — Когато се запознахме със Серьожа, бях на деветнадесет години. До такава степен се влюбих в него, че зарязах института.

— Кой институт?

— Тогава се наричаше историко-архивен, а сега другояче, но не знам точно как. Николай, не ми наливайте повече, не искам.

— Че защо? Това е много хубав гръцки коняк. Не ви ли харесва?

— Не смесвам коняк с шампанско.

— Така ли? — някак странно я изгледа Николай. — Защо?

— За да не ме боли после главата. Пък и по принцип не обичам коняк.

— Така ли? — повтори като папагал младият банкер. — А преди обичахте.

— Преди бях млада и глупава — засмя се пресилено Ирина, усещайки вътрешен хлад. — Никога не съм обичала коняк, но винаги съм се стремела да „съответствам“. Разбирате ли за какво ви говоря? Смятах, че след като съм станала съпруга на такъв човек като Сергей Берьозин, трябва да бъда и светска дама, да бъда зряла и опитна, а не някаква си тийнейджърка, която не е слагала в уста по-силна напитка от пепси. Затова и пиех всичко наред.

— Но вие и сега сте много млада — отбеляза Николай, без да откъсва от нея втренчения си поглед. — Нима престанахте да се чувствате млада?

— Вероятно — кимна Ирина. — След катастрофата аз въобще станах друга. Знаете ли, когато ти се струва, че младостта ти ще трае вечно, то светоусещането е едно, а когато изведнъж осъзнаеш, че не само младостта, но и животът ти може да свърши за миг, без да търси съгласието ти, светоусещането става вече коренно друго. Сега ми е съвсем безразлично как ще ме възприемат хората, разбирате ли? Сега не ме е срам да си призная, че не обичам не само коняка, но и водката, че въобще не понасям алкохола и не умея да бъда светска дама. След като погледнах и отвъд, разбрах кое за мен е главно и кое — незначително.

— И кое стана главно? — много сериозно попита той.

— Да ме обича Сергей, да живеем заедно и да си отгледаме деца. И ако неговите приятели и колеги започнат да говорят, че жена му е глупава селяндурка, неумееща да поддържа светски разговори и да пие наравно с мъжете, това въобще няма да ме засегне.

— А преди засягахте ли се?

— О, и още как! Какви ли не глупости не съм вършила на времето, за да докажа, че съм достойна да се нарека съпруга на голям бизнесмен.

— Вярно — кимна Николай. — Вие тогава порядъчно лудувахте. Но всичко това остана в миналото, нали?

Ирина изтръпна. Невинният им разговор се превръщаше в небезопасни спомени за чуждо минало, за което не знаеше достатъчно.

Тя бавно се надигна от стола си.

— Ще отида да нагледам месото. Май че е време да го сервирам...

Като се стараеше да се движи спокойно и уверено, за да не издаде напрежението си, Ирина влезе в кухнята и плътно затвори врата зад себе си. Гласовете на гостите в дневната веднага заглъхнаха. Колко хубаво бе, че Серьожа и Виктор Фьодорович бяха ѝ съчинили историята за автомобилната катастрофа и продължителното боледуване. Сега на нея можеше да се припише всичко — и промененият стил на поведение, и по-малко впечатляващата ѝ от преди външност, и честото главоболие, заради което не може да се задържа дълго в шумни компании.

Нагледа пържолите във фурната, но вместо да се върне в хола, седна на масата и безцелно започна да прехвърля от едно място на друго малките сребърни лъжички, приготвени за десерта. Не ѝ се искаше да ходи при гостите. Тук, в кухнята, се чувстваше по-защитена, отколкото сред чуждите и неизвестно как настроени към нея хора.

— Ирина Андреевна!

Вдигна глава и видя на прага Николай.

— Извинете, мога ли да ползвам този телефон? Че отгатък, в дневната, такава врява се вдига...

— Да, моля — кимна Ирина към окачения на стената апарат.

Николай седна срещу нея и вдигна слушалката.

— Ало! Мамо, ти ли си? Честита Нова година! Как я карате там?...

Тя стана и започна съсредоточено да изучава хладилника, за да създаде впечатление, че не се е затворила тук без никаква работа. Николай бързо приключи разговора си, но не излезе от кухнята, а извади цигари и запалка.

— Заповядайте — подаде ѝ кутията.

— Не пуша — поклати глава Ирина. — Даже не понасям тютюневия дим.

— Нима наистина успяхте да ги оставите?! — удиви се той. — Браво! Това не се удава на много хора. Ще ми издадете ли тайната си? Как го постигнахте?

— Никаква тайна нямам. Нали ви казах, че много неща правех само заради външния ефект. За да изглеждам по-солидна и по-

възрастна. В това число и пушех по тази причина. А сега вече необходимостта отпадна.

Николай загаси бавно цигарата си и виновно се усмихна.

— Извинявайте, не знаех, че димът ви е неприятен.

„Ти самият си ми неприятен“ — мина ѝ през ума и Ирина дори се учуди откъде се бе взела тази мисъл, защото той не ѝ бе сторил нищо лошо.

— Пушете си, не се притеснявайте — рече му, отправяйки се към вратата. — Аз ще отида в хола.

— Ирина Андреевна, трябва да си поговоря с вас.

„Ето — изтръпна тя. — Ето че се започна! Би било добре, ако ме замоли да повлияя на Сергей по някакъв въпрос. В такъв случай лесно ще се справя с него. Но ако е нещо друго?...“

— Слушам ви — отвърна спокойно, върна се и отново седна на мястото си.

— Трябва ми касетата, Ирина Андреевна.

Ирина мълчеше. Бе се случило най-лошото, което би могло да се очаква. Ставаше дума за нещо, което въобще не ѝ бе известно, но непременно трябваше да знае. И най-вероятно Сергей също не знаеше, защото иначе би я предупредил. Значи нямаше откъде да очаква помощ.

— Изяснете, ако обичате, позицията си — хладно изрече. — Аз, разбира се, не съм кой знае каква светска лъвица, но никак не обичам при мен да идват далеч не най-близки хора и да ми казват „трябва ми“. На мен също ми трябва много неща, но в основата на исканията ми винаги залягат разумни доводи. Така че, слушам ви.

Ако Николай се бе стреснал от неочаквания отпор, не го показва по никакъв начин. Очевидно издържаше на удари.

— Добре, ще се поясня. Както ви е известно, във връзка с избирането на съпруга ви в Думата в нашата банка стават съществени кадрови промени и на мен ми е необходим инструмент, с помощта на който бих могъл да повлияя на тези рокади. Това, което е записано на лентата, може да бъде използвано в качеството си на такъв инструмент. С нейна помощ аз ще успея да попреча на назначаването на редица лица и да постигна назначаването на други. Това е в мой интерес.

— Да, разбрах, че касетата наистина ви е нужна — усмихна се Ирина.

— Ето, виждате ли колко добре ме разбрахте от една дума. Дайте ми я и ще се върнем на масата.

— Но аз не разбрах защо трябва да ви я дам — продължи тя, сякаш въобще не го бе чула.

— Защото...

Николай май вече наистина се обърка.

— Защото сте длъжна.

— Това не е аргумент.

— А това?

Той извади от джоба си някакъв плик.

— Погледнете, може това да ви се стори по-убедително. Вие не само че сте се държала като последна улична курва, но и сте била в тясна връзка с чеченската мафия, продавайки ѝ търговските тайни на своя съпруг.

Пликът съдържаше снимки, някои от които бяха от съвсем порнографско естество, но на всяка бяха обозначени датата и часът на заснемането ѝ. Снимките бяха запечатали образа на съпругата на Сергей Беръозин, Ирина, с трима различни мъже. Съдейки по изражението на лицето ѝ, тя не само че бе изпаднала в екстаз, но и беше пияна като свиня.

Изведнъж сърцето на Ирина заби като ковашки чук — на една от снимките разпозна себе си. Да, нямаше никаква грешка — не съпругата на Сергей в курвенска миниполичка излизаше от колата заедно с типичен кавказец, а тя самата, Ира Новикова. Добре си спомняше и тази кола, и този кавказец — един от съвсем малкото, които си спомняше без отвращение. Той беше спокоен, щедър, нямаше глупости в главата си и не я измъчваше с разни прищевки, повече приличащи на перверзни, а просто си почиваше и се разтоварваше в компанията ѝ. Бе я наел от Ринат за три денонощия и я бе изучава само два пъти — бързичко и без мерак — а през останалото време бе обикалял с нея по ресторантите и ту обядваха, ту вечеряха в компанията на някакви „големи“ и „делови“, които водеха преговори и сключваха сделки. Наистина бяха нощували в квартирата ѝ, за което клиентът си плащаше допълнително, и тя бе се досетила, че чисто и просто кавказецът се крие от някого и не може да преспи къде да е. И че съвсем не я бе наел за сексуални забавления, а именно заради безопасните нощувки, но не искаше това да се разбере.

А сега се оказваше, че той бил от чеченската мафия!

Захвърли снимките на масата и впери леден поглед в Николай.

— Вие не сте първият, който се е хванал на тази въдица. И просто от добро чувство към вас ви предупреждавам да не се пъхате никъде с тия фотографии. Сам ще се направите за посмешище.

— Какво искате да кажете? Че никой няма да ми повярва? Уверявам ви, че множество хора са се любовали със собствените си очи на вашите алкохолно-сексуални похождения, така че снимките у никого няма да предизвикат съмнение и учудване. Особено ако бъдат подкрепени от съответното интервю.

— Грешите — меко рече Ирина, гледайки го съчувствено и почти ласкаво. — Да, аз не мога да отрека, че поведението ми в миналото далеч не бе безупречно. Действително би било глупаво от моя страна да се опитвам да го опровергавам. Но думите, изречени от някого в недоброжелателно интервю, са едно нещо, а снимките — съвсем друго. Думите могат да се опровергаят, снимките — не, а взети заедно, те са действително убийствено съчетание. Затова пък без снимките вашият шантаж губи смисъла си, защото думите без снимките не струват нищо. Права ли съм?

— Да допуснем — внимателно се съгласи Николай.

— Та така, приятелю мой, вашите снимки не струват пукнат грош. Сам ли ги правихте?

— Какво значение има?

— Има. Ще се убедите.

— Не. Не съм правил аз снимките. И какво от това?

— Ами такава, че или са ви подхлъзнали като наивен глупак, или вашият фотограф е сгрешил. Не е заснел мен и ако се опитате да ги публикувате, ще ви дам под съд и ще докажа лесно това. А за да не си губите напразно времето, да не си хабите нервите и да си мислите, че ви заплашвам и блъфирам, ще ви го докажа още сега.

Вратата се откряна и в кухнята надникна Беръозин.

— Ирочка, къде изчезнахте с Николай? Започнаха вече да пускат закачки по ваш адрес.

— Това е приятно — усмихна му се Ирина. — Заболя ме главата и реших да поседя малко на тишина, а Николай любезно ми прави компания. Кажете ми, моля ви, че пазя месото да не изгори, и след десет минути ще го сервирам. Николай ще ми помогне.

Беръозин ѝ хвърли разтревожен поглед, но виждайки пълното безгрижие, изписано на лицето ѝ, се успокои и излезе.

— Да продължим — рече тя, когато Сергей Николаевич затвори вратата. — Не ви провървя, Николай, защото в Москва е живеело едно момиче, което удивително е приличало на мен. Просто като две капки вода. И се е казвала Ирина. Между другото, съвсем наскоро научих за нея. Та тази Ирина Новикова работела в масажистки кабинет, именуван „Атлант“. В действителност той бил най-обикновен бардак с момичета на повикване. Разбрах го, чак когато някакъв натрапник се припозна и ме взе за Ирина. Започна да ми досажда и да иска от мен любов и внимание. Наложих се да прибягна до помощта на милицията. В участъка направиха справка за това момиче, с което си приличаме и дори имената ни съвпадат, и се изясни, че се е припознал. Приликата наистина е поразителна, но който добре ни познава и двете, може да ни различи и по гласа, и по маниерите. Вие впрочем можете да се обърнете в участъка, където всичко това се случи, и ще ви разкажат, ако не ми вярвате. А за да не се съмнявате въобще, просто ще ви покажа снимки от времето, когато сте ме видял с онзи кавказец. Нали него имахте предвид, когато говорехте за връзката ми с чеченската мафия? Почакайте ме минутка.

Ирина бързо отиде в спалнята и след малко се върна с албум в ръце.

— Ето, вижте, млади шантажисте. Снимката с чеченеца е направена на двадесет и шести май деветдесет и четвърта година. Така ли е?

— Да, на двадесет и шести май — потвърди Николай, без нищичко да разбира.

— А сега погледнете тук. Тези снимки ние ги направихме със Серьожа в Кайро в средата на май деветдесет и четвърта. В Кайро пристигнахме със самолет от Израел, където гостувахме на негови приятели от средата на април. На деветнадесети май се върнахме в Москва. Виждате ли какъв хубав загар съм имала. Цял месец прекарах в Израел и Египет, бях почти черна. А кожата на жената, която е заснета заедно с чеченския мафиот, е абсолютно бяла. И прическата ѝ е съвсем друга. Погледнете, погледнете хубавичко. Косата ѝ е доста по-дълга от моята по това време и въобще аз носех съвсем различна прическа. Между другото, косата на тази проститутка е по-тъмна от

моята, защото за един месец жегата моята съвсем бе иззряла. Гледайте и сравнявайте. А аз трябва да сервирам печеното.

Николай безмълвно започна да мести поглед от една снимка на друга.

Ирина изключи фурната, извади тавата с пържолите и започна да слага апетитните късове месо в голямо кръгло блюдо. След като приключи с тази операция, сръчно нарязва домати и краставици на красиви резенчета и започна да украсява блюдото по края.

— Готова съм да ви изслушам още веднъж — подхвърли, без да се обръща. Обяснете ми отново защо съм длъжна да ви дам касетата. Може би за втория път ще намерите по-приемливи аргументи? И ми отворете вратата.

Тя вдигна блюдото и изплува от кухнята, отправяйки се към веселящите се гости. Първото нещо, на което се натъкна в хола, беше изпитателният поглед на Олеся Мелниченко.

— О, Ирина Андреевна, вече бяхме започнали да се безпокоим, че сте ни напуснала заради прекрасните очи на младия banker — високо рече тя, надвиквайки шума и смеховете.

Всички мигновено замлъкнаха и се втренчиха в Ирина, която още не бе успяла да стигне до масата. Блюдото с месо ѝ се стори, че тежи цял тон, и тя с усилие преодоля изкушението си да му позволи да падне на пода. Сложи го на малката масичка за кафе до вратата и започна да прибира празните чинии.

Красивата брюнетка, седяща до Гушчин, скочи и се втурна да ѝ помага. Острият момент беше загладен, но Ирина разбра, че Мелниченко е настроена войнствено и няма да се омете оттук без своята „гореща“ плячка.

— Сега, когато ще изпием първата чаша преди пържолите — каза тя, полагайки красивото блюдо в средата на трапезата, — ще помоля да ми бъде дадена думата. Искам да произнеса тост.

— А къде е Николай? — обади се някой от гостите. — Ирочка, къде го дяхахте? Да не е паднал бездиханен, сразен от стрелата на Амур?

Ирина отново улови погледа на Мелниченко. „Край, стига! — помисли си. — Трябва да свърша с това един път завинаги. Търпението ми се изчерпа!“

— Вашият млад banker още не е достатъчно опитен, за да разбере от какво могат да се правят пари и от какво не могат — поде тя, вдигайки чашата си с шампанско. — Именно за това и искам да произнеса тост. Всички присъстващи тук или почти всички познават отдавна и добре нашето семейство. Всеки дом си има своя скелет в гардероба — тази истина е много стара. Всеки от вас също си има своя скелет. Въпросът се състои само в това — има ли на него етикетче, че е купен в магазина за нагледни пособия, предназначени за часовете по анатомия, или няма такова етикетче. Защото, ако няма, значи скелетът е истински, тоест преди е бил жив човек, чийто труп е изгял в гардероба. Надявам се, че всички присъстващи тук разбират важността от своевременното снабдяване с етикетче. Това, разбира се, е алегория и може би не много сполучлива, но затова пък е смешна и много пасва на новогодишната веселба.

Ирина се усмихна и вдигна чашата си още по-високо.

— Искам да ви предлага да прием за това, че през новата година най-големите неприятности, които ни се струват ужасни, катастрофални и заплашващи нашето благополучие и нашия живот, изведнъж да се превърнат в смешни и глупави недоразумения, които са толкова лесни за разрешаване, защото ние навреме ще си спомним, че някъде в гардероба се търкаля етикетчето на скелета.

Разсмяха се всички, освен Беръозин. Смееше се даже опасната Мелниченко и даже високомерният Гушчин кривеше устни в едва съдържана усмивка. Ирина разбра, че всеки от тях е съотнесъл думите ѝ към себе си и че няма нито един, на когото да не му е станал ясен подтекстът им, защото те им прилепваха като сръчно ушит костюм.

Мястото отдясно на стола ѝ все така беше празно и след известно време тя отново се отправи към кухнята. Николай го нямаше никъде — очевидно си бе отишъл, възползвайки се от суматохата.

На кухненската маса обаче имаше бележка.

Уважаеми Сергей Николаевич и Ирина Андреевна!
Моля да ме извините, че напускам празника ви, без да се сбогувам. Но моята дама прояви неочаквана обидчивост и след телефонния си разговор с нея разбрах, че трябва да хукна да изкупувам вината си, задето я изоставих в

новогодишната нощ. Честита ви Нова година и всичко най-добро.

Николай

„Е, момко, ти май сериозно се разстрои — помисли си Ирина, — но не го показваш. Юнак си.“

След нея от дневната излезе Берьозин.

— Ира, какво става? Къде е Николай?

— Отишъл си — усмихна се тя. — По-точно, избягал. Серьожа, той ми поиска някаква касета. Защо не ме предупреди за нея? Защо ме поставяш на изпитание, когато съм принудена да стоя и на главата си, само и само никой нищо да не забележи? Защо?!

Ирина дори не усети, че бе започнала да повишава глас. Чувството за вина, гнетящо я през последните дни, за един миг се превърна в ярост, когато осъзна, че не само тя трябваше да бъде упреквана за нещо, но и Сергей.

Берьозин пристъпи към нея и здраво я хвана за ръцете.

— Тихо! Не викай! Той обясни ли ти що за касета е това?

— Не. Предполагаше се, че аз знам всичко. Друг е въпросът дали ти самият знаеш. Той настояваше за касетата и ме шантажираше със снимки на твоята жена курва, към която ти обаче не си се гнусял да се докосваш. Разбира се, тя във всичко е била по-добра, дори и сравнение не може да се направи. Записала е на лента някакъв разговор, който компрометира шефовете в твоята банка и вероятно теб самия. Тя шантажирала ли те е? Хайде, кажи ми. Къде е тази проклета касета? Искам да я прослушам, за да разбера за какво е цялата тази шумотевица и за какво трябва да проявявам чудеса от съобразителност и хладнокръвие, да умирам от страх на всяка десета секунда и да изразходвам нервните си клетки, вместо да си седя спокойно на масата. А ти си седиш там, пиеш водка с приятелите си и дори не смяташ за необходимо да ме предупреждаваш за нищо. При това си позволяваш да водиш тук тази шафрантия Мелниченко. Сякаш не ти е известно какво представлява тя! Аз да не съм робот, според теб? Или играчка? Вещ без нерви, без чувства, без страх? Мислиш си, че не съм жив човек? Че като са ме убили, повече ме няма?

— Ира!

Беръозин я разтърси силно, след това здраво я прегърна, притисна главата ѝ към рамото си и сложи длан на темето ѝ.

— Ирочка, прости ми. Прости ми, скъпа. Не съм мислил така и не съм предполагал, че ти е толкова тежко. Ти винаги си се държала толкова добре, не се оплакваше, не хленчеше и аз реших, че всичко е наред. Много съм виновен пред теб, скъпа моя. Трябваше да ти кажа всичко предварително, но бях сигурен, че никой друг, освен мен, не знае за тази касета. Да, права си, тя ме шантажираше, искаше ми пари, много пари. Заплашваше ме, че ще публикува този запис. Отначало ѝ дадох всичките си спестявания, но тя отиде в чужбина с любовника си и там ги профукала до грош. Когато се върна, отново ми поиска пари. Искаше все повече и повече. Аз започнах да прехвърлям пари от чужди сметки, да мамя партньорите си. Не можех да продължавам така безкрайно, а апетитът ѝ растеше лавинообразно. Но бях сигурен, че за тази лента знаем само двамата — тя и аз.

Той обхвана лицето ѝ с длани и внимателно я целуна по челото, бузите и устните. И отново го заля вълна от нежност. Но някакво островче в съзнанието му, неподдаващо се на тази гореща, пенеща се наоколо вълна, твърдеше, че нищо няма да се получи.

— Каква идилия! — раздаде се зад гърба му отровен глас.

Ирина рязко се изтръгна от обятията му и Сергей се обърна. На кухненския праг бе застанала самата Олеся Мелниченко.

— Сергей Николаевич, няма ли да ми кажете тайната си на тази толкова дълговечна любов?

Ирина разбра, че журналистката се беше натряскала здравата. Тя леко се олюляваше и ехидността в гласа ѝ явно бе доста повече от тази, която позволяваше дори и най-либералното приличие.

Сергей пусна една шега, хвана за лакътя досадната журналистка и я поведе към хола при другите гости, а Ирина тихо се промъкна в своята стая, за да освежи грима си и да си оправи прическата. На тоалетната масичка до огледалото в сребърна рамка бе поставена снимката на млада, красива жена, прегръщаща смеещия се и щастлив Сергей Беръозин.

„Ирина Беръозина — мислено произнесе Ирина, гледайки фотографията, — ти ми омръзна. Само да знаеше колко си ми омръзнала!“

[1] Държавна автомобилна инспекция. Б.пр. ↑

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

За своя най-голяма изненада, през всичките тези години работа в отдела за борба с тежки криминални престъпления Анастасия Каменская за пръв път с удоволствие си помисли, че ѝ предстои още един почивен ден. Разбира се, това не означаваше, че той действително ще бъде почивен, тъй като в живота на оперативниците липсваше понятието „утре съм в почивка“. Имаше само приблизителни определения от рода на: „утре е ден, в който имам право да не хуквам на работа към десет часа, ако естествено, нищо не се случи“. От само себе си се разбира обаче, че това проклето „нещо“ непременно се случваше.

На тридесет и първи декември и на първи януари Настя бе въртяла и превъртала сведенията, които бе донесла от родилния дом в град Чехов, подреждала бе от тях най-различни мозаечни картинки, бе въвеждала имена и дати в компютъра И бе измисляла най-разнообразни варианти на програми, с помощта на които тези сведения биха могли да се систематизират. Льоша мърмореше, защото самият той бе разчитал на компютъра и искаше за тези четири почивни дни да напише доклада си, който му предстоеше да изнесе в края на януари в Стокхолм.

— Заради твоите дегенеративни убийци научната ми кариера ще отиде на кино — хленчеше той, надничайки над рамото ѝ в монитора. — Дай да ти помогна, че инак никога няма да свършиш.

— Махни се, Чистяков, не ми виси на главата — молеше му се Настя, притискайки ласкаво дланта му към бузата си. — Сама ще се оправя.

Новогодишната нощ прекараха само двамата, настанили се удобно на дивана в хола и зад празнично подредената маса. Телевизора включиха само един път — малко преди полунощ — за да не пропуснат тържествения момент, а после веднага го изключиха и пак подвиха крака на дивана с чиния шунка в ръка. Побъбриха си до три часа, след което бързо прибраха съдовете и си легнаха да спят с чиста

съвест и със съзнанието, че напълно достойно са посрещнали Нова година.

Първия ден от новата година Настя проспа до обед и след това до късно вечерта се занимава с имената и фамилиите на жените, родили дечицата си в родилния дом на град Чехов. Към единадесет часа изключи компютъра и сладко се протегна, изправяйки вдървения си гръб.

— Край, световно светило, утре ще започнеш да сътворяваш своя безсмъртен доклад. Освобождавам ти машината.

— Всичките убийци ли излови? — подхвърли иронично Алексей.

— Засега нито един. Утре пак ще мисля. Добре, че ми предстои още един почивен ден. Може би ми предстои — коригира се тя.

На втори януари позвъни Константин Михайлович Олшански и оповести, че току-що бил разговарял по телефона с академик Зафрен.

— Старецът е сигурен, че ръката е една — поде той. — В пълния си обем заключението ще бъде готово след два дена, в смисъл че ще го напише.

— Нима Светлана действително се е оказала талантлива писателка?

— Изглежда, че е така. Значи Параскевич би могъл да има реални причини, ако не за самоубийство, то поне за дълбока депресия. Между другото, началникът на следствената част ми пробута едно дело и ми каза, че твоят Колобок имал пръст в тази работа. Вие там на „Петровка“ да не сте се побъркали всичките? В цялата градска прокуратура други следователи няма ли?

— Какво дело, Константин Михайлович?

— На Григориева, родена през осемдесета година. Труп на „Котелническа“. Не знаеш ли откъде на твоя шеф му е хрумнало да ми натресе момичето?

— Не знам, честна дума. Може би защото Юра Коротков се занимава с него?

— А ти?

— Аз също, къде ще се дяна. Нали знаете, че се занимавам с всички дела на нашия отдел, с едни повече, е други по-малко, но непременно с всички. В общи линии се досещам каква може да е работата. През последните четири години броят на изнасилванията

непрекъснато намалява, особено сред непълнолетните. Сексуалната свобода и ширналата се порнография си казаха думата. Сега момичетата с доста по-голям мерак посрещат нескромните желания на момчетата и при това не предявяват никакви претенции. Но класическите случаи все пак си останаха, те са свързани с психопатията, при тях механизмът е съвсем друг и такива престъпници много-много не реагират на сексуалната революция, защото в главите си имат заложена своя програма. По тази причина всеки случай на изнасилване, съпроводен с убийство, особено ако става въпрос за непълнолетно момиче, може да се приема като сигнал, че се е появил поредният откачен със своя програма. Всеки подобен случай веднага се взема под строг контрол. И затова е напълно разбираемо, че Колобок иска да направи този подарък именно на вас, защото ви обича безгранично и се доверява на вашия професионализъм. А ако сте недоволен от тези обстоятелства, то най-добре е да ми откъснете главата. Това ще бъде справедливо.

— Защо? Да не би ти да си го подучила да ми окачи това дело на шията?

— Не, той сам взе решението си — засмя се Настя. — Моята вина се състои в това, че миналата година му написах мощна аналитична справка за изнасилванията и за насилниците, особено за серийните. И в изводите си изтърсих тази гениална мисъл, която ви изложих току-що. Но честна дума, Константин Михайлович, аз имах солидни основания за такива изводи. Прехвърлих огромна купчина фактология, консултирах се със специалисти. Впрочем, ако ви е интересно, мога да ви кажа, че в нашия ВНИИ група учени специално се занимават със серийните сексуални престъпления. Аз им показах справката си и те я одобриха, така че, ако сте недоволен от нещо, не си го изкарвайте само на мен.

В отговор следователят измърмори няколко неразбираеми думи.

През целия Настя звънеше някъде, правеше справки, нещо диктуваше, записваше нещо, извиняваше се за безпокойството по празника, молеше, сърдеше се, убеждаваше и дори на няколко пъти почти крещеше. За да не пречи на мъжа си да си пише доклада, беше са настанила с телефона в кухнята, плътно бе затворила вратата, на всеки половин час си наливаше чаша кафе и периодично си правеше сметка дали останалите от новогодишната нощ продукти ще стигнат за

днес и би ли могла да не готви нищо. Ту ѝ се струваха достатъчни, ту пък започваше да я измъчва съвестта, че нищо не похваща вкъщи.

„Трябва да се застава да стана от масата и да стотвя поне една супа, за да покажа домакински порив — самоуговаряше се тя. — На Льоша ще му бъде приятно.“

След което вдигаше слушалката, правеше поредното телефониране, нанасяше в бележника си поредната записка, наливаше си поредната чаша кафе, запалваше поредната цигара и за поред път забравяше за своите благи пориви.

* * *

При Юра Коротков всичко беше по-сложно. Първо, дори през тези редки дни, които действително се оказваха почивни, той не можеше спокойно да си почива вкъщи, защото живееше в малкото двустайно апартаментче с жена си, сина си и парализираната си тъща. Второ, любовницата му Люся го бе предупредила, че е напълно възможно да успее да се освободи от строгия съпружески контрол и да прекара с него няколко часа. Бе обещала да му телефонира веднага след като се отскубне, и Юра, разбира се, веднага бе хукнал към службата, за да чака позвъняването ѝ на спокойствие, без да се озърта дали жена му не е наблизо.

Затова на втори януари Саша Юлов, на когото се бе паднало да дава дежурство по отдел, намери Коротков не в дома му, а в кабинета на „Петровка“.

— Нещо ново с Турин ли? — попита Юра Коротков, с усилие прикривайки разочарованието, си, че вместо гласа на Люся в слушалката бе прозвучал баритонът на младия оперативен работник.

— Практически нищо. Той действително не ходи никъде и почти с никого не общува. Срецнах се с бившата му жена и тя го охарактеризира като романтик нескопосник. Смята, че в никакъв случай не би могъл да извърши насилие над жена, а още по-малко пък над момиче.

— Какво казва тя и какво смята, е съвсем отделна работа. Аз такива аргументи не приемам. Не може да извърши традиционно насилие само този мъж, който няма полов член. Всички останали

могат и всички останали трябва да бъдат подозирани — рязко отвърна Юрий, който за толкова години работа в следствието така и не бе привикнал към убитите и изнасилените деца и всеки път оглушаваше и оглупяваше от ярост към престъпника. — А какво имаше предвид, като каза, че Турин не общувал почти с никого?

— Два дни по ред наблюдавах жилището му. Той нито един път не излезе на улицата, но го посети някаква жена. Пристигна с кола, затова лесно установих самоличността ѝ.

— Коя е тя?

— Светлана Игоревна Параскевич, с адресна регистрация в Москва, родена през шестдесет и седма година. Ало! Юра, къде се дяна? Ало! Да не се е разпаднала връзката? Ало!

— Тук съм — обади се Коротков. — Повтори пак.

— Светлана Игоревна Параскевич. Какво ще правим? Ще започнем да я разработваме или ще се превключим на Гена Варчук?

— А ти успя ли да направиш нещо по Варчук?

— Събрах сведения за приятелите му по местожителство и от къщата на „Котелническа“. Оказа се, че преди Гена дълго време е живял у дядо си, защото дядо му в миналото бил голяма клечка и има огромен апартамент, а жилището на родителите му е тесничко и преди да го получат, са се натискали в някаква комунална квартира. Затова на „Котелническа“ е пълно с Варчукови приятели. Но не съм ги закачал досега без твоя команда.

— Правилно си постъпил. Значи така, Саша, считай, че си получил команда от мен, и се заемай с приятелчетата на Варчук. А Светлана Игоревна не я пипай.

— Защо? Да не би да я познаваш и да си сигурен, че няма нищо с цялата тая работа?

— Ами, що се отнася до изнасилването, сигурно е, че няма нищо общо — усмихна се Коротков. — Но е сигурно също така, че за Турин може да разкаже много интересни неща. Впрочем и самият Турин би могъл да разкаже за нея това-онова, след като се познават. И точно това ми трябва. Хайде сега да преминем към подробностите. Къде и кога ги засече?

Юлов търпеливо разказа с всички детайли сцената, която бе видял през прозореца на самотната бабичка, и съобщи на Коротков номера на жигулито.

— Как беше облечена?

— Късо кожухче — едно такова синичко, черни панталони, теснички. Беше гологлава, без шапка. Какви ги е забъркала?

— Дявол я знае, може и нищо да не е направила. Само че когато една неутешима вдовица започне прекалено бързо да се утешава с друг мъж, това винаги навежда на най-различни мисли.

— Че тя вдовица ли е? — изненада се Юлов. — Съвсем млада е още.

— Мъжът ѝ също е бил млад, връстници са. Именно с неговото убийство се занимаваме.

— Ааа, това ли било...

След разговора си с Юлов Коротков се опита да се свърже с Анастасия, но никак не преуспя в това трудно начинание. Домашният ѝ телефон даваше непрекъснато „заето“. Тъкмо бе предприел десетия си опит, когато се обади Люся и го информира, че може да се измъкне от къщи. Разбира се, Коротков веднага скочи от стола си, като мислено си заръча да не забравя да телефонира на Каменская поне от уличен автомат. Но тъй като много рядко му се удаваше да се срещне с Люся, честно казано, цената на тази заръка не беше особено висока.

* * *

Естествено, опасенията на Стасов се оправдаха. Маргарита успя да се завърне от пътуването си в чужбина преди Нова година и тутакси му взе Лиля. Той посрещна новогодишния празник заедно с Татяна, но самият факт на посрещането можеше да се счита за условен. Двадесетина минути преди да настъпи тържественият момент те изведнъж се заеха да правят любов, оставяйки телевизора включен, и когато кремълският часовник започна да бие, Татяна изплашено възкликна:

— Ой, Димка, вече е Нова година!

Измъкнаха се голи от леглото, Стасов бързо отвори бутилка шампанско, чукнаха се бързешката, глътнаха на един дъх златистата, тръпчива течност и пак се мушнаха под чаршафите. Горедолу след около половин час нахлузиха топлите си халати, наядоха се със завиден апетит и пак си легнаха. Започнаха да си говорят, като с едното

око гледаха телевизионния екран, където по всички програми им предлагаха съвременни интерпретации на стари песни.

— Знаеш ли — разказваше на жена си Стасов, — имам някакво странно чувство... Започнах да си мисля, че сгреших, като напуснах службата си.

— Откъде се взеха такива мисли в главата ти? — удиви се Татяна. — Само преди половин година ти ми доказваше с пяна на устата, че ненавиждаш работата си.

— Поръчаха ми частно разследване на обстоятелствата около осъждането на един бизнесмен, който е извършил убийство. Той иска да докаже своята невинност, да постигне преразглеждане на делото и да получи оправдателна присъда. Но с това убийство са се занимавали моите бивши колеги, момчетата от Главка. И разбираш ли, Танюша, какво се получава — за да си отработя хонорара и да докажа невинността на този Досюков, аз трябва да открия следи на явна недобросъвестност от тяхна страна, може би грешки и недоглеждания, а може би и улики, говорещи за това, че те преднамерено са водели делото към обвинение и осъждане на Досюков. Но колкото повече се ровя в това дело, толкова повече се убеждавам, че нашите момчета са работили съвестно. Тоест аз не оправдавам доверието на своя клиент, няма да успея да му помогна да докаже своята невинност, но дявол да го вземе, това ме радва. Разбираш ли? Радва ме! Приятно ми е, че моите колеги не са хвърлили кал на лицата си, че добросъвестно и честно си отработват заплатите. Някакво такова чувство ме обхваща — на колективна гордост и съпричастност.

— А клиентът? Как ти се струва, той действително ли не е виновен? Или просто блъфира?

— Трудно е да се каже. Всичко подсказва, че е виновен. А той се съпротивлява и мен това някак ме кара да заставам нащрек. На какво, би могъл да разчита човек, когато срещу себе си има такъв комплект от доказателства? Той би трябвало да притежава поне елементарен здрав разсъдък! Не мога да проумея какво стои зад всичко това — неговата безгранична наглост или истинската му невинност.

— Да, странно е — съгласи се Татяна. — На мен често ми попадат такива подследствени, които до последно се опитват да ме хипнотизират със своята увереност във възтържествуването на справедливостта. Заплашват ме с всички небесни наказания за

привличане под отговорност на невинен, обещават ми, че „ще ми дадат да разбера“, задето не съм повярвала на такъв добър човек. Но това е само преди затвора. Като попаднат в него, постепенно мирясват. Там още известно време се мъчат да забаламосат администрацията, но в затворническите колонии хората са доста по-различни от тези в следствения апарат. Ние с теб например еднакво често се сблъскваме с истински виновници и с погрешно заподозрени, а при тях в зоната възгледът за живота е друг. Щом като присъдата е влязла в законна сила, значи е виновен и няма за какво повече да се разговаря. Затова на служителите в колонията не им въздейства никаква „хипноза“. Те са направени от друго тесто и не би могъл да ги накараш да се съмняват. Така че, ако твоят клиент има безкрайна наглост, тя би трябвало да бъде прекалено безкрайна. Или може би той действително не е виновен. Има ли някакви дупки в системата от доказателства?

— Има една. Дори и две. Първо, той не се е признал за виновен и въобще по време на следствието е отказал да дава показания, когато се убедил, че не му вярват. И второ, много ме съмнява единият от свидетелите. Тоест, о, не, Танюша, изразявам се много неясно. И въобще започвам да разсъждавам зле, когато сме заедно под едно одеяло...

* * *

На трети януари Настя хукна към службата си в ранни зори, макар че ужасно обичаше сутрин да си поспива до по-късно. Трябваше да поговори с полковник Гордеев, преди да започне оперативката, и затова го бе помолила да я приеме в осем часа сутринта.

„Не те ли свърта на едно място?“ — бе измърморил Виктор Алексеевич, но в гласа му нямаше раздражение.

Той отлично познаваше Анастасия и не се съмняваше, че щом се е разтичала като на пожар, значи има защо.

Настя влетя в кабинета му в осем и пет и веднага се зае да нарежда на дългата маса за съвещания някакви листи, чертежи и схеми.

— Виктор Алексеевич, всичко това се получи много обемисто, но ще ви се наложи да ме изслушате от самото начало. Ще се постарая

да не ви измъчвам с дати и фамилии, но те са важни и са много. Доста е скучно, разбирам, само че инак няма да схванете нищо.

— Не ме смятай чак за толкова тъп — усмихна се Колобок. — Все някак ще се оправя.

— Ето данните за това кога и на кого е правено цезарово сечение в чеховския родилен дом през периода хиляда деветстотин шестдесет и трета — хиляда деветстотин седемдесет и трета година. От хиляда деветстотин шестдесет и трета главен лекар на родилния дом е бил Виктор Фьодорович Лошчинин, затова не съм взела по-ранния период.

— А защо само до хиляда деветстотин седемдесет и трета? Нали каза, че неотдавна се е пенсионирал, а преди това непрекъснато е работил в Чехов.

— Не ми достигнаха силите да проверя всичките години. Ако това, което изкопах, е правилно, могат да се проверят и всичките тридесет години, няма да е проблем.

— Добре, продължавай.

— Вие, естествено, разбирате, че младите майки престояват около една седмица в родилния дом и през цялата тази седмица трябва да бъдат хранени и поени. Така ли е?

— Ами, сигурно е така. Няма да ги оставят да умрат от глад и жажда, я — кимна полковникът.

— Ето, тук са документите на хранителния блок. По тях може да се проследи колко родилки във всеки конкретен ден са се числели на храна. А ето го отчетния журнал на актовете за раждането на децата. Такива документи оформя на младите майки старшата сестра и на тяхно основание в съветите им издават свидетелство за раждане на детето. И по журнала също може да се проследи колко такива документи са били издадени всеки конкретен ден. По-нататък следва разчет по специална формула, няма да ви е интересно, защото си е чиста математика от теорията за масово обслужване. А на тази таблица е равносметката. Защо се усмихвате, Виктор Алексеевич?

— Господи, момиче, да можеше да се видиш отстрани — засмя се басово полковник Гордеев. — Подскачаш край масата, очите ти горят, гласът ти звъни. Приличаш на ядосана котка с вирната опашка. Откъде се взе толкова енергия у теб? Та теб понякога те домързва дори да се почешеш. Добре-добре, богиньо на лова, не се цупи, а разказвай по-нататък формулите си.

— А по-нататък се получава така, че в някои случаи ми се губи една родилка. При това, изчезва безследно. Но ако продължавате да ми се надсмивате, никога няма да ви разкажа що за фокус е това. Нека си умрете от любопитство.

— Не ми се мре, живее ми се още. Продължавай.

— Та значи така. Изчисленият по специална формула брой на родилките, получаващи храна от хранителния блок на родилния дом, винаги трябва да съвпада с броя на написаните служебни бележки за раждането на детето. И той съвпада. Но невинаги. Понякога броят на употребяващи храна жени изведнъж става с една единица по-малък от броя на издадените документи. Тоест, по-просто казано, родилката не е яла храна, не е пила напитки, цялата седмица е карала на пост и молитва, а служебна бележка е получила. Да, Виктор Алексеевич, и аз си помислих същото. Вие искате да кажете, че детето е умряло и тя веднага е напуснала родилния дом? Но независимо от всичко, родилката си остава там поне няколко дни. Дори и при такъв трагичен случай не я пускат веднага от родилния дом. Не се съмнявайте, проверих най-внимателно. А сега погледнете ето тази таблица. Тайнствената родилка, умееща да живее без ядене и пиене, се появява само тогава, когато доктор Пригарин прави цезарово сечение. Но също не във всички случаи. Цезаровото сечение се прави твърде често и в него няма нищо особено, но на тази табличка вие виждате списъка само на онези операции, през чийто период на правене в родилния дом се появява някаква безплътна мамичка. Ето, в тази колонка са датите и фамилиите на родилките, на които е правена операция, а пък в тази — на майките, на които в този ден са издали документ за раждане на дете. Ето я нашата горещо обичана Галина Ивановна Параскевич, родила през хиляда деветстотин шестдесет и седма година, а това са фамилиите на жените, които приблизително по едно и също време с нея са получили служебни бележки, че са родили дете. Към тях ще се върна по-късно. Ето сега и още една мамичка, която е оперирана през шестдесет и четвърта година, фамилията ѝ е съвсем обикновена, казвала се е Надежда Острикова, но затова пък едновременно с нея е получила документ за раждане на дете... Сещате ли се кой?

— Кой?

— Имате право на три опита, Виктор Алексеевич. Пробвайте се.

— Престани с номерата си, Настася, и стига си се будалкала с един стар човек. Казвай, че иначе ще дойда и сам ще го прочета.

— Четете тогава.

Настя подаде на полковника голям изписан лист, на който някои имена бяха подчертани с разноцветни маркери. Гордеев ги прочете и объркано се втрени в нея.

— Бива си те, момиче — проточи той. — Страхотни са ти шегичките.

— Какви ти шегички, гражданино началник. Тук можеш да се хванеш за главата. По-добре седнете. Сега ще ви кажа такава неща, че ще ви се подкосят краката.

— Господи, плашиш ме, Настя! Е, добре, седнах.

— Та така, Виктор Алексеевич, едновременно с Галина Ивановна Параскевич в родилния дом се е намирала и е получила служебна бележка за раждане на дете някоя си Зоя Василевна Яковлева, която след около две години се е омъжила за Георгий Семьонович Турин и е взела фамилията му. Турин осиновил синчето на Яковлева, Андрюша, и от този момент момчето имало документи като Андрей Георгиевич Турин. Турин, Виктор Алексеевич, завършил педагогически институт, получил диплома за учител по руски език и литература и до неотдавна работел в училище. А скоро, след като изчезнала неговата ученичка Таня Григориева, се разболял от тежка дерматологична болест и се уволнил. Но това, гражданино началник, още не е всичко.

— Хайде давай, доубий стареца.

— С Турин се познава и дори се среща с него Светлана Параскевич.

— Срина ме — изпъшка Гордеев. — Ще те прехвърля на специален режим, където ще работиш. Когато работиш у дома си, файдата е десет пъти по-голяма. Мога ли да си поема вече дъх или криеш в пазвата си още някоя гадост?

— Крия, разбира се — усмихна се Настя. — Синът на Надежда Острикова, Валентин, е добре известен в определени кръгове с прякорите Лечо и Пластелина. Два пъти е осъждан, първия път като малолетен, живее в Московска област, в същия този Чехов, където е и благоволил да се роди. Винаги е имал проблеми с парите, но преди година е забогатял. Разбира се, не станал милионер, но се забелязвало, че се е сдобил с пари, и ги има до ден-днешен. Какво говори това? Та

нали хората от типа на Валентин Остриков дори и копейка не могат да задържат в ръката си, получават краста още щом нещо им прошумоли в джоба. Профукват всичко до последния грош. Според оперативните данни той непрекъснато разполага с пари, а това означава, че някой редовно му ги дава. Местният участъков милиционер го наблюдава напоследък. Той е стара кримка и му е съвсем ясно, че ако у два пъти осъждан глупак и безделник изведнъж се появят пари, той не ги е намерил на пътя. Когато Остриков преди година демонстрирал финансово благосъстояние, участъковият започнал да държи и него, и приятелите му под око. И представяте ли си, нищо съмнително не забелязал. Парите се появяват периодично, а няма никакви признаци на престъпна активност. Интересно, нали? Но и това, Виктор Алексеевич, все още не е всичко. Ако искате ми вярвайте, вчера обзвъних половин Русия, сигурно телефонната ми сметка ще бъде колкото цялата ми заплата. Но затова пък направих справки за всички мамички от ето този списък.

Настя посочи с химикалката си изпъстрения с разноцветни бележки лист.

— И открих още един любопитен детайл. Във всяка група непременно има жена, която променя местожителството си точно по време на раждането. В групата на Галина Ивановна Параскевич тази жена се оказва именно Зоя Яковлева. В групата на Надежда Острикова — Лидия Досюкова. И така нататък. Сега ви моля да обърнете внимание на тази групичка фамилии, защото ние с вас, може да се каже, се приближаваме към най-неприятния момент. През хиляда деветстотин шестдесет и осма година доктор Пригарин прави цезарово сечение на родилката Шестопалова, едновременно с нея служебна бележка за раждане на дете получава и някоя си Мария Новикова. В градския съвет Новикова регистрира момиче на име Ирина. През пролетта на миналата година Ирина Новикова, двадесет и седем годишна, умира. Причина за смъртта — самообесване, в кръвта ѝ е открита „ударна“ доза наркотици, а на масата — предсмъртна бележка, написана без никакво съмнение от самата Ирина Новикова. Експертите не са имали ни най-малък повод да се поколебаят. Добре, умряла е Новикова, обесила се е. А какво е станало с Шестопалова? Шестопалова също е родила момиченце, нарекли са го също Ирочка и тази Ирочка днес е съпруга на лидера на една от победилите в

изборите партия — Сергей Беръозин. Но пък вижте каква неприятност, Виктор Алексеевич, Ирина Новикова е била професионална проститутка, работила е в масажисткия кабинет „Атлант“ и съвсем наскоро на оперативния работник, обслужващ територията, на която се намира „Атлант“, звънили от друг милиционерски участък и се интересували от тази Новикова. Какво се оказало? Ами оказало се, че някакъв нехранимайко се припознал, взел приличната жена за проститутката и се лепнал за нея. Жената сериозно се засегнала и повикала милиционерите. Тогава се и изяснило, че съпругата на депутатата Беръозин и проститутката Ирина Новикова си приличат като две капки вода. Ни най-малка разлика в нищо. Как ви се харесва това?

— Такаа.

Гордеев рязко смъкна очилата от носа си и ги запокити на масата.

— Знаех си аз, че непременно ще нагазим в някое политическо говно. Господи, толкова се радвах, когато изборите протекоха без особени ексцесии и нас не ни въвлякоха в никакви политически игрички. И на ти сега! Стася, ти да не би да искаш моята смърт?

— Не съм го направила нарочно, Виктор Алексеевич. Всичко това само се е направило такова. Не съм го измислила аз.

— Направило се било, направило — вече по-спокойно измърмори Гордеев. — Само за малко да те пусна вкъщи, и непременно ще ми измъдриш някоя пакост. Тук ще си стоиш, на „Петровка“. Няма да излизаш никъде. Разбра ли? А сега ми отговори къде са погребани Новикова и Параскевич?

— Търсите коренчето, а? — усмихна се Настя. — Никъде. Те са кремирани. Така че няма да ни се наложи да разчитаме на ексхумация.

— Значи остава ни двойката Досюков-Остриков. Е, тези бързо ще ги оправим, няма къде да се даят. А твоят Стасов е юнак, така му предай. Как само се е сетил да се вкопчи за някаква си цигарка...

Решиха да не бързат с ареста на Лошчинин, тъй като той се държеше спокойно и не се забелязваха никакви признаци за тревога от негова страна. Събраха сведенията за него много бързо, защото целият му живот бе преминал пред хорските очи и никога от никого не се бе крил. Би могъл да бъде смятан за много благополучен пенсионер, ако не беше синът му.

Синът му имаше дългове, и то огромни, понеже за търговски бизнес се бе оказал напълно непригоден, а както мнозинството хора в

днешно време, искаше прекалено много и прекалено бързо. Нямаше с какво да погаси дълговете си, лихвата им растеше с всеки изминал ден и Лошчинин-младши се намираще на ръба на отчаянието.

Снахата на Виктор Фьодорович намрази свекъра си още през първите дни на тяхното познанство, а когато се роди внукът му, Сашенка, Лошчинин с горчивина разбра, че общуването му с внучето ще бъде строго ограничено от снахата. Синът му не ѝ се противопоставяше и не защитаваше настоятелно правата на любящия дядо, защото несполучливата търговска дейност и растящите от ден на ден дългове го интересуваха неизмеримо повече. Напоследък обаче положението му се бе оправило, Лошчинин-младши бе започнал да връща дълговете си и самочувствието му се бе повишило, макар че откъде се бяха взели у него пари, никой от приятелите му и от бизнеспартньорите му не знаеше. Според версията на неговата постоянно сърдита съпруга, парите ги бе дал свекърът ѝ, Виктор Фьодорович.

Валентин Остриков задържаха под някакъв глупав предлог и Стасов видя, че той по външен вид абсолютно си прилича с Евгений Досюков. Разбира се, когато си отвореше устата, когато заговореше и започнеше да жестикулира, всички забравяха за тази невероятна прилика, защото братята близнаци, израсли и възпитани в различни семейства, действително много се различаваха. Но при желание различията напълно можеха да бъдат скрити, сходствата — да бъдат подчертани и единият да бъде взет за другия.

Остриков оказваше отчаян отпор, само че не задълго, защото срещу тандема Стасов-Каменская шансовете му бяха нищожни. Той, разбира се, не си признаваше и не разказваше нищо, но когато двойката от милицията детайлно му обрисова цялата картина, забележимо се оклюма.

— Когато си се качил в апартамента на Досюков — редеше Настя, — Наталия ти е отворила вратата и ти е дала дрехите на Евгений, ключовете от колата и пистолета му. В това време долу е хлопнала врата и се е чуло скимтене на куче. Наталия ти е казала, че това е съседът ѝ Игор с кучето си, което се казва Лорд. Чия беше идеята да се възползваш от случая? Твоя или нейна?

Остриков мълчеше, но Настя никак не се впечатли от този факт.

— Няма значение. Ти си облякъл панталона и якето на Досюков, обул си обувките му, слязъл си долу, разменил си няколко думи с Игор, качил си се в колата и си се отправил да убиеш Борис Красавчиков. Застрелял си Борис, върнали си се на улица „Веснин“, постоял си във входа, допушвайки цигарата си, след това си се качил при Наталия, върнал си й вещите на Евгений, преоблякъл си се в собствените си дрехи и си изчезнал. Поне казаха ли ти защо е било необходимо всичко това?

— Тя много искаше да се омъжи за него — вяло запелтечи Остриков. — Той беше богат, кучият му син, но не искаше да се жени. А на нея й се щеше да го върже за себе си. Тъй че решихме да го прекараме и той да започне да храни въшките в килията и да сърба затворническата чорба. Взе, че стана. Но имайте предвид, гражданино началник, че ви го казвам просто така, а не за протокола. Няма да се подпиша, хич не се и надявайте. Смятайте, че нищо не съм си признал.

— Хич не ми и трябваш — презрително изкриви устни Настя. — Ако дочаквах вашите доброволни признания, не бих разкрила нито едно престъпление. Знаеш ли, Остриков, за какво са ни нужни признанията ви? Само за да разберем къде и какви доказателства да търсим. Това е всичко, за друго не са ни необходими. Така или иначе, ще изнамерим доказателства за вината, просто с признанията делото се движи по-бързо, а без тях — бавно. Но то все пак си върви, не се спира. Доказателства вече намерих, така че можеш сега да си мълчиш като гъон до пълно посиняване. А за обвинителната присъда твоето признание въобще не е нужно и съдбата на твоя роден брат е ярък пример за това. Загриваш ли?

Той рано осъзна, че природата го е надарила с ценна и рядка по онова време дарба. Днес с думите „екстрасенс“ и „мануална терапия“ няма да учудиш никого, но тогава, в края на петдесетте и началото на шестдесетте години, удивителните способности на младия доктор Виктор Лошчинин се приписваха изключително на неговия талант, на трудолюбието му и по никакъв начин не се свързваха с природните феномени.

Лошчинин умееше, прокарвайки ръце покрай тялото на болния, точно да намира огнището на заболяването и да определи размерите на поразената област. Смятаха го за превъзходен диагностик.

След като се насочи към гинекологията, той доста скоро разбра, че е в състояние да открива близнаците в четвъртия-петия месец на бременността. В ония години, ако и да бяха чували за ултразвук, то в диагностиката не можеха да го прилагат и Виктор Лошчинин разбра, че благодарение на своите способности става притежател на ценна информация, достъпна само на самия него. Би било глупаво, ако не се опиташе да направи от това пари. Хубави пари. Но за тази цел трябваше да стане главен лекар на родилен дом и той, московчанинът кореняк, направи всичко възможно и невъзможно, за да постигне целта си. Лошо бе, разбира се, че Чехов е толкова малък град, но затова пък Москва беше наблизно.

За да осъществи замисъла си, му бе необходима информация за бездетните семейни двойки, чакали дълго време реда си да си осиновят дете. Лошчинин се запозна с една служителка от Дом майка и дете в Москва. Тя се оказа доста полезна особа, тъй като много бездетни жени се обръщаха директно към нея, опитвайки се да ѝ пробутат подарък или пари, за да получат по-бързо дете. Но опашката беше голяма и се чакаше много години.

За щастие, оказа се, че тази жена има средно медицинско образование, и Лошчинин я покани в своя родилен дом на длъжност старша сестра, обещавайки ѝ солидна заплата. Тя не страдеше от скрупули, не се отличаваше с високи морални принципи и даде съгласието си.

Лошчинин се зае да издирва кадърен и необременен с прекомерно идеализирани етични представи хирург. За да бъде взет от родилката единият близък, тя трябваше да се намира под пълна упойка. Бе невъзможно да се излъже раждащата самостоятелно и по естествен път жена, следователно още щом се появи бременна, у която Лошчинин „усетеше“ близнаци, тя трябваше да се подготвя психически, че ще се наложи да ѝ бъде направено цезарово сечение. Причини за това колкото си щеш — ѝ сърдечна недостатъчност, и повишено кръвно налягане, и силно късогледство, и склонност към астма, и дори хемороиди. Пригодно бе всяко заболяване, за което е вредно учестеното дишане, усиленото сърцебиене и натоварването на кръвоносните съдове.

Лошчинин намери подходящия хирург — Володя Пригарин, приятел от ординатурата. Той винаги бе бил малко странен,

безкористен и учудващо непрактичен, отдаден изцяло и без остатък на проблемите за продължаването на рода. Увличаше се по някакви източни философи, които по онова време никой в Русия не разбираше и не признаваше. Можеше с часове да разказва за аура, за магнетизъм, за биоенергетика и подмладяване. Някои го смятаха за леко смахнат, но много мил и абсолютно безвреден. За съжаление, не всички го считаха за такъв, а само неговите приятели. По-отговорните другари, започвайки от завеждащия отдела и завършвайки с главния лекар на клиниката, в която работеше Пригарин, смятаха увлеченията му за вредни, антипартийни и антимарксистки. Володя дълго време не можеше да проумее какво искат от него и защо не бива да разказва на своите пациентки за ползата от бременността при подмладяването на организма. Заплашиха го, че ако не престане да се занимава със своите опасни глупости, ще го изключат от комсомола.

Именно в този радостен момент го намери Виктор Лошчинин и му предложи да се прехвърли в Чехов.

„Разбира се, това не ти е Москва — каза му, — но затова пък ще се занимаваш с любимата си работа, без да се съобразяваш с никого. Аз, както вероятно се досещаш, не възнамерявам да те изключвам от комсомола. Два пъти годишно ще ми оказваш услуга, която ще бъде добре заплатена, а през останалото време ще правиш това, което считааш за необходимо.“

С присъщия си наивитет Пригарин реши, че става дума за правенето на тайни аборти с хубава упойка, и се съгласи, без много-много да му мисли. Той не беше глупак, който не си дава сметка с какво се захваща, но толкова беше увлечен по своите биологически експерименти, че всичко останало просто нямаше значение за него.

„Щом като ще са аборти, аборти да са — мислеше си, приемайки предложението на Лошчинин. — Щом като ще са близнаци, близнаци да са — мислеше си пък малко по-късно, когато разбра каква именно услуга ще се изисква от него два-три пъти годишно.“

На Лошчинин му оставаше вече да разреши последния проблем. За осиновяване не можеше и дума да става, тъй като за узаконяване му бяха необходими документи, доказващи откъде се е взело детето. То или трябваше да е намерено изоставено някъде и предадено на милицията, или да е оставено в родилния дом от някоя разпътна майка, която собственооръчно е написала заявление, че се отказва от

новороденото. Причини за появата на мъничките сиротинки имаше много, но всички те имаха документално потвърждение. И освен това опашката за осиновяване навсякъде беше голяма и тази опашка се контролираше от съответния държавен орган.

„Така че с осиновяване няма да се занимаваме — каза си Виктор Фьодорович Лошчинин, а ще се захванем с оформянето на нормално майчинство.“

И Лошчинин назначи на половин щатна бройка лекар в женската консултация при родилния дом. Още щом в полезрението му попаднеше бъдеща мамичка на близнаци, три веднага се свързваше с бездетна жена, готова да плати щедро за щастието си да се сдобие с дете. Жената — омъжена или самотна — пристигаше в Чехов и постъпваше на някаква не много забележима работа, а Виктор Фьодорович веднага ѝ завеждаше картон като бременна и редовно нанасяше в този картон данните от планираните прегледи и резултатите от изследванията ѝ. Когато бременната с близнаци жена постъпеше в родилния дом, правеха ѝ цезарово сечение, като събираха около операционната маса само „своите хора“ — Пригарин и две медицински сестри. На Пригарин асистираше самият Виктор Фьодорович — Нещо, което предизвика учудване само първите няколко пъти, а после всички свикнаха и го приемаха като съвсем нормално явление. Медицинските сестри им бяха любовници и си държаха устата здраво затворени.

Фалшивата мамичка не можеше да се слага в стационара, защото всеки лекар, който би дошъл да я прегледа, веднага щеше да открие, че не е раждала. Затова тихичко ѝ даваха детето на другия ден след операцията, когато приключваше смяната на „своите“.

Старшата сестра — бивша служителка в Дом майка и дете — доставяща на Лошчинин клиенти, изготвяше служебната бележка за раждането на детето и всеки, на когото би му хрумвало да се усъмни, би могъл да се убеди, че жената през значителна част от периода на бременността ѝ е била наблюдавана от женската консултация — и записките, и анализите бяха налице. Най-важното бе тя да се завърне с бебето не там, където вчера са я видели стройна и елегантна, а там, където не са я срещали отдавна или въобще не я познават. Този проблем бездетните майки решаваха сами, но всяка от тях на пристрастния въпрос: защо, като е забременяла, изведнъж си е сменила

местожителството и работата си, отишла е в друг град, а после се е завърнала — би могла да отговори, че е била привлечена от славата на прекрасния диагностик и велик хирург Пригарин. Отдавна искала дете, но все не се получавало и изведнъж съдбата я дарила с щастлива бременност. Би ли могла да рискува? Разбира се, че не! И тя решила да отиде там, където бременните се наблюдават и израждат от известни лекари, за да — не дай Боже — да изгуби дългоочаквания младенец. На кого би му достигнал цинизъм да се усъмни в такива думи? Кой би бил толкова безчувствен и коравосърдечен, че да не повярва на такава жена?

Лошчинин и Пригарин постепенно разрешиха своите жилищно-гаражни проблеми, построиха си и хубави, солидни вили. После, в края на седемдесетте, се появи медицинска апаратура, позволяваща да се открива близненето на ранен стадий от бременността, и те свиха сферата на дейността си. Продължиха спокойно да се занимават с израждане на родилки и тайничко припечелваха от аборти.

Както е известно, в Русия всичко, свързано с абортите, винаги е било на държавно ниво от най-ниско качество и по тази причина имаше голямо търсене на недържавното, където медицинската помощ беше с доста висока професионална квалификация и по-надеждна. След като платеше на Лошчинин, жената можеше да разчита на това, че ще пристигне в осем часа сутринта, ще получи хубава упойка, при която няма да почувства нищо, след три часа ще се събуди, а към пет вечерта ще си бъде вкъщи. И никой, включително и съпругът ѝ, няма да разбере нищо.

Двамата едновременно излязоха в пенсия и отново се преселиха в Москва. Парите не бяха никакъв проблем да го направят. И мракът би погълнал безвъзвратно миналото заедно с всичко, което бяха направили, ако не беше синът на Лошчинин, ако ги нямаше дълговете му и злобната му жена. Виктор Фьодорович не можеше да гледа как страда синът му и не можеше да живее, без да вижда внука си. Той разбра, че трябва да изнамери тези проклети пари. Трябваше. За да престане синът му да трепери от всеки шум зад гърба си, опасявайки се, че са дошли да му потърсят сметка. И за да разбере снаха му, че тя и съпругът ѝ няма да се оправят без свекъра ѝ. За да му бъде благодарна за помощта.

Лошчинин започна да обмисля въпроса как би могъл пак да припечели от това, което вече веднъж му бе донесло значителни доходи. Извади записките си и започна да издирва разделените близнаци. Те бяха деветнадесет двойки, но само три се оказаха перспективни от гледна точка на замисъла му.

„В двойката непременно трябва да има един мръсник — разсъждаваше Виктор Фьодорович. — Би било добре и двамата да са такива, но поне единият е задължително. Трябва да е налице възможността да се измъкнат пари от тяхната прилика и, разбира се, близнаците трябва да са еднopolови и еднolайчни, инак цялата работа губи смисъла си.“

Първата двойка близнаци се оказаха солидният бизнесмен Евгений Досюков и два пъти осъжданият глупак Валка Остриков. Валка беше готов да изкара пари от каквото и да било и с него нямаше проблеми. А Досюков имаше прелестна любовница, Наташенка, с която той живееше заедно, но не искаше да се ожени за нея. Момичето се оказа алчна и безскрупулна самка. Тя не скри от Лошчинин, че не изпитна никакви топли чувства към Досюков — да не говорим пък за любов — но много ѝ харесваха комфортът и охолството, в които той живееше. По тази причина много ѝ се искаше да вземе активно участие във всичко това на законни основания и да бъде сигурна, че утре няма да бъде откъсната от тази ясла.

Планът беше изготвен бързо и целеше да сломи морално непристъпния Досюков и да го принуди да се ожени за Наташа, докато е подследствен.

„Няма значение какво ще стане по-нататък — бе я уверил Виктор Фьодорович. — Ако подхвърлените от нас улики се окажат недостатъчни, ще го оправдаят, но така или иначе, ще бъдете женени и той никога няма да забрави, че сте се съгласила да сключите брак с него в най-трудния и най-сложен момент от живота му. А ако пък го осъдят — още по-добре. Той ще лежи в затвора, а след известно време вие ще подадете заявление за развод. Тежкото престъпление, извършено от съпруга, е напълно уважителна причина и тъй като нямате деца, ще ви разведат, преди да успеете да мигнете. Най-главното е да се сдобиете с документи, че имате право да се разпореждате с имуществото му.“

В конструираната верига от улики трябваше да има свидетел, който ще види как Досюков се връща вкъщи след убийството. Най-подходящ за ролята на свидетеля беше Пригарин — проверен и надежден кадър. Наталия изигра като по ноти сцената с отчаянието и негодуванието по повод на Красавчиков, демонстративно глътна пред очите на Евгений четири таблетки, като ги изсипа в шепата си от флаконче с надпис „Нозепам“, в което предварително беше сложила нещо абсолютно безобидно. А в чая на Евгений сложи солидна доза от някакъв препарат без вкус и мирис.

Както се бяха уговорили, Остриков пристигна между един и половина и два след полунощ, когато Досюков вече дълбоко спеше. Наталия стоеше до входната врата и веднага дочу предпазливите му стъпки на стълбищната площадка. Даде му дрехите на Досюков, оръжието и ключовете от колата. Похвали и подстригването му — седмица преди това му бе предала чрез Виктор Фьодорович снимка на Женя, за да си направи Валентин прическа като неговата.

Всичко протече отлично. Арестуваха Досюков, Лошчинин получи първата част от парите и се захвана с реализацията на втория си план.

Втората двойка, която представляваше интерес за него, бяха сестрите Берьозина и Новикова. Виктор Фьодорович бе особено въодушевен от обстоятелството, че имената им бяха еднакви. Ирочка Новикова явно се тормозеше от начина си на живот, който водеше, но да се пребори с мафията, контролираща проституцията в Москва, сили нямаше.

На Лошчинин му бе достатъчно да хвърли само един поглед на „стопанина“ ѝ, Ринат Вилданов, за да се убеди, че момичето е загазило сериозно, задълго и само смъртта може да я изтръгне от хищните ръце на сутеньора.

Приблизително същото, макар и с някои по-различни акценти, мислеше за своята съпруга видният политик Сергей Николаевич Берьозин. Жена му, Ирина Берьозина, чиято моминска фамилия бе Шестопалова, от прелестно, невинно младо момиче в един миг се бе превърнала в пресметлива и алчна кучка, с която не можеше да се излезе на глава.

Към момента, когато Виктор Фьодорович намери Берьозин, политикът вече се намираще на ръба на отчаянието, защото съпругата

му не само бе станала наркоманка и курва, но и го шантажираше с такива неща, чието огласяване сигурно щеше да провали политическата му кариера. Не можеше да се разведе с нея, защото от глупост и злоба тя непременно щеше да разтръби от всички ъгли тайните му, които бе подслушвала, а от друга страна, Берьозин не можеше повече да живее съвместно с нея. Решението на този проблем бе да се замени едната Ирина с другата Ирина.

На Сергей Николаевич не му беше трудно да се справи със „своята“ Ирина. След като я изчакаха за пореден път да си инжектира наркотици и да изпадне в транс, двамата с Виктор Фьодорович я откараха в Бутово, в квартирата на Ира Новикова. Там добавиха още две ампули във вените ѝ и я обесиха, без да оставят абсолютно никакви следи от насилие върху послушното ѝ като на парцалена кукла тяло. Ира написа предсмъртна бележка и тъй като трябваше да се счита, че е умряла именно тя, нещата се наредиха по най-добрия начин.

Виктор Фьодорович посъветва Сергей да обяви на всички, че съпругата му е претърпяла тежка автомобилна катастрофа. Той имаше широки и стабилни връзки в медицинските среди и приятелите му надеждно укрива Ирина Новикова в хубава клиника, от която по-късно пък я изпратиха в санаториум. Тя излезе от него в навечерието на изборите и стана Ирина Берьозина, леко погрозняла, поумирила се след дългото лечение и лишила се от лошите си навици.

Берьозин веднага се заплати с Лошчинин, но така или иначе, парите не достигаха, за да бъдат погасени растящите от ден на ден дългове на сина му. И Виктор Фьодорович се зае с третата двойка близнаци. Тук обаче фантазията и изобретателността му изневериха. Във всички отношения двойката беше добра — и двамата московчани, единият нямаше родители, бяха починали, жена също нямаше. Приликата им беше достатъчно голяма, за да се хвърли прах в очите на околните, само че единият — учител — си бе пуснал пищна брада и имаше дълга коса, а вторият — писател — се бръснеше и прическата му беше съвсем скромна.

Виктор Фьодорович се запозна с жената на писателя, която му се стори голяма хитруша, и той уж между другото отвори дума, че в Москва имало човек, който удивително приличал на Леонид. Ако Леонид Владимирович си пуснел брада и оставел косата си да израсте,

двамата нямало въобще да се различават един от друг, защото и телосложенията им били съвсем еднакви.

Светлана тогава нищо не рече, но след известно време се обади по телефона и покани Лошчинин на гости.

Оказа се, че появата на двойника би могла да реши множество проблеми, възникнали около модния писател Параскевич. Издателите му постъпвали некоректно с него, а на Леонид не му достигали сили да им се противопостави. Една побъркана поклонничка преследвала него и Светлана, карайки ги да живеят в постоянен страх. Майка му го тормозела с натрапчивия си непрекъснат контрол, не му давала да диша свободно и мразела снаха си. Така че сега имал реална възможност да се отърве от всички, с един замах да реши проблемите си и да започне всичко отначало, като убие своя двойник и уреди нещата така, че трупът на двойника му да бъде взет за неговия собствен.

Виктор Фьодорович се опита да предложи свой вариантно бе принуден да си замълчи, признавайки, че фантазията и изтънченият цинизъм на Параскевич значително превъзхождат всичко, което може да измисли един пенсиониран лекар. Наложил му се да отстъпи пред литературния гений.

— Ние ще направим всичко сами — заяви Леонид. — Вашата задача е само да ми дадете адреса на двойника. За това ще бъдете възнаграден по подобаващ начин.

Писателят си остави брада и престана да подстригва късо косата си, за да придобие външността на Турин. В качеството на изпълнител бе решил да използва същата онази побъркана поклонничка, над която имаше неограничено влияние. Най-сложното бе да примами Турин в дома си, когато настъпеше подходящият момент, но с тази работа се зае Светлана. Тя се запозна с Андрей и започнаха да се срещат. Не криеше от него, че е омъжена, но му обеща с течение на времето да реши проблема. Андрей действително беше романтичен нескопосник, каквито днес се срещат изключително рядко, и не напираше особено за креватна близост.

Когато брадата на Леонид стана достатъчно голяма, а косата — достатъчно дълга, Светлана настоя Андрей да напусне работата си в училището. Извади му вода от девет кладенеца и му обеща друга, по-

високо платена и по-интересна работа, също преподавателска, но с надарени деца в особено престижен лицей.

— Ти незабавно трябва да подадеш молба за напускане и да подготвиш документите си за лицей. Побързай, защото кандидатите за това място са много и могат да те изпреварят.

— Но как ще напусна училището по средата на полугодieto? — възразяваше Андрей. — Никой няма да ме пусне.

— Ще ти намеря бележка от лекар, че си болен от нещо, което е несъвместимо с учителската работа.

Той спореше, доказваше, но в крайна сметка се предаде, защото много го блазнеше перспективата да работи с надарени деца и никак не искаше да огорчава Светлана.

За нея беше важно Андрей собственоръчно да напише молбата си за напускане. Почерците на братята бяха различни, пък и не биваше с уволнението му да се занимава Леонид, защото би се разкрила подмяната. Според замисъла Турин трябваше да се уволни, съобщавайки за тежкото си кожно заболяване, и да загине, а на новата работа — само че не в лицей, а в една редакция — ще постъпи вече другият Турин и кожната му болест ще стане за него добър щит, зад който ще може да се крие от ненужни контакти, и с който ще оправдае липсата на „растителност“ по главата и лицето си. И никой не би казал, че този избърснат и покрит с петна от лечебен гел мъж прилича на Леонид Параскевич. На никого не би му хрумнало подобно нищо. Просто между тях нямаше нищо общо! С течение на времето със Светлана щяха да сменят жилището си, да регистрират брака си, да се заобиколят с приятели и познати, да си създадат собствен кръг на общуване и никой нямаше да узнае, че покойният Леонид Параскевич е жив и здрав, а учителят Турин отдавна го няма на белия свят. Той бе изгорен в пещта на крематориума и оплакан от близките на Леонид.

Сценарият, който бе сътворил Леонид Параскевич, повече приличаше на фантасмагория и надхвърляше допустимите предели на ясно и приземено мислещия Лошчинин. Той не можеше да проумее защо писателят се гаври с майка си, защо се възползва от лудостта на Людмила и имитира привидение, отключвайки вратата ѝ точно в момента, когато тя е замаяна и оглушала от музиката, гърмяща от четирите тонколони. И въобще, Виктор Фьодорович не го разбираше. И се страхуваше. С усета си на врял и кипял човек, имащ при това

екстрасенски способности, долавяше у него невероятни бездни на душевна мерзост и порочност, на цинизъм и равнодушие. Лошчинин не си правеше фалшиви илюзии за собствения си морален облик, нито за секунда не се бе съмнявал, че това, което е правил преди много години, и това, което правеше сега, е лошо, неморално и престъпно. Но пък това, което се криеше зад обаятелната фасада на автора на изпълнените с нежност и страсти женски романи, значително превъзхождаше „черното“ у Виктор Фьодорович.

Лошчинин не знаеше и не искаше да узнава как Светлана е успяла да направи така, че Турин да влезе във входа и да се изкачи на нейния етаж една минута, след като колата на Леонид спре пред блока. Но фактът си е факт. Излъгала го като последния глупак, подмамила го право срещу куршумите на побърканата Людмила, а после изскочила от апартамента и започнала да крещи, че са убили съпруга ѝ. На кого ще му дойде на ума да се усъмни, ако човекът се е проснал почти на прага на жилището си, всички го познават по физиономия, а жена му се е развикала, че това е именно той? Никой не би се усъмнил.

Най-важното бе да се избегне погребването на тялото. За по-голяма сигурност. Малко ли неща биха могли да се случат? А прахът си е прах, върви, че го търси и го изследвай, ако си нямаш друга работа.

Въпросът с Ирина се бе разрешил от само себе си, роднини нямаше, майка ѝ и баба ѝ бяха умрели, никой не искаше да се занимава с погребението ѝ, пък и нямаше кой да заплати разходите по него, затова я кремираха веднага след приключването на съдебномедицинската експертиза. Отначало този мръсник, Ринат Вилданов, се бе опитал да се направи на ударен и да не потърси тялото ѝ в моргата, но Виктор Фьодорович предвидливо бе разсъдил, че непоисканото тяло евентуално би могло да бъде дадено за втора експертиза. Можеха например да започнат да го използват като нагледно пособие за студентите медици и изведнъж да се открие някаква много рядка патология или особеност. Всички щяха да се втурнат да я разглеждат и за беля някой можеше да си спомни, че такава патология е имала Ирина Берьозина. Вероятността за това беше съвсем нищожна, но Виктор Фьодорович бе свикнал да предвижда всичко отдалеч. Затова позвъни на Ринат и с твърд глас му каза, че ако незабавно не организира кремирането на Ирина Новикова, заплашват

го големи неприятности във връзка с нелегалния му бизнес. Когато бе нужно, Лошчинин умееше да бъде страхотно убедителен и Ринат постъпи така, както му бе наредено.

Що се касаеше до Леонид Параскевич, то тук първа цигулка свиреше Светлана. Тя неумолимо отстояваше думите на Лъонечка, които той многократно ѝ бе повтарял: „Ако нещо се случи с мен, нека ме кремират. Не искам да лежа в земята и да ме глождят червеите. Погребението е некрасива и кална процедура, особено ако вали дъжд или мокър сняг. А кремацията поне не предизвиква отвращение. Просто е и благородно.“ Галина Ивановна се опита да ѝ възрази и да я убеди да направят погребение, но Светлана не се пречупи. Тя се аргументираше с думите на Леонид и Галина Ивановна бе обезоръжена.

Не мина и без усложнения. Както се казва, човек предполага, а все пак някой друг разполага. Светлана разбра какво чудовище се крие под маската на любимия ѝ съпруг. Но нямаше обратен път, трябваше да го изтърпява. Виктор Фьодорович искрено я съжаляваше и ѝ съчувстваше, защото тя му харесваше.

При Сергей и Ира пък обратното — нещата тръгнаха дори по-Добре от предвиденото. Между тях бе възникнала взаимна симпатия. Както се казва, дай, Боже, все така да им върви и занапред.

Най-лошо се получи с Наташа. Не можеш ги разбра тези жени! Виждате ли, обичала своя Женя! Той невинен страда там и тя иска да възтържествува справедливостта! Но Виктор Фьодорович достатъчно добре и от доста дълго време познаваше Наталия и му бе добре известно, че е упорита и решителна. Желаетейки да се омъжи за Досюков, тя не се бе спряла пред нищо, включително пред убийството на съвсем невинния Борис Красавчиков. Хладнокръвно бе натикала Евгений в затвора, после по негова молба бе наела частен детектив и се правеше на порядъчна съпруга, обяснявайки на този частен детектив, че било съвсем вероятно Женя да е извършил престъплението. А след като бе почувствала, че го обича, точно по същия начин не се бе спряла пред нищо, за да го спаси. А това вече беше опасно. Наложил се въпросът с Наташа да бъде разрешен радикално. Добре че Виктор Фьодорович никога, не я бе канил на гости у дома си и срещите си с нея бе уреждал някъде навън, далеч от квартала, в който живееше.

Отведе я в един предварително огледан и избран вход, където бе тъмно, безлюдно и нахлузи примката на шията й...

Да, Лошчинин можеше да се гордее със своята предвидливост. Всичко би минало благополучно, като по вода, ако Валка Остриков не бе държал цигарата си с бандитски маниер. Но кой би могъл да си помисли за такова нещо... Виктор Фьодорович просто не си бе имал работа с криминални престъпници и не ги познаваше. А Стасов, който почти през целия си живот се бе занимавал с тях, се бе хванал именно за тази незначителна на пръв поглед дреболия. В делото на Евгений Досюков нямаше никакво друго слабо място.

Сергей Берьозин не успяха дори да го разпитат. Той заедно с още няколко политици веднага след новогодишните празници излетя за Чечня, за да вземе участие в омиротворителна мисия. Но тъй като в Кизляр бяха взети заложници, Берьозин отпътува от Грозни и по примера на няколко видни дейци предложи себе си за заложник вместо жените и децата. Кандидатурата му с презрение бе отхвърлена от терористите, но той последва колоната, движеща се към селището Майское, и след четири денонощия бе прострелян. Умираще страшно, дълго и тежко, захвърлен в някакво мазе без помощ, без медикаменти и вода, с пробит от куршум корем. И единствено нещо, за което си мислеше, когато дойдеше на себе си от поредната загуба на съзнание, бе, че е бил голям дървеняк, за да се държи толкова глупаво с Ирина. Сега, в това студено и влажно подземие, слушайки оръдейния грохот някъде навън и гърчейки се от непоносима болка в гнойната рана, той осъзнаваше, че всичко онова, което някога му бе пречило да бъде щастлив, в действителност се явяваше толкова нищожно и абсолютно незначително...

Ирина Новикова, която следователят Олшански разпитваше в кабинета на полковник Гордеев, спокойно отговаряше на всички въпроси, без да скрива нищо. Изведнъж тя затвори очи и изпод ресниците ѝ се търкулнаха две едри сълзи.

— Серьожа умря — прошепна едва чуто. — Всичко свърши.

Трупът на депутатата Берьозин бе открит едва след седмица, когато в Майское бяха прекратени бойните действия. Узнавайки за това от новинарската емисия на телевизията, Олшански си спомни думите на Новикова и потръпна. Нима тя го бе почувствала още тогава?

„Колко многолика е любовта — помисли си. — Има и такава любов. Изградена върху чужди кости, с чужда кръв замесена, а толкова нежна...“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.